

ZLATA ČERNÁ
MIROSLAV NOVÁK

*Az eladott
álom*

JAPÁN MESÉK

ZLATA ČERNÁ – MIROSLAV NOVÁK

Az eladott álom

MADÁCH
BRATISLAVA
1979

Momotaro, a Barackfiú

Élt egyszer egy apóka meg egy anyóka. Nem messze a falutól egy kis házikóban laktak. Apóka minden reggel eljárt az erdőbe fát szedni, anyóka otthon maradt, és gondoskodott a kis gazdaságról. Mind a ketten serényen dolgoztak, és nem is ment rosszul a soruk. Nyugodtan és elégedetten éldegélhettek volna, ha szüntelenül nem bántódtak volna amiatt, hogy nincs gyerekük, és öreg napjaikra teljesen egyedül maradtak.

De szép is volna, ha egy fiúcska futkározna itt, vagy egy kislány játszadozna körülöttem, gondolta gyakran anyóka, miközben az udvart söpörte.

És amikor apóka nagy rőzsenyalábbal a hátán hazafelé ballagott az erdőből, mindig arról ábrándozott, hogy elébe fut a kisfia, és köszönti munkából megtérő apját. De hiába, nem volt gyerekük, így hát ki-ki végezte a maga munkáját, és ábrándjaiban keresett vigaszt.

Egyszer kora reggel – mint mindig – anyóka kis batyuba kötötte férjének az elemózsiát, és amikor apóka elment, összeszedte a szennyes ruhát, és elindult a folyóhoz, hogy kimossa. Mosott, sulykolt, öblögetett, facsart. Oly serényen dolgozott, hogy a háta is megfájdult bele.

– Egy kicsit megpihenek – mondta magában.

Felállt, és kiegyenesítette a derekát.

– Ni csak, mi úszik ott a folyón? – kiáltott fel csodálkozva, és kezével beárnyékolta a szemét, hogy jobban lásjon. Hát látja, hogy egy nagy piros barack úszik lassan a part felé.

Igazán barack volna? És ekkora? Hiszen a baracknak még nincs is itt az ideje, gondolja, de nem rest, megragad egy botot, és kihalássza a barackot. Már a kezében is van a gyümölcs, és úgy illatozik, hogy anyóka szinte beleszédül.

Milyen íze lehet egy ilyen illatos baracknak? Anyóka beleharap. Uramisten, milyen édes és puha, szinte elolvad az ember szájában. Addig-addig kóstolgatta, dicsérgette a barackot, míg meg nem ette az egészet. Ekkor eszébe jutott apóka.

– Szép kis feleség vagyok én! Jóízűen megettem az egész barackot, és apókának semmit se hagytam belőle. Pedig milyen jólesne neki, mikor fáradtan megjön az erdőből! Hová tettem az eszem, hogy erre nem gondoltam!

Anyóka sopánkodott, bosszankodott, de hiába, a barack már a gyomrában volt.

– Bárcsak ideúszna még egy – sóhajtott fel reménykedve.

Abbahagyta a mosást, megállt a parton, és merőn nézte a víz felszínét, nem úszik-e feléje még egy barack, hogy eltehesse apókának. És ahogy nézi, nézi a folyót, egyszer csak megint pirosítani lát valamit. Nahát! Megint egy piros barack közeledik feléje, még nagyobb, mint az első.

– Jaj, csak el ne ússzon – kiáltott fel ijedten anyóka, gyorsan feltúrta az alsószoknyáját, belegázolt a vízbe, és egy hosszú bottal a barack után nyúlt. Majdhogy bele nem esett a folyóba, de végül mégis kihalászta a gyümölcsöt.

– Ez a barack még illatosabb és pirosabb annál, amelyet az imént megettem. Nagyon néz majd apóka.

Összeszedte a ruhát, belerakta a kosárba, a barackot a kimosott ruha tetejére tette, és sietett haza. Otthon a polcra tette, hogy apóka ne vegye mindjárt észre, és nekilátott a vacsorakészítésnek.

Alkonyaikor apóka nagy köteg rőzsével a hátán hazajött. Akkora volt az a rőzseköteg, hogy apóka alig látszott ki alóla. Lerakta a rőzsét az udvar egy zugába, levetette szandálját, és belépett a konyhába.

– Minek van itt olyan jó illata? – kérdezte már az ajtóban. – Mintha barackot érezne az orrom, de annak még nincs itt az ideje.

– Pedig barack, igazán barack – nevetett anyóka. – A folyóból halásztam ki.

És elmesélte apókának, hogyan pillantotta meg a barackot a víz színén. Csak azt felejtette el megmondani, hogy ő már egyet megevett.

– Különös barack ez – csodálkozott apóka. – Hol egy kés, mindjárt kettévágjuk, és megosztozunk ezen a finom falaton.

De hiába próbálta a késsel kettévágni. Megköszörülte a kést, de a barack ellenállt, mintha a legkeményebb fából lett volna.

– Átmegyek a szomszédba fűrészért.

Apóka elment a fűrészért, de útközben teljesen megfélekedett arról, mit akart voltaképpen.

Nyilván anyóka azért küldött a szomszédba, hogy egy tál rizsgombócot kérjek kölcsön, gondolta. Egész nap mosott, nem volt ideje vacsorát főzni. Kölcsönként hát egy tál rizsgombócot.

– Anyóka holnap frisset ad érte – ígérte, és indult hazafelé. Csak mikor kinyitotta a konyhaajtót, és megpillantotta a nagy piros barackot, jutott eszébe a fűrész.

– Anyóka, képzeld el, hogy összekevertem mindent. Fűrész helyett rizsgombócot hoztam. Vissza kell mennem.

De alighogy kimondta az utolsó szót, a barack hirtelen magától kettévált, és egy kicsi fiúcska ugrott ki belőle. Oly szép volt, hogy öröm volt ránézni. Nevetett, és vidáman kiáltotta:

– Momotaro vagyok, Japán legnagyobb Barackfiúja.

Anyóka és apóka alig tudtak szóhoz jutni meglepetésükben, de hamarosan felocsúdtak ámulatukból, és arcuk öröme derült:

– Hát mégis van fiunk, a kis Momotaro, Japán legnagyobb Barackfiúja!

Simogatták Momotarót, kézzel kézre adogatták, és törték a fejüket, mi jót készítsenek neki.

– Mit ennél, Momotaro?

– Főzzenek nekem jó zsíros hallevest.

És anyóka mindennap főzött neki zsíros hallevest, de finom köles- meg rizskását is, és Momotaro nőtt, mintha húznák. Anyóka csészében tálalta neki az ételt, és Momotaro tüstént akkora lett, mint a csésze. Aztán serpenyőben tette eléje, és Momotaro akkora lett, mint a serpenyő. És mivel a kisfiúnak farkasétvágya volt, anyóka üstben kezdett neki főzni - és Momotaro azon nyomban olyan nagyra nőtt, mint az üst. Így aztán anyóka meg apóka észre sem vette, és egy jól megtermett legény élt a házukban, aki után mindenki megfordult. Fekete haja a homlokába hullott, szeme szikrát szórt, és olyan ereje volt, mint egy vasgyúrónak. S mivel anyóka és apóka nemcsak jóltartották, hanem jól is nevelték, Momotaro minden munkát ügyesen végzett, és mindenkivel udvariasan és szívélyesen beszélt. Szerette is őt a faluban mindenki, s az emberek örültek, hogy a két öregnek ilyen erős támasza akadt.

Egy este, amikor Momotaro apókéval együtt hazajött az erdőből, lerakták a rőzsét, és vacsorához ültek, Momotaro tisztelettudóan így szólt a két öreghez:

– Apóka, anyóka, köszönöm, hogy oly nagy gonddal és szeretettel fölneveltek. Erős ifjú vagyok, de itt csak hiába pazarolom az erőmet. Fát szedni az erdőben, majd a városban eladni, ez nekem nem elég. Valami olyat szeretnék véghezvinni, ami az emberek javára válna.

– Mit akarsz hát csinálni, Momotaro? – kérdezte apóka.

– Elhatároztam, hogy elmegyek a Démonok szigetére, és elpusztítom a démonokat, akik oly sok bajt hoznak az emberekre. Varrjon nekem, anyóka, az útra új tüzőt és nadrágot, főzzön köles-, gesztenye- és árpagombócot, de olyat, amelynél finomabb nincs egész Japánban.

Alighogy befejezte, anyóka keserves sírásra fakadt.

– Momotaróm, édes Momotaróm! Nézz ránk, öregek vagyunk már, és nincs rajtad kívül senkink. Mitévők leszünk, ha valami bajod esik. Ne menj el tőlünk. A Démonok szigete nagyon veszélyes, nincs ember, aki élve visszakerül onnan. Biztosan odavesznél. Ne menj sehová, Momotaro – könnyörgött zokogva anyóka.

Apóka is nagyon elkomorodott, és szomorú hangon így szólt:

– Szeretett fiam, anyókának igaza van, hogy le akar beszélni erről az útról. Jól teszed, ha szót fogadsz neki. Nem is tudod, milyen veszélyek leselkednek ott rád. A démonok alattomosak és gonoszak, és senkin sem könyörülnek. Elmondok neked valamit, amiről eddig még sohasem beszéltem. Jobb rá se gondolni. Én és anyóka valamikor régen ott laktunk, ahol most a Démonok szigete van. Gyönyörű szép vidék volt az: termékeny földek és vadban gazdag erdők. Az emberek boldogan éltek ott néhány faluban mindaddig, amíg egyszer meg nem támadták a szigetet a démonok. Felfalták az embereket, a termékeny föld parlagon maradt, a vad elmenekült az erdőkből. Mi ketten anyókával csak szerencsés véletlennek köszönhetjük, hogy megmenekültünk, aztán ideköltöztünk, és a falubeliek szívesen befogadtak. Ne menj, Momotaro, hiszen itt is hasznára lehetsz az embereknek.

Momotarót azonban semmivel sem lehetett szándékától eltéríteni. És most, amikor megtudta, hogy anyókának meg apókának is

szenvedést okoztak a démonok, a bosszúvágy is fűteni kezdte.

– Erős vagyok, és apókáék ügyességre és bátorságra neveltek. Ne féltsenek, legyőzöm én az ördögöket, meglátják.

Annyira kitartott szándéka mellett, hogy a végén az öregeknek engedniük kellett. Anyóka tehát hozzálátott, hogy új tűszőt és nadrágot varrjon. S amíg köles-, gesztenye- és árpagombócot főzött, amelynek nincs párja egész Japánban, apóka elővett a ládából egy régi, ütött-kopott teáskannát és egy gyönyörű díszítésű kardot, amely a legjobb acélból készült.

– Ez a kard és a teáskanna minden, amit régi otthonunkból sikerült megmentenünk. Kösd föl őseim régi kardját, jó szolgálatot tesz majd a démonok ellen vívott harcban. – Aztán leemelte a teáskanna fedőjét, és így folytatta:

– Ezt a fedőt is vidd magaddal. Nézd meg jól: meg van rajta jelölve a Démonok szigetére vezető út. Egy nagy fennsík közepén magas szikla áll. A szikla alatt lyuk tátong, s a lyukban kötél függ. Ereszkedj le a kötélen, és egyenesen a Démonok szigetére jutsz.

Momotaro megköszönte az ajándékot, felcsatolta a kardot, fogta a tarisznyát, amely tele volt köles-, gesztenye- és árpagombóccal, amelynél finomabb nincs egész Japánban, beletette a fedőt is, és elbúcsúzott apókától meg anyókatól. Az öregek szerencsés utat kívántak neki, kikísérték az udvar végéig, és addig néztek utána, amíg csak el nem tűnt a szemük elől.

Momotaro vidáman vágott neki az útnak. Örült a nehéz feladatnak, hogy végre próbára teheti erejét és eszét. Ment, mendegélt, míg egy faluhoz ért. Ekkor egy fehér kutya futott elébe.

– Jó napot, Momotaro, hová mégy?

– A Démonok szigetére, elpusztítani azokat a szörnyetegeket.

– És mi van a tarisznyádban?

– Köles-, gesztenye- és árpagombóc, amelynél nincs finomabb egész Japánban. Anyóka főzte.

– Adj egyet megkóstolni abból a gombócból, amelyről azt állítod, hogy a legfinomabb egész Japánban – kérte a fehér kutya.

– Szíves örömet adok, de azt kívánom, állj be hozzám katonának.

A kutya beleegyezett, kapott egy kölesgombócot, amelynél nem volt jobb egész Japánban, és Momotaro oldalán ő is útnak indult.

Mentek, mendegéltek, amíg egy erdő szélére nem értek. Itt elébük repült egy fácán, és köszöntötte őket:

– Jó napot, ifjú, jó napot, kutyus, kik vagytok, és hová mentek?

– Én Momotaro, a barackból lett fiú vagyok, ez meg Siro kutyus, a katonám. A Démonok szigetére megyünk kipusztítani a szörnyetegeket.

– És mit viszel a tarisznyádban?

– Köles-, gesztenye- és árpagombócot, amelynél nincs finomabb egész Japánban. Anyóka készítette.

– Adnál nékem egyet abból a finom gombócból? – kérdezte mohón a fácán.

– Adok, persze hogy adok, de állj be hozzám katonának.

A fácán beleegyezett, kapott egy gesztenyegombócot, amelynél nincs finomabb egész Japánban, és csatlakozott Momotaróhoz. Most már hármásban folytatták az utat. Mentek, mendegéltek, s egyszer csak a sűrű erdőben eléjük toppant egy majom.

– Hova mentek – kiáltotta már messziről –, és kicsodák, micsodák vagytok?

– Momotaro, a barackból lett fiú vagyok, és ezek itt a katonáim: Siro kutya meg a fácán. A Démonok szigetére megyünk, hogy kifüstöljük onnan a démonokat.

– És mi van a tarisznyádban?

– Köles-, gesztenye- és árpagombóc. Anyóka főzte, és a legfinomabb egész Japánban.

– Sohasem ettem még olyan gombócot, amely a legfinomabb egész Japánban. De szívesen megkóstolnám! Adj legalább egyet – kunyerált a majom.

– Szíves örömet adok, ha a katonám leszel.

A majom beleegyezett, és kapott egy kölesgombócot, amelynek nincs párja egész Japánban.

– Ha már ennyien vagyunk – mondta Momotaro –, el kell osztanunk egymás között a feladatokat. Én leszek a tábornokotok, Siro kutya a szárnysegédem, ti, fácán és majom, pedig a közlegényeim.

Az állatok beleegyeztek, és mivel mindannyian nagyon elfáradtak a hosszú úttól, leültek egy fa alá, és mindenki kapott egy kölesgombócot. Jóízűen megették, ami érthető is, hiszen párját

ritkította egész Japánban. Miután jóllaktak és megpihentek, folytatták útjukat. Körös-körül sűrű erdő sötétlett, egy lépésre se lehetett látni. Hol dombokra kapaszkodtak fel, hol mélységekbe ereszkedtek le, és amikor már annyira kimerültek, hogy alig vonszolták magukat, hirtelen szétvált előttük az erdő, és egy nagy, kopár fennsík tárult eléjük, csupa kő, sehol egyetlen zöld cserje. Momotaro megállt, kivette a tarisznyából a fedőt, és így szólt:

– Ez lesz az a fennsík, amelyről apóka beszélt. A közepén egy nagy sziklának kell lennie, oda kell eljutnunk. Csakhogy a fennsík olyan terjedelmes, beláthatatlan, hogy nem tudhatjuk, hol a közepe. Sokáig bolyonghatnánk ebben a kőtengerben, amíg megtalálnánk az utat. Repülj fel, fácán, olyan magasra, hogy meglásd a fennsík közepén álló nagy fekete sziklát. Aztán vezess oda bennünket.

De még mielőtt nekivágtak volna a köves fennsíknak, megpihentek az árnyas erdő szélén, ettek Japán legjobb gesztenyegombócából, aztán jókedvűen kiléptek. A fácán előttük röpült, és mutatta nekik az utat. Mentek, mendegéltek, a nap sugarai perzselték a kopár fennsíkot, sehol egy icipici árnyék. A fácán hovatovább lassabban lengette szárnyait, alig bírta olyan magasan röpülni, hogy ne tévessze szem elől a fekete sziklát. Siro kutya földig lógó nyelvvel, zihálva loholt. A majom sem ugrándozott már, oly lassan vonszolta magát, hogy a többieknek időnként be kellett őt várniuk, hogy el ne maradjon tőlük. Momotaro kendőt kötött a homlokára, hogy a verejték ne csurogjon a szemébe, és epedve tekingetett előre, nem látja-e meg a hőn óhajtott célt. Végre megpillantották a hatalmas fekete sziklát, amely magányosan emelkedett a fennsík közepén. Megszaporázták lépteiket, és nemsokára leültek a szikla árnyékában.

– Nos – szólt Momotaro –, e szikla alatt egy üregnek kell lennie, s az üregben egy kötélfűg, amelyen egyenesen a Démonok szigetére ereszkedünk le. Ott pedig élethalálharc vár ránk. De hogy erőt gyűjtsünk hozzá, előbb megesszük anyóka árpagombócát, amelynél nincs jobb egész Japánban.

Ezzel a tarisznyából előszedték az árpagombócot, jóllaktak, aztán pihentek egy kicsit, majd új erőre kapva elgördítették helyéről a hatalmas fekete sziklát. Alatta valóban mély fekete üreg tátongott, és benne egy kötélfűg csüngött. Elsőnek a majom ereszkedett le rajta,

majd Momotaro, aki az üres tarisznyába tette Siro kutyát, és a tarisznyát a vállára vetette. Utolsónak, óvatosan lengetve szárnyát, a fácán szállt le. Sokáig ereszkedtek lefelé a koromsötétben. Már-már azt hitték, se vége, se hossza a mélységnek, de aztán hirtelen az üreg fenekére értek. Előttük erős tölgyfa gerendákból épített hatalmas erőd emelkedett, amely rengett a démonok üvöltésétől és rikoltozásától. Momotaro és katonái felkészültek a harcra, s a majom megdöngötte a hatalmas vaskaput.

– Ki meri döngetni a kapukat? – hangzott bentről, és egy szempillantás alatt temérdek apró vörös démon rajzott ki mindenünnen.

– Én, Momotaro, Japán legnagyobb Barackfiúja. Eljöttem a barátaimmal a szigetetekre, hogy elpusztítsalak benneteket – felelte Momotaro, azon nyomban kirántotta kardját, és kaszabolni kezdett. A fácán csőrével az apró démonok szemének esett, Siro kutya pedig a lábukat harapdálta. Az apró vörös démonok rémülten futottak vissza az erődbe, de a majom nagyokat ugorva utánuk eredt, vadul cibálta a szőrüket, s nem tudtak hová menekülni előle. Csak néhány apró vörös démonnak sikerült visszajutnia az erődbe, s ők is hanyatt-homlok rohantak a főterembe, és jelentették, mi történt.

Az erődben a nagy zöld démonok éppen javában dáridóztak. Gyékényeken heverészve dőzsöltek, élükön vezérükkel, a fekete démonnal. Vadul forgatták óriási kék szemüket, és hosszú orruk majdnem belelógott kitért szájukba. Szaporán ürítgették a rizsborral teli nagy csöbröket, és lerágott embercsontokat dobáltak maguk mögé. A teremben akkora volt a lárma, hogy a zöld démonok közül senki sem hallotta, mi történik odakint. Jó ideig tartott, amíg az ajtón berontó kifulladt, halálra rémült, apró vörös démonokat egyáltalán észrevették.

– Hogy merészeltek zavarni bennünket lakoma közben? Szentelen banda! – böszült fel a vezér, a fekete démon. – Takarodjatok innen!

– Momotaro betört az erődbe, és rettenetes katonáival mindannyiunkat el akar pusztítani! – siránkoztak az apró vörös démonok.

– Elpusztítani bennünket, a legrettegettebb démonokat? Hahaha, rég nem hallottunk ennél jobb tréfát. Hol van az a vakmerő fickó?

Friss falat után még jobban ízlik a bor! – rikoltoztak egymást túlharsogva a zöld démonok, és a hasukat fogták neveltükben.

– Itt vagyok! – hangzott fel hirtelen egy kiáltás, és az ajtóban társaival együtt Momotaro állt, s tiszta, csengő hangon folytatta:

– Momotaro vagyok, Japán legnagyobb Barackfiúja, akit finom kásával és zsíros hallevessel tápláltak. Barátaimmal együtt azért jöttem ide, hogy elbánjak veletek, és bosszút álljak az emberekért, akiket elpusztítottatok. Megettük együtt anyóka köles-, gesztenye- és árpagombócait, amelyeknél nincs finomabb egész Japánban, és most mindegyikünkben annyi erő van, mint tízezer férfiban. Rajta, álljatok ki ellenünk!

A démonok megrémültek a merész beszéd hallatára. Legszívesebben kegyelmet kértek volna, mert nem akartak harcba bocsátkozni ilyen erős ellenféllel. Ajándékokat kínáltak. Azt mondták, teljesítik Momotaróék minden feltételét, csak menjenek el békességben. Közben azonban azt gondolták: ha elfogadják ajánlatunkat, és eltávoznak, úgymint mindent visszاسzerzünk. Csakhogy Momotaro átlátott a szándékukon, és ügyet sem vetett siránkozásukra és könyörgésükre. Kardot rántott, és barátaival együtt a démonokra támadt. Micsoda csata volt az! A zöld démonok igyekeztek kikerülni Momotaro kardját, és valahányszor a kutya lábikrájukba harapott, rémülten felugrottak, de alighogy sikerült szabadulniuk tőle, a fácán csőrével a szemüknek esett, vagdosta a fejüket, és oly gyorsan csapkodott szárnyával az arcuk előtt, hogy semmit sem láttak. A majom csöbröket vagdosott a menekülő démonokhoz, hogy csak úgy recsegtek-ropogtak a csontjaik, és akit elfogott közülük, annak lenyúzta a bőrét. Senki sem menekült a karmai közül. A kétségbeesett démonoknak úgy tűnt fel, mintha tízezer kard csapott volna le rájuk egyszerre, és nincs hová elrejtőzniük. A földön tízezer kutya futkos, és valamennyi vadul harapdálja a lábukat, s a levegőben tízezer fácán kering, és éles csőrével hasogatja koponyájukat. A menekülőket pedig tízezer majom üldözi, és nyúzza le róluk a bőrt. Végül Momotaro levágta a fejét a legborzalmasabb démonnak, a fekete vezérnek is, és a harc véget ért.

A fáradt, de győztes csapat tagjai átkutatták az erődöt. A ládákból találtak kincseket szekérre rakták, és felkészültek az útra. De

mielőtt elhagyták a szigetet, felgyújtották a hatalmas erődöt, hogy a gonosz démonoknak nyoma se maradjon.

A falubeliek ámultak-bámultak, amikor egy szép napon furcsa menetet láttak közeledni az úton: elől egy kutya meg egy fácán jól megrakott szekeret húz, amelyet hátulról teljes erejéből egy majom tol. Mögöttük pedig karddal az oldalán egy délceg ifjú halad, és már messziről vidáman mosolyog.

– Hiszen ez Momotaro a mi falunkból! – ismerték fel végül az emberek, és siettek hírrül adni az öregeknek, hogy fiuk szerencsésen megjött. Leírhatatlan volt apóka és anyóka öröme, amikor házuk udvarán viszontlátták és szívükre ölelték fiukat, Japán legnagyobb Barackfiúját. Nem tudták róla levenni szemüket, és egyre csak arról faggatták, hogyan győzte le a démonokat.

Momotaro hőstettéről tudomást szerzett a japán császár is, s a felszabadított sziget helytartójává nevezte ki őt. Momotaro nemsokára menyasszonyt is talált magának, a legszebb lányt Japánban, magához vette öreg nevelőszüleit, és valamennyien boldogan éltek, amíg meg nem haltak. Siro kutya, a fácán és a majom gyakran látogatták meg őket, és minden alkalommal jól belaktak anyóka gombócaival, amelyeknél finomabbat nem készítettek egész Japánban.

A róka és a borz vetélkedése

A távoli Szado-szigeten élt egy Denzaburo nevű borz. A sziget valamennyi állata előtt nagy tiszteletben állt, mert nemcsak fiatal és erős volt, hanem nagyon művelt is. A legnagyobb csodálatot azonban különös tehetségével váltotta ki: egy szempillantás alatt azzá változott, amivé csak akart. Valóban mestere volt ennek a tudománynak. Denzaburo nyugodtan éldegélt, sokáig öröme telt benne, hogy a szigeten nincs senki, aki túltenne rajta. Végül azonban mégiscsak unni kezdte az egyhangúságot, és egy napon azt mondta:

– Igaz, hogy híres vagyok, és itt a szigeten aligha akad valaki, aki megmérkőzhetne velem, de könnyen megeshet, hogy valahol a birodalomban él valaki, aki még csodálatosabb dolgokat tud, mint én. Nem vagyok olyan öreg, s megtanulhatok még valami újat.

Úgy határozott hát, hogy elmegy világot látni, tapasztalatokat szerezni. Az sem lesz nagy baj, ha nem tanul meg semmi újat, legalább meglátja, milyen az élet más tájakon. Nem sokat teketóriázott, búcsút mondott Szado szigetének, és tüstént útnak indult. Járt a világot keresztül-kasul, sok érdekes dolgot látott és hallott, de sehogy sem sikerült olyan mesterrel találkoznia, aki hetedhét országra szóló hírnevet szerzett volna. Egyszer éppen egy sűrű erdőn haladt keresztül, a keskeny ösvény hirtelen kétfelé ágazott. Tűnődni kezdett, merre folytassa útját, s amint jobbra-balra nézegetett, meglátott egy szép rókát. A róka tisztelettudóan köszöntötte, és jó egészséget kívánt neki. Szó szót követett, és a róka többek között megkérdezte, mi az útjának a célja.

– Denzaburo borz vagyok. Otthonom a Szado-szigeten van. Csak úgy járom a világot, hogy tapasztalatokat gyűjtsék.

– Ó, hát a híres Szado-szigeti Denzaburo úr? Sokat hallottam mesterfogásairól. Engedje meg, hogy a legnagyobb csodálattal adózzam tudományának – mondta a róka, és még mélyebben meghajolt a borz előtt, mint amikor köszöntötte. A borznak hízelegtek ezek a szavak, és viszonzásképpen most ő érdeklődött a róka útjának célja iránt.

– Oszan vagyok Eha vidékéről, és utamnak célja hasonló. Szülőföldemen már nem találtam vetélytársat, ezért elindultam világot látni, hogy felkeressem mesterségem kiváló művelőit, akiktől valami újat tanulhatnék. Boldog vagyok, hogy találkoztunk.

– Ó, tehát az Eha vidéki Oszan asszonyhoz van szerencsém! Tudományával nemcsak honfitársai körében szerzett dicsőséget, hanem mi borzok is tisztelettel emlegetjük a nevét. Útjaim során sokat hallottam ügyességéről! Nem is reméltem, hogy sikerül személyesen megismerkednünk. Valóban szerencsés véletlen, hogy itt találkoztunk.

A róka meg a borz folytatták az udvariaskodást, mindenféléről kérdezték egymást, s végül megegyeztek abban, hogy bemutatják egymásnak tudományukat. Így nemcsak saját szemükkel láthatják egymás mesterfogásait, hanem egyben meg is ítélik, ki a nagyobb mester kettejük közül. A győztes és a birodalom nagymestere az lesz, akinek sikerül úgy átváltoznia, hogy a másik ne ismerje fel.

– Ettől a perctől fogva mind a ketten a közeli templom irányában folytatjuk utunkat, és közben igyekszünk rászedni egymást.

Megegyeztek, aztán elbúcsúztak egymástól. A róka előreszaladt, s csakhamar eltűnt a borz szeme elől. A borz is fogta batyuját, és azonos irányban útnak indult. Nemsokára kiért az erdőből a rizsföldek között vezető útra. Figyelmesen körülnézett, de semmi gyanúsat nem észlelt.

– A róka alighanem egészen a templomhoz futott. Ott sok az ember, és könnyű elrejtőznie.

Továbbment, amíg az út mentén észre nem vette szent Dzsizo faszobrát. Dzsizo keresztbe tett lábbal, ölbe tett kézzel ült a talapzaton, és kopaszra nyírt fejéből nyájas szempár nézett a tájra.

– De szép szobor! Biztosan jó művész faragta. Milyen finom munka, nyoma se látszik rajta a vésőnek. Egy rizsgombócot áldozok neki, hogy sikerrel járjak – mondta a borz, batyujából elővette a gombócot, a szobor lába elé tette a talapzatra, s földig meghajolva mély hódolatában, imát rebegett. De mennyire csodálkozott, amikor felemelte fejét, és a gombócnak hűlt helyét találta.

– Sohasem hallottam, hogy Dzsizo ilyen gyorsan fogadta volna el az áldozatot – csodálkozott a borz. – Talán a szél fújta el a gombócot

valahova. – A borz szétnézett, körülszaglászta a szobrot, de a gombócot sehol sem találta.

– Nincs mit tenni, áldozok neki még egyet. Az első alighanem egy repedésbe esett.

Batyujából elővett még egy rizsgombócot, és letette Dzsizo lábához a talapzatra.

Alázatosan a földig hajolt, és elismételte imáját. De mi történt! Amikor felemelte a fejét, a gombóc megint eltűnt.

– Nagyon furcsa – vélte a borz, és mivel szeretett rájönni a dolgok nyitjára, elhatározta, hogy még egyszer megismétli az áldozatot. Batyujából kivette a harmadik gombócot is, és nagy tisztelettel a talapzatra tette. Ismét meghajtotta a fejét, még mélyebben, mint az imént, de közben fél szemmel figyelte, mi történik. Hirtelen felegyenesedett, és vajon mit látott? A félig elfogyasztott gombócot a szobor tartotta kezében! A borz nagyot nevetett, és rácsapott Dzsizo kezére. S abban a pillanatban a szobor helyett a nevető róka állt az út szélén.

– Érti a mesterségét! Három rizsgombócomba került, de torkossága végül is elárulta.

A borz dicsérte a róka ügyességét, de hogy voltaképpen ki lett a győztes, abban nem tudtak megegyezni. Igaz, hogy a borz először szobornak nézte a rókát, és valóban gombócokat áldozott neki, de végül mégiscsak leleplezte. A róka viszont azzal érvelt, hogy ha nem ette volna meg a gombócokat, nem jött volna rá, hogy ő a szobor. Mivel a vitát nem tudták eldönteni, a róka így szólt:

– Denzaburo úr, szoborrá változni nekem gyerekjáték. Mutatok azonban valami érdekesebbet. Közeledünk a faluhoz, figyeljen jól!

Térült-fordult, és mire a borz felocsúdott, eltűnt a szeme elől.

A borz tehát folytatta útját, s hogy ne legyen olyan feltűnő, öreg szerzetessé változott.

Az úton hirtelen sok ember tűnt fel.

Mi ez a sürgés-forgás? Hova szalad mindenki? Megyek én is, hadd látom, mi van ott.

Megszaporázta lépteit, és a falusiak nyomába szegődött, akik a templomhoz vezető főútra futottak. S bizony volt is mit nézni. Az úton lakodalmas menet vonult. A menyasszonyt gyönyörű vörös függönyös gyaloghintón vitték, a rokonok könnyű fekete selyemből

készült ünneplő kimonókba öltöztek, s mellükön meg ruhájuk ujján finoman hímezett családi címerek ragyogtak. A szolgák serege nagy tálakon gazdag áldozati adományokat vitt. A falusiaknak nagyon tetszett mindez, és nem győzték hajtogatni, hogy már régen nem láttak ilyen gyönyörű esküvőt és ilyen pompás lakodalmas menetet.

– Biztosan gazdag ember lánya megy férjhez!

A báméskodó falusiak között volt a szerzetessé változott borz is. Gyönyörködött a násznép csodálatos kimonóiban, de hirtelen felfigyelt valamire, és újra egytől egyig szemügyre vette a lakodalmas menet tagjait, majd futásnak eredt a templom felé.

A menet közben a templomkapuhoz ért. A menyasszony kiszállt a gyaloghintóból, hogy bemenjen a templomba. Amikor elhaladt a templom bejáratánál álló áldozati asztalka előtt, amelyen rizspogácsák tornyosodtak, az egyik pogácsa a lába elé gurult. A menyasszony nem tudott ellenállni, gyorsan lehajolt, és a pogácsát a szájához emelte. Már-már beleharapott, amikor a pogácsa halkán megszólalt:

– Győztem!

Abban a pillanatban a lakodalmas menet helyett a róka állt a templom kapuja előtt, a pogácsából pedig borz lett. Mind a ketten legott futásnak eredtek az erdő felé, hogy a rászédett, feldühödött falusiak agyon ne verjék őket. Amikor kifújták magukat, a borz megszólalt:

– Jól csinálta azt a lakodalmas menetet, majdnem túljárt az eszemen, de azt hiszem, túllőtt a célon. Egy kis róka ne akarjon ilyen sok emberré átváltozni. Az történt ugyanis, hogy a gyaloghintót vivő szolgák ruhája alól mintha egy rókafarok vége kandikált volna ki. Ezt persze csak én vettem észre, és így ismertem fel. Engedelmével holnap én mutatom be legjobb fogásomat. Szíveskedjék majd a folyó túlsó partján álló templomhoz vezető útra fáradni. Itt már ismernek bennünket, és alighanem megzavarnának. Egy egész fejedelmi menetet mutatok be önnek. Gondosan ügyeljen mindenre, de fogadni merek, hogy nem ismer fel.

Oszan asszony nem hitte, hogy ez megtörténhet. Átváltozni egy kisebb menetté, ám legyen, de fejedelmi menetté? El tudja ez a borz egyáltalán képzelni, hány ember vesz részt egy ilyen fejedelmi

menetben? A borz ugyan nagyobb a rókánál, de ez a vállalkozás merész túlzás. A borz csak legyintett a róka ellenvetéseire.

– Várjon holnapig, majd meggyőződik róla.

A róka gondolkodott egy darabig, sehogy sem akarta elhinni a dolgot, végül is így vélekedett:

– A fejedelmi menet nagyon hosszú, tehát a borz nem indul messziről. Ilyen nagy megterhelést aligha bírna ki. A megbeszélthelyre biztosan borzként jön el, és csak a helyszínen alakul át. Ha korán reggel odamegyek, nem szalaszthatom el.

A róka alig aludt valamit, még pirkadat előtt átgázolt a folyón, és futott a nagy templomhoz vezető útra, hogy ott legyen, amikor a borz fejedelmi menetté változik. Még a nap fel sem kelt, már a megbeszélthelyen volt, elbújt az utat szegélyező bokrokban, és feszülten leste, nem közeledik-e a borz. Sokáig, nagyon sokáig várakozott. A nap már magasan járt, a madarak vidáman énekeltek, de az úton csak egy-egy fáradt vándor tűnt fel, vagy kosarat cipelve néhány falusi ember ballagott. A fejedelmi menetnek se híre, se hamva. A róka várt, az órák múltak, és körös-körül minden ellankadt az egyre nagyobb hőségtől. Hisz már lassan dél volt. Végre a róka fülét lódobogás ütötte meg. Az úton messziről lassan és méltóságteljesen közeledett a fejedelmi menet.

– Csakugyan a borz lenne ez? Ekkora hőségben és ilyen messziről? – hitetlenkedett a róka. Gyorsan falusi emberré változott, hogy mindent nyugodtan szemügyre vehessen. A fejedelmi menet valóban fenséges volt: elől a szolgálhad futott, s igyekezett szabaddá tenni az utat, utána négy hollófekete paripa következett. Minden paripán egy szamuráj ült mozdulatlanul, teljes fegyverzetben, s mereven nézett maga elé.

– Ez alighanem igazi menet lesz, hogy is futná a borz erejéből ekkora pompára.

A méltóságteljes, káprázatos menet annyira elbűvölte a rókát, hogy mély hódolatában a földig hajolt, miként az egy falusi emberhez illik, ha fejedelmi menet halad el mellette.

És már közeledett is hozzá a lakkozott, gazdag díszítésű gyaloghintó. A fenséges fejedelem ült benne puha párnákon, és a gyaloghintót vivő szolgák oly óvatosan lépkedtek, hogy a fejedelmet a legkisebb rázkódástól is megkímélik. A gyaloghintó után újabb

négy hollófekete paripa következett, s minden paripán teljes fegyverzetben egy mozdulatlan szamuráj ült. A lovakat hűséges szamurájokból álló fejedelmi kíséret követte, valamennyiük oldalán két kard. A róka lélegzeni sem mert a nagy tisztelettől, amelyet a menet ébresztett benne. Alázatosan meghajolva várt, amíg a menet elvonul. Hogy felbőszült azonban, amikor hirtelen megcsapta fülét a borz hahotázása:

– Méltóztassék kiegyenesedni, drága asszonyom. Mire való ez a hódolatteljes mély meghajlás egy egyszerű borz előtt?

A róka egész testében remegett a dühtől, hogy így rászedték. És ráadásul a borz előre figyelmeztette, mivé fog átváltozni! Ilyen szégyenletes vereség!

– Tudja mit, Denzaburo úr? Holnap megmutatom önnek, hogy én is tudok ilyet. Majd meglátjuk, mit szól hozzá! – mondta nagyon kimért hangon. – Holnap délben jöjjön el ugyanerre a helyre, és egy tökéletes fejedelmi menetet fog látni, s biztosítom, nem felejtí el Oszan művészetét.

Másnap reggel a borz korán felkelt, az út mentén felmászott egy fára, és várta a fejedelmi menetet. Lelke mélyén meg volt győződve, hogy a róka a legjobb esetben is csak egy egész kis fejedelmi menetté képes átváltozni, s azzá sem tökéletes formában. Gyerekjáték lesz átlátni ravaszságán. Gondtalanul várakozott hát, s nem is hiába. Már messziről meghallotta a lódobogást, majd észrevette az úton lassan és méltóságteljesen közeledő fejedelmi menetet. Elöl futott a szolgasereg, utána magas, nemes paripákon, párosával egymás mellett délcegen ülve, méltóságteljesen lovagoltak a díszesen öltözött szamurájok. Tizenhatan voltak! Középpütt arannyal díszített, hímzett selyemfüggönyös gyaloghintót vittek a szolgák, amelyben puha párnákon a fenséges fejedelem ült. A gyaloghintót ugyancsak gyönyörű paripákon ülő tizenhat szamuráj követte. A menetet számtalan szamurájból álló fejedelmi kíséret zárta be, valamennyi oldalán két értékes kard.

– Ilyen nagy bűvész volna a róka? Meg kell győződnöm róla – mondta a borz, és még mielőtt a menet a közelébe ért, gyorsan szamurájává változott, és tisztelettudóan az út szélére állt. A fejét ugyan lehajtotta, de annál éberebben figyelte a menetet. Amikor a szamurájokból álló kíséret egészen közel ért hozzá, gondosan

szemügyre vette a szamurájok palástja alól kikandikáló kardok hegyét. Aztán egyszer csak elmosolyodott: Megint a régi hiba! Ezzel visszasietett a fejedelmi gyaloghintóhoz, széthúzta a súlyos selyemfüggönyt, és így szólt:

– Derék munka, róka asszonyom, de miként sejtettem, nem futotta az erejéből. Az utolsó szamuráj palástja alól kikandikál a farkincája vége!

Lett is aztán erre haddelhadd! A fejedelem módfelett felbőszült, a szamurájok éles kardjukkal rárontottak szegény Denzaburóra. Csak nagy nehezen sikerült visszaváltoznia borzzá, majd a szamurájok lába között átcsúszott, és eltűnt az erdőben. Valóságos csoda, hogy meg nem ölték.

Denzaburo meg volt győződve róla, hogy a róka nem képes ekkora teljesítményre, s így kezdettől fogva gyanakodva nézte a menetet, végül aztán összetévesztette a szamurájok palástja alól kilátszó kardhegyeket a rókafarok végével. Pedig most igazi fejedelmi menet vonult el előtte. Az történt ugyanis, hogy amikor a róka az előző napon várta a borzot, kihallgatta a falusiak beszédét, és megtudta, hogy másnap milyen nagy látványosságban lesz részük. Aznapra esett a templom alapításának évfordulója, amelyet a szerzetesek nagy pompával készültek megünnepelni, s az ünnepségen részt vesz maga a fejedelem is. Így aztán a róka a veresége miatti haragjában törbe csalta a borzot.

A borz rettenetes haragra gerjedt. Tajtékozott, fújtt, ordított, toporzékolt, s a rókának nagy szerencséje volt, hogy a borz sehol se tudta megtalálni. Mert a róka asszony iránti udvariasságából biz egy szemernyi sem maradt benne. Az utazástól pedig végképp elment a kedve.

Néhány nap múlva, amikor sebei úgy-ahogy behegedtek, visszatért egyenesen a Szado-szigetre. De hogy megtorolja a ravasz Oszan asszony tettét, minden rókát elüldözött a szigetről. Azóta a Szado-szigeten egyetlen róka sincs, hiába tennétek tűvé az egész szigetet.

Az elveszett fiú

Egyszer tavasszal a falu valamennyi lakosa szorgalmasan dolgozott a rizsföldecskéjén, és amikor a rizspalánták felcseperedtek, rendszeresen engedték a vizet a víztartályból az árkokba, hogy a rizsföldek víz alatt legyenek. Jó volt azoknak, akiknek nagyobbacska gyerekek voltak. A suttyó legénykék őrizték a zsilipeket, a többiek meg nyugodtan mehettek a dolgukra. Hiszen tavasszal a falusi embernek temérdek munkája van. Az öreg Goro azonban csak egyedül gazdálkodott a feleségével, és ezért elhatározta, hogy éjszaka fogja a vizet a rizsföldjére engedni. Éjszaka bóbiskol egy kicsit a zsilipeknél, nappal meg kimegy a földekre dolgozni. Felesége néhány rizsgombócot tett a tarisznyájába, s alkonyaikor Goro kiment a víztartályhoz. Kinyitotta a zsilipeket, leült a partra, és nekilátott a gombócnak. Az egész vidék mélyen aludt. A víztartályban lassan süllyedt a víz szintje, s az árkok megteltek vízzel. Az öreg Goro nyugodtan bóbiskolt a zsilip mellett, amikor hirtelen egy hang riasztotta föl:

– Ha... hupci!

Egy kis idő múlva ismét:

– Hupci!

Goro felült, körülnézett, de a sötétben nem látott és nem is hallott semmit: sem léptek nesztét, sem lélegzetvételt. De percenként hangosan megismétlődött:

– Hupci!

Alighanem egy csavargó van a közelben, vagy – isten őrizz – egy rabló, aki a földeken rejtőzik, gondolta a megrémült Goro. Csak meg ne találjon, ki tudja, mit tenne velem!

A zsilip mellett lapulva türelmetlenül várta a hajnalt, hogy a biztonságot nyújtó faluba és otthonába jusson. Egész éjszaka hallatszott a rejtélyes „hupci“, de különben sehol semmi sem mozdult. Gorónak vacogott a foga a félelemtől meg a hidegtől, de még kinyújtózni sem mert, nehogy magára vonja az ismeretlen csavargó vagy isten tudja, kicsoda figyelmét. Alighogy kezdett

keleten pirkadni, és láthatóvá vált a vízzel borított rizsföldek között húzódó ösvény, gyorsan elzárta a zsilipet, és futott haza.

Ugyanebben az időben indult el a városból Kjusicsi apó. A városi boltos végre nagy nehezen felfogadta küldöncnek, így már kora reggel sietett, hogy teljesítse a rábízott feladatokat. Előbb akart a faluba érni, ezért a rizsföldek között vezető ösvényen indult el, gondolva, hogy így megrövidíti az utat. Kjusicsi azonban öreg volt már, s nem jutott messzire a városon túl, máris elkezdett fájni a lába.

– Leülök egy kicsit, megpihenek, és megkóstolom a rizsbort, amelyet az útra kaptam.

Azzal le is ült a csatorna partjára, és előhúzta a rizsboros üveget.

– De rég ittam ilyen finom itókát! Jólesik az ilyen hűvös reggelen!

Ekkor egy hangot hallott a közelből:

– Hapci!

– Ki tüsszög itt ilyen erősen? Ugyancsak rossz éjszakád lehetett, barátom, ha korán reggel ennyire tüsszögsz.

Aztán megint fölhangzott a „Hapci, hapci!“, de sehol senkit nem látott, s léptek neszt sem hallotta. Pedig a tüsszögés egész közelről, szinte közvetlenül az öreg háta mögül hallatszott.

– Hm, hm, mi a csoda lehet ez? – morogta magában Kjusicsi, bedugaszolta az üveget, nagy nehezen föltápáskodott, és belenézett a csatornába. De hiába kémlelt körül, nem látott semmit. És ekkor megint felcsattant egy jó erős:

– Hapci!

Kjusicsi apó elindult a hang után, és alig tett néhány lépést, észrevette, hogy a csatornában egy csontváz fekszik. Az orrából egy növény hosszú indája nőtt ki. És a csontváz hangosan tüsszögött:

– Hapci, hapci!

– Csöppet sem csodálkozom, hogy így tüsszögsz – mondta Kjusicsi. – Egy egész hideg éjszakát a vízben tölteni, még hozzá indával az orrodban! Mindenki tüsszögne a helyedben.

Kjusicsi felemelte a csontvázat, kihúzta az orrából az indát, maga mellé ültette a partra, aztán kinyitotta a rizsboros üveget.

– Igyál, szívesen megosztom veled, van még benne bőven, alig ittam még belőle. Ilyen hideg fürdő után nincs jobb, mint egy korty jó rizsbor. Ez pedig igazán jó bor ám, gazdag házban kaptam.

Kjusicsi meg a csontváz iszogatták a rizsbort, s amikor megmelegedtek egy kicsit, a csontváz megszólalt:

– Három évvel ezelőtt nagy útra indultam, de nem jutottam messzire. Ezen a helyen hirtelen meghaltam. Három éve fekszem már ebben a csatornában, és hiába töröm a fejem, nem tudok rájönni, hogy juthatnék haza. Csak arra emlékszem, hogy a negyedik hónap huszonnyolcadik napján lesz a halálom évfordulója. Vigyél a faluba, s amely házban ezen a napon megemlékeznek a fiuk haláláról, ott az otthonom.

– Elviszlek, ahova akarod – mondta Kjusicsi –, hiszen küldönc vagyok! Csakhogy ma a negyedik hónap nyolcadik napja van, így hát egy kis ideig még várnod kell. De sebj. Előbb hazaviszlek. Csak olyan szegény embernek való egyszerű kis vityilló a házam, fényűzésre ne számíts, de legalább száraz. Mindenképpen jobb ennél az ároknál.

Kjusicsi befejezte mondókáját, vállára dobta a csontvázat, és vitte a híd alatt álló viskójába. Mivel nagyon korán volt még, nem találkozott senkivel. Otthon lefektette a csontvázat a szobában, és ment a dolga után. Húsz napon át mindent, amit keresett, megosztott a csontvással. Hol néhány rizsgombócot, hol egy lángost vagy száraz halat kapott. És ha valahol a kezébe nyomtak néhány krajcárt, és jutott belőle egy korty rizsborra is, sohasem feledkezett meg a csontvázzal.

A negyedik hónap huszonnyolcadik napján alighogy megvirradt, Kjusicsi a hátára vette a csontvázat, és elindult a szomszéd faluba. Amikor a falu határába ért, letette a csontvázat egy útszéli bokorba, és egyedül ment tovább a házak felé. Benézett minden házba, de csak azt látta, hogy az emberek fölkelnek, és munkához látnak, mint bármelyik más napon. Kjusicsi már-már azt hitte, hogy a csontváz tévedett, és egy másik faluba kell majd elvinnie. Ekkor észrevett egy portát, amely egy kicsit félreesett a többitől. A leggazdagabb háznak látszott az egész faluban, és alighanem készülődtek benne valamire. Különben miért futkosott volna körülötte annyi szolga meg szolgálólány? Kjusicsi a kerítésnek támaszkodott, és odaszólt a siető háziszolgának:

– Jó reggelt kívánok. Miért van nálatok ekkora sürgés-forgás? Csak nem történt valami?

A szolga megállt, és így felelt:

– Ugyan mi történt volna? Ünnepi tort készítünk a ház egyetlen fiának emlékére. Három évvel ezelőtt vendégségbe ment a család távoli rokonaihoz, és nem jött vissza többé. A rokonokhoz el sem jutott, s mintha a föld nyelte volna el, senki sem látta azóta. Alighanem nyomorúságosan elpusztult valahol az úton. Nagy csapás volt ez az urainknak. Hiszen még tisztességesen el sem temethették egyetlen fiukat.

Amint ezt Kjusicsi apó meghallotta, sarkon fordult, és sietett a bokorhoz, amelybe a csontvázat elrejtette.

– Megtaláltam az otthonodat. Ott abban a félreeső házban tort készítenek egyetlen fiuk emlékére. Oda tartozol.

– Végy a hátadra, és menjünk oda – mondta a csontváz.

– Neked könnyű azt mondani, menjünk oda, de én földhözragadt szegény ördög lévén, hogy merészelnék belépni abba a gazdag házba? – ellenkezett Kjusicsi.

– Ne félj semmitől, és fogadj szót nekem. Meglátod, senki sem kerget el.

Így is történt. Amikor Kjusicsi, hátán a csontvázzal, a ház elé ért, a csontváz tanácsára nem hívott ki senkit, hanem kinyitotta a kaput, és az udvaron át egyenesen bement a szobába, ügyet sem vetett rá senki. Kjusicsi meg a csontvázzal együtt leült a házi oltár elé, amelyen Buddha faszobra mellett a ház urának fiára emlékeztető tárgyak álltak. Lakkozott tálcára helyezett vázában sorakoztak kedvenc ecsetei, továbbá tusrajzokhoz szolgáló szépen kivésott dörzskövei és egy porcelán vizestálacska. Ott feküdt faragott elefántcsont gombokkal díszített ékes öve meg hímezett erszénye is.

– Kóstold meg az áldozatra készített ételt – szólította fel a csontváz Kjusicsit –, biztos vagyok benne, hogy ilyen finom fehér rizst még nem ettél.

Kjusicsi apó óvatosan kinyújtotta kezét a fehér főtt rizst és friss halat tartalmazó tál felé.

Lesz ebből haddelhadd, ha valaki meglátja, gondolta. De csodák csodája, semmi se történt. A szerzetes nyugodtan folytatta az imát a kis oltár előtt, a rokonok pedig megilletődve nézték az oltárt.

Nahát, én bizonyára láthatatlan vagyok, bátorodott fel Kjusicsi, s amikor a szerzetes befejezte az imát, és a teremben kezdetét vette a

gazdag lakoma, a csontváznak már nem kellett őt biztatnia. Szaporán ürítgette a rizsborral telt serlegeket, és jobbnál jobb mártásokkal készített friss halat evett hozzá. Elégedetten leült egy gyékényre, és figyelte a sürgést-forgást. A főhelyen a ház ura, az elhunyt fiú apja ült, jobbján és balján a vendégek foglaltak helyet. Minden vendég elé kis asztalkát helyeztek, amelyen tálak és pálcikák voltak, s a szolgálólányok szakadatlanul hordták a finomnál finomabb ételeket. Ekkor egy ügyetlen fiatal szolgáló felborított egy forró levessel teli tálát. A ház ura haragra gerjedt, és hangosan szidalmazni kezdte a lányt.

– Mért nem vigyázol jobban, te isten barma! Kiöntötted a finom levest, és ráadásul még a gyékényeket is tönkretetted!

A csontváz megsértődött:

– Apám a halott fia emlékére tartott ünnepi toron egy ilyen csekélység miatt elrontotta az ünnepi hangulatot. Ez aztán szép ház, nem maradok itt egy percig sem tovább.

A kis oltáron álló Buddha-szobor megingott:

– Ilyen durva embereknél én sem maradok!

– Ha ti elmentek, én sem maradok itt egyedül! – kiáltott fel Kjusicsi, és cihelődni kezdett. A csontváz közben átlépte a ház küszöbét, és eltűnt. A meglepett vendégek pedig egyszer csak azt látják, hogy a Buddha-szobor lassan az ajtó felé tart, s a házi oltár mellől nehézkesen föltápászkodik egy toprongyos öregember.

– Mi történik itt? Hogy került ide ez a rongyos koldus? – kérdezték, és körülfogták Kjusicsi apót. Észre sem vették, hogy a Buddha-szobor közben eltűnt.

Kjusicsi apó nyugodtan elmondta, hogy került az ünnepi torra. Elmesélte, hogyan talált rá a rizsföldeken a csatornában a halott fiú csontvázára, hogyan viselte gondját, mert a fiú elfelejtette, hol az otthona. Végül aztán elfogadta meghívását az ünnepi torra. Mondanivalóját ezzel fejezte be:

– A fiuk azonban észrevette, hogy itt nem tisztelik a jó erkölcsöt. Mert a ház ura egy kiöntött tál leves miatt nem átallotta elrontani az ünnepséget. A fia megsértődött, és elment, s vele együtt Buddha szobra is elhagyta a házat. Én sem maradok itt, jóllehet csak egyszerű szegény ember vagyok. Engedjenek haza. Nem tettem semmi rosszat. A fiuk meghívására jöttem a házukba.

A ház ura elszégyellte magát. Megkérte Kjusicsi apót, maradjon az ünnepség végéig.

– Előbb azonban meg kell találnunk a csontvázat, és tisztességesen el kell temetnünk. Végre méltó sírja lesz a fiainak.

Keresni kezdték a csontvázat, tűvé tették érte az egész házat, de sehol sem találták. És a Buddha-szobornak is nyoma veszett.

– Megharagudott a házunkra, előbb ki kell engesztelnünk – mondták a szülők. Gazdagon megajándékozták az öreg küldöncöt, és hazakísérték a híd alatti viskójába. Mikor beléptek, tágra nyílt a szemük a csodálkozástól, mert a viskóban megtalálták a csontvázat meg Buddha szobrát is.

– Megbocsátott nekünk – örvendeztek valamennyien.

A csontvázat aztán tisztességesen eltemették, és Kjusicsi apónak megígérték, hogy haláláig gondját viselik. Attól fogva pedig minden évben, amikor a fiuk emlékére ünnepi tort ültek, gondosan ügyeltek arra, nehogy haragra gerjedjenek a kiöntött leves miatt.

A fülemülés kanna

Egy jómódú kereskedő nagyon szerette a szép tárgyakat, és ha valami megtetszett neki, nem sajnálta sem a pénzt, sem az időt, hogy megszerezze. Egyszer üzleti útján betért egy falusi fogadóba, s míg a vacsorára várt, a sarokban álló kis asztalkán megpillantott egy sárgarézből készített teáskannát. Felfigyelt az edény szép formájára, s amikor közelebről megnézte, látta, hogy a füstös felület alól itt-ott finoman vésett díszítés részletei törnek át. Egy virágzó fa körvonalait vette ki, az apró virágok a ködbe veszttek, s a fa egyik ágán daloló fülemüle ült. A kereskedő felsóhajtott a gyönyörűségtől, és magához hívatta a fogadóst.

– Fogadós úr, adja el nekem azt az öreg, füstös teáskannát.

A fogadós örült, hogy akad valaki, aki ilyen ócska holmit meg akar venni, és még busás árat is kínál érte. Szívesen ráállt a vásárra. A kereskedő azt mondta, hogy visszafelé jövet betér a kannáért.

A kereskedő néhány nap múlva hazafelé tartott, és boldogan tért be a fogadóba, mert égett a vágytól, hogy újra lássa az ódon kanna nemes formáit, és gyönyörködhessen díszítésének szép, kacskaringós vonalaiban.

A fogadós tiszteletteljesen üdvözölte, és már hozta is a fényesre csiszolt kannát. Büszke volt rá, hogy ezt az ütött-kopott limlomot ilyen szépen kitisztította. Úgy fénylett, mintha új lett volna. A kereskedő csalódottan vette kezébe a kannát, jól megnézte, majd letette az asztalkára.

– Tartsa csak meg, fogadós úr. A durva súrolással elpusztította az ágon ülő kis fülemülét. Oly pici és finom volt, s lehelete mégis megrezegtette az ágon a leveleket.

A négy szent tekercs

A kis Dzsiro egy szegény földműves másodszülött fia volt, s utána még öt kisebb testvére következett. A kis darab föld, amelyet majdan a legidősebb fiú, Taro örököl, nem tudott ekkora családot eltartani. Mikor tehát Dzsiro betöltötte tizedik életévét, szülei elhatározták, hogy szerzetesnek adják. Ezzel biztosítják megélhetését most is és a jövőben is, s eggyel kevesebb gond lesz otthon. Apja megegyezett a dombon túl levő szomszéd falu szélén álló templom szerzetesével. A rozzant kis templom éppoly szegény volt, mint az egész vidék, és a szerzetes szintén máról holnapra élt. Dzsirót azonban mégis felfogadta tanítványának, egyrészt azért, mert segíteni akart a szülein, másrészt szüksége volt segítségre a templomban meg a háztartásában, és végül arra is gondolt, hogy idővel alkalmas utódot nevel. Így hát egy tavaszi napon leborotvtálták Dzsiro fejét, fekete csuhába öltöztették, és a fiúcska beállt új mesteréhez tanulónak.

A kis fatemplom, amelyet a gyakori esők szürkére mostak, és bejárata fölött alig lehetett elolvasni a feliratot, a falutól távolabb, az erdőszéli kis tó mellett állt, és a rizsföldek között emelkedő gátakon húzódó keskeny ösvény vezetett hozzá. Dzsirónak tetszett a vidék, különösen az erdő vonzotta. Ha akadt egy szabad perce, tüstént futott az erdőbe, lefeküdt a fűbe, és nézte, hogyan világít át a nap a fák lombján és tűlevelein, vagy illatos erdei virágot tépett, vagy pedig szitakötőt kergetett.

A tiszteletre méltó szerzetes nagyon szerény ember volt, így hát Dzsirónak nem volt sok munkája. Fát meg vizet hordott, söprögetett, letörölte a port az oltár szobraitól meg a könyvtárban sorakozó szent könyvekről, és néha segédkezett a főzésnél. Rosszabb volt a helyzet a tanulással. Nemcsak az volt a baj, hogy Dzsiro borzasztó nehéznek érezte az írásjeleket, és sehogy sem tudta megtanulni az érthetetlen imákat, de ellenszenves volt neki minden ceremónia, nem figyelt oda, amikor a szerzetes imákat mondott fel neki és olvasni tanította, a feladatokat rosszul oldotta meg, és mikor egyedül kellett tanulnia, inkább elfutott az erdőbe, és ott játszott. A szerzetes mérgelődött, megpróbált tanítványának a lelkére beszélni, de

igyekezetének nem volt semmi foganatja. Ha Dzsiro a kezébe vette a könyvet, hogy tanuljon, egyszer csak látta, hogy kintről integetnek feléje a fák, orrában érezte a tűlevelek illatát, és fülében zengett a pintyókék éneke. Persze a tanulásból semmi sem lett, és Dzsiro csak leste a kedvező alkalmat, hogy az erdőbe futhasson.

Így ment ez egész nyáron. Végül aztán a szerzetes türelmét vesztette. Egyszer, amikor rajtakapta Dzsirót, hogy a szent könyvet a fűben hagyva az erdőben kószál, s még egyetlen imát sem tanult meg végig, bár közeledik bon, a nagy ünnep, magához hívta, és így szólt hozzá:

– Nagyon fáj nekem, fiam, de meg kell mondanom, hogy sohase lesz belőled jóra való szerzetes. Mert az a szerzetes, aki nem szereti a tudományt, sőt még az imádságokat sem, az nem való semmire, és inkább terhére van az embereknek, mint segítségére. Nem szívesen teszem, de nincs más választásom, mint hogy visszaküldjelek a szüléidhez. Csak találnak neked valami más szolgálatot. Szedd össze a holmidat, és inkább menj azonnal, hogy ne veszteged hiába az időt.

Dzsiro meghökkenve hallgatta a szerzetes szavait, és majdnem sírva fakadt. Voltaképpen szívesen lett volna szerzetes, csak ne kellett volna annyit tanulnia. Mikor a szerzetes látta, milyen kétségbeesetten áll ott, megszánta. Kivett valamit egy lakkozott ládikóból, és így szólt:

– Valóban nem veszem semmi hasznodat, de nézd, nem haragszom rád, neked adom ezt a négy papírtekercset. Rajtuk van a főtemplomunk címere és egy szent mondat. A nagy Buddha szavai. Segítenek rajtad, ha bajba kerülsz. Jól vigyázz a tekercsekre! De most már menj utadra, fiam.

Dzsiro egy szót sem mert szólani, keblébe rejtette a tekercseket, tisztelettudóan megköszönte, meghajolt a szerzetes előtt, belebújt szalmából font szandáljába, és könnyes szemmel kilépett a templomból. Sajnálta, ami történt, és gondolni sem mert arra, hogyan fogadják majd a rossz hírt a szülei. Alig tett azonban néhány lépést, az erdő felzúgott, és olyan illatot árasztott, hogy Dzsiro mindenről megfeledkezett. Ahelyett, hogy hazament volna, az erdő felé vette útját. Elhatározta, hogy végre legalább egyszer megnézi, mi van tovább, ahol még sohasem járt.

Ment, mendegélt, lepkéket kergetett, majd elbújt egy bokor mögé, és onnan leste a patak partján egy kövön sütkérező siklót, aztán a tisztás fölött a fák ágain tanyázó madarak csicsergését hallgatta. Később eszébe jutott, hogy már alighanem délre jár az idő, és lassan körül kellene néznie, hogyan juthatna ki az erdőből. Ekkor azonban hirtelen besötétedett, mintha vihar készülne, és minden elcsendesedett körülötte. Dzsiro megborzongott.

Amikor körülnézett, meg sem ismerte a tisztást, és nagyon furcsállotta, hogy már ilyen késő van. Vágyott valakinek a közelségére. Ekkor észrevette, hogy a tisztás másik végéről egy botra támaszkodó, hajlott hátú öregasszony biceg feléje, léjén főkötő, köpenye foltos, és a dereka vékony, mint a szalmaszál. Fogatlan szájával Dzsiróra mosolygott, és így szólt hozzá:

– Örülök, fiam, hogy találkoztam veled. Leborotvált fejedről és fekete csuhádról látom, hogy szerzetesnek készülsz, és ez nagyon kapóra jön nekem. Legalább nem kell a faluba mennem a templomba, a lábam bizony már nemigen bírja. És épp ma van a férjem halálának évfordulója. Hosszú éveken át éltünk együtt az erdőben, de tavaly megbetegedett szegény, és pontosan egy évvel ezelőtt meghalt. Most éppen a tiszteletre méltó szerzeteshez készültem, hogy megkérjem, imádkozzon érte. De mivel itt találtalak, nem megyek sehová, te mondd el érte az imát a kis kunyhónkban a házi oltár előtt. Ugye megteszed?

Dzsiro zavarba jött. Örült, hogy a sötét erdőben már nincs egyedül, de ugyanakkor szégyellte bevallani, hogy nem tud imádkozni. Az anyóka nem is hinné el, és még azt gondolná, hogy nem akar eleget tenni kérésének. Ezért hát beleegyezett, és vele ment a tisztás másik végén álló kunyhóba, amelyet Dzsiro azelőtt sosem látott itt. Icipici kunyhó volt, alig tudtak benne megmoccanni. Egyik sarkában kis polcon szegényes házi oltár állt, a másikban tűzhely. Dzsiro letérdelt az oltár elé, meghajolt, és az emlékezetében megmaradt imafoszlányokból nagy keservesen elhebegte az imádságot a halott öregemberért. Közben izzadt, arca égett, de az öregasszony figyelemmel hallgatta, és nyilván egy csöppet sem zavarta, hogy az ima nem egészen olyan, amilyennek lennie kellene. Amikor Dzsiro befejezte az imádkozást, az anyó bólintott, és azt mondta:

– Köszönöm, fiam, jó gyerek vagy, és boldogult férjem bizonyára örül, hogy nem feledkeztünk meg róla. De már beesteledett, a falu messze van, eltévednél a sötétben, aludj inkább itt. Csak egy kis köleskásám van vacsorára, de talán ízleni fog neked.

Dzsiro, aki időközben ugyancsak megéhezett, jó étvággal elfogyasztotta a köleskását. A két fekhely csak épp hogy elfért a kunyhóban. Dzsirot hamarosan elnyomta az álom, de nem aludt jól, talán azért, mert túlságosan megtömte a hasát köleskásával, vagy azért, mert a kunyhóban fülledt volt a levegő. Forgolódott, hánykolódott, fel-felriadt, majd megint elszunnyadt. Egyszer csak véletlenül valami karmos és szőrös dologhoz ért a keze, olyan volt, mint egy állat mancsa. Gyorsan odanézett, és a tűzhely zsarátnokának fényében meglátta, hogy az anyó lába az. Borzasztóan megijedt, mert úgy rémlett neki, hogy nem is egy szegény öregasszony házában van, hanem valami borz vagy róka csalta ide, és biztosan fel akarja falni. Menekülnie kell innen, de gyorsan, amíg nem késő. Csöndesen fölkel, és éppen át akarta lépni az öregasszonyt, de az fölébredt, és megszólalt:

– Hová készülsz ilyenkor éjnek idején, fiam?

– Ahová a király is gyalog jár – vágta ki magát szellemesen Dzsiro.

– Akkor hát menj, de sötét van, még el találsz tévedni, és beleesel valami gödörbe, körös-körül ugyanis rengeteg gödör és árok van. A biztonság kedvéért kötelet kötök rád, nehogy bajod essen.

Az öregasszony kötelet kötött Dzsiro derekára, aztán kiengedte. De alighogy Dzsiro kilépett a tisztásra, az anyó meghúzta a kötelet, és rákiáltott:

– Ne maradj sokáig!

– Mindjárt visszamegyek, anyóka – felelte Dzsiro, és törte a fejét, hogyan menekülhetne el innen szépszerivel. Végül eszébe jutottak a szerzetestől kapott tekercsek, azok segítségével talán kijut a bajból. Az öregasszony egyre-másra rángatta a kötelet, és szólongatta Dzsirot, de a fiú mindig így felelt:

– Máris megyek, anyóka – de közben gyorsan leoldozta derekáról a kötelet, majd rákötötte az egyik szent tekercset, és futásnak eredt, hogy a lába sem érte a földet. Még nem ért messze, mikor az

öregasszony ismét megrántotta a kötelet, és sürgette őt. És lám, a tekercs megfeszült, mint Dzsiro, és az ő hangján kiáltotta:

– Megyek már, anyóka.

Dzsiro ugyancsak megörült ennek, és szedte a lábát, ahogy csak tudta.

Egy idő után az öregasszony furcsállni kezdte, hogy Dzsiro csak nem tér vissza, bár minden kötélhúzásra azt feleli:

– Megyek már, anyóka.

Fölkelt hát, és kiment megnézni, mit csinál ott az a fiú. Amikor meglátta, hogy Dzsiro eltűnt, dühösen belerúgott a szent tekercsbe, dobbantott, beleszimatolt a levegőbe, és Dzsiro után iramodott, hogy az erdő csak úgy sűvített körülötte.

Dzsiro még nem jutott messzire a sötét erdőben, amikor háta mögött zihálást és dobogást hallott. Hátranézett, és látta, hogy baj van. Egy öregasszony fut utána, de nem a szegény sánta anyóka, hanem a rettenetes erdei boszorkány, a jamamba. Két tüzes labdához hasonló óriási szempár szegeződik rá, arcából roppant orr mered, hatalmas orrlyukaiból forró levegőt fúj, fülig érő, széles szájából hosszú, lángvörös nyelv lóg a derekáig. Ősz haja sörényként lobog, futás közben hevesen lóbálja hosszú, csontos karját, és szőrös lábával dobog, mintha mennydörögne. Amíg Dzsiro egyet lépett, a jamamba kétszer akkorát ugrott, hogy csakhamar a nyomában volt. Mikor már-már utolérte, Dzsiro félelmében szinte magánkívül kihúzta inge alól a második szent tekercset, és a jamamba elé dobta az útra. Abban a szempillantásban közte és a jamamba közt egy óriási folyó támadt. Dzsiro fellelegzett, de nem vesztegette az időt, s mivel közben már kijutott az erdőből, és lassan pirkadni kezdett, a rizstáblák közötti gátakon futott tovább.

A jamamba hirtelen egy nagy folyó partján találta magát, és látta, hogyan tűnik el Dzsiro a szeme előtt. Dühösen felkiáltott, és dobbantott. Majd feltúrte ruhája ujját, letérdelt a partra, a víz fölé hajolt, és inni kezdett. Bugyborékol, csobogott benne a víz, de nem látszott, hogy a folyó kisebbedne. Ám mikor Dzsiro kisvártatva hátranézett, ámulva látta, hogy a felére apadt. Másodsorra már csak egy kis patak volt a folyó helyén, s a jamamba végül azt is kiszűröcsölte, majd feltápáskodott, és ismét üldözőbe vette a fiút. Kicsit lassabban futott ugyan, mert mind a két kezével a vízzel teli

óriási hasát fogta, csuromvíz volt, és szélesre tátott szájából minden ugrásnál vízszugár lövellt ki. De így is gyorsabb volt Dzsirónál, és a fiú előnye egyre csökkent.

Dzsiro ide-oda cikázott a rizstáblák között húzódó gáton, s valahányszor irányt változtatott, a jamamba kénytelen volt megállni. Vízzel teli hasával mégiscsak nehezebben mozgott. Csakhogy a cikázás Dzsirónak sem sokat használt, mert egy kis idő múlva már megint egész közelről hallotta a lihegést meg a dobogást. Gyorsan a keblébe nyúlt, kihúzta a harmadik szent tekercset, hátrafordult, és megint a jamamba lába elé dobta. Abban a pillanatban óriási tüzes lángtenger lobbant fel kettőjük között. Recsegett-ropogott, sistergett, a lángok magasra csaptak, s a jamamba teljesen eltűnt mögöttük.

Dzsiro megint egy lélegzetvételnyi pihenőhöz jutott, aztán futott tovább, mert úgy rémlett neki, hogy a távolban egy falut lát. Futott, futott, és amikor egy kis dombtetőre ért, furcsa sziszegést és sercegést hallott maga mögött. Hátrafordult, és látta, hogy a lángtengerből gőzfelhők emelkednek a magasba, a lángok tekeregnek, majd kihunynak. A jamamba a tűz közvetlen közelébe állt, megnyomta vízzel teli hasát, és orrlyukaiból két patak tört ki, óriási szájából pedig valóságos vízesést zúdított a tűzre. E temérdek vízzel végül is kioltotta a tüzet.

Dzsiro azonban ezt nem várta be, hanem lélekszakadva futott lefelé a dombról. Csakhogy egy kis idő múlva már megint hallotta maga mögött a súlyos lépéseket: az izzadt és kormos jamamba már megint a sarkában volt. Amikor már kinyújtotta érte a kezét, és meg akarta ragadni, nem maradt más hátra, mint hogy előhúzza kebléből az utolsó szent tekercset, és azt is a jamamba lába elé dobja. Abban a percben ezüstös fény villant fel, és Dzsiro meg a jamamba között egy éles kardokból álló hegy emelkedett. Ilyen akadályt még a jamamba sem tud leküzdeni, gondolta magában Dzsiro elégedetten. De a biztonság kedvéért nem lassította lépteit, futott tovább, míg a reggeli ködben meg nem pillantotta maga előtt az erdő szélét és a tó partján álló kis szürke templomot. Még a félutat sem tette meg feléje, amikor a háta mögött szörnyű csörömpölést, ordítást és szitkozódást hallott. A jamamba úgy szerette volna felfalni Dzsirót, hogy a kardhegyen is keresztülvágott. Fokuknál fogva ragadta meg

a kardokat, összetördelte, szétrugdosta vagy félrehajtotta őket, mint a füvet, közben ugyan megvágta a kezét, de mégis utat tört köztük.

Időközben azonban Dzsiro már elérte a kis templomot, ahonnan tegnap eltávozott, és kétségbeesetten dörömbölni kezdett a szerzetes házának bezárt ajtaján. A szerzetes nyilván mélyen aludt, mert bentről semmi nesz sem hallatszott, csak az útról a jamamba lábdobogása. Dzsiro ismét dörömbölt az ajtón, és torkaszakadtából kiáltotta:

– Tiszteletreméltó uram, tiszteletreméltó uram!

Ekkor odabenn valami megmozdult, és a szerzetes álmos hangon kérdezte:

– No, mi az? Mi történik itt?

– Tiszteletreméltó uram, kérem szépen, nyissa ki a kaput – kiáltotta Dzsiro könyörögve, és hátranézett. A ritkuló ködben meglátta a közeledő felbőszült jamambát. Cafatokban lógott róla a ruha, a haját megperzselték a lángok, tüzes szeme még tüzesebben lobogott, és hosszú, mohó nyelve még vörösebb volt.

Bentről hangos ásítás hallatszott, majd a szerzetes kinézett az ablakon, és csodálkozva mondta:

– Ó, hát te vagy az, Dzsiro? Mit keresel itt, hiszen hazaküldtelek. Jól tudod, hogy belőled sohasem lesz valamirevaló szerzetes.

– Esedezve kérem, bocsásson meg, és engedjen be, mert a jamamba már megint a nyomomban van – kiáltotta Dzsiro, és a félelemtől elsötétült előtte a világ.

– Ugyan, ugyan, miféle badarságokat beszélsz, itt még sohasem járt semmiféle jamamba. Menj csak szépen haza, nekem már nincs szükségem rád.

– Kérem szépen, nagyon szépen kérem, már egészen közel van – mondta panaszos hangon Dzsiro, és sírva a kapuhoz lapult. A jamamba szeme már a kis tó partjáról világított, súlyos talpa már a kavicsos udvart tapodta. Ekkor a szerzetes szíve megesett Dzsirón, felkelt, és az ajtóhoz ment. Abban a pillanatban, amikor a jamamba egy utolsó ugrással Dzsirónál termett, és már-már kinyitotta irdatlan száját, a szerzetes félrehúzta a reteszt, és kinyitotta a tolóajtót. Dzsiro valósággal begurult, és mögötte becsúszott a jamamba hosszú piros nyelve is, de ebben a pillanatban a szerzetes teljes

erejéből becsapta az ajtót. Eget rengető kiáltás hallatszott, és a jamamba hirtelen úgy eltűnt, mint a kámfor.

Egyszeriben minden visszatért a régi kerékvágásba. Csöndesen felkelt a nap, beragyogott az ablakon, a szerzetes megsimogatta Dzsiro fejét, és azt mondta, hogy még egyszer próbát tesz vele. Nem is bánta meg, mert Dzsiro attól kezdve nem tágított a könyvek mellől, és többé soha semmi sem vonzotta őt oly csodálatos módon az erdőbe.

A legcsodálatosabb történet

Élt egyszer egy faluban egy ember, akinek három fia volt. A két idősebb olyan dolgos volt, hogy a fényes nappalból egy percnyi időt sem fecsért el. Dicsérték is őket a faluban, és sokszor mondták, hogy jó és takarékos gazdák lesznek belőlük. De Dzsínroku, a legfiatalabb fiú, elütött a bátyjaitól. Nem mintha lusta lett volna, vagy nem elég szolgálatkész, azt nem, de úgy szerette az érdekes meséket és történeteket, hogy ha alkalma volt hallgatni őket, a világon mindenről megfélekedett. Hát még ha színtársulat jött a faluba! A jegyekért az utolsó rézkrajcárt is kiadta, amit a házban talált, és ha nem akadt sehol egy lyukas garas sem, eladott mindent, amit csak lehetett. Ilyenkor hiába zárták be a házba, hogy ne hozzon szégyent az egész családra, mindig talált egérutat, kiszökött a házból, és a folyó kiszáradt medréhez futott, ahol a színészek tanyát vertek, és tágra nyílt szemmel figyelte, mi történik a színpadon. Otthon aztán elmerengve sóhajtozott, és apja szemrehányásaira és bátyjai haragos kifakadására azt felelte:

– Olyan érdekes történet volt. Hallgassátok meg, elmesélem nektek. Csak azt sajnálom, hogy nem tudom olyan szépen elmondani, mint az a mesemondó a színpadon.

Közben mind a hármukra kedvesen mosolygott, s talán nem is tudta, mennyire felbosszantotta őket.

Nem tudom, nem tudom, mi lesz ebből a Dzsínrokuból, ha megnő, gondolta gyakran az apja. Jólelkű fiú, az igaz, de nem ismeri az embereket, szétszítja mindenét, amiye csak van, és egy érdekes történetért az utolsó ingét is odaadja.

Teltek-múltak az évek, az apa megöregedett, s egy napon magához szólította mind a három fiát, és ezt mondta nekik:

– Kedves fiaim, elértétek azt a kort, amikor tapasztalatokat kell szerezni a világban, mielőtt a gazdálkodáshoz fogtok. Jól fontoljátok meg, merre indultok, hogy a helyes utat válasszátok. Amim van, az nem sok, de hogy ne üres kézzel keljetek útra, szétszítom köztetek a megtakarított ezüstpénzemet. Kívánom nektek, hogy szerencsével

járjatok, s egy szép napon egészségesen és elégedetten térjete vissza hozzám.

Aztán három-három ezüstpénzt adott nekik, és elbúcsúzott tőlük. A fiúk elkészítették a tarisznyájukat, felhúzták új szandáljukat, és útnak indultak. Szaporán szedték a lábukat, s így jókora utat megtettek. Egyszer csak egy hármás útelágazáshoz értek. Ekkor a legidősebb fiú ezt mondta:

– Ide hallgassatok, testvéreim, egyszer úgyis el kell válnunk egymástól. Miért ne tegyük meg most mindjárt? Ezentúl járjon ki-ki a maga útján.

A másik két fivér egyetértett vele. Szerencsét kívántak hát egymásnak, és búcsúzóul meghajoltak egymás előtt. A legidősebb balra tért el, a második jobbra, Dzsínroku pedig egyenesen előre indult. Dudorászott, és boldogsággal töltötte el az elképzelés, mennyi érdekes dolog vár rá a nagyvilágban. Az út fölfelé vezetett a hegyekbe, a nap az égbolton lassan leáldozni készült, s amikor Dzsínroku elérte az erdőt, lenyugodott. Pillanatok alatt vaksötét lett. Dzsínroku egy lépésnyire sem látott maga elé, és sehol egy emberi hajlék. A legközelebbi falu még nagyon messze volt, ezért Dzsínroku így döntött:

– Lefekszem ez alá a fa alá, és kivárom a hajnalt. Mi bajom történhet?

Alighogy lefeküdt, és befészkelte magát az avarba, hogy ne fázzon, olyan mély álomba merült, hogy csak akkor ébredt föl, amikor a reggeli napsugarak megcsiklandozták az arcát. Mikor kinyitotta a szemét, ijedten összerezzen, mert közvetlenül mellette valaki megszólalt:

– No, jól kialudtuk magunkat, most eszünk valamit, és aztán nekivágunk az útnak – mondta a hang.

Dzsínroku gyorsan fölült, és látta, hogy egy karnyújtásnyira tőle két koldus melegszik a tűznél. Az egyik a fiú felé fordult, és azt mondta:

– Tegnap ránk esteledett az erdőben, és úgy döntöttünk, hogy itt töltjük az éjszakát. Mikor ehhez a fához értünk, láttuk, hogy itt alszol. Nagyon tapasztalatlan lehet ez a fiú, mondtuk, nyugodtan álmra hajtja a fejét az erdőben, és nem is gondol arra, hogy a vadállatok széttéphetik. A barátommal aztán itt maradtunk, és egész éjszaka

vigyáztunk rád. Mélyen aludtál, semmit sem hallottál, még azt sem, hogy tüzet raktunk.

A másik koldus még hozzátette:

– Meg aztán az is eszünkbe jutott, hogy fiatal gyomrod a hűvös éjszaka után biztosan korogni fog. Készítettünk egy kis reggelit, gyere, fogyaszd el velünk. Jó, hogy mi találtunk rád, nem pedig az erdei vadak – fejezte be beszédét, és egy sült burgonyát nyújtott neki.

Dzsinroku azt sem tudta, mit tegyen hálájának jeléül.

– Igazán nagyon jók hozzám, nem is tudom, miképp jutalmazzam meg jószágukat. Apám adott az útra három ezüstpénzt, mi lenne, ha megosztoznánk rajtuk? Ez aztán a jó ötlet! – csapott a homlokára, és már húzta is elő a batyujából a gondosan bekötött erszényt.

A koldusok meglepetten néztek egymásra, és amikor látták, hogy Dzsinroku komolyan beszél, örömükben majdnem hangosan ujjongani kezdtek. Az egyik így szólt:

– Látszik, ifjú barátom, hogy jó szíved van. Az ezüstpénz, amellyel megjutalmazol bennünket, bizonyára szerencsét hoz nekünk. De ilyen nagy pénzt nem fogadhatunk el csak úgy. Viszonzásképpen mi is megajándékozunk valamivel. Nem sok, amit adni tudunk, de talán egyszer hasznát veszed... – mondta, s egy tűt nyújtott át Dzsinroknak, a másik koldus pedig egy hosszú szál cérnát. – Ne gondold, hogy ez csak olyan közönséges tű. Átszúr és összevarr mindent, amit akarsz.

– És ez a cérna éppolyan csodálatos, mint ez a különleges tű – tette hozzá a másik koldus. – Varrhatsz vele, amennyit akarsz, sohasem fogy el.

Dzsinroku megköszönte a különleges ajándékokat, elbúcsúzott a koldusoktól, és újra nekivágott az útnak. Ment, mendegélt hegyen-völgyön, erdőn-mezőn át, s egy völgyben kis termetű, összetöpörödött aggastyánnal találkozott. Az öregember fején aranyfonállal átszőtt sapka volt, kabátját nagy hímzett virágok díszítették, lábán szalmából font szandált viselt. A legérdekesebb azonban az arca volt: sima és rózsaszínű, akár egy kisgyereké, egy ránc sem barázdálta, ugyanakkor hosszú, ritka fehér szakáll lengett az állán. Az apóka nagy, elnyűtt zsákot vitt a hátán. Amikor meglátta

Dzsinrokat, aki az erdei úton ballagott feléje, megállt és várt, amíg odaér hozzá. Azután fürkészve szemügyre vette, és megkérdezte:.

– Ahogy így elnézlek, te fiú, az az érzésem, hogy szereted az érdekes történeteket.

– Ezt eltalálta, nagyapó, de még mennyire szeretem – mosolygott boldogan Dzsinroku, és előre örült, hogy valami szépet hall az öregembertől.

– És biztosan szépen is tudsz mesélni – folytatta nyugodtan az öregember.

Dzsinroku elszomorodott.

– Mi jut eszébe, nagyapó, én nem tudok szépen mesélni. Hány érdekes történetét hallottam már, de ha megpróbálom elmesélni, magam is ásítózom az unalomtól.

Az aggastyán megrázta a fejét:

– Kár, nagy kár. Itt az erdőn túl van egy hercegség, és a herceg él-hal a rendkívüli és érdekes történetekért. Olyannyira, hogy ahhoz akarja feleségül adni a lányát, aki a legcsodálatosabb történetet meséli el neki. Én érdekes történeteket árulok, nem akarsz egyet venni tőlem?

– Szívesen vennék, nagyapó. Mennyibe kerül egy történet?

– Hát ami az árát illeti, az olcsókat már mind eladtam. A zsákban már csak egy maradt. A legdrágább. Egy ezüstpénz az ára. De az a legszebb.

Dzsinroku örvendezett:

– Micsoda véletlen. Apám pénzéből pontosan egy ezüstpénzem maradt – de hirtelen elhallgatott, majd így folytatta: – Ha azt is elköltöm, akkor már semmim sem lesz. Mit gondol, nagyapó, szerencsét hoz nekem az a történet?

Az aggastyán megnyugtatta, hogy nem kell félnie. Az a történet mégér egy ezüstpénzt. És nem is kellett sokáig rábeszélnie Dzsinrokat. A fiú elővette utolsó ezüstpénzét, az aggastyán pedig felemelte zsákját, száját Dzsinroku füléhez szorította, és megrázta. Halk zümmögés hallatszott, és az érdekes történet, amely a zsák alján volt, Dzsinroku fülébe ugrott. Az apóka aztán gondosan összerakta a zsákot, és így szólt:

– Ez volt hát az utolsó. Hogy tetszik neked?

Dzsinroku csodálkozva csóválta a fejét:

– Valóban különös történet – mondta.

Aztán megtudakolta, hogy jut el a hercegi palotába, és elbúcsúzott az öregembertől. Útközben egypárszor megbotlott, és beverte az orrát, mert nem nézett körül, hanem folyton csak csóválta a fejét, és hallgatta a furcsa történetet, amely már befészkelte magát a fejébe. Végre aztán a hercegi palotához ért.

– Ki az? – kérdezték az örök, amikor Dzsínroku bekiáltott a kapun.

– Dzsínroku vagyok, és olyan történetet tudok, amelynél nincs érdekesebb. Azért jöttem, hogy elmondjam a hercegnek.

Beengedték, és a herceg elé vezették.

A herceg azt mondta neki:

– Hallom, hogy valami csodálatos történetet tudsz. Meséld csak, hadd látom, hogy nem csak hengegés-e az egész. Bizonyára tudod, mivel jutalmazlak meg. De ha unatkozni fogok, a halál fia vagy. No, kezd el!

Dzsínroku egy kicsit kényelmetlenül érezte magát, de megfutamodni már nem tudott, így hát mesélni kezdte az ezüstpénzen vásárolt történetet:

– Réges-régen állt egy helyen egy tölgyfa. Hatalmas tölgyfa volt. Ágai Ecsigo tartománytól egészen a Szado-szigetig nyúltak, és a törzse harmincháromezer öl, három láb és három hüvelyk vastagságú volt...

A herceg meglepődött:

– Valóban rendkívül nagy fa lehetett.

Dzsínroku nem hagyta magát megzavarni, nyugodtan folytatta:

– A tölgyfa nemcsak terebélyes volt, hanem magas is. Háromszázharmincháromezer öl...

A herceg ismét félbeszakította:

– Honnan tudod, milyen magas volt? Csak nem mérted meg?

Dzsínroku így felelt:

– Én ugyan nem mértem meg, de a tölgyfa koronája átnyúlt a másik világba, és ott élt egy nagyon kíváncsi ember. Nem tudott nyugton maradni, belekapaszkodott egy ágba, és lekúszott rajta. Néhány évig tartott, amíg elérte a fa ágvilláját. Ősz lévén, az egész tölgy tele volt makkal. És ahogy az az ember lefelé kúszott az ágon, egyik makk a másik után hullott le róla. Egy makk az északi

tartományban levő Zenkodzsi-templom tetejére esett, a másik a híres Fudzsi hegyünk kráterébe pottyant. A harmadik messze délen a Biwa-tó közelébe hullott.

– Jól van, ennyi elég, és mi történt aztán?

Dzsinroku folytatta:

– És egy makk Sikoku szigetén megkoccantotta egy zarándok csengettyűjét, aki templomról templomra vándorolt. Borzasztóan megijedt szegény. A következő makk...

A herceg megint türelmetlenül félbeszakította:

– Hát akkor hány szem makk hullott le tulajdonképpen?

– Borzasztó sok – folytatta Dzsinrokü szemrebbenés nélkül –, pontosan hárommillió- háromszázharmincháromezer és még háromszázharminchárom. És valamennyi makknak külön története van.

A herceg hitetlenkedve megkérdezte:

– Talán meg tudtad számlálni ezt a temérdek makkot?

Dzsinrokü zavartan elakadt. A végtelenségig tudta volna mesélni a makkok történetének hosszú sorát, de a számtalan történet közül egyikben sem esett szó arról, miként számlálta meg a lehullott makkokat. Már látta, hogyan hurcolják őt a darabontok a vesztőhelyre, de akkor hirtelen eszébe jutott a két koldus ajándéka.

– Fenséges herceg, nagyon egyszerűen. Egyenként tűhegyre tűztem őket, és felfűztem egy hosszú cérnaszálra, aztán lassan megszámláltam.

A herceg ezt lehetetlennek tartotta, és dühösen felkiáltott:

– Mit fecsegsz itt összevissza! Hol van a világon olyan hosszú cérna, amelyre több millió makkot lehetne felfűzni?

Dzsinrokü elővette a tűjét meg a cérnáját, és átadta a hercegnek.

– Fenséges herceg, ez az a tű és cérna. Ha saját szemével akar meggyőződni róla, hogy nem hazudtam, megszámlolom rajta fenséged kertjének összes virágát.

Ezzel kidobta a tűt meg a belefűzött cérnát az ablakon az egyik virágzó fa koronájába. Ebben a pillanatban a kertben valaki fájdalmasan felkiáltott, majd egy nehéz test zuhanása hallatszott. A teremben levők megrémültek, és kirohantak megnézni, mi történt. A virágzó fa alatt a hercegségben garázdálkodó hírhedt, kegyetlen rablóvezér feküdt és haldoklóit. A tű, amelyet Dzsinrokü kihajított az

ablakon, átszúrta a mellét, és a haramia lezuhant a fáról, ahol elrejtőzött. Könyörtelen rablógyilkos volt, aki évek óta sanyargatta a hercegség népét, megszámlálhatatlan gaztettet követett el, és minden erőfeszítés hiábavaló volt, sohasem sikerült kézre keríteni. Most éppen arra készült, hogy kifossa a palotát, megölje a herceget is, és kiirtsa a családját.

A herceg öröme nem ismert határt, hogy megszabadult a félelmetes gonosztevőtől, és boldogan férjhez adta lányát Dzsínrokuhoz. És így az érdekes történetek szeretete és a jó szíve szerencsét és boldogságot hozott Dzsínroknak.

A szegénység istene

Oszaka város peremén egy düledező, nyomorúságos viskóban élt Gohei, a rongyszerű. A roskadozó vityilló tele volt résekkel és repedésekkel, amelyeken át beszivárgott a tél hidege, és Goheinek egy halom összegyűjtött rongyon kívül nem volt semmije. Talán féltékenysége és lassúsága okozta, vagy az, hogy hiszékenységét kihasználva mindenki becsapta, de soha semmi sem sikerült neki az életben. A keresete mindig valahogy szétfolyt az ujjai között, maga sem tudta, hogyan. Szegény volt, mint a templom egere, s nem akadt lány, aki ehhez a szerencsétlen flótáshoz férjhez ment volna. Így hát egymagában kellett élnie a város peremén álló viskójában.

Egyszer, éppen újév előtt, olyan rosszul ment a sora, hogy egy falat ennivalója, sőt egy rongydarabkája sem volt, és még befűteni sem tudott, pedig odakint hófelhők borították az eget, és a hideg északi szél befújta a falak résein és repedésein. Gohei arra nem is gondolt, hogy az újévet valami szerény vacsorával ünnepelje meg, de nagyon szeretett volna legalább megmelegedni, mert már nagyon szenvedett a hidegtől. Nagy töprengés után úgy döntött, hogy kitépi a padlódeszkákat, felaprítja, és legalább nem fog fagyoskodni. Szomorúságát egy kicsit eloszlatta a melengető lángok elképzelése, és el is kezdte az első padlódeszka fészítését. Nem erőltette meg magát nagyon, mert az egész házacskát csak az imádság tartotta össze. Már felszakította az első deszkát, és nekigyürkőzött a másikkal, de hirtelen megtorpant, és dörzsölni kezdte a szemét, mert azt hitte, hogy látomása van. Az első deszka helyén tátongó nyílásban ugyanis megjelent egy ősz fej, és a nyílásból kisvártatva egy picinyke öregember bújt elő. Goheinek úgy a derekáig ért, ősz hajához hasonlóan ősz volt hosszú szakála is, testét szürke rongyok fedték, lábán elnyúlt szalmaszandál volt, és vállán ugyancsak szürke, rongyos tarisznya lógott. Gohei tátott szájjal bámult rá, nem tudta, mire vélje a dolgot, amikor az öreg halk, nyájas hangon megszólalt:

– Furcsa dolog, Gohei, hogy nem ismeresz engem. Már évek óta itt élek a padlód alatt, és azt hittem, hogy tulajdonképpen

összetartozunk. Én ugyanis a szegénység istene vagyok, ha még nem jöttél rá. Egész jól megvoltam nálad, de az utóbbi időben már megsokalltam a szegénységedet, és mivel most ráadásul még a hajlékomat is lerombolod, elhatároztam, hogy elköltözöm tőled valaki máshoz. Éppen ma beköszönt az új év, így hát alkalmas rá az idő. Remélem, nem veszed tőlem zokon, és búcsúzóul koccintunk egymás egészségére.

Gohei pár percig zavartan hallgatott, aztán félénken így szólt:

– Bocsásson meg, istenem, nagyon sajnálom, hogy ilyen udvariatlan vagyok, de búcsúzóul nem koccinthatunk egymás egészségére, mert egy csöpp rizsborom sincs, és egyebem se, amivel megtisztelhetném – hajtotta le Gohei a fejét, és szemébe könnyek szöktek.

Az isten együttérzőn bólintott, és aztán kotorni kezdett a tarisznyájában.

– Nem sejtettem, hogy olyan ínségben élsz, hogy már egy korty borod sincs, amellyel az új évet köszönhetnéd, de majd csak kitalálunk valamit – mondta, és előhúzott a tarisznyájából egy marék rézpénzt, és Goheinak adta, hogy menjen a városba, és vegyen gyorsan egy üveg bort, egy zacskó rizst és egy doboz faszenet, hogy befűthessenek.

Nem sok időbe tellett, és Gohei visszajött a bevásárolt dolgokkal. A pénzből még egy darabka újévi halra is futotta, és tüstént nekilátott az ünnepi vacsora készítéséhez. Vacsora után egymás poharát töltögették borral, és visszaemlékeztek az elmúlt esztendőkre. Hosszú idő után Gohei megint egyszer kellemesen töltötte az év utolsó napját. Amikor az üveg már majdnem kiürült, az isten szedelőzködött, és így szólt:

– Jó és kedves ember vagy, Gohei, nagyon kellemesen elbeszélgettünk, ezért elhatároztam, teszek érted valamit, hogy szívesen emlékezz rám. Úgy látszik, magad nem tudsz megszabadulni a szegénységtől, segítek hát rajtad, hogy jobban menjen a sorod. Hallgasd meg a tanácsomat. Ma éjfélkor, amikor beköszönt az új év, várakozz a Négy Mennybéli Király temploma előtt. Mikor elhangzik az első újévi harangkongás, három lovas üget el majd a templom előtt. Az elsőnek tiszta sárga, a másodiknak tiszta fehér és a harmadiknak tiszta fekete ruhája lesz, és nagyon

szigorúan néznek majd rád. Te azonban ne félj tőlük, ugorj oda az elsőhöz, ragadd meg a ló kantárszárát, és jó erősen tartsd. El ne engedd a világért sem! És ha netalán nem sikerülne elkapnod az elsőt, igyekezz megragadni legalább valamelyiket a másik kettő közül. Nem bánod meg, és aztán életed végéig jó sorod lesz.

E szavak után a szegénység istene szívélyesen elbúcsúzott, és hirtelen eltűnt. Gohei még meg sem köszönhette a tanácsát. Azonnal útnak is indult, hogy éjfélig a város szívébe érjen, ahol a Négy Mennybéli Király temploma állt. Útközben észrevette, hogy finoman hullani kezd a hó, és mire a templomhoz ért, körös-körül minden fehér volt, a felhők mögül előbújt a hold, és némán beragyogta a templom előtti teret. Gohei szakadozott vékony köpenyében remegett a hidegtől meg az izgalomtól, topogott a hóban, és alig bírta kivárni az éjfélt.

Végre megkondult a harang, jelezve, hogy beköszöntött az új év. Ugyanabban a pillanatban tompa lódobogás hallatszott, s a sötétségből egy sor lovas bukkant elő. Az első erős, hatalmas sárga lovon ült, fején aranyba játszó sárga sisak, sárga selyemruhát viselt, s oldalán sárga hüvelybe csúsztatott hosszú kard. A második pompás fehér lovon léptetett, és ruhája fehérebb és csillogóbb volt a holdfényben szikrázó hónál. A harmadik tüzes fekete paripán ült, tetőtől talpig feketében, hatalmas fekete szakállal volt, fején fekete csuklya, és körvonalai valósággal összefolytak az éjféli égbolttal. Mind a hárman olyan vészjóslóan néztek maguk elé, hogy Gohei megdermedt a félelemtől, és mozdulni sem tudott. Mire egy kissé felocsúdott, a sárga lovas már eltűnt a sötétben, és közeledett a fehér. Gohei ekkorra összeszedte a bátorságát, és inkább az arcára sem nézve a fehér lovasnak, a ló kantárszára után nyúlt. De a ló felhorkant, és olyan mérges pillantást vetett rá, hogy Gohei megrémült, keze célt tévesztett, és mire újra a kantár után kapott, a fehér lovas már eltűnt. Gohei felsóhajtott, hogy megint üldözi a balszerencse, de összeszedte magát, és elszántan a közben hozzá érkező fekete paripa kantárja után nyúlt. Csakhogy nem markolta meg elég erősen, a ló hevesen felvetette fejét, kirántotta magát Gohei kezéből, és lovasával együtt eltűnt. Gohei majdnem elsírta magát, hogy most már haláláig nyomorgásra van ítélve, és ráadásul még a szegénység istenének is csalódást okozott. Ekkor megint

lódobogást hallott, s meglátta, hogy még egy lovas közeledik. Azt gondolta, hogy talán elszámította magát, vagy mindez csak rémlett neki, s csak most jönnek az igazi lovasok. Habozás nélkül belekapaszkodott a ló kantárszárába, és olyan erősen tartotta, ahogy csak bírta. De a ló nem toporzékolt, engedelmesen megállt, és amikor Gohei kinyitotta a szemét, látta, hogy egy szép deres áll előtte, s a nyeregben jó ismerőse, a szegénység istene ül.

– Gohei, Gohei, de sok bajom van veled – szólt szemrehányóan az isten –, hisz megmondtam neked, hogy kapaszkodj bele valamelyikbe a három közül. Azok ugyanis a pénz istenei, a sárga az aranypénzé, a fehér az ezüsté, a fekete a rézé. Ha belecsimpaszkodtál volna az elsőbe, holtig kitartott volna melletted az aranypénz, és gazdag ember lettél volna. Még a másik kettő sem lett volna a legrosszabb fogás, csak hogy te mindent összezavartál, és megint éppen belém kapaszkodtál. Én azonban már elbúcsúztam tőled, ezért adok neked még egy lehetőséget. Ma, újév napján éjfélkor ugyanezen az úton megyünk majd vissza. Próbáld meg még egyszer, de nagyon igyekezz, mert többször már nem segíthetek rajtad. Most pedig eressz el.

Gohei szót fogadott, és abban a szempillantásban a deres lovasával együtt nyomtalanul eltűnt. Goheit bosszantotta, hogy az isten megdorgálta, de egyszersmind örült, hogy még nincs minden elveszve. Újév egész napján erősen fogadkozott, hogy éjfélkor nagyon fog vigyázni, mindjárt megragadja annak a kevély sárga lónak a kantárját, s összeszorított fogakkal, behunyt szemmel tartja majd, akárhogy ellenszegül is.

Este megint elindult a Négy Mennybéli Király templomához. A hó napközben elolvadt, és körös-körül mindenütt csak sár volt. Nem volt azonban sokkal melegebb, és mivel Gohei türelmetlenségében túl korán érkezett, teljesen meggémberedett, mire újból beragyogta a teret a hold, és megkondult az éjféli harang. És már hallatszott is a lódobogás, és ellenkező irányból közeledtek a lovasok, az élen a sárga. Gohei szétvetette lábát, megfeszítette izmait, és a sárga ló elé vetette magát. Az azonban vadul felnyerített, felágaskodott, és egyetlen ugrással kitért előle. Hát akkor az ezüstöt, nem hagyta magát Gohei ezúttal elriasztani, újból nekirugaszkodott, és megragadta a fehér ló kantárát egészen a zablánál. A ló azonban

hirtelen megugrott, a kantárszár kicsúszott Gohei kezéből, és a lovas eltűnt a sötétben. Legalább a feketét, fohászzkodott Gohei az elkeseredéstől és a bosszúságtól könnyes szemmel, és amikor a fekete ló közeljött, mind a két kezével ráakaszzkodott a kantárszárra, behunyta a szemét, összeszorította a fogát, és erősen tartotta a gyeplőt, bárhogyan ellenszegült is az állat. Egy kis idő múlva abbamaradt a ló ficánkolása is, és amikor Gohei a körülötte uralkodó teljes csendben ismét kinyitotta szemét, nyoma sem volt sem a fekete lónak, sem a fekete lovasnak, s a kezében a kantár helyett egy rézpénzzel teli kövér erszényt tartott. És ekkor lassan elhaladt mellette a deres, a szegénység istene nyájasan intett neki, és Gohei alig tudott meghajolni előtte, már el is tűnt a többi lovas mögött.

Azóta a rézpénz valóban kitartott Gohei mellett, nem lett belőle ugyan soha gazdag ember, de már nem nyomorgott többé. Idővel tatarozta a viskóját, és később akadt egy lány is, aki szívesen feleségül ment hozzá. Így aztán Gohei szerényen ugyan, de elégedetten élt haláláig.

A macskapalota

Valamikor réges-régen élt egy faluban egy nagyon kevély, rossz asszony. Jóllehet igen gazdag volt, nem szívesen látta, ha más is boldogult, és szívét szüntelenül rágta az irigység. Nemcsak a pénzt, a vagyont, a szépséget vagy a fiatalságot irigyelte az emberektől, hanem a jókedv és a barátság is bosszantotta, és keserűséget ébresztett benne. Ha egy szegény ember arcán mosoly jelent meg, a kevély asszony tüstént haragra gerjedt:

– Ilyen szegény ördög, és mégis jól érzi magát a világon! Mennyivel fölötte állok én, és mégis csupa bosszúság meg gond az életem. Hát igazság ez? – kiabálta dühösen, és már azon mesterkedett, mivel ronthatná el a szegény ember örömét.

A kevély asszony szolgálói és szolgálai közé tartozott a kis Jukiko is. Szülei régen meghaltak, és Jukiko zsenge gyermekkorától a kevély asszony házában élt, az asszony szidta és verte, de Jukiko minden megaláztatás ellenére megőrizte tiszta szívét és nyájas, kedves természetét. Nagyon megszeretett egy kis fekete macskát, és a macska ugyanúgy megszerette őt. Este hozzábújt az ágyba, de napközben is gyakran hízelegve a lábához dörgölőzött. És Jukiko, valahányszor a karjába vette, és gyöngéden simogatta selymes, puha szőrét, megfeledkezett az elszenvedett sérelmekről, már nem érezte magát olyan elhagyatottnak, mert mégiscsak volt valaki a világon, aki hozzá tartozott. Mikor azonban a kevély asszony tudomást szerzett a fekete macska és Jukiko közötti barátságról, rettenetesen felbőszült, és volt haddelhadd, ha együtt látta őket. Tüstént különböző parancsok garmadáját zúdította Jukikóra:

– Ha annyi időd van, hogy a macskával játsszál, biztosan meg tudod még tenni az úrnődnek, aki eltart téged, ezt meg amaszt!

Jukiko ilyenkor azt sem tudta, mihez kezdjen hamarabb. De a szegény fekete macska sem járt jobban. A kevély asszony ütötte-verte, a bajuszát cibálta, visszafelé borzolta a szőrét, és közben gúnyolódott:

– Nono, mit prüszkölsz? Talán nem simogatlak olyan gyöngéden, mint Jukiko?

A kis szolgáló már csak titokban merte megsimogatni a macska fekete bundáját, de továbbra is megosztotta vele a kapott ételmaradékot, és ha a lakomából véletlenül maradt egy darabka hal, sohasem mulasztotta el félretenni a cicuskájának. A macskával lopva eltöltött idő volt egyetlen öröme az életben. Megkönnyebbült a szíve, amikor a cicának legalább sebtében – és éberrel figyelve, nem látja-e őket valaki – elpanaszolhatta bánatát, és elmesélhette, milyen sérelmeket kell eltűrnie a kevély asszonytól.

Egy napon azonban Jukiko hiába várta a macskáját. Egész nap egyszer sem jött hozzá, és Jukiko munka közben nyugtalanul kikiszaladt az udvarra, hátha mégis meglátja valahol.

Nyilván elcsavargott valamerre, gondolta Jukiko, és csak este jön haza. Csak nehogy valami baja essen, aggódott. De este is hiába várta, hogy a macska odabújjék hozzá. Hajnalig be se hunyta a szemét, álmatlanul feküdt az ágyában, és minden neszre megrezzent. – Ez biztos az én cicuskám lesz! – reménykedett, de hiába. Reggel Jukiko halásápadtan, karikás szemmel látott munkához. Macskája aznap se jött vissza. Eltűnt, se híre, se hamva nem volt többé. Jukiko nagyon bánkódott, és gyakran sírt valamelyik sarokban. Hiszen elvesztette egyetlen barátnőjét!

De volt valaki, akinek a macska eltűnése örömet szerzett. A kevély asszony. A szolgálója bánata olyan boldoggá tette, hogy eszébe sem jutott, hogy a macska őellene is vétett, hiszen egyszerűen elhagyta a házát. Valahányszor meglátta Jukiko szomorú arcát, mindjárt elkezdett gúnyolódni:

– No látod, azt hitted, isten tudja, milyen jó barátnőd van, jusson csak eszedbe, mennyit szenvedtél a miatt a macska miatt, és ő úgy hálálta meg a szeretetedet, hogy egyszerűen eltűnt. Egész idő alatt, amíg gondját viselted, biztosan csak a szökésen törte a fejét. A világon mindenki csak magával törődik, legyen az ember vagy állat!

Az asszony gonoszságában azon mesterkedett, hogy még fájóbbá tegye Jukiko fájdalmát. Jukiko azonban egy szavát sem hitte el. Kevély asszonyával persze nem ellenkezhetett, de lelke mélyén ezt gondolta: A cicuskámnak bizonyára valami baja történt, és én nem segíthetek rajta, mert nem tudom, hol van.

És folyton-folyvást, napról napra szüntelenül azon gyötrődött, hová tűnhetett el a macskája.

Bizonyos idő múlva egy vándor jövendőmondó érkezett a faluba, aki nemcsak ahhoz értett, hogy felfedje, mit rejt a jövendő, hanem ahhoz is, hogy a jelen nehezen megfejthető rejtélyeit megoldja. Házzról házzra járt a faluban, és így betért a kevély asszonyhoz is. Az asszony számtalan kérdéssel fordult hozzá, mindenről kifaggatta, ami eszébe jutott. Csak nem fog semmi fejében fizetni neki! Így hát nagyon későre járt már, amikor végre elbocsátotta. Jukiko egész idő alatt a kapu mellett kuporgott, és várta a jövendőmondót. Félt ugyan, hogy kevély asszonya megharagszik rá, mert nem végzi a munkáját, de minden vágya az volt, hogy megtudjon valamit a cicájáról. A kevély asszony előtt azonban nem mert kérdezősködni róla. Tudta, hogy az asszony nemcsak kinevette volna, hanem meg sem engedte volna, hogy a jövendőmondó az ő pénzéért felvilágosítást adjon a szolgálójának. A jövendőmondó végre kijött a házból. Jukiko gyorsan hozzálépett, és kisírt szemét ráemelve, elmesélte bánatát. Majd nagyon tisztelettudóan megkérdezte:

– Nagyra becsült uram, oly sok csodálatos dolgot ismer ezen a földön, talán azt is meg tudná nekem mondani, hová tűnt egyetlen barátnőm, a fekete cica?

A jövendőmondó elgondolkodott, aztán így szólt:

– Ha nem tévedek, a macskád most Kjusu szigetén az Inaba-hegységben, a Macskahegyen él. Ha valóban annyira vágyakozol utána, menj el oda, biztosan megtalálod. De gondold meg jól, mielőtt útnak indulsz. Nagyon veszélyes vállalkozás ez, az embernek mégis inkább az emberek között a helye. El sem tudod képzelni, mi minden érhet ott.

Mikor Jukiko meghallotta, hogy van a világon olyan hely, ahol megtalálhatja a cicáját, egy percig sem habozott. Semmilyen nehézség vagy veszély nem téríthette el szándékától. Addig kérlelte kevély asszonyát, amíg engedélyt nem adott neki az útra.

– Nem bánom – egyezett bele végül a kevély asszony –, de kétszer annyi időt fogsz ingyen dolgozni, mint amennyit távol leszel.

És szíve megtelt örömmel, amikor elképzelte, milyen viszontagságok és megpróbáltatások várnak Jukikóra egy macska miatt.

Jukiko kendőbe kötötte azt a néhány száraz lepényt, amelyet a konyhában kapott, és elindult Kjusu szigetére. Sokáig, nagyon

sokáig ment, mendegélt. A hűvös éjszakákat az út menti bokrokban töltötte összekuporodva. Reggel, alig kezdett pirkadni, és egy kicsit látni lehetett az utat, sietett tovább. Szalmaszandálja már egészen elkopott, és az éles kövek véresre sebeztek meztelen talpát. Végre eljutott Kjuszu szigetére. A nap éppen leáldozóban volt, mikor az első faluba ért, s mindjárt kérdezősködni kezdett, hol van az az Inaba-hegység.

– Az Inaba-hegység a folyón túl húzódik – mutatták a falusiak. – De eszedbe ne jusson odamenni. Nagyon veszélyes hely ám az. Csak a legbátrabb vadászok mernek átkelni a folyón, de ők is csak világos nappal, és akkor sem mennek messzire a parttól. A folyón túl van a macskaország, s embernek nincs ott semmi keresnivalója.

Jukiko udvariasan megköszönte a jó tanácsokat, és még udvariasabban visszautasította az éjjeli szállást, amelyet a nyájas falusiak felajánlottak neki.

– Majd csak boldogulok valahogy – felelte mindazoknak, akik el akarták téríteni szándékától. – Csak azért tettem meg ezt a hosszú utat, hogy eljussak a macskaországba.

Mikor a falusiak látták, hogy nem hajlik a jó szóra, békén hagyták. Menjen csak, ha akar, az ő dolga. Mi óva intettük.

Jukiko, elhagyva a falut, a folyó felé vette útját, és hamarosan talált gázlót is. A folyó túlsó oldalán sűrű erdővel borított hegy emelkedett. Jukiko mély lélegzetet vett, és bátran nekivágott a sötét erdőnek. Nesztelenül ment, és minden lépés után körülnézett. Az erdőben csend volt, egyetlen ág sem rezdült. Jukiko azonban egyre fáradtabb lett. A hosszú út meg a meredek kapaszkodó teljesen kimerítette. Már-már azt hitte, hogy itt pusztul el a sötét erdőben, amikor hirtelen szétnyíltak előtte a sűrű ágak, és Jukiko egy széles tisztáson találta magát, amelyen sűrűn egymás mellett temérdek cseréptető házat pillantott meg.

Itt biztosan gazdag emberek laknak, gondolta Jukiko. Olyan tiszta és ápolt itt minden.

Egészen közel lépett az egyik kerítéshez, és bekiáltott. Nemsokára egy gyönyörű szép karcsú lány jött ki a házból, kecsesen meghajolt, és megkérdezte, mit óhajt.

– Jukiko szolgáló vagyok – felelte Jukiko. – Egyetlen barátnőm volt, egy fekete cica, de egy napon hirtelen eltűnt. A falunkban járt

jövendőmondó azt tanácsolta, hogy Kjusu szigetén az Inaba-hegyekben keressem. Tüstént útnak is indultam, és ma végre eljutottam az Inaba-hegyekbe. Nem tudom azonban, hol keressem a cicámat. Napokon keresztül megállás nélkül gyalogoltam, de most már annyira fáradt vagyok, hogy alig állok a lábamon. Legyen olyan szíves, engedje meg, hogy valahol egy sarokban kialudjam magam, mielőtt továbbindulnék a Macskahegyre. Nem leszek terhére, de valóban már egy lépést sem tudok tenni.

A gyönyörű szép lány figyelmesen meghallgatta Jukikót, aztán nyájasan elmosolyodott, és ismét meghajolva, ezt mondta:

– Hát te azért jöttél ide, hogy felfaljanak?

Jukiko megijedt, és már-már menekülni akart vissza az erdőbe, amikor a szomszéd házból kijött egy összetöpörödött, hajlott hátú öregasszony, rákiáltott a szép lányra, és elküldte.

– Bocsásson meg, kérem, biztosan megint tiszteletlenül viselkedett. Nem kapott jó nevelést, sok bajom van vele. Valami gorombaságot mondhatott, látom, hiszen egészen elsápadt. Ne törődjön vele, nem tudja, hogy kell viselkedni. Mit óhajt?

A kis anyóka nyájas szavai eloszlatták Jukiko félelmét. Neki is elmesélte történetét, és miközben beszélt, kissé megnyugodott. Az öregasszony megértően hallgatta, aztán rámosolygott:

– Csak gyere beljebb, kislányom. Nálunk kialszod és kipihened magad. Ne félj semmit, ha már megtetted azt a hosszú utat azért...

A többit már Jukiko nem értette. Az öregasszony halkán, mintegy magában beszélt, de a nyájas mosoly nem tűnt el az ajkáról. Bevezette Jukikót a házba, és fürdőt készített neki. Fürdés után bevitte egy barátságos, tiszta szobába, és a gyékényágyra mutatott.

– Pihenj itt egy kicsit, mindjárt hozok valami harapnivalót – mosolygott rá biztatóan, és kiment.

Jukiko leült és körülnézett. Nagyon jól érezte magát a fürdő után.

De furcsa ház ez, gondolta egy kis idő múlva. Annyi helyiség, és mindenütt milyen tisztaság és rend! Itt aztán nagyszámú személyzetet tarthatnak. És mennyi ember lakhat itt. De voltaképpen még senkit sem láttam. És olyan különös csend van.

Aztán hirtelen úgy rémlett neki, hogy a szomszéd helyiségből valami hangokat hall. A kíváncsiság nem hagyta nyugton, csendesen felállt, és könnyedén félrehúzta a tolóajtót. A szomszéd

helyiségben két gyönyörű szép lány ült párnákon. Hajúk bonyolult frizurába volt fésülve, amelyet finoman faragott elefántcsont tük díszítettek. Sima fehér arcuk, sötét szemük volt, szemöldökük finoman ívelt, testüket nehéz selyemből készült kimonó takarta. Jukiko még sohase látott ilyen gyönyörű szép lányokat. S a lányok beszéde olyan halk és behízelt volt, akár a macskadorombolás. Jukiko óvatosan visszatolta az ajtót, és átellenben kinyitott egy másikat. Ott is két gyönyörű szép lányt pillantott meg. Egy tükör előtt térdeltek, és az arcukat festették.

Jukiko behúzta az ajtót, és visszatért a helyére a szoba közepére. Semmi sem mozdult körülötte, olyan csend volt mindenütt, mint azelőtt. Jukiko nyugtalankodni kezdett. A csend nyomasztóan nehezedett rá, rettenetesen vágyott valami emberi hangra. Visszament tehát az első ajtóhoz, és csendben, lélegzet-visszafojtva hallgatta, miről beszél a két gyönyörű szép lány. Addig-addig hegyezte fülét, amíg megértette, mit mondanak. Az egyik lány ezt mondta:

– Tudod, hogy az az új lány, aki ma érkezett ide, a macska barátnőjét jött meglátogatni, akit állítólag nagyon szeretett. Őt inkább ne fadjuk fel...

Jukikónak a félelemtől remegni kezdett a térde, és hideg borzongás futott végig a hátán. Visszament a helyére, és lázasan gondolkozott, mit kellene tennie. Ekkor halkán félrehúzódott az ajtó, és a szobába egy karcsú lány lépett be, széles brokátövvel összefogott, nehéz selyemből készült barna kimonóban, amelyre fehér krizantémok voltak hímezve. Nesztelenül és lágyan mozgott, s amikor Jukiko félelmét leküzdve, figyelmesen az arcába nézett, felismerte benne szeretett cicáját. A lánynak ugyanis csak a teste volt emberi, a feje megmaradt macskafejnek.

– Isten hozott, kedves Jukikóm. Nagyon hálás vagyok a szeretetedért és a gondoskodásodért, amelyben akkor részesítettél, amikor a kevély asszonynál szolgáltam. Azt is nagyon köszönöm neked, hogy megtetted miattam ezt a hosszú és veszedelmes utat – mondta halkán a macska, és nagyon kedvesen mosolygott Jukikóra.

– Öreg és beteg voltam már, azonkívül az asszonyom sokat éheztetett. Nem maradhattam tovább nála. Ezért eljöttem ide, a macskaországba. Itt gyűlnek össze mind azok a macskák,

amelyeket az emberek kikergettek a falvakból, vagy öregek és betegek. Valamennyien arra vágyunk, hogy egyszer eljussunk a macskapalotába, amely valóságos paradicsom. Itt bőséges kárpótlás vár ránk minden szenvedésért, amelyet az emberek okoztak nekünk. Csakhogy ember nem élhet itt. Itt gyűlnek össze egész Japánból a macskák. Téged azonban sok veszély fenyeget ezen a helyen. Pihend ki magad egy kicsit, és aztán menj szépen haza. Most csak a barátnőim vannak a palotában, ők nem fognak bántani. De nemsokára visszajön vadászatról a többi macska, s akkor aligha sikerülne megmentenem téged. Hozok valami ennivalót, hogy erőre kapj, aztán az lesz a legjobb, ha visszamégy az asszonyodhoz.

A cica befejezte, rámosolygott Jukikóra, és kiment a szobából. Pár perc múlva egy tálcával a kezében tért vissza, amelyen egy csésze forró fehér rizs, egy tálka zöldségsaláta, finom mártásban úszó friss hal meg egy kanna illatosán gőzölgő tea volt. A cicuska letérdelt a Jukiko előtt-álló asztalkához, és felszolgált neki az ételt meg a teát. Jukiko nagyon jól érezte magát. Még sohasem evett ilyen finom ételt, ráadásul ilyen jó étvággyal és ilyen nyugodtan. Vidáman beszélgettek, a cica elmondta, mit csinált, amióta elment a faluból, Jukiko a jövőmondóról beszélt, és arról, mit tanácsolt neki. Nevettek, tereferéltek, mint két testi-lelki jó barátnő. Jukikónak az ételtől meg az örömtől kipirosodott az arca, elfeledte fáradtságát és gondjait. Amikor jóllakott, a cica elvitte a tálcát. Aztán visszajött, és egy kis csomagot adott át Jukikónak.

– Ne bontsd ki, amíg haza nem érsz – mondta. – Ha pedig az erdőben megtámadnának a macskák, nyújtsd magad elé, és folyton rázd. Akkor békén hagynak. Ne félj semmitől.

– Köszönök szépen mindent, kedves cicuskám. Én is sokkal vidámabb és nyugodtabb leszek ezután, mert most már tudom, hogy jól megy a sorod, és semmiben sem szenvedsz hiányt. Légy nagyon boldog – búcsúzott tőle Jukiko.

A cica elkísérte a kapuig, és addig nézett utána, amíg el nem tűnt az erdőben. De alighogy tett Jukiko néhány lépést a sötét erdőben, ugrásra kész vadmacskák vették körül. Szemük zölden világított a sötétben, és az erdőt betöltötte dühös morgásuk és nyávogásuk. Jukikónak ekkor eszébe jutott a csomag, amelyet kapott. Gyorsan kivette a batyujából, és teljes erejéből rázni kezdte. Kinyújtotta kezét

jobbra, és a zöld szemek dühös prüszkölés közepette visszahúzódtak. Kinyújtotta kezét balra, és a macskák dülva-fúlva mérgükben szabaddá tették előtte az utat. Ily módon, a csomagot folyton maga előtt tartva, eljutott a folyóig, és átgázolt rajta. A túlsó parton már biztonságban volt. A macskák nem mehettek át a vízen. Jukiko vissza tette a csomagot a batyujába, megpihent egy kicsit, majd elindult hazafelé. Sietett, hiszen minden napot kétszeresen kellett ledolgoznia.

A kevély asszony nagyon meglepődött, amikor a szolgálója visszajött.

– Hát nem faltak fel a fenevadak az úton? No, nézzük csak! Akkor hát dicsekedj el, hogy fogadott a kedves macskád!

Jukiko becsületesen elmondta a kevély asszonynak, mi hogyan történt. Miként él az ő volt cicuskája, milyen a macskaparadicsom, és milyen gazdag, tiszta és szép a macskaország palotája.

Végül kivette batyujából a kis csomagot, és a kevély asszony előtt felbontotta. Mennyire meglepődtek, mikor Jukiko egy képet vett elő a csomagból, amelyre fogát vicsorító, hatalmas kutyát festettek. A kutya pedig tíz valódi aranyat tartott a szájában! Jukiko öröme határtalan volt. Ennyi pénz! Már nem lesz többé szegény árva, aki ki van szolgáltatva a kevély asszony kényének-kedvének. Nyomban ki is váltotta magát a szolgálatból, és a megmaradt pénzével elköltözött a városba. Ott vett egy kis boltot, ahol cukorkát, egyéb édességet meg mindenféle csemegét árult. Boldogan és nyugodtan teltek napjai, és mindig hálával, szeretettel gondolt jó barátnőjére, a fekete cicára.

Míg a jószívű Jukikónak jól ment a sora, volt asszonyát emésztette az irigység.

Egy egyszerű, nincstelen szolgáló annyi pénzt kapott csak azért, mert elment meglátogatni egy macskát. Vajon mennyit kapnék én, egykori asszonya? Az lenne ám csak a gazdagság! Ilyen gondolatok keringtek folyton a fejében, és túlfűtött képzelete már aludni sem hagyta. Végül döntött: csak nem mond le ennyi pénzről?

Szolgákat fogadott fel, sok finom ételt készített, lakkozott dobozokba rakatta, és anélkül, hogy a házban vagy a faluban bárkinek is elárulta volna, hová készül, útnak: indult Kjuszu szigetére az Inaba-hegyekbe. Gyorsan telt az útja, hiszen nem gyalog ment,

hanem egész idő alatt gyaloghintón vitette magát, és a szolgálakat dühös kiáltozással állandóan sietésre ösztökölte. Végre aztán megérkezett a Kjusu-sziget első falujába, ahol tüstént kérdezősködni kezdett, melyik út visz az Inaba-hegyekbe a macskapalotába.

– Az Inaba-hegyek a folyón túl kezdődnek – mondták a falusiak. – De ne menjen oda, asszony, mert az sok veszéllyel jár. Hiszen a legbátrabb vadászaink sem mernek eltávolodni a parttól.

A kevély asszony csak legyintett a falusiak tanácsainak hallatára. Megparancsolta, hogy találjanak gyorsan egy révészt, aki átviszi őt a túlsó partra. – De siessetek! – kiáltotta utánuk. – Sem időm, sem kedvem nyomorúságos falutokban vesztegelni!

Hát ha nem hajlik a jó szóra, gondolták a falusiak, ha ilyen önfejű, akkor csak menjen, ahová akar. Végül is nem ők kelnek át a folyón.

Amikor a révész a kevély asszonyt és kíséretét átvitte a túlsó partra, az asszony visszaküldte a szolgálakat és mindenkit, aki kíséretéhez tartozott.

– Most már egyedül megyek tovább. Várjatok a faluban, amíg vissza nem jövök – parancsolta.

Semmi szükségem rá, hogy megtudjátok, milyen vagyon vár ott rám, gondolta közben.

Gyorsan igyekezett fölfelé azon az úton, amelyről Jukiko beszélt. Jóllehet pihenten indult el, mégis hamarosan kifulladt. Hiába, nem szokta meg a gyaloglást. Törölgette izzadt homlokát, és nagyon megörült, amikor kijutott a nagy tisztásra, és meglátta a sok cserepes tetőt.

Alighanem ez az a macskapalota, gondolta. Semmi különös, csak egy szolgáló találhatta olyan csodálatosnak, gondolta megvetően, és semmivel se törődve, a kerítéshez lépett.

– Hé, van ott valaki? – kiáltotta. – Ha igen, eresszen be!

A legnagyobb épületből nesztelenül kilépett egy gyönyörű szép lány, és olyan mélyen meghajolt, hogy a háta egészen kipúposodott tőle.

– Mit óhajt, tisztelt asszonyom? – kérdezte lágy, selymes hangon.

– Eljöttem meglátogatni egykori macskámat, amely nálam szolgált, és egy napon se szó, se beszéd, megszökött. Bizonyára megérti, milyen nagy tisztesség ez rá nézve, hogy én, az asszonya egy macska miatt hosszú utat tettem meg. Fáradt vagyok, és

szeretnék maguknál megpihenni – mondta gőgösen a kevély asszony.

A szép lány elmosolyodott, és már-már valami gorombaságot mondott, de ekkor a szomszéd épületből kiszaladt a hajlott hátú öregasszony, a kerítéshez tipegett, és elkergette a szép lányt.

– Csak fáradjon beljebb, tisztelt asszonyom. Ilyen hosszú út után természetesen meg kell pihennie. Parancsoljon... – és már nyitotta is ki a kevély asszony előtt a kaput, és tessékelte befelé.

Ez legalább tud egy kicsit viselkedni. Tudja, mi illik, ha ilyen becses vendég érkezik a házba, gondolta magában a kevély asszony, és követte a hajlongó anyókat.

Az öreganyó előbb fürdőt készítettett a kevély asszonynak, fürdés után pedig bevezette egy szobába, ahol tiszta, sűrű gyékényen vetett ágy várt rá.

– Éhes vagyok – mondta parancsoló hangon a kevély asszony.

– Azonnal, azonnal, méltóztassék várni egy percet – felelte hajlongva az öregasszony.

És valóban, alig egy perc múlva étellel megrakott tálcával a kezében megjelent egy szolgáló. A kevély asszony jóllakott, és mivel soha életében még nem tett meg gyalog ekkora utat, fáradtan leheveredett a fekvőhelyére, és nyomban el is aludt.

Éjszaka azonban hirtelen valami furcsa neszre ébredt. Felült az ágyán, és körülnézett, honnan jöhetnek azok a hangok. Észrevette, hogy a szomszéd szobában világosság van. Csendesen felkelt, és hangtalanul félre tolta az ajtót. Két csíkos macskát látott, párnákon feküdtek, és zöld szemük gonoszul fénylett. Az asszony gyorsan visszatolta az ajtót, és kinyitotta az átellenben levőt. Abban a helyiségben két nagy, foltos macskát pillantott meg, ezeknek a szeme is villogott. A kevély asszony ekkor már valóban félni kezdett. Hiszen Jukiko arról beszélt, hogy a szomszéd szobákban gyönyörű szép lányok voltak, most meg óriási macskák heverésznek mindenütt.

Ebben a pillanatban kinyílt az ajtó, és az asszony egykori macskája jött be rajta. A kevély asszony dühösen felkiáltott.

– No, csakhogy megjöttél! Egy csöppet sem tetszik nekem itt. Add ide gyorsan a csomagot az aranyakkal, és engedj ki.

Amikor a cica meghallotta ezeket a dölyfös szavakat, tisztában volt vele, hogy volt asszonya nem változott meg, hogy a szíve éppolyan kőkemény ma is, mint azelőtt. Szeme haragosan villant, hangosan prűszkölt egyet, mire mind a két tolóajtó kinyílt, a szobába berontottak a hatalmas macskák, és szétszaggatták a kevély asszonyt.

Ha kellek, vigyél el!

Egy isten háta mögötti faluban élt egyszer régen három fivér. Együtt gazdálkodtak azon a kis földecskén, amelyet a szüleik hagytak rájuk. Mivel azonban ebből nem tudtak megélni, bambuszkosarakat fontak, és a piacon árulták. De bármilyen szorgalmasan is dolgoztak, és éltek a lehető legszerényebben, sohasem maradt egy fölösleges garasuk sem. Vagy a sójuk fogyott el, vagy az olajuk, vagy az egyetlen ócska teáskannájuk lyukadt ki, mégpedig éppen akkor, amikor nem volt a házban egy lyukas garas sem. A legrosszabb idők akkor köszöntöttek be, amikor közeledett az év vége, és meg kellett fizetniük adósságaikat.

– Ez így nem mehet tovább – jelentette ki egyszer Szaburo, a legidősebb fivér. – Elmegyek valahova szolgálatba. Ti addig gazdálkodjatok egyedül, ha megkeresek egy kis pénzt, visszajövök.

A másik két fivér beleegyezett, és Szaburo elindult szolgálatot keresni. Egy távoli városban sikerült is szolgálatba állnia. Egy gazdag kereskedő felfogadta őt kocsisnak. Hat hónapig vásárról vásárra hajtotta Szaburo a sóval, teával és más áruval megrakott szekerekbe fogott lovakat. A kereskedő meg volt elégedve új kocsisával, és amikor a szolgálata lejárt, fölajánlotta neki, hogy maradjon nála még a következő évben is. Szaburo udvariasan megköszönte, de nem fogadta el az ajánlatot.

– Nagyon örülök, uram, hogy meg van velem elégedve, de nekem haza kell mennem. Közeledik az év vége, és az öcséim várják a megtakarított pénzemet, hogy kifizethessék minden adósságunkat.

A kereskedő tehát kifizette a bérét, Szaburo gondosan egy kendőbe kötötte a rézpénzt, és sietett haza. Gyorsan haladt, nagy utat tett meg, de még egy sötét erdőn kellett áthaladnia, mikor alkonyodni kezdett. Szaburo nem szívesen vágott neki az erdőnek, de már előre örült, mit szólnak majd az öcséi, hogy pénzt hoz a házhoz. Bizonyára már türelmetlenül várják, hiszen az év végéig már

csak egyetlen nap maradt. De még ha nem is várnák, úgyszincs hol megszállnia éjszakára. Így hát mélyet lélegzett, és elszántan belépett a sötét erdőbe. Nagyon sietett, nem nézett se jobbra, se balra, csak az ég keskeny sávját figyelte a fák lombja fölött, mert az mutatta az utat. Az erdőben csend honolt, és Szaburo egyre bátrabban róta az utat.

Az útnak több mint a felét megtettem már. Nemsokára otthon leszek. Mi bajom történhetne? Csend és nyugalom honol itt, hát mitől kellene félnem, gondolta.

Egyszer csak úgy tűnt fel neki, mintha az út szélén valami fényesség lebegne előtte.

Mi lehet az? – ijedt meg, de mindjárt összeszedte bátorságát: Csak nem kezdek el éppen most hinni a kísértetekről szóló mesékben?

Mégis lelassította lépteit, és éberem figyelte, mi történik előtte. S ekkor észrevette, hogy nem egy, hanem több kis fényecske imbolyog előtte.

Egyre több volt belőlük, az út mentén lebegtek, a fák között keringtek, és lassan, nesztelenül egyre jobban közeledtek hozzá.

Aztán Szaburo valami susogást hallott, amely lassan morgássá erősödött. A félelemtől szinte kővé válva állt meg, s a keringő, imbolygó titokzatos fényecskék tömkelegéből egyszer csak tisztán hallotta:

– Ha kellek, vigyél el! Ha nem kellek, hagyj itt! Ha kellek, vigyél el, ha nem kellek, hagyj itt! – ismétlődött egyfolytában, és a fényecskék egyre jobban közeledtek.

– Mit csinálnék veletek! Csak ti hagyjatok engem! – kiáltotta Szaburo rémülten, és hanyatt-homlok futni kezdett.

Kifulladtan és rémülettől kitágult szemmel rontott be egyenesen a szobájukba, még a szandálját is elfelejtette levetni az ajtó előtt.

Csakhogy már itthon vagyok! – sóhajtott föl, és lerogyott a gyékényre. Öcséi éppen vacsoráztak, mindkettőjük előtt egy-egy tálacska köleskása állt.

– Mitől ijedtél meg annyira, hogy még csak nem is köszöntesz bennünket? És nézd csak, hogy bepizskítotad a gyékényt!

Szaburo lehúzta szandálját, és gondosan, nagyon gondosan becsukta az ajtót.

– Kedves fivérem, nem is tudjátok, milyen veszedelemtől menekültem meg – kezdte most már kissé nyugodtabban. – Az erdőben, körülbelül félúton a várostól, hirtelen valami fénylő kísértetek támadtak meg. Teljesen egyedül voltam, és sehol se láttam egyetlen olyan zugot sem, ahova elbújhattam volna előlük. Ott keringtek körülöttem, és hangosan kiáltottak: Ha kellek, vigyél el! Ha kellek, vigyél el! Alig menekültem el előlük.

– És semmi mást nem tettek? – kérdezte Hacsiro, a legfiatalabb fivér, aki híres volt erejéről és bátorságáról.

– Azt hiszed, kedvem volt megpróbálni?! Örültem, hogy ők nem vittek el engem! – felelte hevesen Szaburo.

– Furcsa kísértetek – vélte elgondolkozva a középső fivér, Sicsiro. – Ha azt kiabálták: Ha kellek, vigyél el, akkor talán valóban el kellett volna őket vinni. Akkor talán abbahagyták volna a kísértést. Te bizonyára csak azért ijedtél meg annyira, mert nagyon meglepődtél. Azt mondod, hogy félúton a város felé történt? Tudjátok mit, elmegyek oda, és körülnézek.

A középső fivér kiment az esti szürkületbe. Egyre beljebb ment a sötét erdőbe, alig lehetett már látni valamit, és amikor a városba vezető útnak körülbelül a felét megtette, észrevette, hogy az erdő homályában csillog valami. Sicsiro megállt, figyelmesen nézte azt a helyet, de nem látott egyebet, mint villogó fényecskéket. Közelebb ment tehát, és ekkor valami mormogást hallott, majd ismét tett néhány lépést, s ekkor már egész világosan megértette, amit a fényecskék mondtak:

– Ha kellek, vigyél el, ha nem kellek, hagyj itt! Ha kellek, vigyél el, ha nem kellek, hagyj itt!

A fényecskék eközben nesztelenül közeledtek feléje, körülfogták, és a kör egyre szűkült körülötte. Sicsirót szörnyű rémület fogta el, már-már úgy látta, hogy a fényecskék rá akarják magukat vetni. Sarkon fordult, betömte a fülét, és hanyatt-homlok menekült, amíg teljesen kifulladásra haza nem ért.

Amikor Hacsiro, a legfiatalabb fivér meglátta középső bátyja sápadt arcát, és meghallotta zihálását, határozott hangon megszólalt:

– Mind a ketten gyávák vagytok. Hiszen pusztán szavaktól ijedtetek meg. Semmi sem történt veletek, csak szavakat hallottatok.

Most majd én próbálok szerencsét.

Bement a kamrába, és egy kötelet hozott.

– Majd meglátom, hogy a kísértetek akkor is kiabálni fogják-e, hogy vigyem el őket, ha kötéllel megyek hozzájuk.

Már teljesen besötétedett, a hold még nem jött föl, s Hacsiro csak emlékezetből tudta az utat, nem látta. Amikor elért arra a helyre, amelyről bátyjai meséltek, meglátta az imbolygó, villogó fényeket. Ragyogva röpködtek körös-körül, s mivel Hacsiro bátran folytatta útját, csakhamar teljesen körülvették. S ekkor tisztán kivehető hangok ütötték meg a fülét:

– Ha kellek, vigyél el, ha nem kellek, hagyj itt! Ha kellek, vigyél el, ha nem kellek, hagyj itt!

Hacsiro úgy érezte, hogy az egész erdő remeg ettől a titokzatos susogástól:

– Ha kellek...

– Hát persze hogy kellesz! – kiáltotta Hacsiro, és odatartotta a hátát: – Hát akkor hopp! Ugorj föl, hadd látom, ki fia-borja vagy!

Abban a pillanatban eltűntek a fények, a suttogás abbamaradt, és Hacsiro hirtelen rettenetes terhet érzett a hátán, már-már összeroskadt alatta, de végül mégis sikerült talpon maradnia.

– Elszámítottad magad, kísértet! Én nagyon erős vagyok. Nemigen akad valaki, aki ujjat mer húzni velem.

Leoldotta a derekára csavart kötelet, átvette a hátát nyomó furcsa terhen, és jó szorosra húzta. Kiegyenesedett, helyreállította az egyensúlyát, és elindult haza. Már koromsötét volt, de a Hacsiro hátán ülő furcsa kísértetből olyan fény áradt, hogy az utat úgy látta, mint fényes nappal.

A teher a hátán lépésről lépésre nehezebb lett, és Hacsiro, noha messze földön híres volt óriási erejéről, alig bírta hazáig cipelni. Nagyon megörült, mikor végre belépett az udvarra, és le akarta dobni hátáról a terhet. De hiába oldotta el a kötelet, hiába erőlködött, forgott jobbra-balra, a teher a hátán maradt, mintha odaragadt volna.

– Azt hiszed, nem engedsz el? – dühödött meg Hacsiro. – Kellettél, de nem a hátamra! No várj csak, majd én megmutatom neked!

Gyorsan bement a konyhába, és háttal nekivágódott a falnak. Tiszta csengő hang zendült meg, de a teher továbbra is ott maradt

Hacsiro hátán.

– Csak ne hidd, hogy elbánsz velem! – kiáltotta most már még dühösebben Hacsiro, kihátrált a hátsó helyiségbe, nekifutott, és teljes erejéből nekivágta a hátát a mennyezetet tartó középső oszlopnak. Az ütéstől a földre rogyott, de ugyanakkor vidám csengés hangzott föl, és a padlón mindenfelé aranyak szóródtak szét. Annyi volt belőlük, hogy még az udvarra is kigurult néhány, és a fivérek még hosszú idő múlva is aranypénzt fedeztek fel egy-egy nyílásban vagy résben. Örömük nem ismert határt, amikor meglátták, milyen nagy vagyonhoz jutottak, s a két idősebb fivér egymást túlkiabálva dicsérte bátorságáért a legfiatalabbat.

– Hahaha! – nevettek még sokáig azután, hogy az aranyak szétgurultak. – Szép kis kísértetek voltak azok! Aranyak, amelyek emberek közé vágyakoztak! – Ezután elégedetten és egyetértésben éltek együtt kis házukban, és még ma is így élnek, ha meg nem haltak.

Az útelágazáson álló fa

Egy halászfaluban élt egyszer egy szegény özvegyasszony egyetlen lányával, Hanakóval. Csak néhány éve költöztek a faluba. Amíg az asszony férje, aki gazdag kereskedő lévén, életben volt, a család jólétben és bőségben élt a városban. De nemhiába mondják, hogy terem baj, ha nem vetik is. Egy napon a kereskedő hirtelen megbetegedett, és nemsokára nagy temetést rendeztek neki. Az özvegy egyedül maradt a kislányával, és talán azért, mert nem értett a kereskedéshez, vagy azért, mert balszerencse üldözte őket, az üzlet napról napra rosszabbul ment, a vevők fogytak, és az adósságok nőttek. Az özvegy végül is nem tehetett egyebet, eladott mindent, amije maradt, kifizette adósságait, és elköltözött a városból. A faluban szerényen éltek, és a kis Hanako, alighogy fölcseperedett, tőle telhetően segített édesanyjának. Együttérző, jó szívvel áldotta meg a természet, vidám és kedves volt, s mindenki, aki megismerte, tüstént megszerette. Özvegy édesanyjának sok örömet szerzett, és amikor az asszony látta, hogy kislánya milyen serényen sürgölődik-forgolódik körülötte, söpri az udvart, friss vizet hord a kútról, feledte nagy bánatát, amelyet férje halála okozott neki.

Az özvegy azonban lassan öregedett, a házban egyre kevesebb volt a pénz és így a kis Hanako elhatározta, hogy elmegy valahova szolgálatba, és ezzel könnyít anyja sorsán. Mivel kedves, barátságos és szorgalmas volt, nemsokára talált is szolgálatot a közeli városkában. A város ugyan egy óra járásnyira volt a falutól, de Hanako nem akarta idős édesanyját éjszakára egyedül hagyni, és így mindennap sötétedéskor hazatért, másnap meg még virradat előtt indult el. Kendőbe kötve mindig elhozta édesanyjának a szolgálatban kapott étel felét.

Az út nagyon kimerítő volt, különösen télen vagy a késő őszi locspocsban, de Hanako ezt fel sem vette. Vidáman ugrándozott, mindent megfigyelt, minden madárfészket és virágot ismert már az út mentén. Különösen egy magas, terebélyes gesztenyefa nőtt a szívéhez, amely az útelágazáson állt. Magas törzse messzire látszott, és Hanako mindig örömmel közeledett feléje. Nemcsak

azért, mert a fa azt jelezte, hogy a fél utat már megtette, hanem azért is, mert a gesztenyefát annyira megszerette, hogy akármilyen volt az időjárás, hőség vagy hideg, mindig megállt mellette, és elbeszélgetett vele. Elmesélte neki, mit élt át napközben, mi újság a vidéken, még olyan messze is, ahova a fa – bár oly sokkal volt magasabb Hanakónál – nem láthatott el. Még arról is beszámolt neki, milyen virágok nyíltak ki aznap az ő kiskertjükben. Leggyakrabban azonban az édesanyjáról mesélt. Arról, mennyire szeretne segíteni neki, hogy öregségében már ne kellene annyit fáradoznia. Beszéd közben a fa mélyen barázdált, megrepedezett kérgét simogatta, és eltávolította a száraz gallyakat meg a megsárgult leveleket, amelyeket a szél a fa tövébe fújt. Három évig mindennap így beszélgetett a kis Hanako az öreg gesztenyefával, és ezt annyira megszokta, hogy szinte ugyanolyan élőlénynek érezte a fát, mint amilyen ő maga volt, s úgy megértették egymást, mint a legjobb barátok.

Egy este kissé tovább maradt szolgálatban, mint máskor, ezért nagyon sietett, hogy édesanyja mielőbb megkaphassa a vacsoráját, amelyet, mint mindig, kis batyujában vitt neki. Alig várta már, hogy meglássa a fát, hiszen akkor már megtette a fele utat s főként annak örült, hogy találkozik öreg barátjával. Ma ugyan nem lesz ideje sokáig beszélgetni vele, de legalább megsimogatja a kérgét. Mivel csak egyenesen maga elé nézett, hogy minél előbb meglássa a fát, nem vette észre, hogy az ég hirtelen beborult, fekete felhők úsztak rajta, és Hanako csak akkor eszmélt föl, amikor zuhogni kezdett. Akkor azonban már közel volt a fához, és menedéket talált sűrű koronája alatt. Nagy esőcseppek doboltak a fa levelein, és Hanako a törzséhez lapulva hallgatta a zuhogó eső zaját. Aztán hirtelen úgy tetszett neki, az esőcseppek dobolása közepette egy hangot hall:

– Kedves Hanako, érkezett a nap, amikor el kell búcsúznunk egymástól. Három nap múlva idejönnek a herceg favágói, és kívágnak engem. Az intező elhatározta, hogy törzsemből új hajót építtet. A faludba hamarosan sok mesterember érkezik, és valamennyien a hajóépítésen fognak dolgozni. Mához három hónapra vízre akarják bocsátani a hajót. Az intező ebből az alkalomból ünnepséget rendez, és maga a herceg is ellátogat itteni birtokára. El kell tehát válnunk egymástól, ezért szeretném

meghálálni barátságodat, és megjutalmazni azt az áldozatkésztséget, amellyel édesanyádról gondoskods. Figyelj jól arra, amit most mondok, és aszerint cselekedj. Ha eljön a pillanat, amikor a hajót vízre akarják bocsátani, hiába gyűjtenek össze akárhány embert, nem mozdítják meg. A herceg végül is kénytelen lesz díjat tűzni ki annak, aki a hajót elmozdítja helyéről. Megígéri, hogy aki ezt megteszi, annak minden kívánságát teljesíti. Ahogy ezt kimondja, jelentkezz! Aztán állj oda a hajó tatjához, és nagyon halkán csak ennyit mondj: Én vagyok az, Hanako, eljöttem hozzád. Erre a hajó megmozdul, és vízre siklik. Él boldogan, kedves Hanako, és őrizd meg mindig kedvességedet és jóságos szívedet.

A gesztenyefa elhallgatott, s abban a pillanatban elállt az eső, és kiderült az ég. Hanako magánkívvül volt csodálkozásában. Bizonyára csak elképzelttem, hiszen a fák nem tudnak beszélni, még az én fám sem, hiába vagyunk jó barátok. Megsimogatta a gesztenyefa törzsét, fogta kis batyuját, és sietett haza. Másnap újra beszélgetett a fával.

– Képzeld el, kedves jó gesztenyefám, tegnap nagyon rosszat álmodtam rólad. Ki akartak vágni. Csúnya álmom volt, ugye, neked nem történhet semmi bajod. Nagyon szomorú lennék, ha nem várnál itt mindig rám. Kivel beszélgetnék akkor?!

Mennyire megdöbbsent azonban, amikor harmadnap hazafelé mentében hiába kereste szemével kedvenc fájának terebélyes koronáját. Megrémülve futni kezdett, és valóban: úgy, ahogy az öreg gesztenyefa megjósolta, azon a helyen, ahol azelőtt a magas törzse állt, most favágók dolgoztak. Fejszékkel vagdalták le az ágakat a kidöntött törzsről. Hanako nagyon elszomorodott. Rátette kezét a fára, utoljára megsimogatta, és lassan ballagott hazafelé.

Aznap este nem töltötte be a kis házat Hanako vidám csevegése. Szó nélkül szolgálta föl a vacsorát édesanyjának, és közben arra gondolt, milyen szomorúan járja majd ezután mindennapos útját, hiszen soha többé nem fogja már látni a barátját.

Minden úgy történt, ahogy az öreg gesztenyefa megjövendölte. A faluba rengeteg mesterember érkezett. A gesztenyefa hatalmas törzséből sima deszkákat fűrészelték, aztán a falun túl, a tengerparton megkezdték a hajó építését. Eltelt három hónap, és a parton egy gyönyörű hajó állt. Már csak vízre kellett bocsátani.

Milyen pompás ünnepséget rendeztek! A parton rengeteg ember gyűlt össze, mindenki a legszebb ruháját vette fel, és egymás mellett sorakoztak a sátrak, amelyekben töméntelen édességet és egyéb csemegét árultak. Már csak a herceget várták, s csakhamar ő is megérkezett a kíséretével. A tömeg a partra tódult. Az emberek olyan sűrű sorokban álltak egymás mellett, hogy egy gombostűt sem lehetett volna közéjük ejteni.

De hát mi ez? A munkások minden erejüket megfeszítve húzzák, tolják a hajót, a kötelek pattanásig feszülnek, de a hajó méltóságteljesen áll a helyén, meg se moccan. Micsoda gyönyörű hajó!... De mit ér a parton?

Az intéző arca lángolt tehetetlen dühében... Ilyen szégyent vallani a herceg előtt! De hiába ordított a munkásokra torkaszakadtából, a hajó egy tapodtat sem mozdult. Most már a nézők is nekifeszültek a hajótestnek, de hiába. Az erőfeszítés, a düh és a kiáltozás eredménytelen maradt.

A herceg végül nem tehetett egyebet, kihirdette, hogy busásan megjutalmazza azt, aki feloldja a varázslatot, és vízre bocsátja a hajót. Erre egymással vetélkedve rengeteg ember próbálkozott, hogy most már önnön erejével és tudásával érjen el eredményt. Nagy erejű férfiak, bölcs szerzetesek, kuruzslók különféle ötletekkel próbálkoztak, de minden hiábavalónak bizonyult. A hajó büszkén állt a helyén, fától és naptól illatozott, de vízre kényszeríteni senki sem tudta.

A kis Hanako a falusiak között állt, és figyelte, mi történik. Sokáig tétovázott, megfogadja-e a gesztenyefa tanácsát, amelyet abban a záporosóban adott neki. Hiszen oly sok erős és okos ember próbálkozott már, és nem járt szerencsével. Bizony mindenki kinevetne egy kislányt, aki ezzel a hatalmas, erős hajóval akarna kezdeni valamit. Ki tudja, nem álmodta-e csak a gesztenyefa tanácsát. De amikor újra fülébe csengett a fa hangja, és eszébe jutott, hogy eddig minden úgy történt, ahogy a barátja megmondta, összeszedte minden bátorságát, a hajó előtt megüresedett helyre lépett, meghajolt, és így szólt:

– Ha megengedik, megpróbálom feloldani a varázslatot.

Pontosan az történt, amitől tartott. Mindenki nevetni kezdett rajta.

– Hát nem láttad, hányán próbáltak már szerencsét? Hány bikaerejű ember, okos szerzetes, és valamennyien hiába? Menj szépen haza, nehogy még valami bajod történjék! Csak fölöslegesen lábatlankodsz itt.

De a szomszédai fölismerték, és kiáltozni kezdtek:

– Hiszen ez a kis Hanako! Engedjétek, hadd próbálja meg! Nagyon jó és kedves kislány, és nehogy azt higgyétek, hogy buta. Lehet, hogy éppen neki sikerül!

Végül a herceg intőzője engedélyt adott neki, hogy tegye, amit jónak lát. Hanako izgatottan a hajó elé lépett, kinyújtotta kezét, és alig hallhatóan suttogni kezdett:

– Én vagyok, Hanako.

Izgatottságában oly halkán beszélt, hogy senki sem hallotta, mit mond. A tömeg feszülten figyelt, mi fog történni. Hanako kissé megnyugodott, még közelebb lépett a hajóhoz, megsimogatta erős, sima falát, és halkán ezt mondta:

– Én vagyok az, Hanako. Eljöttem hozzád.

Alighogy elhangzott az utolsó szó, a hajó magától elindult, és simán vízre siklott. Volt nagy öröm! Mindenki csodálta a kis Hanakót, a herceg maga elé vezettette, hogy megkérdezze tőle, milyen jutalmat kíván. Hanako elmesélte neki a gesztenyefával kötött barátságának történetét, és azt is, miképpen akart neki a barátja segíteni. A hercegnek megtetszett a szerény, jószívű és önfeláldozó kislány, és olyan gazdagon megjutalmazta, hogy ezután élete végéig bőségben és elégedetten élt édesanyjával együtt.

A jamamba és a legény

Egy távoli hegyi faluban élt egy legény, aki a szülei után csupán egy kis viskót meg egy jó lovat örökölt. Abból élt, hogy lovával időnként lement a tengerparti városba, és bevásárolt mindent, amire a falusiaknak szükségük volt, s amit a hegyekben nem lehetett beszerezni. Többnyire sót és zsíros tengeri halat.

Egyszer épp egy nagy rakomány makrélát, tonhalat és egy zsák sót vitt a városból a falujába. Kora reggeltől kantárszáron vezette lovát egyre magasabbra a hegyekbe. A nap már régen túl járt a delelőn, a legény meg a ló fáradt volt már, pedig az út legmeredekebb szakasza még csak most következett. Egyre lassabban kaptattak felfelé, és amikor egy kis tisztásra értek, ahol friss fű volt, és patak csörgedezett, a legény úgy döntött, hogy megpihennek egy kicsit. Levette a lóról a terhet, lenyergelte, aztán elengedte, hogy legeljen egy kicsit. Ő meg rőzsét gyűjtött, tüzet rakott, hogy tonhallevest főzzön magának, és így erőt gyűjtsön a hátralevő útra.

– Megsütök még két makrélát, iszom jó hideg vizet... aztán már könnyű lesz továbbmenni. Nemsokára otthon leszünk.

A leves főni kezdett, és kellemes illata szétáradt az egész tisztáson. Ekkor a legény észrevette, hogy egy rongyos ruhájú kövér kisfiú közeledik feléje az úton. Egészen a bográcshoz jött, mohón szagolgatta a zsíros leves illatát, és a szemén látszott, mennyire szeretne enni belőle.

– Kérem, uram, nem adna nekem egy kis levest? Ma még semmit sem ettem, borzasztóan éhes vagyok – rimázkodott a kisfiú síró hangon, s le nem vette szemét a bográcsról.

– Gyere csak, tudom jól, mi az éhség. Levesem van bőven, és egy darab sült halat is kapsz – felelte barátságosan a legény, és egy teli tányér forró zsíros levest mert neki.

Aztán ő maga is enni kezdett. A tisztáson körös-körül csönd honolt, csak a leves szürcsölése hallatszott. A leves valóban jó volt, és a hal étvágygerjesztően illatozott a tűz fölött. A legény gyorsan megette a levest, és a halat is meg akarta osztani a fiúval, de amikor

a tűz felé tekintett, látta, hogy a fiú éppen az utolsó falat makrélát nyeli le. A legény fölháborodott, és rá akart kiáltani a fiúra: Hogy mertél ilyet tenni, te senkiházi – de mikor meglátta a fiú szemét, csak legyintett.

– Ej mit, szegény gyerek, talán tényleg jó ideje nem evett semmit, mi értelme volna megszidni.

Fölállt, és elindult a lováért, hogy a hátára tegye a rakományt, és estére hazaéljen.

A leves elég laktató volt, vacsoráig kibírom vele, gondolta, és otthon még sütök magamnak halat.

A ló a friss füvet legelészve kissé mélyebben ment be az erdőbe, és így eltartott egy ideig, amíg a legény megtalálta, és visszavezette a tisztásra, ahol a rakományt hagyta. A fák alatt azonban nem volt semmi. A rakomány eltűnt! A legény megrökönyödve nézett körül, és valami szörnyűséget pillantott meg. A tisztáson a kövér kisfiú helyett kövér erdei boszorkány, a jamamba állt. Csúf fején ezüst kötőtűként meredezett a haja a világ minden tája felé. Labda nagyságú csipás szeme fenyegetően forgott, és vészjóslóan fénylett. Fülig érő óriási szájába, amelyből földig lógott hosszú piros nyelve, éppen a rakomány utolsó részét dobálta be, egy egész zsák sót. A kosár halkan már hűlt helye volt. Mikor a jamamba megpillantotta a legényt, azonnal lenyelte a maradék sót, és rávetette magát. A legény rémületében azt se tudta, hová legyen, s amikor a jamamba már-már megragadta a karmaival, lóva mögé ugrott, és leguggolt. A jamamba belevájta körmeit a lóba, beleharapott, majd marcangolni kezdte, óriási darabokat tépett ki belőle, és megráगतlanul nyelte le. Amikor a legény látta, hogy a jamamba egyelőre a lóval van elfoglalva, futásnak eredt fölfelé a tisztásról az erdőbe vezető úton.

Futott, futott, de csakhamar kifulladt, és egyre többet botladozott, el is esett, s ráadásul nemsokára iszonyú dobogást hallott a háta mögött. Most már utolér a jamamba, gondolta, és a félelemtől csaknem elállt a szívverése. Hát mégsem menekülhet meg a jamamba elől. Gyorsabban már nem tud futni, elrejtőznie pedig nincs hová. Körülnézett, és nem messze egy kis tavat vett észre az út mentén. A tó partján egy sűrű koronájú magas fa állt. A legény egy pillanatig sem tétoázott, fölmászott a fára, és elrejtőzött a koronájában. Legfőbb ideje volt, mert az úton már feltűnt a jamamba.

Oly hangosan zihált és fújt, hogy a fák körös-körül úgy hajladoztak, mintha nagy szél kerekedett volna. Mikor a jamamba meglátta a kis tavat, tüstént oda iramodott.

– Innom kell egy kicsit! Borzasztóan megszemjajtam attól a sótól!

Letérdelt a partra, és éppen vedelni akarta a vizet, amikor meglátta a vízben a legény tükörképét. Nagyot kiáltott:

– No, most megvagy! Most már nem menekülsz! Szóval ide bújtál előlem! – és undorító karmaival a legény tükörképe után kapkodott a vízben. A legény ezt látva, nem tudta elfojtani a nevetést, hahotázott a jamamba butaságán.

– Aha, hát te ott fönn vagy, fiacskám? – csodálkozott a boszorkány. – Most már úgyse menekülhetsz, hát legalább mondd meg, hogyan juthatok föl hozzád.

A legény tudta, hogy baj van. De abból, hogy a jamamba a tükörképét próbálta megfogni, rájött, hogy ellenfele legalább olyan buta, mint amilyen falánk. Tehát ezt a tanácsot adta neki:

– Egy ilyen magas fára csak úgy juthatsz föl, ha egy nagy követ teszel a fejedre, és azon a nagy száraz ágon mászol föl.

– Aha, aha – mormogott a jamamba, és egy nagy követ kezdett keresni. Nagy nehezen talált is, körülbelül akkorát, mint egy ember. – Ezzel kényelmesen fölmászom! – Fejére tette a követ, és fújtatva mászni kezdett a fára. Amikor a száraz ághoz ért és ráakaszzkodott, az ág letört a nagy súly alatt, és a jamamba épp a tó közepébe zuhant. A víz magasra fröccsent, és egy jó darabon elöntötte a partot. A legény gyorsan lemászott a fáról, és menekült tovább.

Közben az erdőben besötétedett, és a legény az átélt ijedelem után már alig állt a lábán, így hát nagyon megörült, mikor a távolban pislákoló fényt pillantott meg.

– Ott bizonyára emberek laknak – lélegzett föl – , meg vagyok mentve.

A fény irányába vette útját, és nemsokára egy kis viskót pillantott meg. Bekiáltott, de nem kapott választ, a nyitott ajtón belépett a házba. Senki sem volt benn, de a tűzhelyen fényes láng lobogott. A legény leült a tűzhely mellé, és várta, hogy valaki csak előkerül a háziak közül. Sokáig ült ott, de a házban semmi sem mozdult. Már majdnem lecsukódott a szeme az álmoságtól, amikor nehéz

lépteket hallott odakintről, majd hangos zihálást meg fújtatást és végül a jamamba hangját, amint magában beszél:

– De jó, hogy már itthon vagyok. Megszáritkozom a tűznél, hiszen remegek a hidegtől... Az a legényke ugyan megszökött, de azért így is jót ettem. Nagyon finom levest főzött, és a makrelák egészen frissek voltak. Hát még a ló! Rég nem ettem ilyen finom husit! Biztosan nem volt még öreg... Csak a só volt kicsit sok!

A legény szeméből tüstént kiment az álom, gyorsan körülnézett, hová bújhatna el. A házból már nem futhatott ki, mert a jamamba az ajtó előtt állt. A legény az utolsó pillanatban a tűzhely fölötti gerendára ugrott, és a homályban összekuporodott rajta, hogy a jamamba meg ne lássa. Alighogy elbújt, a jamamba benyitott, és egyenesen a tűzhelyhez ment. Tetőtől talpig csuromvíz volt. Vörös szeme fénye kihunytt, foga hangosan vacogott. Leült a tűz mellé, hosszú karmait a láng fölé nyújtotta, és száritkozott. Közben hangosan elmélkedett:

– Mégiscsak kár, hogy az a legényke kereket oldott. Jó falat lett volna... és én még harapnék valamit. Mit is egyek?

Mialatt beszélt, szünet nélkül forgatta csipás szemét.

– Aha, megvan! Behozok egypár rizspogácsát, és szépen megsütöm.

Nagyokat nyögve felállt, egy halom rizspogácsát hozott a kamrából, és egy roston elkezdte sütni. Óvatosan forgatta a pogácsákat, és amelyik már szépen átsült, azt a tűzhely szélére tette. A tűzhely meleget árasztott, a jamamba egyre lassabban forgatta a pogácsákat, miközben a fáradtságtól néhányszor mellére esett a feje. Végül horkolni kezdett.

A meleg pogácsa illata fölszállt a gerendáig, és erősen csiklandozta az éhes legény orrát.. Curgott a nyála, s azon törte a fejét, hogyan juthatna hozzá a pogácsákhoz. Ekkor észrevette, hogy a tűzhely mellett hosszú, hegyes karó áll.

Ez jó lesz nekem, gondolta, és óvatosan a karó után nyúlt.

A jamamba aludt, meg se moccant. A legény vigyázva, nagyon vigyázva rászúrta a karó hegyére a jamambától legmesszebb fekvő rizspogácsát. Lassan fölhúzta és megette. Ez igen!

De az éhsége nem csillapodott. Elhatározta, hogy ismét szerencsét próbál, és megismétli, amit az imént tett. Lassan és

egyre figyelve, hogy a jamamba alszik-e, egyik pogácsát a másik után szurkálta a karó hegyére, végül aztán egy sem maradt a tűzhelyen. Alighogy az utolsót is megette, a jamamba fölébredt, nyugtalanul körülnézett, és morogni kezdett:

– Mit is akartam csinálni? Aha, megsütni egypár rizspogácsát!

Fölállt, behozott a kamrából egy halom nyers rizspogácsát, és elkezdte sütni a roston. Óvatosan forgatta, és amelyik megrepedt, azt a tűzhely szélére tette. De a melegtől és a pogácsaillattól ismét lecsukódott a szeme, és mire az összes pogácsát megsütötte, megint elaludt. Mivel a pogácsa igazán nagyon finom volt, a legény most sem tudott ellenállni a csábításnak. Ismét egyenként fölhúzta magához, és mind megette. Már arra se figyelt, mit csinál a jamamba. Már jó ideje megette az utolsó pogácsát is, mikor a jamamba megint felébredt, és morogni kezdett:

– Mit is akartam csinálni! Aha, sütni egypár rizspogácsát!

Fölállt, hogy a kamrába induljon, de hirtelen megtorpant.

– De hiszen már megsütöttem egy csomó pogácsát! – Szaglászni kezdett: – És érzem is az illatát!

Keresni kezdte a tűzhelyen a pogácsákat, de sehol sem találta. Végül is úgy találta, hogy nyilván Fukurokudzsu, a szerencse istene látogatta meg, míg aludt. A szerencse istene szereti a pogácsát, hát alighanem mind megette.

– Fő, hogy ízlett neki, szerencsét hoz nekem érte. Sütök magamnak újat!

De aztán meggondolta magát, és nem ment a kamrába.

– Álmos vagyok már, és semmihez sincs kedvem.

Aztán támadt egy ötlete:

– Fukurokudzsu még biztosan itt van valahol, még ha nem is látom. Megkérdezem tőle, hova feküdjek le, hogy szépet álmodjak.

Lábát szétvetve megállt a szoba közepén, és elkiáltotta magát:

– Fukurokudzsu, Fukurokudzsu, hová feküdjek le? A gerendára vagy a katlanba?

A legény elváltoztatott hangon tüstént felelt neki a gerendáról:

– A katlanba, a katlanba!

– Hát akkor belefekszem a katlanba.

A jamamba befészkelte magát a katlanba, hangosan ásított, és betakarta magát a katlan fedőjével.

A legény várt, amíg a katlanból éktelen horkolást nem hallott, aztán leászott a gerendáról, és lábujjhegyen az ajtó felé indult. Mire a jamamba fölébred, ő már hegyen-völgyön túl lesz. De alig tett néhány lépést, megtorpant.

– Nem szökhetem meg úgy, hogy csak a saját bőrömet mentsem, és hagyjam, hogy a jamamba tovább garázdálkodjon!

Kiment a ház elé, és addig tapogatózott a sötétben, amíg egy nagy követ nem talált. Fölemelte, bevitte a szobába, és rátette a katlan fedőjére. A nehéz kő megcsendítette a fedőt, s a jamamba fölébredt. A másik oldalára fordult, és haragosan morogta:

– Mit kukorékolasz, te kakas, hiszen még sötét éjszaka van!

A legény megvárta, amíg ismét elalszik, aztán fát rakott a katlan alá, és tüzet csiholt. Amikor a jamamba meghallotta a kovakő csattogását, ismét fölébredt:

– Hát te nem hagyod békén az embert, átkozott kakasa? Egész éjjel kukorékolni akarsz?! – Majd ismét a másik oldalára fordult, és aludt tovább.

Közben virradni kezdett, a tűz lassan lángra gyúlt a katlan alatt, és pattogása betöltötte az egész helyiséget. Erre a jamamba ismét fölébredt:

– Te átkozott kakas, ha még egyszer fölébresztesz, tüstént megeszlek!

A legény nagyot kacagott:

– Te már senkit se eszel meg, jamamba! – és szorgalmasan rakta a fát a tűzre, amíg a jamambát meg nem sütötte.

Mikor a tűz kialudt, és a legény indulni készült hazafelé, eszébe jutott szegény fakója.

– A jamambának túljártam az eszén, s az életemet is megmentettem. Most már senkiben sem tehet kárt az a gonosz boszorkány: De az én szegény jó lovacskám odavan! Miből fogok most élni? Hogyan járok ezután a városba bevásárolni! Miből adom vissza a falusiaknak a pénzt az áruért, amelyet a jamamba fölfalt?

Szomorúan kilépett az ajtón, de rémülten megállt. Csak most, a nappali fényben látta, hogy a ház körül mindenütt csonthalmazok hevernek, nemcsak állati, hanem emberi csontok, koponyák, bordák, kezek, lábak.

– Szegények, ezeket mind elérte az a vég, amelyet a jamamba nekem szánt. Még csak el se temette őket senki.

Visszament a házhoz, a kamrában talált egy ásót, és nekilátott sírt ásni. Ásott, ásott, és amikor a gödör már a derekáig ért, egy vasládára bukkant a földben. A láda tele volt aranypénzzel.

– Ez busásan kárpótol mindenért, amit a jamamba fölfalt – örvendezett a legény.

Szépen eltemette az emberi csontokat, vállára vette a ládát, és vidáman útnak indult a hegyekben megbúvó falujába.

Szokatlan temetés

Valamikor régen élt egy vándorszerzetes. Tavasztól őszig járta a vidéket, gyógynövényeket szedett az erdőben, imádkozott a falusi temetéseken, de a legnagyobb tudománya az volt, hogy varázsigéivel sikeresen gyógyította a rossz betegségeket. Ha azonban a meggyógyultak hálából arra kérték, hogy telepedjék le náluk, sohasem fogadta el meghívásukat hosszú időre. Néhány nap múlva már nem volt maradása, fogta a tarisznyáját, és vándorolt tovább. Télidőben rosszabb volt a helyzet, de valahol mindig akadt egy vendégszerető kolostor, ahol a legrosszabb időben menedéket talált. S amikor a nap egy kissé melegebben kezdett sütni, hosszú fekete kámzsájában, rongyos szandáljában és tarisznyájával a vállán már ismét rőtta az utat. De mivel sehol sem telepedett meg végleg, az emberek nem ismerték, és így minél inkább öregedett, annál nehezebb volt a megélhetése. Sokszor aludt rossz helyen, máskor még rosszabb szállás jutott neki, s arra már nem is emlékezett, mikor lakott jól utoljára. De egy csöppet sem bántódott emiatt. Gyönyörködött a hegyekben, a kristálytisza vízesésekben, jó barátságban élt a madarakkal és az erdei állatokkal, és mindig azt mondogatta, hogy nincs jobb a világon, mint a fehér felhőkkel vándorolni.

Egyik vándorútján Fukusima városába érkezett. Amint jobbra-balra nézegetett, olyan helyet keresve, ahol talán adnak neki szállást, egy idősebb ember lépett hozzá, és megszólította:

– Úgy látom, messziről jött, mert még sohasem láttam itt.

– Igen, először járok errefelé, és éppen azon gondolkozom, hol kérhetnék éjjeli szállást. Tudsz ilyen helyről, jó ember?

– Erre ne legyen gondja, a mi városunkban akad éjjeli szállás elég. De ha először jár itt, akkor bizonyára nem tudja, hogy a bírónk egyetlen lánya súlyosan megbetegedett, és eddig senki se tudta meggyógyítani. Számtalan orvost hívtak már hozzá – még a fővárosból is –, de egyik sem tudott segíteni rajta. És hány szerzetes imádkozott már az ágya mellett! Kár a szóért. Minden hasztalan volt. A lány csak fekszik, nem beszél, nem eszik, a szülei szeme láttára

senyved el. A bíró úr megkért bennünket, a szomszédait, hogy küldjünk el hozzá minden új embert, aki a városba érkezik. Azt reméli, hogy így talán mégis akad valaki, aki tud valamilyen orvosságot, vagy jó tanáccsal szolgál. A szerzetes úr bizonyára ismeri a betegségeket is és a megfelelő gyógyszereket. Nem menne el a beteghez kipróbálni a tudományát?

A szerzetes figyelmesen végighallgatta a bőbeszédű embert, és megígérte, hogy megpróbálja meggyógyítani a bíró lányát. Megkérdezte, hogyan jut el abba a szerencsétlen házba.

– Menjen csak egyenesen végig a főutcán, s a végén jobbra az úttól áll a bíró úr háza.

A szerzetes tehát elindult a főutcán, és amikor majdnem a bíró házához ért, a házat körülvevő kerítés résén keresztül egy cirmos cica bújt ki, hozzásettenkedett, és halkán miákolni kezdett:

– Állj meg egy percre, ne siess annyira! Mondok neked valamit.

A szerzetes csodálkozva megállt, és a macskára nézett.

– Miáu, érzem, hogy jószívű, könnyőreletes ember vagy. Nagy fájdalomban nem tudom, mitévő legyek, azért fordulok hozzád. Ha megígéred, hogy segísz rajtam, nagyon fontos dolgot árulok el neked. Ebben a házban élek, és jól tudom, miért mégy a bíróhoz. Viszonzásképpen én segíthetnék neked.

A szerzetes megsimogatta a macskát, és megígérte, hogy segít rajta, ha tud. A cirmos cica aztán így folytatta:

– A bíró lányának betegsége nem közönséges kór. Én küldtem rá büntetésképpen mindazért a sok szenvedésért, amelyben ebben a házban volt részem. Már tizenkét éve élek itt, és minden évben vízbe fojtják a kicsinyeimet. Én pedig úgy vágyódom utánuk, és rendesen föl akarom nevelni őket! Most már ezt nem akarom eltérni. Megint kiscicákat várok, és ezért elhatároztam, hogy bosszút állok. Te azonban segíthetsz rajtam. Ha eléred, hogy a kiscicáim életben maradjanak, és elviszel engem ebből a házból, megmentem a lányukat. Különben meghal.

A cirmos cica elhallgatott, és szemét a szerzetesre villantotta. A szerzetes csodálkozott ugyan, de megesett a szíve a macska fájdalomán, ezért megígérte, hogy segít rajta. A ház kapuja elé lépett, és bekiáltott:

– Van itt valaki? Azért jöttem, hogy megnézzem a bíró beteg lányát!

Kiáltására kiszaladtak a szolgák, és egy kis idő múlva már reménykedve fogadta a szerzetest a gondterhelt apa és a bánattól lesoványodott, sápadt arcú anya. Nem vesztegették fölöslegesen az időt, és tüstént beteg lányuk ágyához vezették a szerzetest.

A gondosan megvetett ágyon egy kislány feküdt. Az arca olyan halovány volt, hogy a színe egybeolvadt a takaró színével. Csendesen feküdt, semmi iránt nem mutatott érdeklődést. Föl se pillantott a belépőkre, mintha a szüleit sem ismerné fel.

– Már nagyon hosszú ideje fekszik így, és egyetlen orvos sem tudta megállapítani, milyen betegség kínozza. Segítsen rajtunk, atyám. Mentse meg egyetlen gyermekünket – kérték a szülők.

A szerzetes lehajtotta a fejét, elővette rózsafüzérét, és elkezdett imádkozni:

– BÓ-RON BÓ-RON MJÓ-KO TEN-CSI KJU-TAI SZA-HÓ SZÓ-BINEN SÓ-TEI KU-SZAN...

Az ima halk szavai betöltötték a szobát, és a kislány apja meg anyja feszülten figyelte a beteg arcát. A kislány nemsokára alig észrevehetően elmosolyodott, és amíg a szerzetes folytatta az imát, lassan felült az ágyban, kinyújtózkodott, és még gyenge, de tiszta hangon megszólalt:

– Jaj de éhes és szomjas vagyok!

A szülők öröme határtalan volt. Ölelgették, csókolgatták a lányukat, gyorsan a konyhába küldtek ételért, és közben hálálkodtak a szerzetesnek. A legszebb szobájukban szállásolták el, a legízletesebb ételekkel vendégelték meg, és mindent elébe raktak, amiről azt hitték, hogy örömet szereznek vele neki. Másnap kérdezgetni kezdték, milyen jutalmat kér. Megadnak neki mindent, amit kíván, hiszen megmentette egyetlen gyermeküket, életük boldogságát.

– Adják nekem a cirnos cicájukat – felelte a szerzetes –, semmi mást nem kérek.

A bíró nagyon elcsodálkozott a kérés szerénységén, de mikor látta, hogy a szerzetes igazán csak a macskát akarja, neki adták, és ráadásul még rengeteg ennivalót csomagoltak az útra. A szerzetes

karjára vette a macskát, vállára vetette degeszre tömött tarisznyáját, és továbbvándorolt.

– Ha nem akarják, hogy a jövőben hasonló szerencsétlenség érje házukat, ne fojtsák vízbe a macskájuk összes kicsinyét – mondta búcsúzóul a bíróéknak.

Ettől kezdve a cirmos cica együtt vándorolt a szerzetessel. Nem valami jól ment a soruk, de a szerzetes mindig mindent becsületesen megosztott a macskával, és amikor meglettek a kicsinyei, egy falu közelében talált egy elhagyatott régi templomot, ott telepedett le a cirmos cicával, és segített neki nevelni a kicsinyeit. De a vidéken senki sem ismerte őt, s a környéken annyi híres templom és annyi szerzetes volt, hogy az öreg szerzetest csak a nála valamivel kevésbé szegény emberek keresték föl. Lassan közeledett a tél is, és a szerzetes egyre ritkábban tudott valami kis ennivalót szerezni magának és a macskáknak. Arról, hogy jóllakjanak, persze, nem is álmodhattak. Még egy nyaláb fája sem volt tartalékban. Törte a fejét, mitévő legyen, és egy este így szólt a cirmos cicához:

– Kedves cirmoskám, magad is látod, hogy csak nagy nehezen tudok egy-egy marék rizst szerezni, ráadásul nemsokára beköszönt a tél is, amely itt a hegyekben kegyetlenül hideg és hosszú. Sokat töprengtem azon, mit csináljak, hogy éhen ne vesszünk, és meg ne fagyjunk, de nem találtam ki semmi okosat. Azt hiszem, legjobb lesz, ha elválunk egymástól.. Találj magadnak és a cicáidnak jobb gazdát. Sok gazdag templom van itt a környéken, menj be egyikbe-másikba, valamelyik szerzetes biztosan befogad. Én meg majd csak megleszek valahogy.

A cirmos cica kinyújtózkodott, rávillantotta szemét a szerzetesre, majd elégedetten nézett a kosárban játszadozó kiscicáira.

– Miáu – nyávogott halkán –, ne félj semmit, minden jóra fordul. Megmentetted a cicáimat a vízbe fojtástól, és ezzel teljesítetted leghőbb vágyamat. Becsületesen megosztottad velünk azt a kevés ennivalót, amely magadnak sem volt elég. Sokáig gondolkoztam azon, miképpen háláljam meg neked mindezt, de semmi se jutott eszembe. Most azonban már tudom. Nemrégén hallottam a macskaünnepségen, amelyre a környező falvakból minden házból eljöttek a macskák, hogy pár nap múlva meghal a vidék leggazdagabb emberének, a babfőzelékgyár tulajdonosának a

nagymamája. És akkor egy ötletem támadt. A gazdag gyáros biztosan meghívja az összes legismertebb szerzetest meg papot, és nagy temetést rendez. Most pedig jól figyelj arra, amit mondok. Mikor véget ér az éjjeli ima, és a szerzetesek vállukra akarják emelni a koporsót, s a temetési menet indulásra kész, hirtelen a levegőbe emelem a koporsót, és ott hagyom a magasban. Senki sem fogja tudni elmozdítani a helyéről, se lefelé, se előre, se hátra. Addig tartom majd a levegőben, amíg te oda nem jössz. Ha majd imádkozni fogsz, keverj bele az imába valamit a macskáról, hogy a nagy tömegben megismerjelek. Amint meghallom az imádat, leengedem a koporsót, és a varázslat megszűnik. Az imákat úgysem érti senki, így hát nem vesznek észre semmi gyanúsat, és neked hírnevet szerez. Öreg vagy már, és a folytonos vándorélet már nem neked való.

A szerzetes csak csóválta a fejét, nem sokat értett abból, amit a macska mondott, és az ötletében nem látott semmi hasznosat. Nem akarta azonban elrontani az örömét, hát inkább nem szólt semmit, és megígérte, hogy úgy cselekszik majd, ahogy a macska mondta.

Eltelt öt nap, és a babfőzelékgyáros öreg nagymamája valóban meghalt. A gyáros nagy temetést rendezett neki, ahogy egy engedelmes, szerető unokához és az egész vidék leggazdagabb emberéhez illik. Számptalan szerzetes és pap vette körül a koporsót. A gyönyörűen faragott koporsó a díszhelyen állt, és körülötte estétől reggelig mondták az imákat, és morzsolgatták a rózsafüzérek fagolyóit. Aztán lassan a vége felé közeledett a temetési szertartás, és a szerzetesek már éppen vállukra akarták emelni a koporsót, amikor a koporsó egyszer csak a magasba emelkedett, és megállt a levegőben. A jelenlevők ámulva nézték ezt a csodát. Valamennyien a koporsóhoz nyomakodtak, és egyesült erővel megpróbálták visszahelyezni, de hiába húzták lefelé, előre és hátra, a koporsó meg se moccan.

A gazdag gyáros és a családja halálra rémült:

– Ez biztosan rossz jel. Valami különös varázslat!

Gazdag jutalmat ígértek a szerzeteseknek, ha sikerül a koporsót visszajuttatniuk a földre, és méltó módon befejezniük a temetést.

A szerzetesek újra áhítatosan imádkozni kezdtek, és olyan buzgón morzsolgatták a rózsafüzérek fagolyóit, hogy szinte szikrák

pattogtak, de minden hiábavaló volt. A koporsó a levegőben állt, és meg se moccan. Így hát a szerzetesek elkezdtek mondani titkos imájukat. Egymást túlharsogva kiabálták, milyen hatásos eszközöket ismernek, és mindegyik azt állította, hogy senki sem vetekedhet vele! Végül parázs veszekedés támadt a gazdag gyáros házában, a szerzetesek egymás haját cibálták volna, ha lett volna nekik, de a koporsó továbbra mozdulatlanul állt a levegőben. A különös eset hallatára a falusiak is odafutottak, és elkezdtek a szerzeteseket gúnyolni:

– Most mutassátok meg, mit tudtok, ne csak folyton jó rizst zabáljatok, és titokban kövér hallal tömjétek a bendőtöket! Enni meg inni azt jól tudtok, hát most juttassátok vissza a földre a koporsót is.

– Nézzétek csak a szerzeteseket! Azt mondják, hogy értenek a titkos varázslatokhoz. Hahaha! Még egy koporsót se tudnak visszatenni a helyére! – kiáltoztak mások.

A szerzetesek buzgólkodtak, ahogy csak tudtak, de a koporsó csak a levegőben maradt. Már a gazdag gyáros is türelmét veszítette:

– Micsoda szégyen! Így elrontani nekem, a leggazdagabb embernek nagyanyám parádés temetését! Hallott már valaki ilyet! – kiáltozott, és menesztette szolgálait, hogy hívjanak ide minden szerzetest a környékről. Annak, aki gyorsan visszateszi a koporsót a helyére, és méltó módon befejezi a temetést, annyit fizet, amennyit csak kíván. Így hát kis idő múlva a környék valamennyi templomából jöttek szerzetesek, és egymás után mondták imáikat, de a koporsó továbbra is a levegőben maradt, és semmiféle módon nem lehetett elmozdítani onnan.

– Igazán minden szerzetest idehívtatok már? – kérdezte a gazdag gyáros a szolgálától.

– Igen, uram, egyet se hagytunk ki – felelték a szolgák.

– De hiszen az lehetetlen, hogy ne akadjon közöttük egy sem, aki segíteni tudna. Gondolkozzatok csak... nem hagytatok ki mégis valakit?

A szolgák gondolkoztak, végül egy a homlokára csapott:

– Uram, egyről valóban megfeledkeztünk. A közelben, abban a régen elhagyott templomban él egy öreg szerzetes egy macskával meg a macska kicsinyeivel, de az csak olyan hitvány szerzetes

lehet, öreg is már, és senki sem ismeri itt. Az aztán igazán nem segít, ha a leghíresebb kolostorok szerzeteseinek sem sikerült semmit elérniük.

– Hívjátok csak gyorsan ide. Mindent meg kell próbálnunk – döntött a gazdag gyáros, és a szolgák futottak az elhagyatott templomba az öreg szerzetesért.

– Bizonyára hallott már arról a különös esetről, amely a házamban történt – mondta a gazdag gyáros a szerzetesnek, amikor a szolgák elébe vezették. – Bocsásson meg, hogy a szolgálaim elfelejtették meghívni. Nagyon kérem, próbálja meg visszahelyezni a koporsót a helyére, és méltó módon befejezni a temetést. Ez az utolsó reménységem, mert eddig senkinek sem sikerült az, amire kérem. Busásan megjutalmazom, és ha kívánja, új templomot építtetek.

Az öreg szerzetes nem szólt semmit, csak meghajolt, aztán kiment az udvarra, ahol a koporsó a levegőben állt. Az udvaron ácsorgó szerzetesek gúnyosan mosolyogtak:

– Egy ilyen toprongyos vénség meg meri próbálni azt, ami nekünk nem sikerült? No, mindjárt meglátjuk, mit tud!

A falusiak ujjal mutogattak rá:

– De hiszen ez az az öreg szerzetes a düledező templomból! Tud is ez egyebet a gombócevésnél!

– Hát ahogy így elnézem, nem sok gombócot ehetett életében – szólalt meg egy másik –, nem látjátok, milyen sovány?

Az öreg szerzetes nem nézett senkire, és nem törődött a beszédekkel. Egyenesen a koporsóhoz ment, és imádkozni kezdett:

– BÓ-RON, BÓ-RON, MJÓ-KO TEN-CSI... – mondta az imát, de a koporsó tovább is mozdulatlanul állt a levegőben. – KJU-TAI SZA-HÓ MACS-KÁCS-KA... – ekkor a koporsó hirtelen leereszkedett a földre.

– Ó! – sóhajtott föl egyszerre mindenki, és a gazdag gyáros bizalmatlanul intett a szerzeteseknek, vegyék vállukra a koporsót. Még mindig nem hitte, hogy a varázslat megszűnt. De a koporsó már csak közönséges koporsó volt, a szerzetesek fölsorakoztak, és az elhunyt rokonaitól meg a falubeliektől körülvéve, elvitték a koporsót a temetőbe, és méltóképpen befejezték a szertartást.

A temetés után a gazdag gyáros magához hívatta a szerzetest, köszönetét mondott neki, és föl kérte, jelölje ki az új templom helyét. Az öreg szerzetes arra kérte, hogy építsék újjá a falu közelében álló rozszant templomot, amelyben menedékre talált. A gazdag gyáros kézműveseket, ácsokat, fafaragókat, lakkozókat és egyéb mestereket hívatott, és rövid idő múlva a romok helyén gyönyörű templom állt pirosra lakkozott oszlopokkal meg gerendákkal és a szentek szobraival. A templom köré lassan új szerzeteshajlékok épültek, mert a gyönyörű templom vonzotta a szerzeteseket, és így nemsokára nagy kolostor keletkezett ott. És az öreg szerzetes, aki most a kolostor főnöke lett, csakhamar nagy hírnévre tett szert, naponta sok-sok zarándok kereste fel a kolostort, és a zarándokokat kereskedők és mesteremberek követték, akik ott letelepedtek. Így aztán a templom és a kolostor körül nemsokára városka keletkezett. A cirmos cica ötlete tehát nemcsak a szerzetesnek hozott jólétet és nyugalmat, hanem sok más embernek is, aki az új városkában megélhetést talált.

Az öreg szerzetes elégedetten élt a cirmos cicával, és csak tavaszoként hagyta el a kolostort egy időre, hogy a környéken vándoroljon. De a hosszú vándorutakat már nem bírta a lába, s ezért rövid idő múlva visszatért. Ezenkívül mindenkinek azt tanácsolta, hogy ha temetés lesz a házában, faragtasson sárkányfejet a koporsóra.

Nehogy valamelyik cicusnak merő jóakaratból eszébe jusson elrontani a temetést, tette hozzá gondolatban, és csendesen mosolygott.

Mindennél fontosabb a közvetítő

Valamikor régen minden másképpen festett a világon. A fű az éjig nőtt, a fák pedig térdig értek. A kígyónak nem volt szeme, de volt szép, mély, zengő hangja. Nagyon büszke volt a hangjára, reggeltől estig gyakorolt, s kerek e világon nem akadt nála jobb énekes. Bánatos dalokat énekelt arról, hogy milyen melegen süt a nap, milyen gyémántosan csillog a harmat, milyen pompásak a virágok színei, és a sötétkék égen milyen ezüstösen ragyognak a csillagok. Olyan meghatóan és szomorúan énekelt mindenről, amit sohasem látott, hogy az összes állatkák köréje sereglettek a tisztásra, és meghatottan hallgatták néha napokig is. Aztán felsóhajtottak:

– Ez a kígyó olyan szívhez szólóan énekel, hogy rádöbbsent mindenkit arra, milyen szép a világ.

És a kígyó mély, zengő hangján tovább énekelt a fájdalomról, hogy semmit sem láthat az őt körülvevő színes világból.

A közeli domboldalon ugyanakkor egy giliszta élt. Őt másfajta fájdalom kínozza. Nagy, sötét szeme volt ugyan, de némán jött világra, így hát senkivel sem oszthatta meg örömét, amelyet a ragyogó nap és a tarka lepkék láttán érzett, és nem is könnyíthetett bánatán. Csak némán nézett egyre távoluló szemével, és a kis állatok nem nagyon törődtek vele. Senkinek sem mondhatta el bánatát, így hát senkit sem érdekelt.

De egyszer tavasszal egy vállalkozó kedvű tücsök költözött az erdőbe. Meghallgatta a kígyó bánatos énekét, és bár kicsi volt, mégis észrevette a giliszta szemében is a mérhetetlen bánatot. Támadt egy ötlete. Megvárta, amíg a kígyó előmászik a lyukból, és amikor elhangzott az első éneke, hozzászökdécselt, és így szólt:

– Milyen gyönyörűen énekel, kígyó uram! Éneke nélkül a tavasz nem is volna tavasz. Bizonyára örül, hogy hosszú téli álma után ismét kijöhetett a napra.

A kígyó szomorúan felsóhajtott:

– Mi hasznom van abból, hogy kibújok a földből. Engem mindig sötétség vesz körül. Nem láthatom, milyen szép a tavasz, hogyan virágzanak a fák, röpködnek a lepkék, szóval nem láthatok semmit.

És ismét hangosan fölsóhajtott.

A tücsök elégedetten nyüzsgött:

– Ide figyeljen, kígyó úr, gondolkoztam a sorsán. A fájdalom, amelyről olyan meghatóan énekel, nem hagyhat hidegen olyan érzékeny lényt, mint amilyen én vagyok. Segíteni tudnék, de előre megmondom, hogy nem lesz könnyű. Ha azonban hajlandó meghozni azt a nagy áldozatot, hogy lemond a hangjáról, tudnék egy módot, hogyan láthatná meg a világ szépségét a saját szemével.

– Mit nem mond, tücsök uram? – mondta hitetlenkedve a kígyó. – Mindenemet odaadnám cserébe, ha szemet kaphatnék érte, de ki volna hajlandó ilyen becses dologról bármi áron is lemondani?

– Mindenkinek megvan a maga baja, és azt hiszi, hogy az ő bajánál nincs nagyobb. Nemrég séta közben találkoztam giliszta asszonnyal, és amikor észrevettem beszédes szemében azt a mérhetetlen bánatot, tüstént arra gondoltam, hogy talán szívesen cserélné kígyó urammal. És akkor mindketten elégedettek volnának.

– Nem tudom, nem tudom – csóválta a fejét a kígyó kételkedve. – Éneket cserélni szemért. Hiszen a szem sokkalta becsesebb. Én boldog volnék, ha látnék... nekem egyáltalán nem hiányozna a hangom.

A tücsök megismételte, hogy mindenkinek megvan a maga baja, nehéz eldönteni, mi jobb a másiknak, és följánlotta, hogy közvetíteni fog a kígyó és a giliszta között. Mikor a kígyó elfogadta az ajánlatát, sietett a gilisztához.

– Giliszta asszony, a szemében tükröződő mérhetetlen bánat mélységesen hatott érzékeny szívemre. Éjszakákon át nem aludtam, folyton azon törtem a fejem, hogyan segíthetnék eloszlatni szomorúságát. Figyeljen ide, végül is mit gondoltam ki. Ha annyira vágyik arra, hogy elmondhassa érzéseit, és elbeszélgethessen a többi kis állattal, hajlandó volna föláldozni a szemét? Végére is már jó hosszú ideig nézegette ezt a világot.

Mikor a giliszta meghallotta a tücsök furcsa beszédét, remegni kezdett, és szeme még tágabbra nyílt. A tücsök folytatta:

– Bizonyára gyakran hallgatja a kígyó bánatos énekét a tisztáson. Él tudom képzelni, mennyire vágyik arra, hogy elmondhassa mindazt, ami bántja, hogy a többi kis állat is osztozzék bánatában. Szeretne olyan szépen énekelni, mint a kígyó?

A giliszta izgatottan bólogatott.

„– No látja... és nem is olyan lehetetlen. Ha hajlandó volna a kígyónak adni gyönyörű nagy szemét, a kígyó biztosan cserébe adná a hangját. És mindketten meg lennének elégedve.

A giliszta olyan gyorsan pislogott helyeslése jeléül, hogy a tücsöknek káprázni kezdett a szeme.

– Ilyen szép hangról lemondani persze nem olyan könnyű, de ha rám bízta a közvetítést, biztosan minden jól sikerül.

A giliszta repesett örömeiben. A tücsök távozáskor még ezt mondta neki:

– Ne haragudjék, giliszta asszony, de ha már ilyen nehéz ügyben közvetítek, szívesen elfogadnék valamilyen jelentéktelen jutalmat.

A giliszta szemével jelezte, hogy ez magától értetődik, és a tücsök így folytatta:

– Tudja, én egyszer szívesen elénekelném a kígyó énekét. Ha tehát majd elcseréli a szemét a kígyó úr énekével, akkor legalább egy kis időre adja nekem kölcsön a kígyó dalát. Amikor visszakeri, abban a pillanatban Visszaadom.

A tücsök a giliszta asszony beszédes szeméből kiolvasta a beleegyezést. Legott fölkereste a kígyót, majd mindkét félnek elhozta azt, amire vágyott. A kígyó megkapta a giliszta gyönyörű nagy szemét, a giliszta meg a kígyó megható énekét. A giliszta a megegyezés értelmében nyomban kölcsönadta a tücsöknek a kígyó énekét. Olyan sokáig nem volt hangja, hogy úgy gondolta, még egy kis ideig kibírja ének nélkül. A tücsök mindjárt kipróbálta a kölcsönkért éneket. Egy csöppet nagy volt neki, de sietett, hogy minél előbb magába préselhesse, ezért elvesztette mélységét. Az ének azonban így is nagyon szép maradt. A tücsök vidáman énekelt magas hangján, és nemsokára híres énekessé vált. Minél jobban múlt az idő, annál kevésbé volt kedve megválni az énektől. Így hát éppen csak nagy ritkán ugrott be giliszta asszonyhoz, és könnyedén odavetette:

– Giliszta asszony, ugye, hogy megtarthatom még egy kicsit az éneket? Köszönöm szépen! – és már szaladt is tovább. A gilisztának nem volt hangja, és így nem tudta a tücsöknek megmondani, hogy már vissza akarja kapni az éneket, sőt a szemével sem tudott neki szemrehányást tenni, hiszen már szeme sem volt!

Azóta ha a tücsök énekelni kezd, a giliszta mindig kibújik a földből, és a hangja után keresi a tücsköt. De szegény semmit sem ér vele, mert nem tudja a tücsköt megszólítani, és a tücsök szándékosan úgy tesz, mintha nem látná. Így hát a szegény giliszta nyártól őszig túrja a földet, és várja, mikor adja vissza neki végre a tücsök a gyönyörű éneket.

Urasima

Egy kis halászfaluban élt egyszer réges-régen, szüleivel együtt, egy fiatal halász, Urasima. Házacskájuk kissé félreeső helyen, közvetlenül a tenger homokos partján, egy nagy szikla tövében a mandulafaliget szélén állt. Szép időben Urasima minden hajnalban kivezett csónakjában a tengerre, és hol előbb, hol később tért vissza, aszerint, milyen volt a fogás. Olykor megtörtént, hogy csak alkonyaikor jött haza, és ilyenkor apja és anyja türelmetlenül várta, fogott-e valamit, lesz-e mit árulniuk másnap a közeli városka piacán.

Egyszer tavasszal különösen szép volt a hajnal, egyetlen felhő sem tűnt fel az égen, és a piniák között könnyű szellő lengedezett. Urasima már pirkadatkor kivezett, és előre örült, hogy ma sok halat fog, és hamarabb tér vissza, mint máskor, s elmehet majd beszélgetni a barátaival a faluba. De várakozásában csalatkozott. Akárhányszor és akármilyen módon vetette ki hálóját, mindig üresek maradtak. Már régen elmúlt a dél is, és még mindig nem fogott egyetlen halacskát sem. Elhatározta hát, hogy még egyszer, utoljára megpróbálja, és ha a hálók megint üresek maradnak, inkább hazatér, ha már ilyen balszerencsés napja van.

Most azonban nemhiába vetette ki a hálókat. Amikor elkezdte visszahúzni a csónakba, az egyiket nehéznek találta, és örvendezni kezdett, hogy mégis kedvez neki a szerencse. Teljes erejéből húzta a megterhelt hálót, amíg meg nem pillantotta zsákmányát. Csupán egyetlen nagy dévér volt, de olyan különös, amelyet még életében sohasem látott. Sokkal nagyobb volt, mint amelyet eddig bármikor is fogott, és úgy csillogott, mintha egész teste ezüstből lett volna, s a lenyugvó nap fényében a szivárvány színeiben játszott. Urasima lélegzete is elállt e szépség láttán, de ekkor észrevette, hogy a hal gyönyörű szeme bánatosan néz vissza rá. Hirtelen megsajnálta ezt a különös halat, arra gondolt, hogy kár lenne eladni a piacon, mint a többi, karjába vette hát, és visszadobta a tengerbe. A hal ficánkolni kezdett a vízben, hálásan visszapillantott Urasimára, és eltűnt, a mélyben.

Urasima elgondolkozva evezett vissza a partra, de nem tudta elfelejteni a gyönyörű hal megható tekintetét. Elhatározta, hogy különös fogásáról senkinek sem szól a faluban, mert úgyse hinnének neki, és még talán ki is nevetnék, hogy egy ilyen becses halat szabadon engedett.

Másnap ismét ugyanolyan szép volt a hajnal, és Urasima ismét kivezett a csillogó tengerre. Amikor az öböl közepére ért, horgonyt vetett, és ki akarta vetni hálóit. De még ki sem bontotta, amikor meghallotta, hogy valaki nevéen szólítja:

– Urasima! Urasima!

Csodálkozva kapta föl a léjét, és körülnézett, de sehol sem látott embert, és így arra a meggyőződésre jutott, hogy nem szólíthatta meg más, mint az a nagy teknőc, amely függén a csónakja felé úszik. S valóban, amikor a teknősbéka egészen közel ért a csónakhoz, kinyújtotta nyakát, és emberi hangon megszólalt:

– Minden tengerek királya küld hozzád, aki a Sárkánypalotában lakik lent a mélyben. Tegnap szabadon bocsátottad egyetlen lányát, és hálából a tengerek királya vendégül lát palotájában, ahova eddig még egyetlen ember sem tette be a lábát. Ül a páncéloomra, elviszlek oda.

Urasima annyira meglepődött, hogy eltartott egy ideig, amíg megértette, mit mond neki a teknőc, és nem tudta, higgyen-e neki vagy sem. Mikor a teknőc látta, hogy Urasima tétovázik, még hozzátette:

– Ne félj semmit, a páncéloomon elég hely van, nem esel le, és amint úszni kezdünk, a tenger szétnyílik előttünk, úgyhogy a víztől nem kell félned. De most már gyere, mert a király és a hercegnő várnak.

Urasimát végül hatalmába kerítette a vágy, hogy meglássa a tenger alatti palotát, amelyet még ember nem látott, és amikor elképzelte, hogy királyi módon várják, nem habozott tovább, elszántan átszállt a csónakból a teknőc hátára, kényelmesen elhelyezkedett rajta, és a teknőc nyomban úszni kezdett.

Úsztak, egyre mélyebbre és mélyebbre úsztak, s a tenger valóban szétnyílt előttük, úgyhogy a víz nem is érintette Urasimát. A közlékeny teknőc útközben beszélgetni kezdett:

– A hercegnőnk ugyanis évente egyszer engedélyt kap az apjától, hogy szétnézzen a palota környékén. Ilyenkor mindig ezüst dévérruhába öltözik, és együtt kiúszunk a kapun. Én vagyok ugyanis a hercegnő dajkája. Tegnap is így volt, csak hogy a hercegnő pajkoskodni kezdett, és elhatározta, hogy most az egyszer távolabb merészkedik, s nemcsak a palota környékét nézi meg, mint máskor. Megpróbáltam lebeszélni róla, de ő makacsul kitartott elhatározása mellett, és még mielőtt megakadályozhattam volna, egyet ficánkolt, és olyan gyorsan elúszott, hogy tüstént elvesztettem a szemem elől. Micsoda aggodalmat éltem át! Egy ilyen királylánynak nincs semmi tapasztalata, és sejtelve sincs róla, milyen veszélyek leselkednek rá a nyílt tengeren. De halálra rémülten tért is vissza ám! És még szerencséje volt, hogy olyan jó ember hálójába akadt, mint te vagy. Legközelebb talán már engedelmesebb lesz.

Eközben a tenger fenekén egy bíborrózsakertbe értek, és a párafinom víz fátyla mögött fölbukkant a Sárkánykapu, minden tengerek királya palotájának kapuja. A leggyönyörűbb csillogó vörös korallból építették, a teteje a legtisztább gyöngyházból készült, hatalmas oszlopait a legnagyobb és legbecsesebb igazgyöngyök díszítették, s különös kékes színű fény sugárzott belőle.

A kapuban nagy volt a sürgés-forgás. Kívülről kisebb-nagyobb halak és halacskák, tintahalak, tengeri csillagok, szépiák, medúzák és különböző rákok úsztak be, belülről pedig más különféle tengeri állatok úsztak ki, de a legfurcsább az volt, hogy a kapuban mindenki átváltozott. Azok, akik beúsztak, a kapuban emberi alakot öltöttek, és ruhájukon annak az élőlénynek az alakja volt kihímezve vagy ráfestve, amelynek képében az imént beúsztak a kapun, akik pedig kijöttek, azok emberi alakjuk helyett ismét eredeti mivoltukban úsztak ki.

Amikor a teknőc a kapu közelébe ért Urasimával, mindenki tisztelettel félreállt előlük, és amikor átúsztak a kapun, a teknőc átváltozott, és Urasima mellett egyszerre csak egy mosolygó dajka állt, akinek ruháját hímezett teknősbéka díszítette.

– Helyben vagyunk, kedves Urasima – mondta a teknőc, illetve dajka. – Ma sokkal többen vannak itt, mint máskor, mert az egész palotában híre ment, hogy becses vendégünk érkezik az emberek világából, és tiszteletére a király és a hercegnő nagy ünnepséget

rendeznek. Gyere gyorsan, ne várassuk meg a felséges vendéglátókat.

Átvágtak a tágas palotaudvaron, ahol a vendégek csoportokba verődve álltak, és tisztelettel meghajoltak előttük, aztán beléptek a palota épületébe. A palota ugyanolyan pompás volt, mint a kapu, de falait még valami különös díszkövekkel rakták ki, amelyeknek formáját nem lehetett jól kivenni, mert ugyanaz a vakító kékes fény sugárzott belőlük, amely a palota egész környékét beragyogta. A bejáratnál öt udvarhölgy fogadta Urasimát és a dajkát. Mind az ötnek ezüst dévér volt a ruhájára hímezve. Körülvették őket, és egy hosszú folyosón át a díszterembe vezették. Ott udvaroncok és udvarhölgyek gyűrűjében már várta őket a hercegnő, minden tengerek királyának lánya. Csak őrajta volt tiszta fehér selyemruha minden jel nélkül, de ha megmozdult, akkor a ruha hullámokat vetett, és a szivárvány minden színében játszott, mint a tenger habja. A királylány örömtől sugárzó arccal üdvözölte Urasimát, és könnyes szemmel hálálkodott neki azért, hogy tegnap megkímélte az életét.

Aztán a király elé vezette, és bemutatta neki. De az uralkodó olyan fenséges volt, hogy senkinek sem volt szabad megpillantania, vendégét, Urasimát tehát sűrű igazgyöngy függöny mögött fogadta. Ő is nyájasan köszönetét mondott neki lánya életéért. Hangja nagyon halk és nagyon mély volt, s úgy hangzott, mint a tenger távoli moraja. A köszönet után a király jelt adott a becses vendég tiszteletére rendezett ünnepség megkezdésére.

Egy tengeri kagyló elnyújtott kürtölése után a terem mind a négy ajtaja kinyílt, és a szolgálok minden vendég elé finom ételekkel megrakott gyöngyház asztalkát tettek. A hercegnő maga mellé ültette Urasimát a főhelyre, és mellettük mind a két oldalon hosszú sorban rangjuk szerint először az udvaroncok, majd az udvarhölgyek foglaltak helyet, aztán a többi vendég. Mialatt a hínárból, tengeri uborkából, tengeri répából és más vízinövényekből készített ízletes csemegéket eszegették, a hercegnő Urasimával beszélgetett, minden vendégről tudott valami érdekeset mondani, de különösen a tenger alatti palotában folyó életről.

– Amint látod, itt nálunk a tenger valamennyi lakója egybegyűlik, és békésen beszélgetnek egymással, a cápa a tőkehal meg a tengeri csillag mellett ül, a tintahal a hering mellett, még ha a nyílt

tenger vizében üldözik is egymást. Birodalmunk törvénye szerint a királyi palotában mindenki mindenkinek barátja. Remélem, neked is tetszeni fog itt – fejezte be felvilágosításait a hercegnő.

A lakoma után a terem sarkában zenekar helyezkedett el, s a legkülönbözőbb nagyságú, de kitűnően összehangolt tengeri kagylók tánczenébe kezdtek. A hercegnő jeladására a vendégek egymás után felálltak, meghajoltak, és az egész társaság előtt mindegyikük bemutatta táncát. A teknőcök lassú, ringó táncot jártak, az angolnák egész teste szinte vibrált a mozgékonyaságtól, a tengeri rákok oldallépésekkel illegették magukat, de a legnagyobb sikerük a repülőhalaknak volt, amelyek a zene ütemére a magasba röppenve forogtak, miközben hosszú, bő ruhaujjuk valósággal örvénylett körülöttük.

Sokáig tartott, amíg minden vendégre sor került, és amikor végül felsorakoztak, és együtt kezdtek táncolni, a hercegnő fölajánlotta Urasimának, hogy megmutatja neki a palotát. Észrevétlenül elhagyta vele a vidám táncosokkal teli termet, és hosszú folyosókon át helyiségből helyiségbe vezette. Egyik terem pompásabb volt a másiknál, és mindegyikből más tenger alatti tájra nyílt kilátás. A hercegnő mindig megmondta Urasimának, hogy most éppen melyik tengert látják, és milyen élőlények laknak a tengeri birodalomnak abban a részében. Amint így helyiségről helyiségre jártak, Urasimának egyszerre csak eszébe jutott, hogy látogatása már nagyon elhúzódott, s már bizonyára késő este van, sőt talán már meg is virradt. Hirtelen heves vágy fogta el otthona után, és arra gondolt, hogy ideje volna már hazamennie. A hercegnő észrevette, mennyire elgondolkozott, és megkérdezte, mi történt vele. Amikor Urasima elmondta neki, mi bántja, a hercegnő elszomorodott, gyönyörű szeme könnybe lábadt, és azt mondta:

– Ezt nagyon sajnálom. Azt reméltem, hogy megtetszik neked ez a hely, és örökre itt maradsz. Hiszen olyan szép itt, és bőven van mindenből, mindenki jó és vidám, mindannyian tisztelettel vennének körül téged. Gondolkozz még ezen, lehet, hogy a másik világ már nem is tetszene neked.

Urasimát meglepték a hercegnő szavai, és egy percre kétség fogta el. Bántotta, hogy elszomorítja a hercegnőt, ha elmegy, de kis idő múlva még jobban kezdett vágyódni a szülei, a napsütés, a

szülőfaluja és a barátai után. Udvariasan megköszönte a hercegnőnek a meghívást, megkérte, ne haragudjon rá, de ő mégis az emberek világába tartozik, és vissza szeretne térni oda.

– Hát ha ilyen erősen vágyódsz haza, akkor nem akarlak tartóztatni, búcsút veszünk egymástól, de előbb gyere még velem, szeretnék neked valamit adni – felelte a hercegnő. Kézen fogta Urasimát, és a leghosszabb folyosón át a palota kellős közepébe vezette, a királyi kincstárba. Annyi igazgyöngy és drágakő volt ott fölhalmozva, hogy Urasimának káprázott a szeme, de a hercegnő egy egyszerű fadobozt vett a kezébe, és ezekkel a szavakkal nyújtotta át Urasimának:

– Amint látod, annyi kincsünk van, hogy ennyit sehol a világon nem találsz, és én annyit adhatok neked belőle, amennyit csak elbírsz. De én többet akarok neked adni, és azt szeretném, hogy soha semmiben ne szenvedj szükséget a világon. Ezért hát vedd ezt a dobozt. Értékes tengeri kő van benne. Minden kincsnél értékesebb, és ezért minden keletkezhet belőle. A doboz fenekén egy kis nyílás van. Elég, ha abba belesuttogod, hogy mit kívánsz, aztán háromszor tapsolsz, és a kívánságod teljesül. De egyet jegyezz meg: ha jól akarsz élni, sohase nyisd ki a dobozt.

Urasima megköszönte az ajándékot, aztán elbúcsúzott a hercegnőtől. A hercegnő ismét a dajkájára bízta Urasimát, az udvarhölgyek, udvaroncok és vendégek pedig sorfalat álltak egészen a kapuig. Amint Urasima és a dajka kiléptek a kapun, a dajka nyomban teknőccé változott, és Urasima a dobozzal a kezében fölült a hátára. A tenger ismét szétnyílt előttük, egyre világosabb és világosabb lett, aztán végre kiértek a homokos partra. Urasima leszállt a teknőc hátáról, a partra lépett, és a teknőc elbúcsúzott tőle:

– Hát isten veled, Urasima, és gondoldj néha a hercegnőnkre – mondta, aztán legott eltűnt a hullámokban.

Urasima csodálkozva nézett körül. A szülőföldjén állt, minden olyan volt körülötte, mint amikor elment, és mégis egészen más. Megismerte a partrészeket, az öblöket és a sziklát, de ott, ahol a házuk állt, most csak homok volt, és a mandulafaliget sokkal nagyobb és sűrűbb volt. Urasima nem tudta, hogy vele történt-e valami, vagy a világgal, elindult hát az ismert úton a faluba. Ott is

valahogy másképp álltak a házak, és mintha meg is szaporodtak volna. Útközben csupa ismeretlen arcot látott, és senki se szólította meg. Végül egy ember megkérdezte:

– Hová való vagy, fiatalember, és kit keresel itt nálunk?

Mikor Urasima megmondta a nevét, az ember nagyon elcsodálkozott:

– Urasima? Innen a faluból? Érdekes, amennyire emlékszem, ilyen, nevű ember sohasem élt itt a faluban.

Közben a szerencsétlen Urasima körül egyre többen gyűltek össze. Kíváncsian méregették, és azt suttogták, hogy ezzel a furcsa idegennel valami nincs rendben, mert azt állítja, hogy születése óta itt él a faluban, közben senki sem ismeri. Végül úgy döntöttek, hogy ezt a rejtélyt elmondják a bölcs szerzetesnek, aki a falu határában álló kis templomban él, és már vitték is hozzá Urasimát. A szerzetes ugyancsak csodálkozott, hogy egyszerre ennyien keresik fel, figyelmesen meghallgatta a különös történetet, elgondolkozott, aztán ezt mondta:

– Urasima? Urasima? Én sem emlékszem senkire, akit így hívtak volna, de ez a név valahogy mégis ismerős nekem. Várjatok egy kicsit, talán eszembe jut valami... Igen, már tudom. Az elődeim feljegyzéseiben az áll, hogy egy Urasima nevű halász egy derűs, szélcsendes napon nyom nélkül eltűnt, és csak az öböl közepén lehorgonyzott csónakja maradt utána. De aligha függhet össze ez veled, fiam, mert ez a történet nagyon régi, a feljegyzést háromszáz évvel ezelőtt írták.

S ekkor Urasima megértette, hogy az idő a tenger alatti birodalomban sokkal lassabban folyik, mint itt a földön, és elmesélte különös élményét. Elmondta, hogyan fogta ki a vízből a tengerek királyának lányát, majd életét megkímélve, szabadon engedte, hogyan látogatta meg a Sárkánypalotát, mit látott ott, és végül azt is, milyen hatalma van annak a doboznak, amelyet a királylánytól kapott. Aztán eszébe jutott, milyen szép volna, ha új szomszédait, akik valójában az ő régi barátainak az utódai, a találkozás öröme megvendégelné. Megfordította a dobozt, és belesuttogta a nyílásba:

– Lakomát kívánok a tiszteletreméltó szerzetes és a barátaim számára.

Aztán háromszor tapsolt, s abban a pillanatban mindenki előtt egy asztalka termett, megrakva mindenféle jó falattal. Az emberek nem tudtak hova lenni a csodálkozástól, és estig kérdezték, mit élt át. A szerzetes papírt és tust hozott, és mindent feljegyzett.

Urasima aztán újra az öböl homokos partján telepedett le a szikla lábánál, ott, ahol egykor a szüleivel élt. Ugyanolyan házat kért a doboztól, mint a régi volt, de halászni már nem járt. Egyrészt helytelennek tartotta, hogy tengeri barátait üldözze, másrészt nem is volt rá szüksége, mert a doboztól mindig mindent megkapott. De ideje se maradt volna a halászatra, mert a faluból és az egész környékről sokan felkeresték, hogy meghallgassák elbeszélését a tenger alatti palotáról. Urasima mindig mindenkit gazdagon megvendégt, és aki rászorult, annak az útra is adott ennivalót meg ruhát, amennyire szüksége volt.

Csakhamar a városba is eljutott a hír, hogy egy halász a tenger alatti palotában járt, és mindenkit megajándékoz, aki fölkeresi. A történetről tudomást szerzett a tartomány helytartója is. Gyanúsnak találta a dolgot, és elküldte két hivatalnokát, vizsgálják ki alaposan, nem valami csaló, bujtogató vagy netán varázsló-e az illető.

A hivatalnokok beültek a gyaloghintójukba, és háromnapos út után az öböl homokos partjára értek, ahol a szikla lábánál állt Urasima háza. Urasima tisztelettel fogadta őket, és nekik is részletesen elmesélt mindent, amit átélt. A hivatalnokok bizalmatlanul csóválták fejüket, megnézték a királylány dobozát, és egyik megkérdezte:

– Vajon tud-e ez a doboz pénzt is csinálni?

– A királylány azt mondta – felelte Urasima –, hogy a tengeri kő a világ minden kincsénél értékesebb, és ezért bármi keletkezhet belőle, így hát bizonyára pénz is.

Aztán két rakás aranypénzt kért a doboztól, és abban a pillanatban a két hivatalnok előtt egy-egy rakás aranypénz állt. Az idősebb szigorúan így szólt:

– A törvény szerint pénzt csak az ország uralkodója verhet. Vétettél a törvény ellenzés ezért elkobozom tőled ezt a dobozt. Mindjárt meg is nézem, milyen tengeri követ vagy más tilos varázsszert rejtegetsz benne.

Urasima megijedt, és kérve kérte a hivatalnokokat, hogy a dobozt ne nyissák ki, mert a királylány azt mondta, hogy sohasem szabad

kinyitni. De a másik hivatalnok csak legyintett:

– A helytartó elrendelte, hogy mindent alaposan vizsgáljunk ki. Itt a hatóság dönt, nem holmi halkirálylány.

És mind a ketten egymással vetélkedve elkezdtek feszegetni a doboz fedelét. Amikor sikerült kinyitniuk, kiderült, hogy alatta még egy, igazgyönggyel díszített kisebb doboz rejtőzik. A hivatalnokok kivették, és nézegetni kezdték. Urasima letérdelt előttük, és úgy kérte őket:

– Ne nyissák ki, kérem, ne nyissák ki!

De abban a pillanatban az igazgyönggyel díszített doboz fedele magától felpattant, kék fény sugárzott benne, majd fehér füstfelhőcske gomolygott ki belőle. Ugyanakkor a két rakás aranypénz kavicsá változott. S amikor a felhőcske elérte Urasimát, hirtelen mély ráncok keletkeztek az arcán, a haja hófehér lett, és a bőre a lábán meg a kezén összeaszott. Egy pillanat alatt erőtlen aggastyánná változott, a földre rogyott, és meghalt.

A hivatalnokok rémülten félreugrottak, és eldobták a dobozját. Ekkor a dobozka homokot kezdett ontani, egyre többet és egyre gyorsabban, és a szakadatlanul ömlő homok betemette a dobozját, Urasima holttestét, a kis házát, az egész partot, a sziklát, a mandulafaligetet és a két hivatalnokot is.

A gyékénykészítő kalandja

Volt egyszer egy város, és abban a városban rengeteg ember élt. Gazdagok és szegények, jó mesteremberek és ügyes kereskedők, de mindenféle lusta léhűtő is, egyszóval olyan volt az a város, mint amilyen a világ valamennyi nagyvárosa. Egy dologra azonban a gazdagok és a szegények, a dolgosak és a léhűtők egyformán panaszkodtak. A város környékén furcsa dolgok történtek. Gyakran előfordult, hogy egy-egy kereskedő sohasem tért vissza többé a közeli faluból, ahol portékáját akarta eladni, és senki se tudta, hová tűnt el, a legkisebb nyom sem maradt utána. Máskor meg valamelyik kereskedő riadt szemmel, sápadtan, egész testében reszketve jött vissza a városba, és a kellemes tavaszi séta vagy a kegyes Kannon istennő harminchárom templomához tervezett zarándokút helyett otthon maradt, és a szomszédok kíváncsi vagy együttérző kérdéseire csak legyintett, és ingatta a fejét. Legföljebb annyit mondott, hogy szörnyű volt, és még most sem hiszi el teljesen, hogy sikerült megmenekülnie. Jobb nem beszélni róla!

Amikor a szomszédok esténként egy kis baráti tereferére gyűltek össze a teaházban, hiába latolgatták pipázás közben, mi is lehet az, hiszen nem hallottak róla, hogy a környéken rablóbanda garázdálkodna. Senki sem panaszkodott, hogy megrabolták volna, mindenki csak valami ismeretlen és rettenetes dologról beszélt. És azok közül, akik pontosabban beszámolhattak volna, mert legközelebb kerültek ahhoz a rettenetes ismeretlen rejtélyhez, senki sem tért vissza. Az összegyűlt szomszédok gondolkoztak, részletesen megtárgyaltak minden hírt, de nem sütöttek ki semmit. Lassanként beletörődtek, hogy a város környékén valami kísértet garázdálkodik, és a legjobban teszik, ha nem mennek sehova, hanem inkább otthon ülnek. Érthető, hogy ilyen körülmények között az üzletek nem virágoztak.

Egy idő múlva egy fiatal gyékénykészítő költözött a városba. Csakhamar kiderült, hogy ügyes mesterember, és a nyelve is jól föl van vágva. Házról házra járt, és javította a gyékényeket, amelyek vastag rétegben borították a házakban a padlót, de a régi

megrongálódott gyékények javításánál sokkal szívesebben készített mérték szerint újakat az új házakba. Ha egy-egy szorgalmas és ügyes ember nagyobb vagyonhoz jutott, és új házzal akart dicsekedni, vagy ha valamely család úgy megnőtt, hogy a régi házban már nem fért el, s ha valahol esküvőre készültek, és új hajlékot építettek a fiatal házásoknak, mindig a fiatal gyékénykészítőt hívták, hogy készítsen nekik új gyékényeket. Az egész városban senkinek sem voltak olyan gyors ujjai, mint neki, a tű csak úgy röpködött a kezében, és senki sem hozott olyan vidámságot a házba, mint ő. Minden új dalt ismert, és minden érdekes újságról tudott. E tulajdonságai miatt csakhamar annyira megkedvelték, hogy a sok megrendeléstől már azt se tudta, hol áll a feje. Ügyessége nemcsak abban a negyedben vonzotta a megrendelőket, ahol lakott, hanem az egész városban, sőt a város környékén is. Így történt, hogy a fiatal gyékénykészítő egyike lett azoknak, akik el merték hagyni a biztonságos utcákat, és tútkel meg egyéb szükséges szerszámokkal a tarisznyájában és vidám dallal az ajkán egyre gyakrabban indult útnak a mezőkön keresztül vezető ösvényeken a falvakba, ahol várta a megrendelt munka. S talán azért, mert útközben olyan hangosan énekelt, vagy azért, mert eszébe se jutott félni, sohasem történt vele semmi szörnyűség.

A szomszédok alkalmasint csak kitalálták azokat a rémtörténeteket, gondolta olykor, hogy valami érdekeset mesélhessenek egy pohárka rizsbor mellett, vagy azért, hogy ne kelljen a távoli falvakba fáradniuk. Hányszor voltam már a városon kívül, de sehol semmiféle kísértet nem akadt az utamba.

Egyszer aztán megint egy távoli faluba hívták a fiatal gyékénykészítőt.

– Legalább két napig eltart, amíg ezzel a munkával végez – mondták, amikor átadták neki a javításra szoruló gyékényeket, de ő röviddel ebéd után mindennel elkészült, és útnak indult hazafelé. Az ég tiszta kék volt, egyetlen felhőcske sem mutatkozott rajta, hogy legalább néhány percre eltakarja a perzselő napot. A fülledt melegben a madarak is elhallgattak, de a fiatalember gyorsan szedte a lábát, és előre örült, hogyan használja majd ki a váratlanul nyert fél napot.

– Beugróm egy pohár rizsborra, és elbeszélgetek a szomszédokkal. Már nem is emlékszem, mikor ültem utoljára kocsmában.

Róttá az utat, gondolatban már otthon érezte magát, s észre sem vette, mikor kerekedett a szél, amely sűrű felhőket hozott. A fiatal gyékénykészítőt hirtelen olyan sötétség vette körül, hogy alig látott egy lépésnyire.

Nem csoda, hogy így történt, gondolta, az ilyen hőség mindig viharral végződik. Csak idejében érjek haza, és tovább-botorkált a sötétben. Egyszer csak azt vette észre, hogy az ismerős út helyett egy erdő szélén jár. A sötétség egyre sűrűsödött, sehol sem szólalt meg egyetlen madár sem, és a fiatalembert furcsa szorongás fogta el.

Biztosan eltévedtem ebben a sötétben, egyáltalán nem ismerem itt ki magam, nyugtalankodott a gyékénykészítő, megváltoztatta az útirányt, aztán ismét másfelé fordult, de az utat sehol sem találta. Körülnézett, és észrevette, hogy a távolban egy kis fény világít.

Odamegyek, és megtudom, hova tévedtem, határozta el, és gyorsan elindult a fény felé. Nemsokára egy kis templomhoz ért. Bekiáltott, és megkérdezte, ki van odabent, mert mintha emberi hangot hallott volna belülről. Senki sem válaszolt, így hát a fiatalember kinyitotta az ajtót. A terem közepén egymásra rakott gyékényeken egy kopasz fejű öreg szerzetesnő ült.

Föl sem pillantott a jövevényre, mintha észre sem vette volna, hogy valaki belépett.

A gyékénykészítő egy kis ideig várt, aztán zavartan köhintett.

– Bocsásson meg, hogy zavarom. A városba igyekeztem egy faluból, ahol munkával bíztak meg, de útközben olyan sötétség támadt, hogy eltévedtem. Megvárhatnám itt, amíg a vihar elmúlik, és megint kiderül?

A szerzetesnő bólintott, a fiatalember tehát levetette szandálját, tarisznyájával a kezében belépett, és a sarokban leült a gyékényre. Csend volt, semmi sem mozdult, s a fiatalembert szorongás fogta el, mintha valami veszedelem ólalkodott volna körülötte. A szerzetesnő a könyvből halkán tovább mormolta imáit. A gyékénykészítő többször is körülnézett, szívesen elbeszélgetett volna a szerzetesnővel, hogy elűzze a nyugtalanságát, de a szerzetesnő a

legkisebb érdeklődést sem mutatta iránta. A fiatalember tehát elővette a pipáját, megtömte, rágyújtott, és élvezettel pöfékelt.

Ha az ember valamit csinál, mindjárt vidámabb lesz, a semmittevés furcsa gondolatokat ébreszt, elmélkedett magában, és mivel gondolatai teljesen lefoglalták, nem vigyázott a pipára, és így történt, hogy egy üszők a gyékényre hullott belőle.

A szerzetesnő megrándult, és haragosan fölvetette a fejét.

– Bocsásson meg – mentegetőzött a gyékénykészítő, és gondosan fölszedte a hamut. – Nem akartam kárt okozni. Az embert nyugtalanná teszi ez a vihar, azt se tudja, mit csinál. Ne aggódjék, most már vigyázni fogok.

Csendesen ült a helyén, és vigyázva pöfékelt. Már el is szívta a pipát, de odakint még mindig nem hullott le egyetlen esőcsepp sem, és a sötétség sem oszlott el. A gyékénykészítő ismét körülnézett, mit csinálhatna itt, és ekkor észrevette, hogy a gyékényen itt-ott gubancok vannak.

– Ha már itt vagyok, akkor megjavítom, határozta el magában, miért üljek itt tétlenül. Ezzel meg is hálálom a szerzetesnőnek a menedéket, és jóváteszem iménti figyelmetlenségemet, hogy egy kicsit kiégettem az egyik gyékényt..

Magához húzta szerszámos tarisznyáját, aztán megfogta az első kiálló gubancot, és erősen megrántotta. Ekkor a szerzetesnő félbeszakította az olvasást, és haragosan elfintorodott.

– Ne zavartassa magát, kérem – szólalt meg tisztelettudóan a gyékénykészítő. – Csak azt gondoltam, minek üljek itt tétlenül, megjavítom ezt a gyékényt. Mindjárt rendben is lesz.

A szerzetesnő még egyszer haragosan rávetette a szemét, de nem volt semmi ellenvetése, és ismét imájába merült. A gyékénykészítő tehát folytatta a munkát. Megint megragadta a gubancot, és hevesen megrántotta. Ekkor a kis templom megingott, és a szerzetesnő fájdalmasan felkiáltott.

– Ó, ez szörnyű!

– Nem szabad ennyire ijedeznie – nyugtatta meg a fiatal gyékénykészítő. – Úgy látszik, nagy vihar van. A szél rázta meg a templomot, de aggodalomra nincs ok, az épület elég szilárdnak látszik, nem árthat neki a szél. Ne nyugtalankodjék.

Miután így megnyugtatta a szerzetesnőt, jobban megnézte a kezében tartott gubancot, és nagyon meglepődött. Hirtelen eszébe jutott, mi mindent mesélnek a város környékéről. A markában hosszú szürke szőrszálcsomót szorongatott, s a szőrszálak vége fehér volt.

Itt valami nincs rendben, gondolta, és újra figyelmesen körülnézett a helyiségben. Hogy kerülhettek a gyékénybe igazi borzszőrszálak?

Gyorsan kirántotta tarisznyájából hosszú kárpitostűjét, magasra emelte, és teljes erejéből a gyékénybe döfte. Amint a tű áthatolt a gyékényen, fájdalmas kiáltás hallatszott, és abban a pillanatban a szerzetesnővel együtt eltűnt a templom. A gyékénykészítő mezítláb és hosszú kárpitostűjével a kezében egy mezőn ült. Az égen forrón tűzött a nap, sehol egyetlen felhőcske sem, amely egy kis kellemes árnyékot vethetett volna a földre. A gyékénykészítő csodálkozva nézett körül. A templom helyén egy kis vértócsát fedezett föl, és a tócsából véres nyomok vezettek. A fiatalember elindult a nyomokon, és csakhamar egy mély barlanghoz ért. A barlang bejárata előtt pedig egy óriási borztetem feküdt.

Hát ez volt az a kísértet, amely itt garázdálkodott. A város környékéről mesélt dolgok tehát mégsem borzogatáshoz kitalált rémtörténetek voltak, lélegzett föl elégedetten, hogy olyan könnyen megmenekült.

Azóta nem volt több kísértetjárás a város környékén, és az emberek megint gondtalanul mentek útjukra akármilyen messze a várostól. Mindenki igyekezett kárpótolni magát azokért az időkért, amikor inkább ki sem mozdult az utcájából, és nemsokára nem volt a vidéken város, amelyben annyi ide-oda utazgató ember lakott volna, mint itt.

Hála és hálátlanság

Egy szép napon Moroszuke úr, aki fiatal orvos volt, útnak indult Japán távoli részeibe. Családjából csak ő maradt az élők sorában, s a fővárosban nem volt sem rokona, sem ismerőse, aki bevezette volna a társaságba, és segített volna neki rendelőt nyitni, hogy hasznosítsa tudását. Híres orvosoknál tanulta a gyógyítás mesterségét, s nemcsak nagy tudású és ügyes orvos, hanem jószívű, együttérző ember is volt, úgyhogy csakhamar sok páciensre tett volna szert. A fővárosban azonban az ember ismerősök nélkül semmire se megy. Annyi gazdag és szegény, tudós és tudatlan, mester és sarlatán között nehezen érvényesül az, aki pénz és nagy hatalmú pártfogók nélkül érkezik. Moroszuke úr tehát elhatározta, hogy szétnéz más városokban, és ott telepszik le, ahol még nincs orvos. Ott aztán csupán az ő tudása érvényesül, ő pedig megbizonyosodik róla, képes-e megállni a saját lábán vagy sem.

Épp tavasz volt. A megduzzadt hegyi patakok tajtékos vize nagy morajjal zúdult le a hegyekből. Egyszer csak heves vihar kerekedett, s oly nagy hullámokat vert, hogy pillanatok alatt mindent elöntött a víz. A vihar teljes erejéből tombolt, és Moroszuke úr csak úgy tudott megmenekülni, hogy felkapaszkodott egy úszó fakapura, amelyet a víz valamely templomból szakított ki. Óvatosan a deszkához lapult, és hagyta, hogy az ár tovasodorja, de közben éberén figyelte a körülötte tomboló elemeket. Egyszer csak kétségbeesett segélykiáltást hallott.

– Segítség! Segítség! Megfúlok! Mentsetek meg! Hé! Van itt valaki? Fuldoklom!

Moroszuke úr úszó kapujától nem messze egy embert pillantott meg, aki már erejét veszítve küzdött a zavaros hullámokkal. Moroszuke egy pillanatig sem habozott, a fuldoklóhoz hajolt, és nagy nehezen fölhúzta őt a deszkára. Amint a csuromvíz, kimerült ember egy kicsit kifújta magát, nem győzött hálálkodni Moroszukénak.

– Megmentőm, köszönöm, hogy megmentette az életemet. Mától kezdve rendelkezzen velem, a szolgája leszek, mindenüvé követni fogom, és halálom napjáig nem felejtsem el nagylelkűségét és

jóságos szívét. Csak szegény kádár vagyok, de a kezem, amelyet megmentett, ezentúl magára fog dolgozni!

A kádár ki nem fogyott a hálálkodásból, és közben rémülten lapult a deszkához, s rettegve nézte az alatta habzó vizet. Az orvos igyekezett elhárítani a szózuhatagot, és figyelte, hová sodorja őket az ár. Valószínűleg olyan helyre értek, ahol erdő lehetett, mert a vízből fák koronái látszottak ki, és a közöttük örvénylő vízben egy végét járó róka vergődött, hasztalan ügyeskedve valahogy kijutni belőle. Moroszuke doktor nem sokáig habozott. Lehajolt a deszkáról, és olyan messzire nyújtotta a kezét, amennyire csak tudta, hogy elérje a rókát.

– Mi a csodát csinál?! – kiáltotta a megmentett kádár. – Hagyja sorsára a rókát, hiszen még felborulunk, és mind a ketten a vízbe esünk! Okos dolog, mondhatom, kockára tenni az életünket egy-róka miatt!

De Moroszuke nem sokat adott a kádár berzenkedésére, és a deszkára segítette a rókát. Össze kellett magukat húzni, hogy mind a hárman elférjenek rajta. Még szerencse, hogy a kaput erős deszkákból és gerendákból ácsolták. Éppen csak elbírta hármukat, és nem süllyedt el velük. A víz meg egyre csak emelkedett. Köröskörül már nem láttak egyebet zavaros, habzó hullámoknál. Ekkor a már amúgy is túlterhelt tutajuk mellett valami megvonaglott: a vízben egy hatalmas kígyó küzdött az életéért.

Moroszuke most sem habozott, gyorsan fölsegítette a kígyót a tutajra. A megmentett kádár hiába jajveszékelt, és vetette a szemére, hogy a kígyó miatt még az életét veszti.

– Ha hárman elférünk itt – felelte határozottan az orvos –, akkor elférünk négyen is. A kígyó is élőlény, nem tagadhatom meg tőle a segítségemet. – A tutaj most már a széléig a vízbe merült, de mégis valamennyiüket megtartotta, és a kígyó is közéjük szorult. A furcsa társaság így szorongott a fakapun, és tehetetlenül figyelte, hová viszi őket a víz árja. Végre aztán lassanként elcsendesedett a szél, és a víz apadni kezdett. Az orvost, a kádárt, a rókát és a kígyót vivő kapu végül is egy mezei úton kötött ki. Mind a négyen vártak egy kicsit, amíg az út kissé megszikkadt, majd elindultak a város felé. A kígyó és a róka a város széléig kísérték megmentőjüket, és búcsúzás előtt ismét biztosították őt hálájukról.

– Sohasem felejtjük el, amit értünk tett, és ha alkalmunk lesz rá, őszinte szívvel megháláljuk jószágát.

Az út hátralevő részén a kádár is szüntelenül hajtogatta, hogy ő sem feledkezik meg soha megmentőjéről, és egész életében azon fog fáradozni, hogy viszonzozza, amit érte tett. Az éjszakát a város leggazdagabb emberénél töltötték, akitől Moroszuke úr megtudta, hogy sem a városban, sem a környékén egyetlen orvos sincs.

– Akkor itt maradok, és a városban fogok gyógyítani – határozta el Moroszuke –, miért járjak be még egy fél világot?

A gazdag ember felajánlotta, hogy egy ideig az ő házában maradhat.

– Házam nagy, és a családom nem olyan népes, hogy az egészet elfoglalja. Nyisson itt rendelőt, és kezdjen el gyógyítani. Ha majd elég pénzt keres, megfizeti nekem a lakbért. Amíg nem fizet, addig családom tagjait ingyen fogja gyógyítani.

Moroszukénak tetszett az ajánlat, és így a gazdag ember házában maradt. Táblákat csináltatott, amelyeken az állt, hogy Hacsiemon gazdag ember házában ettől és ettől a naptól kezdve egy orvos telepedett meg, aki mindenféle betegséget gyógyít. E hirdetés után Hacsiemon házának kilincsét csakhamar kézről kézre adták az emberek. Az egész városból felkeresték a betegek, mivel Moroszuke mindenkire kedves volt, és türelmesen végighallgatta betegeinek panaszait, és ezenkívül minden betegséggel el tudott bánni, nemhiába tanult a legjobb mestereknél. Csakhamar a városon kívül is híre ment, milyen jó orvos rendel Hacsiemon házában, s a betegek a környékről, majd a távoli faluból is járni kezdtek hozzá. Moroszuke meggazdagodott, kifizette a gazdag embernek a lakbért, új tágas házat építtetett magának a főutcán, és tovább folytatva orvosi praxisát, elégedetten élt.

A megmentett kádár szintén a városban telepedett le, s amikor Moroszuke doktor elhárította szüntelen hálálkodását, és megmondta neki, hogy nincs szüksége a szolgálataira, mesterségének megfelelő munkát talált. Neki is kedvezett a szerencse, nemsokára műhelyt nyitott, és bár szerény, de szép házat épített magának a város szélén. Mégsem élt azonban elégedetten, mint Moroszuke. Nem tudott örülni a jó munkának, saját műhelyének és házának, mert szüntelenül a sárga irigység rágta. Éberén figyelte megmentőjének

sikereit, és csak azt forgatta a fejében, hogy lehet az, hiszen mind a ketten egyetlen rézgaras nélkül jöttek a városba, és lám, mire vitte az az orvos! Azt se tudja, mit csináljon temérdek pénzével! És milyen szép háza van! Mégpedig a főutcán!

A sárga irigység egyre jobban rágta, végül teljesen kiirtotta szívéből az orvos iránti hálát. Nem tudott aludni, a munka nem szerzett neki örömet, egy napon aztán fölkereste a polgármestert, és följelentette Moroszukét:

– Tisztelt uram, bocsásson meg, hogy zavarni bátorkodom, de kötelességemnek érzem felhívni a figyelmét Moroszuke orvosra. Nagyon veszedelmes ember, aki nemcsak betegeire hozhat szerencsétlenséget, hanem az egész városra. Hiszen a varázslatok sohasem vezetnek jóra, és ő, kegyes uram, titokzatos varázslatokkal gyógyít. A nagy árvíz idején, amikor annyi ember elpusztult, nem véletlenül úszott éppen hozzá egy templomkapu, mintha csak odahívta volna. Az a sok pénz, amelyre szert tett, nem lehet tisztességes pénz. Bűvészkedés és varázslat nélkül nem juthatott ilyen gyorsan ekkora vagyonhoz.

A polgármester megijedt. A bűvészkedéssel és varázslattal valóban nem lehet tréfálni. Ha valami történik a városban, a herceg nem az orvost bünteti meg, hanem őt, a polgármestert. Tüstént darabontokat küldött az orvosért, és börtönbe záratta. A feljelentőnek odaigérte az orvos vagyonának a felét. Moroszuke hiába hajtogatta ártatlanságát, senki sem hallgatott rá, és senki sem mondta meg neki, mit is követett el tulajdonképpen.

A híres és kedvelt orvos bebörtönzésének villámgyorsan híre ment a városban és a környéken, mégis jó néhány hétig tartott, amíg eljutott a rókához is az erdőbe. Amikor meghallotta, milyen szerencsétlenség érte megmentőjét, sietve felkereste a kígyót, hogy megbeszélje vele, mit tegyenek.

– Megmentőnket nagy szerencsétlenség érte, tiszteletreméltó kígyó uram. Valamiképpen segítenünk kell rajta.

Sokáig tanácskoztak, meghányták-vetették a dolgot, végül elhatározták, hogy a kígyó a közeli faluba kúszik, és megtudja, mit beszélnek az emberek Moroszukéről, miért került tulajdonképpen börtönbe. Ha megtudják, mi történt, megbeszéljük a további teendőket.

Az emberek között semmi sem marad titokban, és így a kígyó csakhamar mindent megtudott a varázslatról szóló hazugságról és a feljelentőről.

– Ez aztán szép hála! – mondták az állatok, amikor megtudták, hogy a feljelentő a kádár volt, akit velük együtt mentett meg az orvos az úszó templomkapun. – De hogy szabadítsuk ki megmentőnket a börtönből? Hogyan jutunk be a városba és a polgármesterhez? Hiszen senki sem áll szóba egy kígyóval meg egy rókával.

Gondolkoztak, törték a fejüket, meghánytak-vetettek jó néhány tervet, végül aztán megállapodtak abban, mit tesznek.

A kígyó alkonyaikor bekúszott a városba, egészen annak a háznak az udvarába, ahol a polgármester lakott a családjával. Meglapult a faveranda alatt, amelyen át a házból a kertbe jártak. Pontosan azon a helyen leselkedett összetekeredve, ahol a házbeliek szandált szoktak húzni a lábukra. Hajnaltól késő délutánig türelmesen várakozott, amikor a polgármester kedvelt sétájára indult a kertbe. Alighogy kilépett a verandára, és kinyújtotta vékony harisnyába bújtatott lábát, hogy felhúzza a szandált, a kígyó villámgyorsan felpattant, és beleharapott a polgármester sarkába, majd ahogy csak bírta, igyekezett elmászni onnan. A polgármester fájdalmasan fölkiáltott, és a földre rogyott. A lába szemlátomást dagadt, teste lázban égett. A szolgák összefutottak, ágyba fektették a nyöszörgő polgármestert, de hiába raktak borogatást a lábára, az csak dagadt és dagadt, a beteg meg éjjel-nappal jajgatott fájdalmában.

Mit csinált ezalatt a róka? Amikor a kígyóval tanácskozott, hogyan juthatnának be a városba az emberek közé, és szabadíthatnák ki megmentőjüket a börtönből, eszébe jutott, hogy három hegyen túl lakik az erdőben öreg nénikéje. Nem akármilyen róka ő ám. Van neki egy gyöngyszeme, amellyel azzá tud változtatni mindenkit, aminek óhajtja. S amíg a kígyó a város felé kúszott, majd megmarta a polgármester lábát, a róka a nénikéjéhez futott. Nagyon kellett sietnie, hogy visszaérjen a városba, még mielőtt a polgármesterhez hívják a környék leghíresebb orvosait és szerzeteseit. Éjjel-nappal szakadatlanul futott a gyöngyszemmel a szájában, és a harmadik nap reggelén már a városban volt. Öreg, ráncos arcú látnokká változtatta magát, és a polgármester háza előtt

sétált fel-alá. Mikor a házban megtudták, hogy egy látnok érkezett a városba, azonnal érte küldtek, és a jajgató beteg ágyához vezették. A látnok komolyan és figyelmesen megvizsgálta a dagadt lábat, végül azt mondta:

– Ez nem közönséges kígyómarás. Úgy látom, ez büntetés valamilyen igazságtalanságért, amelyet a polgármester úr az utóbbi időben elkövetett. Nem tudom, nem tudom, lehet-e ezen a betegségen segíteni.

A beteg polgármester kétségbeesetten kérte a látnokot, gondolkozzon, nincs-e mégis valami mód a megmentésére. Ha lehetséges, jóvá teszi az igazságtalanságot. A látnok töprengett, komor, gondterhelt arcot vágott, végül azt mondta:

– Én nem tudok segíteni, de a városi börtönben ül egy ember, egyedül ő mentheti meg.

Ennél többet egy szót sem lehetett kihúzni belőle, nem nézett se jobbra, se balra, és elhagyta a házat.

A polgármesternek eszébe jutott, hogy a városi börtönben Moroszuke, a helybeli orvos ül, akit ő maga záratott be. Lehet, hogy rá gondolt a látnok, amikor igazságtalanságról beszélt. Tüstént elküldte a darabontokat, hogy azonnal vezessék a házába Moroszukét.

Moroszuke ugyancsak megijedt, amikor kinyílt a sötét börtön ajtaja, és a berontó darabontok hangosan kiáltoztak:

– Gyorsan, gyorsan! Kelj föl, és gyere velünk!

A kapu előtt a bírósági hivatalnokok várták, rögtön megragadták, és valamennyien ugyanazt kiáltozták:

– Gyorsan, gyorsan! Ne késlekedjünk!

Moroszuke azt hitte, kivégzésre viszik.

– Ártatlan vagyok! Senkit sem bántottam életemben – kiáltozta hangosan, de most sem hallgatott rá senki, csak nógatták, hogy siessen, és a polgármester házába, egyenesen a beteg ágyához vezették.

Moroszuke megrémülve, lehajtott fejjel állt a polgármester előtt, és kérve kérte:

– Kegyelem, tisztelt és kegyes uram! Semmi rosszat nem tettem!

De szigorú szavak és ítélet helyett a következőket hallotta:

– Moroszuke úr! Igazságtalan voltam. Gyógyítson meg, nem bírom tovább elviselni ezt a fájdalmat.

Moroszuke elkezdte vizsgálni a dagadt lábat, de alighogy kezével megérintette a beteg forró, vörös sarkát, a láz azon nyomban csökkent, és a fájdalom megszűnt. A polgármester végtelenül örült. Elrendelte, hogy azonnal engedjék szabadon Moroszukét, és gazdagon megajándékozta. És mivel eszébe jutott, hogy szenvedését a kádár feljelentése okozta, a feljelentőt börtönöztette be.

A rossz a rossz emberektől ered, gondolta, és mi hozzátesszük:
Senki sem tud olyan hálátlan lenni, mint az ember.

A titokzatos vendégfogadó

Élt egyszer egy városban egy nagyon gazdag kereskedő. Olyan gazdag volt, hogy a birodalom leghatalmasabb fejedelmei is őt keresték fel; amikor kölcsönre szorultak. Övé volt a városban a legnagyobb ház, s benne temérdek értékes holmi volt felhalmozva. A ládák súlyos selyemmel vagy olyan finoman szőtt kelmével voltak telerakva, hogy az ember alig érezhette meg az ujjai között. Annyi aranypénzt gyűjtött össze, hogy talán meg se tudta számlálni. A gazdag kereskedő különösen arra ügyelt, hogy házában semmi se hiányozzon a vidék híres különlegességeiből vagy csemegéiből. Még a teavizet is félnapi járóföldről hozatta magának egy olyan kútból, amelynek vizéhez hasonló nem volt a környéken. A kereskedő mindamellet jó ember volt, vidáman és elégedetten élt, üzletei jól mentek, s úgy tűnt fel, hogy az égvilágon semmi gondja. De titokban mégis nagy gond nyomta a szívét. Egyetlen fia, Kiheidzsi, szép arcú és jó modorú fiatalember volt, jó nevelésben részesült, s bár mindent megkaphatott, amire csak kedve támadt, és testét nem gyötörte semmiféle kór, mégis örökké hallgatag volt, és senkivel sem barátkozott. A vele egykorú fiatalemberekkel ugyan elment néha birkózóversenyekre vagy színházba, jó étel és finom meleg rizsbor mellett elüldögélt velük a teaházakban, ha az apja rákényszerítette, vagy ha sokáig és kitartóan kérték, de sohasem mosolyodott el, és sápadt arcán látszott, mennyire unatkozik. A fiatalemberek gyakran hívták maguk közé, hiszen a város legtekintélyesebb polgárának a fia volt, és azonkívül készségesen fizette a számlákat, de valójában jobban örültek, ha ügyesen kimentette magát. S ha mégis elment, komor arca elrontotta a többiek mulatságát, és csak kevesen akadtak, akik jelenlétében igazán jól tudtak szórakozni. A gazdag kereskedőnek nagyon fájt, hogy fiának ilyen a természete.

Ha meghalok, és ő itt marad ezzel a mogorva természetével, mi lesz majd vele? Hiszen Kiheidzsi a világon semmi sem érdeklí igazán, és semmi sem szerez örömet neki! – gondolta gyakran az

apa. Ilyen módon elriasztja az ügyfeleket, és az üzlet, amelyet már apám felvirágoztatott, tönkremegy.

Sokszor gondolkozott a fiáról, de nem tudta, miképpen öntsön belé nagyobb életkedvet. Ha megpróbálta más viselkedésre bírni, Kiheidzsi mindig engedelmesen végighallgatta, készségesen teljesítette apja kívánságait, de vidámabb nem lett.

Ugyanabban a városnegyedben, ahol a gazdag kereskedő lakott, állt egy másik kereskedő kis háza is. Üzletei nem mentek jól, de becsületes és bölcs férfi volt, akit szomszédai nagyon tiszteltek. Amíg jól szolgált az egészsége, el tudta tartani családját, és jó nevelést adott a fiának. A család szerényen, de elégedetten élt. Egyszer azonban szerencsétlenség sújtotta házukat. A kiskereskedő hirtelen megbetegedett, és nemsokára meghalt. Özvegye nem értett a kereskedéshez, és így csakhamar beköszöntött házába az ínség. Amikor a fia, Tokubei, fölserdült, elhatározta, munka után néz, hogy megélhetést biztosítson édesanyjának és önmagának. Így jutott el a gazdag kereskedő házába is, s mivel készségesnek és ügyesnek látszott, megtetszett a ház urának. S mert az ismerte a fiú családját, szolgálatába fogadta. Tokubei szorgalmasan és lelkiismeretesen dolgozott, és nemsokára olyan használhatónak bizonyult, hogy a gazdag kereskedő rábízta üzleti könyveinek vitelét, és idővel a családjának is bemutatta. Nagyon megörült, amikor észrevette, hogy örökké rosszkedvű fiának, Kiheidzsinek is megtetszett az új segéd, és hogy a két fiatalember összebarátkozott. Szívből támogatta barátságukat, és amikor Kiheidzsi egyszer azzal a kéréssel fordult hozzá, hogy egy időre mentse föl munkája alól Tokubeit, mert szeretné, ha elkísérné őt zarándokútján Iszébe a híres templomokhoz, szívesen teljesítette fia kérését.

Csakhogy végre érdeklődést mutat a fiam valami iránt. Lehet, hogy talán mégis megváltozik, gondolta örömmel.

A két fiatalember, Kiheidzsi és Tokubei, tehát útnak indult. Az idő gyorsan telt, Tokubei sok mulatságos történetet tudott, gyakran meg is neveltette velük Kiheidzsit, ha csak egy röpke pillanatra is, és néha ő is előhozakodott valamivel. Egyszer egy fáradságos, unalmas nap alkonyán egy nagy, takaros vendégfogadóhoz értek, amely az út szélén állt, nem messze attól a falutól, amelyen éppen áthaladtak.

– Szálljunk meg itt éjszakára – javasolta Kiheidzsi. – A vendégfogadó barátságos helynek látszik, bizonyára jó ételt és italt kapunk itt, miért bandukolnánk hát tovább a városba. Olyan fáradt vagyok, hogy úgy érzem, egy lépést sem tudnék már tenni.

Tokubei nem ellenezte a javaslatot, és így egyenesen a vendégfogadóba mentek. A kapu előtt öreg, kövér fogadós köszöntötte őket. Amikor megpillantotta Kiheidzsi fényűző, pompás ruházatát, szinte olvadozni kezdett a nagy tisztelettől.

– A fiatalurak csak úgy szórakozásból utaznak? – kérdezte. – Vagy üzleti célból indultak útnak? Milyen nagy megtiszteltetés nyomorúságos fogadónk számára, hogy ilyen becses vendégek szállnak meg benne. A legjobb szobákat készítettem el az uraknak. Remélem, jól fogják magukat érezni nálunk.

A fogadós szakadatlanul összevissza fecsegett, folyton hajlongott, és alázatos arccal nyitott ajtót vendégeinek. Amint beléptek, máris megjelent a még alázatosabb fogadós né, aki az emeletre vezette a fiatalembereket, és külön-külön szobában helyezte el őket, aztán azzal távozott, hogy néhány perc múlva felhozza az uraknak a vacsorát. Tokubei kíváncsian körülnézett, és nagyon elcsodálkozott, amikor minden ajtó fölött ezt a feliratot látta: Itt még egy szegény ember sem aludt.

Megbökte Kiheidzsit:

– Nézz csak ide, szép kis fogadó ez! Úgy látszik, itt csak gazdagokat látnak szívesen.

– Hát most túljárunk az eszükön – nevetett Kiheidzsi. – Szegény vagy, de a legjobb szobában fogsz itt aludni.

Vacsora után a fiatalemberek vidám hátbavágásokkal jó éjszakát kívántak egymásnak, és bementek a szobájukba lefeküdni. Tokubei beburkolózott a könnyű takarókba, de sehogy sem tudott elaludni, szeme majd leragadt a fáradságtól, de az álom mégis elkerülte.

Ilyen fényűzés, úgy látszik, igazán nem való a magamfajta szegény ördögnek, gondolta végül. Az a felirat az ajtó fölött mégiscsak igaz.

Tovább hanykolódott ágyában, egyszer csak arra lett figyelmes, hogy a szoba sarkában álló tűzhelyen valami mozog. Figyelni kezdett, kinyújtózkodott az ágyban, mintha mélyen aludna, de tágra nyitott szemmel nézte a tűzhelyet; és várta, mi fog történni. És

valóban furcsa dolog történt: a tűzhelyen egy kis termetű nő járkált előrehajolva. Tokubei csakhamar fölismerte: a fogadósné volt. Lassan ide-oda sétált, és minduntalan lehajolt, mintha mezőn járna, és valamit bekaparna a földbe. Tokubei még jobban kimeresztette a szemét, és azt látta, hogy a fogadósné rizst ültet a tűzhely hamujába! Tokubeinek ötig sem lett volna ideje számolni, s a kihűlt tűzhelyen kikeltek a rizspalánták, gyorsan nőttek, s néhány perc múlva már kalászba szöktek. Aztán egy ideig a tűzhelyen nem történt semmi, csak a kalászok sárgultak. Amikor egészen megértek, a fogadósné levágta őket, szétterítette a tűzhelyen, és facséppel kicsépelte belőlük a rizsszemeket, aztán megfőzte a rizst, és amikor megpuhult, szétnyomta, mintha ünnepi pogácsát akarna készíteni. Lassan, gondosan gyúrta a tésztát, és mire befejezte, virradni kezdett. A szoba lassanként megvilágosodott, s abban a pillanatban minden eltűnt a tűzhelyről, csak a régi száraz hamu maradt rajta. Tokubei megdörzsölte a szemét.

Mégiscsak elalhattam, ilyen furcsa dolgokat csak álmában láthat az ember.

De nem nyugodott meg. Olyan világosan látott mindent, hogy kételkedni kezdett, valóban álom volt-e.

Körülnézett a szobában, aztán fölkel, gondosan megvizsgálta a tűzhelyet, de semmi különösét nem talált rajta. Egész közönséges tűzhely volt. Aztán belenézett a tükörbe, és látta, hogy az arca sápadt, és a szeme vörös az álmatlanságtól.

Akár álmodtam az egészet, akár nem, gondolta, itt valami nincs rendben, és átsietett a szomszéd szobába a barátjához, hogy figyelmeztesse az esetleg rájuk leselkedő veszélyekre.

– Ne egyél semmit, amit majd reggelire felszolgálnak – kérte nyomatékosan –, de különösen rizspogácsát ne.

És elmesélte, amit éjszaka látott.

Kiheidzsi kinevette:

– Butaságokat beszélsz. Rizst ültetni egy szoba tűzhelyén, és még aznap éjszaka learatni... Ki hallott ilyet?! Azért álmodtad az egészet, mert nem szoktál ilyen fogadóknál aludni.

Tokubei megsértődött:

– Csak azt mondtam el neked, amit saját szememmel láttam. Ha nem hiszel nekem, tégy, amit akarsz. De attól az egytől mégiscsak

óvlak, hogy rizspogácsát egyél! – ezzel visszament a szobájába.

Nemsokára udvarias kopogtatás hallatszott Kiheidzsi ajtaján, a tolóajtó félrehúzódott, és a fogadóné egy tálcán behozta a reggelit a becses vendégnek. Kiheidzsi átvette az ételt, és elmosolyodott, amikor eszébe jutott Tokubei sértődött arca. Jó étvággal nekilátott a rizspogácsának. Megette az elsőt. Nem történt semmi. Tokubei megint vadakat álmodott, gondolta Kiheidzsi, és beleharapott a második pogácsába. De alig nyelte le az utolsó falatot, Kiheidzsi helyett egy fekete ló állt a szoba közepén. A fogadóné, aki a reggelit fölszolgált, alattomosan elmosolyodott, és sietve vezette el a toporzékoló lovat az istállóba.

Ezalatt Tokubei a szobájában ült. Őt a szobalány szolgált ki, de Tokubei nem nyúlt az ételhez, és türelmesen várta, hogy Kiheidzsi kijöjjön a szobájából, és folytassák útjukat. Kiheidzsi azonban nem jött, Tokubei megunt a várakozást, és átment barátja szobájába. Nem kis meglepetésére a szobát üresen találta, csak a reggeli maradványát látta a szoba közepén álló asztalkán. Tokubei izgatottan kirohant a fogadóból, s meglátta, hogy egy fekete lovat vezetnek az istállóba. A ló szeméből nagy könnycseppek peregtek. Tokubei tüstént megértette, mi történt. Irtózatos haragra gerjedt, és felháborodva rohant a fogadóshoz:

– Mit csináltak a barátommal? Hová lett? – ordította, megragadta a fogadós vállát, s majd kirázta belőle a lelket.

A rémülettől sápadt fogadós dadogni kezdett:

– Semmit sem tudok róla, nagyságos uram, semmit sem tudok róla.

Ekkor odasietett a fogadóné, és behízeltgően mosolyogva megkérdezte:

– Miért bántja a férjemet, fiatalúr? Miért haragszik annyira? Én magam vittem be a nagyságos úrnak a reggelit, és állíthatom, hogy jó étvággal evett. Alighanem előrement, nem várta meg a fiatalurat. Ne legyen gondja semmire, a számla ki van egyenlítve. Bizonyára ez nyugtalanította annyira.

Tokubei haragjában nem tudta, mit feleljen ezekre az alattomos szavakra. Visszament a szobájába, összeszedte a holmiját, és útnak indult. De még mielőtt elhagyta volna a fogadót, bement az istállóba,

és a sok ló között megkereste a fekete paripát, amely szomorúan állt a jászolhoz kötve.

Megveregette a hátát, és azt mondta:

– Látod, ez az eredménye annak, hogy nem fogadtad meg a szavamat. Én most továbbmegyek, és bölcs emberektől kérek tanácsot, hogy menthetlek meg. Aztán visszajövök érted. Nem tudom, mi más tehetnék.

Tokubei folytatta útját. Rosszul ment a sora, mert minden pénzük Kiheidzsinél, azaz az alattomos és kegyetlen fogadóséknál maradt. Tokubei úgy határozott, hogy először a nagyvárosokba megy. Ott talál legkönnyebben munkát, ezenkívül egy nagyvárosban mindenféle ember él, talán ad neki valaki jó tanácsot. De hiába járta a városok piactereit, hiába beszélt az emberekkel a teaházakban, hiába kereste föl a híres kolostorokat, az ismert és ismeretlen látnokokat, hiába beszélt vándorszerzetesekkel és mindenkivel, akiről azt hitte, hogy segíteni tud neki. Senki sem tudta megmondani neki, hogyan lehet feloldani a varázslat alól egy lóvá változtatott embert, és visszaadni neki emberi alakját. A birodalom felét bejárta már, de semmit sem tudott meg.

– A városokban és a kolostorokban nem volt szerencsém, elmegyek hát a hegyekbe. Lehet, hogy ott élnek olyan bölcsek, akik tanácsot tudnak adni nekem.

Tokubei elhagyta a városokat, és a hegyekben megbúvó falucskákat járta, de megint csak hiába. Már egy egész év telt el azóta, hogy útnak indultak Kiheidzsinel, és megszálltak abban a különös vendégfogadóban, de Tokubei még mindig nem tudta, miképpen segítsen a barátján. Egy napon fáradtan és összetörten megpihent egy helyen, magasan a hegyek között. Épp egy faluba igyekezett, mert a szomszéd falucskában azt hallotta, hogy ott fönt él egy nagyon bölcs szerzetes, aki talán tud tanáccsal szolgálni neki. Tokubei ugyan eddigi tapasztalatai alapján nem nagyon hitt ebben, de nem akart elmulasztani egyetlen alkalmat sem, így hát nekivágott a hegyeknek. Az erdőben azonban eltévedt, és most már második napja hiába kereste a helyes utat. Amikor kissé kipihente magát, a tarisznyáját a magával vitt elemózsia utolsó maradékaival azon a helyen hagyta, ahová leheveredett, és fölmászott egy sziklára, hátha onnan meglátja az utat. És valóban meg is látta! Sietve lejtött, örült,

hogy még egy kicsit pihen, és megeszi azt a kis ennivalót, amelyet tartaléknak hagyott meg. Már két napja nem evett, mert nem tudta, meddig fog még bolyongani. De most, hogy ismét megtalálta az utat, már nyugodtan ehet, annál is inkább, mert ráfér, hogy erőre kapjon. Tarisznyája azonban üresen feküdt a földön! Tokubei dühösen körülnézett, és nem messze az üres tarisznyától egy fehér hajú öregembert pillantott meg, ahogy elégedetten törölgeti a száját. A kis öreg egyáltalán nem ijedt meg Tokubeitől, ellenkezőleg, nyájasan elmosolyodott:

– Nagyon jó volt a lepényed. Régen nem ettem már ilyen ízletes ételt. Bizonyára nem haragszol rám tolakodásomért. Magam vettem ki a tarisznyából, nem vártam meg, amíg a tulajdonosa visszatér és megkínál. Tudod, öreg vagyok már, és jó ideje egy falatot sem ettem, hát nem tudtam ellenállni, amikor megláttam azt az elhagyott tarisznyát.

Míg az öreg beszélt, Tokubei haragja lecsillapodott.

– Ejnye no, fő, hogy ízlett a lepényem. Nincs már talán messze a falu, ott majd én lakom jól – mondta, és fáradtan leült a kis öreg mellé.

– Látom, jószívű ifjú vagy. Nem haragszol a tolakodó vénemberre. Nem tudtam, hogy nincs több ennivalód. Mondd meg, mi hozott ide a hegyekbe, sohasem láttalak még itt. Szükséged van valamire? Ha igen, ki vele.

– Köszönöm, apóka. De hogy tudna maga rajtam segíteni, ha a legnagyobb városokban és a leghíresebb kolostorokban sem tudtak nekem tanácsot adni:– legyintett kimerülten Tokubei.

– No, csak ne vonakodj, és meséld el, mi bánt. Megjutalmazlak jó szívedért. Nem vagyok közönséges vénember, hanem ezeknek a hegyeknek a szelleme. Sohasem láttalak itt, hát próbára akartalak tenni, hogy megtudjam, milyen vagy.

Tokubei megörült. Az emberek tanácstalanok voltak, de a hegyek szelleme – az más! Apróra elmesélte a kis öregnek, mi történt a barátjával, akit lóvá változtattak, s már több mint egy éve így kínlódik.

– Hm, hm – gondolkozott el a hegyek szelleme –, ez nem könnyű eset. Jól figyelj, adok neked tanácsot, de előre megmondom, hogy nagy-nagy türelemre lesz szükséged. Menj egyenesen keletnek

mindaddig, amíg egy kelet felől nyugat felé húzódó lejtőn egy csucsormezőt nem találsz. Ha megtalálsz, vizsgáld meg rajta minden csucsbokrot, és ha olyat találsz, amelyen hét bogyó van, szakítsd le óvatosan mind a hetet, és vidd el a barátodnak. A barátod egymás után egye meg mind a hetet, de nyersen, és akkor visszaváltozik emberré.

Alighogy a fehér hajú öreg befejezte a mondatot, eltűnt. Tokubei meglepetten nézett körül, de csak az üres tarisznyája tanúskodott arról, hogy nem álmódott, és valóban a hegyek szellemével beszélt. Indulásra készen fölemelte a tarisznyáját, és csodálkozva hallotta, hogy valami megcsendül benne. Kinyitotta, és néhány aranyat fedezett föl az alján.

– No, a hegyek szelleme igazán gazdagon megjutalmazott azért a pár lépényért. Most már nem lesz gondom ennivalóra! – örült Tokubei, és elindult további fáradságos útjára. Most már tudta ugyan, mi segít a barátján, de nem volt könnyű feladat megtalálni a gyógyszert. Állandóan keleti irányban haladt, és sok kis és nagy csucsormezőt talált számtalan kelet felől nyugat felé húzódó lejtőn. Térden csúszkálva egyenként megvizsgálta a növényeket, ám egyetlen olyat sem talált, amelyen hét bogyó lett volna. Tokubei azonban nem adta fel a reményt. Mikor megvizsgált egy mezőt, türelmesen továbbindult, hogy megkeresse a következőt. Talált már bokrot, amelyen négy szem volt, aztán öt, és egy ízben már azt hitte, elérte célját. Számolni kezdett, egy, kettő, három... öt... – aztán csalódottan fölállt. Csak hat volt rajta. Kimerülten, a folytonos hajlongástól fájó háttal, káprázó szemmel – akár nyitva tartotta, akár lehunyta a szemét, egyre csak csucsort látott maga előtt –, elszántan ment tovább a következő mezőre. Ki tudja, hányat vizsgált már meg, amikor az egyiknek a keleti végében olyan bokrot talált, amelyen sok bogyót látott. Számolni kezdett: öt, hat, hét. A csucsbokron hét bogyó volt.

Tokubei testébe új erő áramlott. Óvatosan leszakította a csucsbogyókat, gondosan a tarisznyájába tette, és elindult vissza a fogadóba. Vidáman ment, örömmel töltötte el az a tudat, hogy barátja már nem fog sokáig szenvedni. Hálásan gondolt a hegyek szellemére, aki az elfogyasztott uzsonnáért ilyen jó tanácsot adott neki, és ráadásul még néhány aranyat csúsztatott a tarisznyájába.

Mikor eszébe jutott az arany, egy ötlete támadt. A városba érve, megmaradt pénzén drága kimonót vett, aztán egy uzorástól kikölcsönzött mindent, amire egy gazdag ifjúnak szüksége van utazás közben, és lassú, méltóságteljes léptekkel elindult a fogadóba. Mikor a fogadósék meglátták, hogy gazdag ifjú közeledik az úton, udvariasan elébe siettek.

– Hosszú zarándokúiról, az iszei templomoktól jövök, és hazafelé tartok – mondta Tokubei. – Meg szeretnék szállni a fogadójukban. Van valami elfogadható szobájuk?

– Ó, nagyságos uram, a mi szerény fogadónkban csak előkelő vendégek szállnak meg. A legjobb szobánkat készítjük elő, és reméljük, meg lesz elégedve.

És már vezették is befelé Tokubeit, és miközben alázatosan hajlongtak előtte, titokban egymásra kacsintottak: micsoda zsákmányuk lesz megint! Örült a fogadós meg a fogadósné.

Ugyanabban a szobában szállásolták el Tokubeit, ahol több mint egy évvel ezelőtt szegény Kiheidzsi aludt, és azzal távoztak, hogy fürdőt készítenek a nagyságos úrnak, az jót tesz majd a hosszú út után. Alighogy a fogadósék kitették a lábukat a szobából, Tokubei azon nyomban lement az istállóba megnézni, hogy van a barátja. Az istálló sarkában találta meg, lesóványodva, ostorcsapásoktól fölsebzett háttal. Úgy el volt csigázva a nehéz munkától és az éhezéstől, hogy egykedvűen állt a jászol mellett, és a belépő felé sem fordította fejét. Tokubei lábujjhegyen hozzálépett, megsimogatta a nyakát, és azt mondta:

– Most már ne bánkódj. Hoztam neked gyógyszert.

Elővette a csomóra kötött kis kendőből, amelyet a ruhája ujjában rejtegetett, az első csucsbogyót, és a lónak adta.

– Nesze, ezt meg kell enned! Aztán megint minden jó lesz.

A fekete ló megette az első bogyót, majd a másodikat és a harmadikat, de a negyediket már nagyon undorral rágta, a többit látva pedig a fejét rázta. Tokubei megharagudott:

– De sok bajom van veled. Hát olyan, jó lónak lenni? Rendben van, ne edd meg a bogyókat, és maradj itt.

Végül, szakadatlan fenyegetőzéssel, hogy sorsára hagyja barátját, sikerült megetetnie vele mind a hét bogyót. Mikor a ló a

hetediket is lenyelte, a fiatal Kiheidzsi állt a jászolhoz kötve, csak soványan és sápadtan az átélt szenvedéstől.

Tokubei elkötötte a jászol tói, és azt mondta:

– Menj ki gyorsan, rejtőzz el az erdőben, én visszamegyek a fogadóba, és kiegyenlítem a számlánkat.

Tokubei visszatért a szobájába, és bőséges vacsorát rendelt. Meghívta a fogadóst és a feleségét is, vacsorázzanak vele, mert meg szeretné őket vendégelni az iszei templomokhoz tett zarándokútról hozott becses rizspogácsával. A fogadós és a fogadósne elfogadták a meghívást, leültek Tokubei asztalához, és alázatosan mosolyogtak: milyen megtiszteltetés számukra, hogy a fiatalúr ilyen nagylelkűen megosztja velük értékes eledelét. Tokubei közben észrevétlenül kicserélte rizspogácsáit azokkal, amelyeket a fogadósék hoztak neki egy tálcán, azt mondván, egyék belőlük, hogy szépeket álmodjon. Tokubei megkínálta őket, és a fogadósék jó étvágyal haraptak a becsesnek tartott süteménybe. De alighogy elfogyasztották a második pogácsát, mind a ketten lóvá változtak. Dühösen nyerítettek, megpróbálták Tokubeit megharapni, de már semmi sem segített rajtuk. Tokubei szólította a szolgákat, és megparancsolta nekik, kössék be a lovakat az istállóba. Aztán Kiheidzsiért küldött az erdőbe, mind a ketten nyugodtan kialudták magukat, és másnap eladták a fogadót a lovakkal együtt. Tokubei a városban visszaadta a kikölcsönzött holmit, és bevásárolt mindent, amire szükségük volt az úton hazafelé, s már semmi sem tarthatta vissza őket.

Nem lehet szavakkal elmondani, mennyire örült a gazdag kereskedő, amikor egyetlen fiát épen és egészségben viszontlátta. Mit szenvedett ő meg Tokubei szegény özvegy édesanyja, mialatt oly hosszú ideig hiába várták, hogy fiaik visszatérjenek zarándokútjukról. A kereskedő ügyes embereket küldött felkutatásukra, de senki sem hozott róluk hírt. Nyilván az iszei templomokhoz sem jutottak el, mert senki sem látta őket ott. A gazdag kereskedő már-már elsíratta fiát, a szegény özvegy pedig hosszú éjszakákon át nem tudta lehunyni szemét az aggodalomtól. S most a szülők leírhatatlan öröme mind a ketten visszatértek. A fiúk elmesélték csodálatos kalandjaikat, és amikor a gazdag

kereskedő meghallotta fiától, milyen áldozatokat hozott érte Tokubei, vagyonát kettéosztotta, és egyik felét Tokubeinek ajándékozta.

– Nélküled már nem volna fiam – mondta –, és az, amim van, mindkettőtöknek bőségesen elég lesz.

Attól kezdve elégedetten és boldogan éltek valamennyien. Kiheidzsi egészen megváltozott. Alig ismertek rá. Sápadságnak, unottságnak nyoma sem maradt az arcán. Most már tudott örülni az életnek, barátainak, gazdagságának, de azt is tudta, mi a nehéz munka, és így apjának már nem kellett aggódnia, mi lesz az üzletével, ha majd a fia egyedül fogja vezetni.

Hogyan nyelt legyet Hanzaemon úr

Nagoja városában élt egyszer egy gazdag posztókereskedő, Hanzaemon úr, aki nagyon szerette a szaké nevű rizsbort. Annyira szerette, hogy a szokásos kis porcelán csészék nem feleltek meg neki, ezért egy olyan nagy lakkozott kelyhet készíttetett magának, hogy egyszerre egy egész kancsó bort lehetett beletölteni.

Egyszer Hanzaemon úr kiadós étkezés után szokásához híven csaknem színültig töltötte kelyhét szakéval, szájához emelte, és gyönyörűségében behunyva szemét, itta a kitűnő nedűt. De közben mi történt! Előkerült valahonnan egy szemtelen légy, és Hanzaemon úr feje körül röpködött. A szolgáló megpróbálta elhessegetni, hogy ne zavarja urát, de a légy menekülés közben a széles kehelybe pottyant. Még mielőtt a szolgáló fölkiálthatott volna, a Hanzaemon úr torkán leömlő ital magával ragadta a legyet Hanzaemon úr gyomrába.

A szolgáló elkeseredve mentegetőzött, de ura, aki, mint borivás közben mindig, jókedvében volt, megnyugtatta:

– Ej, mit számít, egy légy ide vagy oda – mondta kedélyesen, és megbocsátotta a lánynak ügyetlenségét. Igen ám, de a légy Hanzaemon úr hasában tovább röpködött: zzz, zzzzzzzzz – zümmögött szakadatlanul, és ezt már Hanzaemon úr fölöttébb kellemetlennek találta. Gyaloghintójába ült hát, és elvitette magát Horigucsi úrhoz, a híres-neves orvoshoz.

Amikor az orvos megkérdezte tőle, mi a panasza, Hanzaemon úr elmondta, mi történt vele:

– Doktor úr, miközben ma remek szakémat ittam, véletlenül lenyeltem egy legyet, és az most ide-oda röpköd a hasamban: zzz, zzz, zzzzzzzzz – zümmög benne. Ez nagyon kellemetlen, szíveskedjék tanácsot adni, mit csináljak.

Az orvos fejét csóválva gondolkozott, aztán így szólt:

– Tudja mit, Hanzaemon úr? Nyeljen le egy békát, az majd megeszi a legyet, és aztán nyugta lesz tőle.

Hanzaemon úr megköszönte a tanácsot, és amint hazaért, kiküldte a szolgálait a kertbe, hogy fogjanak neki békát. A békát aztán

lenyelte, és kis idő múlva a légy valóban megszűnt röpködni, s a zzz, zzz, zzzzzzzzz sem hallatszott többé.

Csakhogy most Hanzaemon úrnak egy béka volt a hasában, és az ugyancsak nem jól érezte magát ott, fel-le ugrándozott, hipp-hopp, hipp-hopp, hipp-hopp, ami szintén nagyon kellemetlen volt.

Hanzaemon úr tehát ismét gyaloghintójába ült, elvitette magát Horigucsi úrhoz, a híres orvoshoz, és tüstént előadta baját:

– Doktor úr, lenyeltem a békát, ahogy a doktor úr tanácsolta. A légy már valóban nem bosszant, csakhogy a béka folyton ugrándozik a hasamban, hipp-hopp, hipp-hopp, hipp-hopp, ami szintén nagyon kellemetlen. Mit csináljak?

Az orvos fejét csóválva gondolkozott, aztán így szólt:

– Tudja mit, tisztelt uram, ha béka van a hasában, nyeljen le egy siklót, az megeszi a békát, és nyugta lesz.

Hanzaemon úr megköszönte a tanácsot, azon nyomban hazasietett, és parancsot adott szolgálainak, hogy menjenek ki a mezőre a patakhoz, és fogjanak neki siklót. A siklót aztán gyorsan lenyelte, és kis idő múlva a béka valóban megszűnt ugrálni a hasában.

Csakhogy a sikló sem érezte magát jól Hanzaemon úr hasában, elkezdett ide-oda mászni, tekeregni, és folytonosan sziszegett: sz-sz-sz, sz-sz-sz, sz-sz-sz-sz-sz-sz-sz-sz-sz. Ez pedig eléggé kellemetlen volt.

Hanzaemon úr nem tehetett egyebet, ismét fölkereste Horigucsi urat, a híres orvost.

– Doktor úr, lenyeltem a siklót, ahogy a doktor úr rendelte, és a békától most valóban nyugtom van. Csakhogy a sikló csúszik-mászik, tekereg a hasamban, és szakadatlanul sziszeg: sz-sz, sz-sz-sz. Ez pedig szintén nagyon kellemetlen. Mit tegyek?

Az orvos a fejét csóválva gondolkozott, aztán így szólt:

– Tudja mit, kedves Hanzaemon úr? A siklótól úgy szabadul meg a legkönnyebben, ha lenyel egy vadkant. A vadkan megeszi a siklót, s az többé nem fog tekeregni az ön becses hasában.

Hanzaemon úr megköszönte a tanácsot, és tüstént utasította a szolgálait, menjenek az erdőbe és fogjanak neki vadkant. A vadkant nyomban lenyelte, és kis idő múlva a sikló valóban nem tekergeti többé a hasában, nem is sziszegett: szsz, szszsz.

Csakhogy a vadkan szintén nem érezte jól magát Hanzaemon úr hasában, elkezdett ide-oda futkosni és rőfögni: rőf, rőf, rőf. Érthető, hogy ez Hanzaemon úrnak fölöttébb kellemetlen volt, ismét elvitette magát az orvoshoz, és előadta panaszát:

– Doktor úr, nagyon kérem, segítsen rajtam. Az a vadkan tényleg megszabadított a siklótól, ahogy a doktor úr megmondta, csakhogy most ide-oda rohangál, dobog a hasamban, és rőfög is: rőf, rőf, rőf. Ez pedig kibírhatatlan. Kérem szépen, mit tegyek?

Az orvos fejét csóválva sokáig gondolkozott, végül így szólt:

– Tudja mit? Vadkanra legjobb vadászt küldeni. Nyeljen le egy vadászt, az lelövi a vadkant, és minden rendben lesz.

Hanzaemon úr megkönnyebbülve köszönetét mondott Horigucsi doktornak, és sietett haza. Tüstént elküldte a szolgáit egy távoli hegyi faluba, hogy hozzák el neki onnan a legügyesebb vadászt. Amikor másnap a vadász megérkezett, Hanzaemon úr nem kérdezett tőle semmit, hanem azon nyomban lenyelte. A doktornak igaza volt. Kis idő múlva lövések dörrentek Hanzaemon úr hasában, de a vadásznak, úgy látszik, sokáig nem sikerült a vadkant lelőnie, lőtt, lőtt, lőtt, de mivel a vadkant csak az utolsó golyóval lőtte le, már nem tudott kijutni. Így hát Hanzaemon úr a mai napig is a hasában hordja.

A kilenc szerzetes

A fiatal Kakiemon úr Oszakából származott, de amikor családja elszegényedett, és magának kellett megélhetéséről gondoskodnia, elhatározta, hogy a fővárosban, Edóban próbál szerencsét. S mivel erős akaratú ifjú volt, amit elhatározott, azt mindig végbe is vitte, már másnap összeszedte a holmiját, és elindult Edóba. A városba érkezve néhány napig a vásártereken ödöngött, a teaházak és üzletek körül téblábolt, míg végül sikerült jó szolgálatot találnia egy gazdag kereskedőnél. Mivel jól értett a számoláshoz, el tudott bánni a csalókkal, de annál kedvesebben mosolygott a vevőkre, gazdája nemsokára igen megszerette, és minden jel arra mutatott, hogy a sors ismét kegyébe fogadja.

Egy napon valami sürgős ügy miatt otthonában kellett felkeresnie urát, s mikor a házához ért, egy gyönyörű fiatal lányt pillantott meg a kertben. A lány a virágba borult fák között sétált, s olyan szép és üde volt, mintha ő maga is virág volna. Kakiemon az első látásra beleszeretett. Mennyire elszomorodott azonban, amikor megtudta, hogy a gyönyörű lány urának, a gazdag kereskedőnek egyetlen lánya. A gazdag kereskedő pedig sohasem adja hozzá egyetlen lányát olyan szegény ördöghöz, mint ő! Kakiemon szívét bánat töltötte el, nem érdekelték többé a nagyváros örömei, barátai hiába kérték, hogy este üzletzárás után menjen velük szórakozni egy kicsit. Annál gyakrabban keresett ürügyet arra, hogy gazdája házába mehessen. Napjában többször is felkereste otthonában a kereskedőt olyan elintéznivalók miatt, amelyek nyugodtan várhattak volna akár egy hétig is, aztán megállt a kapu előtt, és leste, nem jelenik-e meg a közelben Oran, a gazdag kereskedő gyönyörű szép egyetlen lánya.

Nemsokára a lány is észrevette a jóképű fiatalembert, aki oly vágyakozva és bánatosan nézte őt, és neki is megtetszett a fiú. Egy kis idő múlva már leveleket kezdtek küldözgetni egymásnak, és azon törték a fejüket, hogyan lágyíthatnák meg Oran szigorú apjának szívét. Nem jutott azonban eszükbe semmi, így hát Kakiemon végül elhatározta, hogy egyszerűen Oran apja elé áll, és megkéri tőle

lánya kezét. No hiszen, ugyancsak pórul járt! A kereskedő iszonyú haragra gerjedt ezen az arcátlanságon, és rákvörös arccal, magából kikelve ordított Kakiemonra:

– Micsoda szemtelenség! Mit gondolsz, ki vagy te?! Egy nincstelen senki, aki nem tudja, lesz-e egy hét múlva betevő falatja, és egy ilyen ember merészeli feleségül kérni egyetlen lányomat. Tudod, hogy ő az egyik leggazdagabb lány a fővárosban? Pusztulj a szemem előtt, ne is lássalak többé!

Kakiemon csak leverten állt, és nem is próbálta megállítani ezt a szóáradatot. Mikor a kereskedő jól kidühöngte magát, kissé nyugodtabb hangon ezt mondta:

– De hogy lásd, mennyire megbecsülöm a jó alkalmazottat, hajlandó vagyok mindent elfelejteni, mintha semmit se mondtál volna. Tovább dolgozhatsz nálam. Most pedig tűnj el a szemem előtt!
– küldte el gorombán Kakiemont.

Amikor Oran tudomást szerzett apja kíméletlen döntéséről, olyan keserves sírásra fakadt, hogy nem lehetett megvigasztalni. Az apja ráadásul szigorúan meg is tiltotta neki, hogy Kakiemonnal találkozzon, és megbízott két szolgát, hogy felügyeljenek Oranra. Kakiemont pedig távoli üzleti utakra küldte, így hát a szerelmesek még egy mosolyt sem válthattak egymással. Kakiemon szorgalmasan dolgozott, és egyetlen rézgarast sem adott ki fölöslegesen. Belátta azonban, hogy ily módon nem tud olyan vagyona szert tenni, hogy a büszke kereskedő vejévé fogadja. Oran közben fájdalmában és bánatában súlyosan megbetegedett, és nem akadt orvos, aki vissza tudta volna adni egészségét. Szemlátomást fogyott, és semmiről sem akart hallani, csak Kakiemonról. A gazdag kereskedő a leghíresebb orvosokat hívatta hozzá, de azok csak a vállukat vonogatták. Ezen nem lehet segíteni, mondták, nem a test beteg, hanem a szív, s ha a lány nem akar meggyógyulni, akkor nem gyógyul meg. Végül a kereskedőnek választania kellett: vagy elveszti a lányát, vagy vejéül fogadja a nincstelen Kakiemont. Egy napon kénytelen-kelletlen magához hívatta, és azt mondta neki:

– Jól tudod, hogy nem akarom hozzád adni a lányomat. De súlyosan megbetegedett, és ezért egyebet nem tehetek. Azt azonban előre megmondom, hogy olyan könnyen nem jutsz a pénzemhez. Ha képes leszel gazdag és jó családból való lányhoz

méltóan fogadni Orant, feleségül adom hozzád.. Különben... – nagyot sóhajtott, és nem fejezte be a mondatot.

Kakiemon lázasan gondolkozott, mit tegyen. Már ő is nagyon aggódott Oran miatt. Aztán hirtelen egy ötlete támadt. Szabadságot kért a gazdájától, de nem mondta meg neki, hova készül. A kereskedő kételkedő fejcsóválással teljesítette kérését.

– Meglátjuk, tudsz-e mást is, mint szomorúan sóhajtozni.

Kakiemon pedig sietett vissza szülővárosába, Oszakába. Eszébe jutott, hogy a város közelében egy régi, elhagyott hercegi palota áll. Már évek óta senki sem lakik benne, mert ott kísértetek járnak. Kakiemon nem félt a kísértetektől, de még ha félt volna is, a remény, hogy talán mégis Orannal élhet majd együtt, bátorságot öntött belé. Oszakába érkezve kihallgatást kért a hercegtől.

– Fenséges herceg, megígérem, hogy kiűzöm a régi hercegi palotából a kísérteteket, ha fenséged megengedi, hogy egy időre oda költözzem.

– Miért akarsz a palotába költözni? – csodálkozott a herceg.

Kakiemon elmondta, hogy a palota csak az esküvőjére kell neki, és tudomására hozta a hercegnek a gazdag edói kereskedő ígését. A hercegnek megtetszett Kakiemon ötletessége, és rendelkezésére bocsátotta a palotát.

– Ha nősnél fogsz, ne feledkezz meg a kísértetekről! – búcsúzott el Kakiemontól nevetve.

Kakiemon visszatért Edóba, és egyenesen Oran apjához ment.

– Ha a lányát, aki ugyan gazdag és jó családból származik, de mégiscsak polgárlány, hercegi palotában fogadom, és ott tartjuk meg a lakodalmi ünnepséget esküvő után, meg lesz elégedve, uram?

– Hercegi palotában? Ostobaság! Honnan szereznél hirtelen egy hercegi palotát?

– Az már az én dolgom. A feltételt teljesítettem. Indítsa útnak a lakodalmi menetet Oszakába. A régi hercegi palotában fogom várni a lányát és a vendégeket.

Ebből a fiúból még lesz valaki, gondolta a gazdag kereskedő. Jól vág az esze, és bátorságért sem kell a szomszédba mennie.

Amikor Oran megtudta, hogy mégiscsak Kakiemoné lesz, határtalan boldogság töltötte el, és két nap múlva már vidáman és fürgén sürgött-forgott a házban.

A kereskedő pompás esküvőt rendezett, és utána az egész lakodalmi menet elindult Oszakába. Mikor a vidám ünnepség a hercegi palotában véget ért, és minden elcsendesedett, Oran és Kakiemon magukra maradtak a hatalmas épületben, amelyben már korhadoztak a gerendák, és a kertben csak gyom burjánzott. Palotában laktak ugyan, de azért enniük is kellett, ezért Kakiemon fölcsapott halárusnak. Hogy minél több pénzt keressen, éjszaka kellett kelnie, hogy pirkadatkor már a város piacán árulhassa a halat. Ezért Oran éjfélől mindig egyedül maradt az elhagyatott palotában. De amilyen szívesen vállalta Kakiemon a mindennapos hosszú, fárasztó utat halas kosárral a hátán, ugyanolyan szívesen vállalta Oran az éjszakai egyedüllétet. Egy cseppet sem félt, és így mind a ketten boldogok voltak, hogy együtt élhetnek.

Már jó ideje laktak a palotában, de a kísértetek színét se látták, így hát Kakiemon, akinek az volt a legfőbb gondja, hogy minél több friss halat szerezzen, és jól eladja, teljesen megfeledkezett arról, hogy a palotában kísérteteknek kellene járniuk. Oran sem gondolt a kísértetekre, és ezért szinte meg sem ijedt, amikor egyszer éjfél után, alighogy Kakiemon elindult a városba, három hosszú fekete kámzsába öltözött szerzetes jelent meg előtte. Kezükben rövid fekete gyertyát tartottak, amelyek fényes lánggal égtek. A szerzetesek a palota falain keresztül hangtalanul közeledtek, s mikor Oranhoz értek, mereven táncolni kezdtek. Addig keringtek a helyiségben a fiatalasszony körül, amíg virradni nem kezdett. Aztán egymás után a gyékény elé léptek, amelyen Oran ült, szájukra tették mutatóujjukat, majd némán megfenyegették Orant, és eltűntek. A házban egész éjjel teljes csend uralkodott, a legkisebb nesz sem hallatszott sehonnan.

Oran is egész éjszaka némán és bátran nézte táncukat, csak akkor sóhajtott föl hangosan, amikor már eltűntek:

– Nyilván ezek azok a kísértetek, amelyekről Kakiemon beszélt nekem, amikor idejöttünk. Bizonyára arra figyelmeztettek az ujjukkal, hogy ne szóljak róluk. De minek is szólnék, Kakiemon csak aggódna, hogy egyedül kell engem hagynia, a piacra pedig úgymenennie kell. Különben miből élnénk?

Így hát amikor Kakiemon megérkezett, Oran vidáman fogadta, ételt készített neki, és gondtalanul beszélgetett vele, amíg ismét a

piacra nem indult. Egy szóval sem említette, mi történt a palotában éjszaka. Annál türelmetlenebbül várta, megjelennek-e megint a szerzetesek, amikor Kakiemon elmegy. Lefeküdt ugyan, de le sem hunyta a szemét egész éjszaka. Most azonban reggelig teljes nyugalom uralkodott a palotában.

Harmadnap éjfél után Oran észrevette, hogy a távolból lángocska közeledik feléje a falakon keresztül. Aha, megint a szerzetesek jönnek, gondolta, és maga is csodálkozott, mennyire megkönnyebbült. Tegnap, amikor egész éjszaka hiába várta, hogy a szerzetesek megjelenjenek, sokkal rosszabb volt. A szerzetesek hangtalanul közeledtek, de most hosszú fehér kámzsa volt rajtuk, és kezükben vastag fehér gyertyát tartottak. Merev mozdulatokkal némán keringtek Oran körül, csak a gyertyák lángja lobogott. Amikor virradni kezdett, a szerzetesek Oran közvetlen közelébe léptek, mutatóujjukat a szájukra tették, majd megfenyegették Orant, és eltűntek. Oran nem is látta, hová. Mivel két éjszakán át le sem hunyta a szemét, nyomban mély álomba merült, s csak Kakiemon nevetése ébresztette föl.

– Dél van, és te még alszol? Mit csináltál éjszaka?

Oran ijedten felugrott, és gyorsan nekilátott az ebéd készítésének.

– Látod, milyen elkényeztetett feleséged van! Délig alszik, és nem törődik azzal, hogy szegény Kakiemon valahol a halas kosárral bajlódik!

Negyedik éjszaka csend volt a palotában. Oran megvárta az éjfélt, és amikor látta, hogy a kísértetek nem jelentkeznek, nyugodtan elaludt. De az ötödik éjszaka! Alig ütötte el az éjfélt, megjelent a három kis láng, és a falakon keresztül lassan, méltóságteljesen közeledett Oranhoz. Amikor hozzá ért, Oran három szerzetest pillantott meg, hosszú sárga kámzsa volt rajtuk, és kezükben hosszú sárga gyertyát tartottak. A gyertyák lángja messzire világított. A sárga szerzetesek is egész éjszaka hangtalanul táncoltak Oran körül, virradatkor szájukra tették mutatóujjukat, megfenyegették Orant, és eltűntek.

Oran kíváncsi volt, ki jelenik meg a hetedik éjszaka. Alighogy Kakiemon elment a piacra, a palota minden oldalán fények jelentek meg, és minden irányból szerzetesek közeledtek Oranhoz. Dél felől

rövid fekete színű gyertyákkal a három fekete szerzetes jött, nyugati irányból vastag fehér gyertyákkal a három fehér, hosszú sárga gyertyákkal a három méltóságtejes sárga közeledett, akik gyertyái a legfényesebb lánggal égtek. Egyre közelebb jöttek, merev arcukat Oran felé fordították, és elkezdték járni lassú táncukat Oran fekhelye körül. Oran feszülten figyelt, kíváncsi volt, hogyan végződik majd ez az éjszaka, ha most valamennyi szerzetes egyszerre látogatta meg. Aztán a szerzetesek hirtelen abbahagyták táncukat, mereven megálltak, és az egyik sárga mély, tompa hangon megszólalt:

– Bátor, derék asszony vagy, Oran. Hét napon át egy szót se szóltál senkinek, és egyedül maradtál itt velünk. Jutalmul eláruljuk neked, kik vagyunk. Ide figyelj: Valaha régen az egész birodalomban kegyetlen háborúk és zavargások dúltak, és e veszedelmes korban a mai herceg őse minden kincsét titokban ebben a palotában ásta el. De mielőtt titkát bárkinek is elárulta volna, egy csatában elesett. Hosszú évszázadokon keresztül haszontalanul feküdtünk itt a földben, és nem örülhettünk a hatalmunknak. Nagyon szeretnénk ismét emberek közé kerülni, de erre saját erőnkől nem vagyunk képesek. Emberre van szükségünk, aki kiásna bennünket. Eddig minden ember, aki előtt megjelentünk, legott gyáván megfutamodott. Te vagy az első, aki ilyen nagy bátorságot tanúsítottál.

Amikor a szerzetes befejezte beszédét, fekete társai Oranhoz léptek, kivezették a kertbe, egy hatalmas japán cseresznyefa tövére mutattak, és eltűntek a földben. Aztán a fehér szerzetesek a palota küszöbéhez vezették Orant, rámutattak ujjúkkal, és szintén eltűntek. A három sárga szerzetes lement Orannal a pincébe, a földre mutattak, és csendesen eltűntek.

Oran visszament a szobájába, lefeküdt, és addig aludt, amíg Kakiemon meg nem érkezett. Kakiemon megint kinevette, hogy délig alszik, és ekkor Oran elmesélte neki, mi történt itt hét éjszakán keresztül. Ezután mind a ketten felkeresték a herceget, és elmondták neki, milyen kísértetek jártak a palotájában. A herceg elrendelte, hogy ássanak azokon a helyeken, amelyeket a szerzetesek Orannak megmutattak, és a földből rengeteg kincs került elő. A cseresznyefa alól rézpénzzel teli agyagkorsók. A küszöb alatt mélyen a földben egy rakás ezüstöt, a pincében pedig aranypénzzel teli ládákat találtak. A herceg nagyon megörült ennek

az óriási vagyonnak, amelyről sejtelve sem volt, és gazdagon megjutalmazta Orant és Kakiemont. A gazdag kereskedőnek most már nem volt oka szégyenkeznie veje miatt, és sohasem bánta meg, hogy feleségül adta hozzá a lányát. Oran aztán esténként gyakran utánozta Kakiemon előtt a szerzetesek merev keringését, amin mind a ketten jól mulattak.

A hálás róka

Egy faluban élt valamikor régen egy apóka meg egy anyóka. Az apóka bérbe vett földecskéjüket művelte, és rőzsét szedett az erdőben. Az egész környéken igazságszerető, jószívű embernek ismerték, aki a légynek sem árt. Az anyókának ugyan kissé fel volt vágva a nyelve, egy-egy kemény szóért nem kellett a szomszédba mennie, de nagyon szorgalmasan dolgozott, és gondosan vezette a háztartást. Mind a ketten reggeltől estig szorgoskodtak, mégsem sikerült megtakarítaniuk egy fillért sem. Egyre öregebbek lettek, és még mindig szűkösen, egyik napról a másikra tengették életüket.

– Most még nincs semmi baj – mondogatta az apóka, amikor nehéz rőzseköteg alatt görnyedezve estéenként hazatért az erdőből –, rőzsét még tudok szedni, és ki is bírom vinni a piacra. De mi lesz velünk, ha már nem lesz elég erőm? Gyerekeink nincsenek, ki fog rólunk gondoskodni?

– Igazat mondasz, színtiszta igazat. Mi vár ránk? Ez így nem élet. Reggeltől estig gürcölünk, mégsem tudunk félretenni öreg napjainkra egypár rézgarast.

Valahányszor az apóka elindult fával a városba, mind a ketten abban reménykedtek, hogy most végre sikerül a megkeresett pénzből valamit félretenniük. Ez a reményük azonban sohasem teljesült. Egyszer a sójuk fogyott el, máskor a földbért kellett kifizetniük, ilyenkor az apókának még kölcsön is kellett kérnie egy kis pénzt, aztán lassanként azt fizették vissza, így hát nem is gondolhattak arra, hogy valamit megtakarítsanak.

Telt-múlt az idő, s egyszer estefelé az apóka vidámabban ballagott hazafelé a piacról. Ma végre kifizette az adósságait, és az erszényében még maradt néhány rézpénz.

Az anyóka bizonyára örülni fog, gondolta, a pénzt betesszük a kis ládába, és most már igazán elkezdünk takarékoskodni, hogy összegyűjtsünk valamit öreg napjainkra.

Jókedvűen róttá az utat, és amikor a faluhoz közeledett, a folyó magas partján egy ugrándozó, kiáltozó fiúcsapatot pillantott meg, és ugyanakkor fájdalmas vinnyogást hallott. Megszaporázta lépteit, és

amikor a partra ért, látta, hogy egy róka esett a falusi fiúk csapdjába, s azok most abban lelik örömüket, hogy kínozzák a szegény állatot. Az egyik a farkát húzza, a másik kötőtűvel piszkálja, és valamennyien hangosan gúnyolják:

– Hát ilyen ravasz vagy te, híres róka koma! Besétáltál a csapdába! Ha olyan okos vagy, ahogy híre jár, akkor segíts magadon. Rajta, mássz ki!

Az apóka megsajnálta a rókát. Olyan szomorú, szenvedést tükröző volt a szeme, és már csak levegő után kapkodott.

– Nem szégyellitek magatokat – kiáltott az apóka a fiúkra –, így kínozni egy állatot! Hagyjátok abba, de azonnal!

A fiúk kinevették.

– Mit avatkozik a mások dolgába?! A rókát mi fogtuk, hát a mienk. És azt csinálhatunk vele, amit akarunk. Ha sajnálja, vegye meg. Olcsón adjuk! – mondták nevetve.

Az apóka gondolkodott, nagyon sajnálta a rókát, de a fiúkkal szemben egymagában tehetetlen volt. Válgon meg a pénztől? Hiszen azt a néhány megmaradt garast félre akarta tenni! A róka azonban egyre fájdalmasabban vinnyogott, és így az apóka döntött. Elővette az erszényét, kiszórta belőle az összes rézpénzt, és a fiúknak adta. Ej mit! Járnai még tudok, majd megkeresem még ezt a pénzt, vigasztalta magát.

A fiúk szétkapkodták a rézgarasokat, és az apóka egy szempillantás alatt egyedül maradt a rókával. Kiszabadította a csapdából, de a róka annyira elgyengült, hogy mozdulni se bírt. Az apóka karjába vette, és bevitte mélyen az erdőbe, ahol már biztonságban lehetett a fiúk elől. Egy bokor alá fektette, és búcsúzóul figyelmeztette:

– Róka, róka, máskor inkább ne merészkedj a faluba. Ma kemény leckét kaptál. Maradj csak szépen az erdőben. Az embereknek a faluban, az állatoknak az erdőben a helyük.

A róka hálás pillantást vetett rá, és bemászott a bokorba. Az apóka pedig üres kézzel tért haza, s az anyóka sokáig szidta, hogy ilyen könnyelműen eltékozolta a pénzt, de idővel lassanként elfelejtette.

Egyszer aztán udvarukon váratlanul megjelent a róka.

Az anyóka megijedt, tüstént eszébe jutott az eltékozolt pénz, és máris morogni kezdett:

– Nem elég, hogy egy róka miatt elvesztettük megtakarított pénzecskénket, nem is beszélve arról, mennyire aggódtam, hogy apóka olyan sokáig nem jött haza! Most a rókák még ide is merészkednek a házunkba! Mars! Takarodj innen! – és körülnézett, hol található gyorsan egy karót vagy seprút, hogy a rókát elkergesse. De a róka nem törődött az anyóka szitkozódásával, és amikor az apóka kijött az udvarra megnézni, mi történik ott, a róka tisztelettudóan köszöntötte, és így szólt hozzá:

– Apóka, magának köszönhetem az életemet. Életem végéig nem felejttem el, amit értem tett, és minden tudásomat latba vettem, hogy legalább részben lerójam a hálámat. Sokáig tartott, amíg a sebeim begyógyultak, ezért csak most jövök. Nagyon szeretném, ha megmondaná, miben lehetek segítségükre – hajolt meg mélyen.

Az apóka legyintett, és azt dörmögte:

– Szóra sem érdemes az egész. Inkább gyorsan fuss vissza az erdőbe. Ha a fiúk megint elkapnának, nem tudnék rajtad segíteni. Nincs egy fillérem se. No, fuss már!

De a róka nem sokat adott az apóka tanácsára, és folytatta:

– Ha nincs semmilyen kívánságuk, megmondom, mi jutott eszembe, amíg az odúmban a sebeimet gyógyígtattam. Nem messze innen egy kolostorban él egy öreg szerzetes, aki mindennél többre becsüli a régi edényeket és szerszámokat. Nem sajnálja a fáradságot, képes lejárni a lábát mindenféle üstök, teáskannák meg egyéb ilyen holmiért, és jól megfizet értük. Én hát most egy szép teáskannává változom, az apóka pedig elvisz a szerzetesnek, és annyi pénzt kap értem, hogy öregségükre nem lesz semmi gondjuk.

Az apóka megismételte, hogy semmire sincs szükségük, hagyja őt a róka békében, és siessen vissza az erdőbe. A róka azonban a lábai köré tekerte bozontos farkát, lehajtotta a fejét, hármat perdült egy helyben balra, és az udvaron egyszer csak egy gyönyörű teáskanna állt, kecsesen ívelt füllel, rókafej formájú fedővel és rókapofa alakú csőrrel. Az apóka meg anyóka meglepetésében megrémült. Előbb az anyóka tért magához. Bizalmatlanul kezébe vette a kannát, megkopogtatta, mire a legtisztább és tökéletesen

öntött bronz csengése ütötte meg a fülüket. Az anyóka tüstént elképzelte, mennyi pénzt kaphatnának a kannáért:

– Szedd magad, és vidd el a kannát a szerzetesnek. A rókának igaza van. Minden pénzünket, ami volt, odaadtad érte, hát legalább valami hasznunk lesz belőle. Meg aztán minek nekünk egy ilyen gyönyörű kanna? Kár volna megtartani. A róka biztosan komolyan gondolta a dolgot, és nem változik vissza rókává.

Ez után a szóáradat után az apóka fogta a kannát, bebugyolálta egy kelmedarabba, és kelletlenül készülődött az útra.

– Nekem nem tetszik ez a dolog – morfondírozott közben. – Mit mondjak majd a szerzetesnek, ha megkérdi, hogyan jutottam hozzá egy ilyen becses teáskannához? Hiszen mindenki tudja, hogy szegények vagyunk, és jóformán semmink sincs.

Az anyóka megnyugtatta:

– Mondd azt, hogy a kannát valamikor régen az út szélén találtad, és sokáig otthon tartottad, hogy a tulajdonosa talán jelentkezik érte. Mivel azonban máig sem jelentkezett, el akarod adni. Minek neked ilyen gyönyörű kanna?

– No jó – egyezett bele az apóka, fogta a kannát, és elindult a nem messze fekvő kolostorba a szerzeteshez, aki annyira szerette a becses teáskannákat, üstöket és hasonló dolgokat. Felkereste otthonában a szerzetest, és megmutatta neki a kannát. Mikor a szerzetes megpillantotta az edényt, lelkesen megkopogtatta, minden oldalról megvizsgálta, és közben szakadatlanul dicsérte:

– Ilyen szépen díszített teáskannát még életemben nem láttam, pedig mondhatom, sok száz megfordult már a kezemben! Micsoda gyönyörű csengése van! Ez aztán bronz! Ez már igen! Ilyet nem mindennap lát az ember. Hogy került hozzád egy ilyen becses darab?

Az apóka a felesége tanácsa szerint válaszolt a kérdésre. A szerzetes helyeselte, hogy el akarja adni a kannát, valóban miért tartana otthon ilyen nagybecsű tárgyat, és hét aranyat ajánlott föl érte.

Az apóka örvendezve indult hazafelé. Ennyi pénzt még sohasem látott egyszerre, s talán még sohasem volt a kezében aranypénz.

– Most már nem kell félnünk, mi lesz velünk öreg napjainkra, ha már egyszer nincs gyerekünk.

Alighogy az apóka elment, a szerzetes elküldte a tanítványait a folyóhoz, hogy súrolják le a kannát homokkal, aztán mossák meg és fényesítsék ki.

– Kipróbálom, milyen íze van egy ilyen becses kannában főtt teának.

A tanítványok fogták a kannát, és leszaladtak a folyóhoz. Marokszámra szedték a homokot, és olyan buzgalommal súrolták vele a kannát, hogy belevörösödött a fülük. De mi történt? Egyszer csak fájdalmas sziszegést hallottak: szszsz, szszsz, mintha a kanna jajgatott volna. Csodálkoztak rajta, kiöblítették a kannát tiszta vízzel, aztán gyorsan elkezdtek fényesíteni. Ekkor azonban mintha kuncogást hallottak volna, mint amikor valakit csiklandoznak: ah-ih-áh-hi-hi-hi... A tanítványok most már riadtan szaladtak a kúthoz, tiszta vizet mertek a kannába, és visszasiettek a szerzeteshez.

– Ezzel a kannával valami nincs rendben. Fájdalmasan sziszegett, amikor súroltuk, és kuncogott, amikor fényesítettük.

– Az semmi – nyugtatta meg őket a szerzetes –, az értékes kannák különféle furcsa hangokat hallatnak tisztítás közben. Ez pedig a legértékesebb és legszebb darab, amit eddig életemben láttam.

Megkérte tanítványait, gyűjtsanak faszenet a teafőzéshez. Amikor a faszén már eléggé izzott, fölébe akasztották a vízzel megtöltött kannát. A víz még meg sem melegedett, amikor a kanna nagyon furcsán kezdett viselkedni, ide-oda lengett, ugrándozott, táncolt. Valamennyien megdöbbenve nézték, mit művel ez az edény. Egyszer csak fájdalmasan felnyögött, s abban a pillanatban rókává változott, és futni kezdett az erdő felé, óvatosan érintve a földet megpörkölt talpaival.

A szerzetes elküldött az apókáért, hogy hozza vissza neki a pénzét. Az apóka őszinte sajnálkozással mentegetőzött: a kanna bizonyára el volt varázsolva.

– Az biztos – felelte a szerzetes –, de az én pénzem tisztességes pénz volt. Add vissza.

Az apóka visszaadta a pénzt, és hazafelé menet nagyon haragudott a rókára meg a feleségére.

– Semmi hasznom se volt a dologból, csak fölöslegesen tettem meg az utat az egyik faluból a másikba meg vissza, és még

szégyent is hoztam a fejemre.

Néhány nap múlva a róka újra megjelent az apóka udvarán. Megpörkölt talpai már behegedtek, és büntudatosan bocsánatot kért az ötletével okozott kellemetlenségért.

– Az a tűz annyira égetett, hogy nem bírtam ki. És amikor homokkal súroltak, azt hittem, kilehelem a lelkem. Hát még az a csiklandozás! Azt elmondani sem lehet. Rossz ötlet volt, és hála helyett csak bosszúságot okoztam. Mikor aztán az odúmban feküdtem, és az égési sebeimet gyógyítottam, más ötletem támadt. Szép lóvá változom, és az apóka elvezet engem a nagyvárosba. Az ugyan messze van innen, de rengeteg gazdag kereskedő él ott, akiknek mindig szükségük van lovakra, hogy árujukat szállíthassák. Apóka bizonyára annyi pénzt kap értem, hogy az elég lesz öreg napjakra. A ló pedig szintén állat, akárcsak én, és így nem fognak engem sem homokkal súrolni, sem pedig égetni.

Mielőtt az apóka szólhatott volna valamit, a róka szorosan körültekerte bozontos farkát a lábai körül, lehajtotta a fejét, egy helyben háromszor balra perdült, és hogy, hogy nem, egyszer csak egy hatalmas sárga ló állt helyette az udvaron. Büszkén felvetett fejjel várt, aranyszínű sörénye lobogott a szélben, szőre selymesen csillogott, mintha éppen most kefélték volna simára, a lábán indulásra készen feszültek az izmok. Az apókának rossz tapasztalata után nem nagyon volt kedve újra kipróbálni a róka ötletét, de amikor az anyóka meglátta a pompás paripát, mindenről megfeledkezett, és igyekezett meggyőzni az apókát.

– Fogadd meg a róka tanácsát, apóka, vidd el a lovat a városba a vásárra. Egy ilyen szép lóért sok pénzt kapsz, mi pedig mit csinálnánk vele itthon? Vagy talán lóháton akarsz az erdőbe járni fáért? És hogyan tartanánk el ilyen nagy állatot? Semmi hasznunk se lenne belőle. Menj csak a városba, és add el!

Az apóka végül engedett az anyóka unszolásának. Tudta, hogy különben nem lesz nyugta tőle. Szandált húzott, kantárt tett a lóra, és elindult vele a városba. Útközben sokan megfordultak utána, és dicsérték a lovat. Egyeseknek a járása tetszett, másoknak a színe, a lobogó sörénye vagy sűrű selymes szőre.

– Ez aztán ló! Jól jár vele, aki megveszi! – mondták elismerően.

Az apókának hosszú utat kellett megtennie, mire a nagyvárosba ért. Itt azon nyomban megkérdezte, hol a lóvásártér. Elvezette tehát a lovat a vásártérre. Nem kellett sokáig várakoznia, máris megállt előtte a város leggazdagabb kereskedője, aki éppen akkor jött ki a vásárra. Az apóka lova nyomban megtetszett neki, és nehogy más kereskedő vegye meg ezt a gyönyörű állatot, habozás nélkül tizennégy aranyat kínált érte az apókának.

– Éppen jókor jöttél ezzel a lóval, holnap rengeteg árut küldök vásárra, és még egy jó lóra van szükségem. Ne gondolkodj sokáig, csapj a markomba. Ennyit úgysem ad érte senki – mondta büszkén.

Az apóka rögtön elfogadta az ajánlatot, átvette a tizennégy aranyat, megveregette a ló nyakát, elbúcsúzott tőle, és vidáman elindult hazafelé.

Mi történt ezalatt a rókával? Mikor a kereskedő megvásárolta a lovat, szólította az egyik szolgáját, hogy vezesse az istállóba. Ott tiszta friss vízzel megittatták, és finom zabbal megettették. Aztán jött egy jól megtermett legény, lecsutakolta, majd kefével kifényesítette a szőrét.

– Most egészen jól gondoltam ki a dolgot – dicsérte az eszét a róka.

No de aztán reggel! Alighogy megvirradt, kivezették a lovakat az istállóból, mindegyik mellé egy legényt osztottak be, aztán elkezdtek kihordani a raktárból a teával és sóval teli zsákokat, és egymás után rakták a lovak hátára.

– Azt az új sárgát ne kíméeljétek – kiáltották a rakodók –, az kétszer annyit elbír!

A szegény róka azonban elkezdett rogyadozni a teher súlya alatt. Hiszen tulajdonképpen kis állat volt, hogyan is bírhatott volna el annyit, mint egy hatalmas, erős ló? Mivel azonban meg akarta jutalmazni az apókát, összeszorította a fogait, és az összes ismert varázslatot latba vetette, hogy ne rogyjon össze ott helyben a teher alatt.

Amikor az egész rakomány már a lovak hátán volt, elindultak. A róka alig bírta emelni a lábát, botladozott, és alig értek ki a városból, teljesen kimerülve lerogyott az út szélére.

– Furcsa ló ez – mondták a legények. – Olyan erősnek látszott, és mégse bír el semmit. Alighanem hátszló volt, nem pedig igásló.

De most mit csináljunk vele? Délig a vásárra kell érnünk.

Összedugták a fejüket, s végül úgy döntöttek, hogy a sárga ló terhét elosztják a többi ló között, és folytatják az utat. Hiszen az már úgylis annyira legyengült, hogy minden percben kiadhatja a páráját. A róka tehát fekve maradt az út szélén, és pihent. Sokáig kellett várnia, amíg újra annyi erőt gyűjtött, hogy visszaváltozzon rókává. Aztán lassan elindult az erdőbe.

Egy idő múlva megint megjelent az apókák udvarán. Az apóka meg az anyóka örömmel fogadták, hiszen a ló eladása óta olyan jó dolguk volt, mint még soha. Kérdezték a rókát, hogy s mint él, nincs-e valami kívánsága. A róka pedig elmesélte, mi történt vele.

– Meg akartam hálálni a jóságát, apóka, hiszen megmentette az életemet, de most se sikerült végig kitartanom. Hiába, csak kicsi róka vagyok, nem bírtam az erős lovaknak való terhet. Mégis ki szeretném fejezni mély hálámat, és gondoskodni akarok arról, hogy apókák gondtalanul éljék le öreg napjaikat. Ide figyeljenek, milyen ötletem támadt.

Többet már nem mondott, szorosán a lábai köré tekerte bozontos farkát, fejét földig hajtotta, egy helyben balra hármat perdült, és hogy, hogy nem, abban a pillanatban egy hófehér bőrű, gyönyörű, karcsú fiatal lány állt helyette az udvaron, haja dús kontyba volt fésülve. Rámosolygott a csodálkozó öregekre, illedelmesen meghajolt előttük, és így szólt:

– Az unokájuk leszek, és gondoskodom arról, hogy szép öregkoruk legyen. Apóka, vegye magához annak a pénznek egy részét, amit a lóért kapott, és vegyen nekem rajta a városban három selyemkimonót. A legalsó tiszta fehér legyen, amit arra ráveszek, narancsszínű, és nyitott legyezős minta díszítse, a felső pedig lila legyen, és hímezett fehér krizantémok díszítsék. A kimonókon kívül vásároljon egy széles brokátövet, hajtúket és arcfestékeket. Ha majd felöltözöm, és kifestem az arcom, vigyen be, kérem, a városba, és mutasson be mint az unokáját. Jól tudok énekelni és táncolni, meglátják, hogy sok pénzt fogok keresni maguknak.

Az apókát ez teljesen megzavarta, nem tudta, mitévő legyen, de anyóka kedvtelve nézte a gyönyörű lányt, és megráncigálta apóka ingeujját.

– Menj be a városba, és végy meg mindent, amit kíván. Úgy illik, hogy ilyen szép lány szépen legyen felöltözve, kifestve és megfésülve. Kérj valakitől a városban tanácsot, hol és hogyan kell megvenni a kért holmit, mert te ehhez nem értesz.

Apóka habozott:

– De hiszen már annyit tettél értünk, rókácska, menj inkább vissza az erdőbe, és éld a magad életét.

Végül aztán mégis engedett az anyóka unszolásának és a róka rábeszélésének, és eleget tett kívánságuknak.

Nemsokára az egész városban elterjedt a hír, hogy egy gyönyörű énekesnő és táncosnő érkezett a városba, aki nem más, mint egy öreg falusi házaspár unokája. Az emberek közlőről és távolról eljöttek meghallgatni énekét, megnézni táncát, és a gazdag családok megtiszteltetésnek tartották, ha teljesítette kérésüket, hogy lépjen föl lakomáikon. A róka tehát végül is megtalálta a módját annak, hogyan rója le háláját az apókának anélkül, hogy belepusztuljon. Nagyon tetszett neki a városi élet, sok ember vette körül, és mindennap érdekesebbnél érdekesebb történeteket hallott. Ez egészen más volt, mint az erdő magánya, itt nem fenyegették őt csapdák, pajkos fiúk. Énekelt és táncolt, és a megkeresett pénzt gondosan félrerakta. Idővel azonban unni kezdte a város forgatagát, zaját, és heves vágy fogta el az árnyas erdő csendje után. Így hát bejelentette, hogy egy időre pihenni megy, elbúcsúzott barátaitól, összecsomagolta a holmiját, magához vette megtakarított pénzét, és visszatért az öregekhez a faluba. Leírhatatlan volt az apóka meg az anyóka öröme a sok becses ajándék és a sohasem ízelet városi csemegék láttán. A sok aranypénz, amelyet a róka hozott, életük végéig gondtalan és kényelmes öregséget biztosított nekik. Hiába kérték azonban a rókát, hogy maradjon náluk a faluban.

– Köszönöm, apóka, köszönöm, anyóka, de most már eleget voltam emberek között, nem bírom már a zajt, visszavágyódom az erdő csendjébe.

Elbúcsúzott az öregektől, és visszatért az erdőbe. De valahányszor elfogta a vágy az emberek társasága után, alkonyatkor meglátogatta az öregeket, és együtt emlékeztek arra, amit átéltek. S amikor aztán meghalt – mert a rókák sokkal rövidebb ideig élnek,

mint az emberek –, az apóka az erdőben szép kis emlékművet állított neki, amely mai napig is ott áll.

A Három Húr Teaház

Három szakai fiatalember, Kuemon, Szaszuke és Csubei, mindhárman jó barátok és kereskedők, útnak indultak a Szumijosi nevű szentélyhez, hogy részt vegyenek a tavaszi ünnepeken. Mivel az ünnepek pirkadatkor kezdődtek, egy nappal hamarabb akartak odaérni, hogy a kezdetükre már ott legyenek. Bár még csak tavasz volt, elég forrón tűzött a nap, így hát lassabban haladtak, mint ahogy tervezték, és túl gyakran pihentek meg az útjukba eső teaházakban, ezért aztán még jókora út állt előttük, amikor a nap már leáldozni készült.

Mind a hárman épp egy erdő szélén ültek le megpihenni, amelyen még át kellett haladniuk. Szaszuke azonban arra ösztökélte barátait, hogy induljanak tovább, különben rájuk esteledik. Kuemonnak nem volt kedve továbbmenni, és azt javasolta, menjenek vissza a legközelebbi faluba, aludjanak ott, és hajnalban folytassák útjukat.

– De hiszen ez idén kezdetüktől akartuk látni az ünnepeket. Az a legérdekesebb, amikor az emberek pirkadatkor összegyűlnek, és felkészülnek az ünnepi menetre – ellenkezett Szaszuke. – Menjünk csak tovább, nemsokára hűvösebb lesz, és könnyebben fogunk haladni.

De Csubei Kuemonhoz csatlakozott:

– Ez igaz, de estig már nem érünk oda, és sötétben keresztülvágni az erdőn nem lesz kellemes dolog. Kuemonnak igaza van, menjünk vissza. Ha holnap nagyon korán elindulunk, még épp eleget láthatunk.

– Aha, szóval ti tulajdonképpen a kísértetektől meg a rablóktól féltek – nevette ki barátait Szaszuke. – Igazán nem hittem volna, hogy nem mertek keresztülmenni egy erdőn.

– Te talán nem félsz. Tudod nagyon jól, milyen sok haramia csavarog mindenfelé, és milyen furcsa dolgok történnek az elhagyatott helyeken – felelte Kuemon.

– Persze hogy nem félek. És be is bizonyítom. Ha ti nem vagytok hajlandók folytatni az utat, megyek egyedül. Az egész erdei út

néhány lépés, s ha valami történne, majd segíték magamon – mondta Szaszuke, és harciasán az oldalára csatolt rövid kardra csapott.

Barátai hiába figyelmeztették, hiába próbálták lebeszélni a további útról, Szaszuke kitartott szándéka mellett, kinevette barátait, gyáváknak bélyegezte őket, végül is haraggal váltak el egymástól. Kuemon Csubeivel visszament a faluba, Szaszuke pedig szorosabbra húzta tüzőjét, és hátra se nézve nekivágott az erdőnek.

Még szinte az erdei út elején tartott, amikor a napsugarak forrósága csakugyan megenyhült, és nemsokára alkonyodni kezdett. Ekkor hirtelen óriási felhő borította be az eget, majd csendesen, de kiadósán esni kezdett. Erre a meglepetésre nem számítottam, gondolta Szaszuke a csöpögő lombok alatt folytatva útját, és jobbra-balra nézegetve, nincs-e valahol olyan hely, ahol meghúzódhatna az eső elől.

Közben az erdő ritkulni kezdett, és az út egy tisztáson vezetett keresztül. Szaszuke megállt a tisztás szélén, nem volt kedve kimenni a fák alól a zuhogó esőbe, észrevette azonban, hogy a tisztás másik végén fény pislákol. Szaszuke tágra nyitotta a szemét, és ekkor egy ház kivilágított ablakait látta meg. Lám, az embernek sohasem szabad elveszítenie a bátorságát, örült meg Szaszuke, abban a házban nemcsak meghúzódok az eső elől, de meg is szárítkozom, és a hátralevő utat már rövid idő alatt megteszem. Kilépett a tisztásra, és a zuhogó esőben futni kezdett egyenesen a ház felé. A ház az út szélén állt, kerítés se volt körülötte, és a veranda tolóajtaja tárva-nyitva állt. Szaszuke habozás nélkül ledobta átázott szandálját, fölszaladt a verandára, és belépett az olajmécsessel megvilágított szobába.

A szoba nagyon kényelmesnek látszott, padlóját ragyogóan tiszta gyékények borították, és a sarkában lakkozott faburkolatú oszlopos benyíló volt. A benyílóban pókhálómintával díszített porcelán melegítő állt, az izzó szén kellemes vörös fényt árasztott, sőt a melegítő mellett levő asztalkán rizsborral teli karcsú porcelán kanna meg egy csésze állt. Szaszuke csak azt találta furcsának, hogy senkit se talált a helyiségben, a ház többi részében sem mozdult

semmi, s az eső kopogásán kívül sehonnan semmilyen hang sem hallatszott.

Szaszuke azonban nem sokáig törte a fejét ezen a különös csenden, sem azon, hogy került az erdő közepére egy ilyen szépen berendezett ház. Örült, hogy száraz helyen van, kicsavarta vizes ingujját, melengette a kezét az izzó szén fölött, s rászánta magát, hogy megissza a bort, akárkinek is készítették oda, mert érezte, hogy nedves ruhája hidegen tapad a hátához, és orrát csiklandozni kezdi a tüszögés.

Már kinyújtotta a kezét, hogy bort tölt magának, ha már nincs itt senki, akivel koccinthatna, ekkor azonban a házban nyikorogni kezdett egy falépcső, amely nyilván az emeletre vezetett. Aztán halk léptek nesze meg selyemsuhogás hallatszott, majd könnyedén kinyílt az ajtó, és a szobába egy lány lépett be. Olyan gyönyörű volt, hogy Szaszukénak elállt a lélegzete, és nem győzte eléggé dicsérni az esztét, hogy nekivágott az erdőnek, és így nemcsak az ünnepség kezdetét látja meg Szumijosiban, hanem ráadásul ilyen kellemes társaságban fogja eltölteni az estét is. A lánynak finom hosszúkás arca volt, vérpiros szája, ragyogó szeme fölött szabályosan ívelt a szemöldöke, dús fekete haját hosszú ezüsttűk és apró elefántcsont fésűk díszítették. Törékeny termetét pompás aranyszállal hímzett, virágmintás vörös selyem takarta, amelyet a derekán a szivárvány minden színében játszó széles brokátöv tartott össze. A kimonó hosszú ujjá csaknem a földig ért, és a lány ápolt kezében egy fekete bőrrel bevont hosszú nyakú háromhúros szamiszent tartott.

A gyönyörű lány a helyiség közepén bájos mozdulattal fél térdre ereszkedett, mint amikor a könnyed fuvallat meghajlítja a fűszálat, letette hangszerét, és illedelmesen meghajolt Szaszuke előtt. Szaszuke kihúzta derekát, majd ugyanolyan udvariasan meghajolt, aztán bocsánatot akart kérni, hogy hívatlan vendégként betolakodott egy idegen házba. De mielőtt kinyithatta volna a száját, a lány kedvesen elmosolyodott, nyomatékosan nemet intett fejével, közelebb húzódott Szaszukéhoz, és szó nélkül nyújtotta neki a csészét. Szaszuke csak ekkor döbbsent rá, hogy a lány egész idő alatt egyetlen szót sem szólt, még csak nem is köszöntötte őt. Bizonyára néma szegény, gondolta Szaszuke szánakozva, és ő sem szólalt meg, csak elmosolyodott, átvette a lány kezéből a csészét,

megvárta, amíg megtölti borral, és ivott az italból, amely csodálatos módon még mindig kellemesen meleg volt. A lány, látva, mennyire ízlik vendégének az ital, újra töltött, egyik csészét a másik után, de mindig elutasítóan megrázta a fejét, amikor Szaszuke őt kínálta meg. A karcsú porcelán kanna végül teljesen kiürült, és Szaszuke nem tudta, mitől mámorosodott meg jobban, az italtól-e vagy a lány bájától. Ekkor a lány intett neki, hogy helyezze kényelembe magát, ölébe vette hangszerét, pengetőt húzott ki ruhája öve mögül, és játszani készült vendégének.

Szaszuke észre sem vette, hogy közben már rég elállt az eső, és a ruhája megszáradt, s eszébe se jutott, hogy tovább kellene indulnia. Kényelmesen egy lakkozott faoszlopnak támasztotta a hátát, csodálattal nézte gyönyörű vendéglátóját, és arra gondolt, mit szólnak majd a barátai, ha elmeséli nekik, milyen szép és szokatlan élményt mulasztottak el.

A lány felhangolta szamiszenjét, és egy különös dallamot kezdett játszani, amelyhez hasonlót Szaszuke még sohasem hallott. A hangok időnként halkán és elnyújtottan, időnként pedig zajosan és szorongóan zengtek, mintha a zene nemcsak a szamiszenből, hanem mindenünnen hallatszott volna. A hangszeret pengető lány közben tekintetét egyetlen hallgatójára szegezte, és a szeme úgy izzott, mint a parázs.

De az volt a legfurcsább, hogy bizonyos időközökben túl erősen pengette meg a középső húrt, és ilyenkor Szaszuke úgy érezte, mintha a nyaka köré valamilyen láthatatlan vékony, sima és hideg huzal tekeredne. Amikor végigsimította a nyakát, az érzés megszűnt, mintha az a láthatatlan valami elszakadt volna, s ilyenkor a lány haragosan összehúzta szemöldökét, de aztán ismét elmosolyodott, és tovább játszott. De a középső húrt egyre gyakrabban és egyre erősebben pengette meg, és Szaszuke úgy érezte, hogy egyre nehezebben tud az ellen a láthatatlan valami ellen védekezni. S ekkor gyanút fogott, hogy itt valami nincs rendben, és kihúzta hüvelyéből rövid, éles kardját, hogy szükség esetén idejében védekezhessen. Ekkor a lány haragosan ránézett, és olyan erővel pengette meg a középső húrt, hogy az elpattant, és Szaszuke teste köré csavarodott. Szaszukének ugyan sikerült egy helyen elmetszenie, de már késő volt, s mire észbe kapott, már szorosan a

lakkozott oszlophoz volt kötözve. Nagy bajba került, mert amikor a rácsavárodó húrra suhintott, kardja kirepült a kezéből, és a fekete bőrrel bevont szamiszen közepébe vágódott. A lány haragos tekintete megenyhült, szomorú, fájdalmas pillantást vetett a megkötözött Szaszukéra, aztán lassan felállt, és hangszerével a karjában ugyanolyan nesztelenül elhagyta a szobát, mint ahogy bejött.

Az egész házban ismét teljes csend honolt. Kívülről behatolt az éjszaka hidege, az olajmécses lángja remegni kezdett, egyre gyengült, végül kialudt. Szerencsére a megkötözött Szaszuke nem maradt sokáig a koromsötétben, mert csakhamar virradni kezdett. Szaszuke a hajnal halvány fényében csodálkozva látta, hogy a ragyogóan tiszta gyékények, amelyek tegnap a padlót borították, szakadozottak és félig korhadtak, mindent ujjnyi vastagságú porréteg borít, és a veranda ajtaja nem áll nyitva, hanem ki van döntve, ott, ahol tegnap a porcelán melegítő állt, csak egy kupac szemét tornyosodik, és a boroskancsó helyén egy nagyobb, a csésze helyén pedig egy kisebb kődarab hever. Úgy látszik, mindezt csak álmodtam, gondolta Szaszuke, de a húr, amellyel szorosán az oszlophoz volt kötözve, nem volt álom. Az előszoba ajtajához vezető vércseppek pedig egész biztosan nem voltak ott este. Szaszuke egy ideig töprengett a rejtélyen, s aztán szépen elaludt.

Amíg aludt, a korhadó falak résein át behatoltak a napsugarak, és Szaszukét Kuemon kívülről behallatszó hangja ébresztette fel:

– Nézd csak, Csubei, milyen furcsa felirat van ezen a cégéren! Három Húr Teaház.

– Hej, Kuemon, Csubei, gyertek ide, szabadítsatok ki! – kiáltotta Szaszuke ölömmel.

– De hiszen ez Szaszuke – csodálkozott Csubei. – Hogy kerültél ide? És mi a csoda történt veled?

A barátok bementek a szobába, és kiszabadították Szaszukét, aki röviden elmesélte nekik éjszakai élményét, majd azt mondta, hogy meg kell néznie, nem sebezte-e meg akaratlanul azt a gyönyörű lányt. Mind a hárman elindultak a vércseppek nyomán, a félig elkorhadt falépcsőn felmentek az emeletre, s ott a tető alatt egy óriási szakadozott pókhálót találtak, amely alatt egy óriási póktetem hevert. A pók testének közepéből Szaszuke kardja állt ki.

– No látod, hogy igazunk volt – mondta szemrehányóan Csubei.
– Mindenféle furcsa dolog történik a világon, és éjszaka nem tanácsos az erdőben járni. Most a saját bőrödön tapasztaltad.

– De egy pillanatig sem féltem – felelte büszkén Szaszuke. Kihúzta kardját a pók teteméből, és visszadugta a hüvelyébe.

Aztán a három kibékült barát továbbstietett Szumijosiba, hogy legalább délre odaérjenek, és még valamit láthassanak az ünnepségekből.

A majmok Buddhája

Élt egyszer valahol egy apóka meg egy anyóka, és az apókának sok bajt okoztak a madarak. Mit ért vele, hogy gondosan művelte földecskéjét, szorgalmasan kigyomlált, a dudvát, reggeltől estig szorgoskodott, ha aztán odarepültek azok a semmirekellők, és lecsipkedték a friss hajtásokat. Sohasem takarított be olyan termést, amilyenre számított. Nehéz álmok kezdték gyötörni. Egész éjszaka hánykolódott az ágyban, és mindig azt álmodta, hogy óriási madarak szálltak le a földjére, és az utolsó kalászig megették a termést. Minden reggel kiverte a verejték.

– Anyóka, nekem ebből elegendő volt – mondta egyszer reggel egy ilyen rossz éjszaka után. – Készíts valamilyen ételt, szedj össze egy csomó színes rongyot, bizonyára elég összegyűlt annyi év alatt. Felöltözöm madárijesztőnek, és elriasztom a madarakat.

Az anyóka főzött egy nagy tál kölesgombócot, átkutatta a félig üres ládákat a házban, és kiszedte belőlük a rongyokat. Az apóka aztán felöltözött. Micsoda madárijesztő lett belőle! A fején rojtos zöld sapka, a testén rövid köpenyke, alatta szoknya, de a köpeny és a szoknya is mindenféle színű kelmedarabokból volt összefércelve, fehérekből, feketékből, kék virágmintásakból, a derekára meg hosszú piros szalagot kötött. Aztán a rizsföld közepére állt, széttárta a karját, és a ráaggatott rongyok lobogtak az enyhe szélben. Nagyapó ide-oda ugrált, rázta a vállát, izgett-mozgott, és valóban egyetlen madár sem mert letelepedni a földjére és lecsipkedni a hajtásokat. A nagyapó nem győzte dicsérni ötletét.

– Adok én nektek, telhetetlen tolvajok! Most már nem laktok jól a termésemből.

De minél magasabbra emelkedett a nap, annál lassabban rázta a karját, és egyik lábáról a másikra állt fáradtságában. Végül olyan álmos lett, hogy majd leragadt a szeme.

– Már olyan sok madarat elkergettem, hogy nem lesz semmi baj, ha leülök egy kicsit a mezsgyére, és eszem egy falatot.

Leült, kényelmesen keresztbe tette a lábát, és batyujából elővett egy kölesgombócot. De még meg sem ette, keze az ölébe hullott,

feje lekókad, és az apóka egy perc múlva már úgy aludt, mint a tej. A tavaszi napocska kellemesen süttött, az apóka pedig nyugodtan szuszogott. Egy hang sem hallatszott sehol, még azok a szemtelen madarak is elbújtak valahová az árnyékba.

Egyszer csak hangos rikácsolás törte meg a csendet, és az erdőből egy majomcsapat rontott ki. A majmok rikoltoztak, túl akarták kiabálni egymást, de közben figyelmesen kémlelték a környéket, és az egyik észrevette a tarka rongyokkal teleaggatott apókát, amint ültében alszik. Tüstént odahívta a társait, és a majmok kíváncsian körülvették az alvó öreget. Egy ideig némán és óvatosan figyelték, menekülésre készen, ha meg találna mozdulni, de az apóka úgy aludt, hogy semmit sem tudott a világról. A madárijesztés teljesen kimerítette. A majmok kezdték magukat biztonságban érezni, az egyik bátran benyúlt az apóka batyujába, és kivett belőle néhány kölesgombócot. A majmok jó étvágygal nekiláttak, közben óvatosan szemmel tartották az apókát. Az apóka meg se moccant. Az a majom, amelyik a gombócokat fölfedezte, egészen közel merészkedett hozzá, és jól szemügyre vette.

– Tudjátok, mi lehet ez? – szólalt meg végül. – Egy új Buddha-szobor, és a gombócot az emberek áldozták neki.

– Igazad van – helyeselt egy másik majom –, ez egész biztosan egy új Buddha-szobor. Nézzétek, milyen gyönyörű. Sohasem láttam ilyen szépet – simította végig a színes rongyokat. Most már mindnyájan biztonságban érezték magukat, hangosan kiáltozva dicsérték a szobrot, gyönyörködve rángatták a színes rongyokat, végül a legnagyobbik közülük így szólt:

– Magunkkal visszük az erdőbe, és fölállítjuk a mi kis templomunkban. Az összes többi állat irigyelni fog bennünket, hogy ilyen szép, különleges Buddhánk van.

A többiek lelkesen egyetértettek a javaslattal. Néhányan mindjárt össze is kulcsolták a kezüket ülőkének, a többiek óvatosan fölemelték a tarka Buddhát, és ráhelyezték az eleven ülőkére. Az apókát már előbb fölébresztette a nagy lárma, de mivel hallotta, miről beszélnek a majmok, kíváncsi lett, és elhatározta, hogy úgy tesz, mintha valóban szobor volna, meglátja, hova viszik majd. Jól mulatott magában. Csak el ne áruljam magam, gondolta, és

elképzelte, milyen nagyot nevet majd az anyóka, amikor elmeséli neki ezt a mulatságos esetet.

A majmok vidáman mentek, és gyöngéden hintáztatták a szobrot, nehogy valami baja essék. Amikor a folyóhoz értek, a legsekélyebb gázlót választották. Hiszen a szobruk gyönyörű ruhájának nem szabad megnedvesednie. Örömben rázendítettek egy énekre. Lehet, hogy ezt nem mindenki tartotta volna éneknek, mindegyik más dallamot fúj, de nekik tetszett:

Hé!
Mindenki vigyázzon,
nehogy Buddhánk megázzon!
Hé, hé, hé!

Közben egy kis majom fölrikkantott:

– Jó magasan tartsátok Buddhát! Ne féljete, hogy a farkincátok vizes lesz! Fő az, hogy Buddha farka száraz maradjon! – közben ő emelte a farkát a legmagasabbra. Az apóka alig bírta türtőztetni magát, nehogy nevetésben törjön ki, látva, milyen gondosan ügyelnek rá a majmok.

Végre átkeltek a folyón, és folytonos rikoltozás közben felvitték apókát a hegyekben álló kis templomukba. Nem volt az igazi templom, hanem egy mély barlang, amelynek végében egy régi fatalapzat állt oltárként. A majmok bizonyára egy elhagyott kolostorból cipelték ide. Óvatosan az oltárra ültették apókát, és magukon kívül voltak a gyönyörűségtől. Először egészen közlelől nézték, aztán hátramentek a barlang bejáratáig, és onnan gyönyörködtek benne:

– Milyen szép Buddhánk van... Ilyen sehol sincs a világon!

Végül elhatározták, hogy ők is hoznak Buddhájuknak áldozati ajándékokat, hadd érezze magát jól náluk. Azon nyomban szét is szaladtak, mintha puskából lőtték volna őket ki, hogy Buddhájuknak méltó ajándékokat keressenek. Aztán órákon keresztül egyenként szállingóztak vissza a barlangba, és a talapzatra raktak mindent, amit találtak. Mindegyik földig hajolt, és rikácsoló hangon elénekelte:

– Ó, fennkölt Buddha, fogadd kegyesen ezt a jelentéktelen ajándékot egy nyomorúságos majomtól.

Az egyik egy marék ízletes mogyorót hozott, a másik erdei gyökeret, a harmadik egy aranyat, amelyet nyilván egy figyelmetlen kereskedőtől vagy zarándoktól csent el, a negyedik egy törött legyezőt, az ötödik a szivárvány minden színében játszó kavicsot, egyszóval mindegyik azt tette a talapzatra, ami a legjobban tetszett neki. S mire valamennyien bemutatták áldozatukat, egy egész halom ajándék tornyosodott a talapzaton. Az apóka közben teljesen megmerevedett, fájt a háta, s úgy érezte, mintha fából volna a teste. De nem mert megmozdulni, ki tudja, mi történt volna, ha elárulja magát. Így hát türelmesen várta, mi lesz ennek a vége. Mikor az utolsó majom is elébe tette ajándékát, egy ideig ténferegtek a barlangban, de csakhamar beteltek Buddhájuk csodálatával, és kimentek az erdőbe új szórakozást keresni. Amikor az apóka egyedül maradt a barlangban, megvárta, amíg odakint valahol a távolban elhal a majomrikoltozás, aztán megkönnyebbülve lemászott a talapzatról.

– Ha még tovább tart ez a hercehurca – gondolta –, még valóban fából faragott szoborrá váltam volna.

Kiválogatta az ajándékok közül azt, amit hasznavehetőnek tartott, különösen gondosan elrejtette az aranyat. Ilyen nagy pénz még sohasem volt a kezében. Aztán gyorsan elhagyta a barlangot, és ugyancsak szaporázta lépteit, nehogy a majmok elfogják valahol. Mielőtt hazament volna, a városban fölváltotta az aranyat, és egy nyári meg egy téli kimonót vásárolt anyókéé meg magánéé, aztán még dobozsámra mindenféle finom csemegét. Micsoda öröm volt otthon. Az anyóka a hasát fogta nevéttében, amikor apóka elmesélte, hogyan vitték át a majmok a folyón, és mennyire vigyáztak, hogy egy vízcsepp se fröccsenjen rá. Aztán elénekelte a majmok rikácsoló énekét is. Az anyóka nem tudott betelni a történettel, apókééé újra meg újra el kellett mesélnie, hogyan hajlongtak előtte a majmok, miközben „fennkölt Buddhának” szólították.

A hangos nevetés odacsábította apókééé irigy szomszédasszonyát. Megállt a kapuban, és bekiáltott:

– Hé, egyedül vannak otthon?

– Csak jöjjön beljebb – hívták apókééé a szomszédasszonyt, és azonnal megkínálták a városból hozott finomságokkal.

– Mit ünnepelnek? Mire ez a gazdag lakoma, ha szabad kérdezni? – kíváncsiskodott alamuszi mosollyal az irigységtől sápadt szomszédasszony. Az apóka mindent elmesélt neki, és még az új kimonókkal is eldicsekedett. A szomszédasszony gyorsan elbúcsúzott, és hazasietett. Alig bírta kivárni, amíg a férje megérkezik az erdőből. És amikor megérkezett, arra se volt ideje, hogy levesse szandálját, a felesége máris rákezdte:

– Ide hallgass, holnap nem fogsz dolgozni, hanem kimégy a mezőre madárijesztőnek. Nézd csak meg, mi mindent szerzett a szomszéd. Pedig milyen tutyimutyi ember! Te biztosan ügyesebb leszel!

Aztán szépen sorjában elmesélt mindent, amit az apókától és az anyókatól hallott. Majd foszlányokra tépett egy szép szövetet, amelyből ruhát akart varrni, és reggel ráaggatta a férjére.

– Menj ki gyorsan a rizsföldre, és várj, amíg odajönnek a majmok!

A szomszéd kiment a földre, de nem álldogált ott, és nem hessegette el a madarakat, mert neki nem okoztak annyi bajt, mint az apókanak, hanem azon nyomban leült a mezsgyére, keresztbe tette a lábát, ölébe ejtette a kezét, lehajtotta a fejét, mintha mélyen gondolkozna, és várta a majmokat. A várakozásban már annyira elálmosodott, hogy majd leragadt a szeme, amikor rikácsolást hallott, és az erdőből kimentek a majmok.

– Itt van! Itt van! – kiabálták lelkesen. – A mi Buddhánk visszajött a helyére!

– Nincs rajta olyan szép ruha, mint tegnap, de nem baj, visszavisszük a templomunkba!

Összekulcsolták a kezüket, s az ily módon rögtönzött hordszékre ültették a szomszédot, és ringó léptekkel vitték a folyóhoz. A szomszéd kényelmetlenül ült, a majomrikácsolás sem tetszett neki, de sebaj, amit majd kap, az megéri ezt a kellemetlenséget. A folyóhoz érve a majmok megkeresték a tegnapi sekély gázlót, és elkezdtek énekelni:

Hé!
Mindenki vigyázzon,
nehogy Buddhánk megázzon!
Hé, hé, hé!

Ezt a rikácsolást nevezik éneknek! – gondolta a szomszéd, és alig bírta visszafojtania nevetést. De amikor a folyó közepén a majmok elkezdtek kiabálni: – Jó magasan tartsátok Buddhát! Ne féljete, hogy a farkincátok vizes lesz! Fő az, hogy Buddha farka száraz maradjon! – nem tudott tovább uralkodni magán, úgy nevetett, hogy még a könnyei is potyogtak.

– Ez nem Buddha! Ez nem Buddha! Ez ember! Csaló! – gerjedtek haragra a majmok, dühösen a vízbe dobták a szomszédot, rikoltozva átgázoltak a folyón, és eltűntek az erdőben.

A szomszédot elragadta az ár, és egyre sebesebben vitte lefelé. Már-már búcsúzott az életétől, amikor a víz közelebb sodorta a parthoz, s ott sikerült egy szomorúfűz ágába kapaszkodnia. Nagy nehezen kimászott a partra, és csuromvizesen, kimerülten elindult hazafelé. A ráaggatott rongyok cafatokban lógtak rajta, csurgott belőlük a víz, és akadályozták a járásban. Így nem mehet tovább, gondolta, még találkozik valakivel, és az egész falu rajta fog nevetni. Elrejtőzött hát a bozótban, és várt, amíg besötétedik.

Csak sötétedés után indult haza, s amikor a falu közelébe ért, megszorította lépteit. Nehogy a szomszédal találkozzak, gondolta, és futásnak eredt. Irigy felesége már rég a kerítésnél állt, és várta a férjét. Amikor az esti homályban meglátta, hogy futva közeledik, azt hitte, valóságos kincseket hoz, azért ugrádozik örömeben.

– Most új ruhákat veszünk, ezeket a régi rongyokat már látni se akarom! – mondta, és még mielőtt a férje hazaért volna, ledobta magáról régi toldott-foldott ruháját, összeszedte a férje ruháit is, és bedobta a tűzbe.

– Mától kezdve más ruhákba öltözünk!

Bizony öltöztek is. A szomszédéktól kellett régi ruhákat kunyerálniuk, hogy ne járjanak szégyenszemre meztelenül.

Az eladott álom

Jukicsi és Moszukejő barátok voltak. Jukicsi vidám, csaknem könnyelmű fiatalember volt, Moszuke pedig éppen az ellentéte. Komoly és nagyon megfontolt. Ennek ellenére azonban nagyon szerették egymást, és ha az egyik üzleti útra készült – ugyanis mindketten kereskedők voltak –, gyakran addig várt, amíg a másik is csatlakozhatott hozzá.

Most is együtt rótták az utat. Nagy hőség volt, és így nagyon megörültek, amikor dél felé egy erdőbe értek, és megpihenhettek egy terebélyes jávorfa alatt. Alighogy letelepedtek, Jukicsi mély álomba merült.

Moszuke egy ideig nézte alvó barátját, majd fölsóhajtott:

– Olyan nyugodtan alszik itt, mintha otthon volna. Én ezt sohasem tudnám megtenni. Félnék, hogy közben meglopnak. Szívesen hajtánám álomra a fejem, de hiába, kint a természetben egyszerűen nem tudok aludni.

Miközben Moszuke így töprengett, egyszer csak észrevette, hogy Jukicsi bal orrlyukából egy darázs röppent ki. Moszuke csodálkozva nézett utána. A darázs a szemközti domboldalon álló sziklához repült, de nemsokára visszatért, és eltűnt Jukicsi jobb orrlyukában. Moszuke sohasem látott még ilyen különös dolgot.

Röviddel ezután Jukicsi fölébredt, nevetve fölült, és azt mondta:

– Hihetetlen, milyen furcsa dolgot álmodtam. El kell mondanom neked. Egy magas sziklán álló fenyőt láttam, éppen olyat, mint az ott. A fenyő körül egy darázs keringett, és azt zümmögte: Ezen a helyen ássál! Elkezdtem ásni, és a földben egy nagy korsó aranypénzt találtam. Annyi pénzt még sohasem láttam életemben, legföljebb álmomban.

– Ez valóban különös álom volt – felelte Moszuke. – A te helyedben megnézném, van-e valami az alatt a fenyőfa alatt. Amíg te nyugodtan aludtál, én láttam azt a darazsat, amelyről álmodtál. Az orrlyukadból röppent ki, elrepült ahhoz a sziklához, aztán visszarepült az orrlyukadba. Ennek valamit jelentenie kell!

Jukicsi nagyot nevetett:

– No, ezután ne panaszkodj, hogy nem tudsz kint aludni. Te is szépen elaludtál ebben a hőségben, és álmodtad az egészet. Csak nem képzeled, hogy egy darázs van az orromban?

Moszuke azonban kitartott az állítása mellett, és megpróbálta rávenni barátját, hogy ne vegye olyan könnyen a dolgot, de hiába. Végül aztán így szólt:

– Ha nem akarsz a fenyő alatt ásni te, megpróbálom én. Tudod mit? Add el nekem az álmodat.

Jukicsinek megtetszett a dolog.

– Nem rossz ötlet. Álmodat még nem árultam. Mennyit adsz érte?

– Azt mondtad, hogy rengeteg aranyat láttál. Barátod vagyok, nem akarlak becsapni. Mondd meg te, mennyire becsülsz az álmodat.

Egy ideig alkudoztak, végül háromszáz ezüstben állapodtak meg.

– Ilyen jó üzletet még életemben nem kötöttem. Ennyi pénzt kapni egy közönséges álomért! – nevetett Jukicsi. – De most már sietnünk kell, mert későn érünk a vásárra.

A barátok hangosan beszélgettek, mert azt hitték, hogy egyedül ülnek az erdő szélén. Nem tudták, hogy beszélgetésüket kihallgatta Kacsiemon, egy kapzsiságáról híres kereskedő. Ő is a városba igyekezett, és szintén pihent a bokrok között. El is aludt, és csak a két jó barát beszélgetése ébresztette föl. Kárörvendően nevetett:

– Nahát, micsoda becsületesek! Megvenni egy álmot! Jó, hogy olyan hangosan beszéltek. Elárulták, hol a kincs. Én pedig megszerzem ingyen.

Kacsiemon fűtyült a vásárra, fölmászott a sziklára, és ásni kezdett a fenyő gyökerei között. Nemsokára valamilyen kemény tárgyon csikordult meg az ásója. A gödörből aztán egy öblös agyagkorsót emelt ki, amely Színültig tele volt aranypénzzel. Összetörte a korsót, és az aranyat a tarisznyájába tömte. Annyi volt, hogy alig fért bele. A városban aztán vendéglőt vett a talált pénzen, és gazdag ember lett belőle. A kincs azonban nem hozott neki szerencsét. Egy idő múlva mindenét elvesztette. Nemcsak a talált kincse úszott el, hanem régi vagyona is, és koldusbotra jutott.

A két jó barátnak sok dolga volt a városban, és így Moszukénak csak harmadnap jutott eszébe az álom. Elbúcsúzott Jukicsitól, és visszatért arra a helyre, ahol az álmot megvásárolta. Kíváncsi volt,

igazat mondott-e az álom. Fölmászott a magányos fenyőhöz, de milyen csalódás érte, amikor meglátta, hogy a fa gyökerei már alá vannak ásva, és a gödörben agyagcserepek hevernek!

– Valaki megelőzött, és elvitte a kincset – sóhajtotta Moszuke, és szomorúan vizsgálgatni kezdte a cserepeket. Egy cserépen elmosódott felírást fedezett föl. Jó ideig tartott, amíg sikerült elolvasnia. A cserépen ez állt: „Az első a hét közül.”

Ha ez volt az első a hét közül, gondolta Moszuke, akkor hatnak még a földben kell lennie, és reménykedve ásni kezdett. Nemsokára megtalálta a hat agyagkorsót, és mind a hat színültig tele volt arannyal.

A talált pénzen Moszuke is nagy vendéglőt épített a városban, és Öblös Kancsónak nevezte el. Gazdagon és elégedetten élt ezután, és soha semmiben nem szenvedett hiányt.

Barátja, Jukicsi gyakran eljárt hozzá, és mindig ezekkel a szavakkal köszöntötte:

– Hogy vagy, Moszuke? Eljöttem megnézni, mit csinál az álmom.

Ilyenkor mindig nevetve veregették egymás vállát, aztán Jukicsi leült a legjobb rizsborral töltött legöblösebb korsó mellé.

A fehér daru

Élt egyszer egy apa meg egy anya, egyetlen fiuk volt, akit Csutarónak hívtak. A szülők öregek voltak már, és így Csutaro művelte a család rizsföldecskéjét, s ha a földön nem volt éppen sok munka, kijárt az erdőbe fáért, eladta a városban, és ez a kis bevétel javított valamit szűkös megélhetésükön. Szorgalmas és engedelmes fiú volt, de a szülei mégis gyakran szidták, mert nagyon jószívű volt, és gyakran megtörtént, hogy ha a városból hazamenet egy koldussal találkozott az úton, megosztotta vele azt a pár rézgarast, amelyet a fáért kapott, és sohase utasított el senkit, aki egy kis ennivalót kért tőle. De idős apja olyankor haragudott rá a legjobban, ha együtt mentek ki az erdőbe. Az öreg szeretett volna elejteni valami vadat, hogy kissé változatosabbá tegye az egyhangú kosztot, de Csutaro mindig ködobással vagy hangos kiáltozással elriasztotta a madarat vagy más állatot, amelyet az apja zsákmányul szemelt ki.

– A fiunk ugyan nagyon dolgoz, azt meg kell adni, de nem sok sütnivalója van. Egész életében a földet fogja túrni, vagy az erdőben fog robotolni. Egyáltalán nem ismeri az életet... – mondogatták a szülei egymásnak, de a fiuknak is. Egy szép napon Csutaro ugyanúgy, mint máskor, az erdőn keresztül hazafelé tartott a városból. Vidáman telt az útja, nézte a fákat, hallgatta a madarak énekét. Egyszer csak furcsa hang ütötte meg a fülét. A hang irányába nézett, és egy magas fa ágvillájába szorult fehér darut pillantott meg, amely sehogy sem tud onnan kiszabadulni. A feje lekókadott, és erőtlenül csapkodott a szárnyaival. Csutaro nem tétovázott, gyorsan fölmászott a fára. A daru szorongva nézett rá. Csutaro gyöngéden kiemelte az ágvillából, és ekkor észrevette, hogy a madár meg van sebezve. Szárnya alól hosszú nyílvessző állt ki.

– Szegénykém – simogatta meg Csutaro a madarat –, milyen sokat szenvedhetél! Megsebzett egy vadász, nem tudtál továbbrepülni, és sebzetten az ágak közé szorultál. De ne félj, most már minden jó lesz, a seb nem veszélyes.

Óvatosan kihúzta a nyilat a daru testéből, gondosan kitisztította és bekötözte a sebet. Aztán fogta a madarat, bevitte mélyen az

erdőbe, és egy biztonságos helyen letette a bokrok közé.

– Meglátod, nemsokára vígan fogsz repülni! – vigasztalta, és folytatta útját hazafelé.

Aztán eljött az évnek az az időszaka, amikor a mezőn nem volt sok munka, Csutaro minden reggel kijárt az erdőbe fáért, és csak késő este tért haza. Egyszer, amikor megint az erdőben volt, egy szép fiatal lány állt meg a házuk előtt. A karján nagy batyut cipelt, mintha hosszú útra indult volna. A kerítésen keresztül halk, de csengő hangon bekiáltott a házba, otthon van-e Csutaro úr. A házból kijött Csutaro öreg édesanyja, és nagyon meglepődött, hogy egy ilyen szép lány keresi a fiát.

– Jöjjön beljebb, kisasszony, de a fiam nincs itthon. Fáért ment az erdőbe, és csak sötétedéskor jön haza. Ha akarja, várja meg odabent.

A szép lány nem fogadta el a meghívást, leült a padkára a ház előtt, és ott várta türelmesen Csutarót. Az öreg szülők kíváncsian kerülgették, és igyekeztek beszédbe elegyedni vele, hogy megtudják, mit keres egy ilyen szép lány az ő falujukban, de próbálkozásuk sikertelen maradt. A lány ugyan kedvesen és udvariasan mosolygott, de minden kérdésre csak azt válaszolta, hogy megvárja Csutarót.

Végre, amikor már teljesen besötétedett, nagy köteg fával a hátán megjött Csutaro. A szép lány fölállt, meghajolt, és finom, halk hangján megkérdezte:

– Csutaro úrhoz van szerencsém?

– Igen, Csutaro vagyok – felelte csodálkozva Csutaro. – Mit kíván tőlem?

– Reggeltől várok már itt magára – felelte a szép lány, és szerényen mosolygott Csutaróra.

– Jöjjön be a házukba, bizonyára fáradt már – mondta Csutaro, akit zavarba hozott a szokatlan látogatás. Bekísérte a lányt, és megkínálta a család szerény eledelével. A lány nem utasította el a meghívást, a küszöbön levetette szandálját, és megvacsorázott Csutaróval meg öreg szüleivel. Amikor a vacsorát befejezték, a lány ismét kedvesen elmosolyodott, szemérmesen lesütötte szemét, és megkérdezte Csutarót, tetszik-e neki annyira, hogy feleségül vegye. Csutaro majd kővé vált meglepetésében. Ilyen szép lány, és

feleségül menne egy szegény paraszthoz és rőzszeszedőhöz? A szülők is ijedten közbeszóltak: honnan szerezhette az ő fiuk annyi pénzt, hogy megnyerjen és eltartson egy ilyen szép feleséget! A család nagyon szegény, és a fiuknak még sokáig kell várnia arra, hogy megnősülhessen.

A szép lány azonban nem értett ezzel egyet:

– Ahhoz, hogy az ember boldog legyen az életben, nem kell gazdagnak lennie, az a fő, hogy jó szíve legyen. Ha beleegyeznek abba, hogy a házukban maradjak, nem fogják megbánni. Mindenféle munkát el tudok végezni, és négyesben jól megy majd a sorunk.

Amikor Csutaro öreg édesanyja meghallotta, hogy a menyasszony nemcsak szép, hanem még dolgozni is tud, nagyon megörült, mert arra gondolt, hogy segítőtársa lesz. Így aztán az öreg szülők végül is beleegyeztek a házasságba, és Csutaro magánkívül volt örömeiben. Hiszen álmodni se mert arról, hogy ilyen gyönyörű felesége lesz. Megkérdezte, hogy hívják a lányt.

– Hívjál Odaadó Komacsinak.

Aztán csomóra kötött kendőjéből pénzt vett elő, és elküldte Csutarót, hogy vásároljon ennivalót meg rizsbort. Nagy lakodalmat rendeztek. Az öregeknek még sohasem volt részük ennyi jóban, és nem győzték eléggé dicsérni fiuk újdonsült feleségét.

Csutaro ismét eljárt az erdőbe, de munkája befejeztével sietett haza, hogy minél előbb a feleségével lehessen, és arcáról egész nap nem tűnt el a boldog mosoly. A feleségének csak úgy égett a keze alatt a munka, és ha az anyósának eszébe jutott valami, amit még el kellene végezni, az már régen készen volt. Így hát mind a négyen elégedetten éltek, és örömük még nagyobb lett, amikor Odaadó Komacsi egészséges fiút hozott a világra.

Eltelt bizonyos idő. Egy este, amikor Csutaro úgy, mint máskor, hazajött a mezőről, és vacsora után fáradtan pihent a gyékényen, Odaadó Komacsi ezt mondta:

– Naphosszat nehéz munkát végzel, mégis olyan szegényen élsz. Ha valami üzletet nyithatnánk, nem kellene egész nap a mezőn hajlonganod, vagy az erdőben gürcölnöd. Én jól tudok szőni, és ezzel kezdhethetnénk.

Aztán csomóra kötött kendőjéből kivett egy marék pénzt, és elküldte Csutarót, vegyen rajta egy szövőszéket és mindent, ami a

szövéshez szükséges.

Csutaró másnap mindent elhozott a városból, amire a feleségének a szövéshez szüksége volt, Odaadó Komacsi pedig megkérte, állítsa föl a szövőszéket házacskájuk padlásán. Aztán figyelmeztette Csutarót és szüleit, hogy a szövés nagyon sokáig fog tartani, de ő arra kéri őket, hogy egész idő alatt, amíg szőni fog, hagyják egyedül.

Attól a naptól kezdve Odaadó Komacsi három éven keresztül mindennap már virradatkor fölment a padlásra, és szorgalmasan szőtt egész estig. Napról napra sápadtabb és soványabb lett, és gyakran csaknem elájult a gyengeségtől. Csutaró kérve kérte, hagyja abba azt a fárasztó szövést, hiszen ő nem vágyik semmiféle gazdagságra, ne tegye magát tönkre. Odaadó Komacsi azonban mindannyiszor elutasítóan rázta a fejét. Végül három év eltelte után egy nyaláb kelmével a karján jött le a padlásról. A kelme élénk, soha nem látott színekben ragyogott, és könnyű volt, mint a pehely, noha úgy melegített, mint a legnehezebb selyem. Csutarónak és szüleinek még a lélegzetük is elállt ámulatukban. Ilyen kelmét még sohasem láttak.

Odaadó Komacsi azonban alig állt a lábán. Annyira kimerült, hogy le kellett feküdnie. Gyenge hangon megkérte Csutarót, hozza oda neki csomóra kötött kendőjét, amellyel a házukba jött, és amikor Csutaró teljesítette kívánságát, két aranyat vett elő a kendőből.

– Indulj el hazulról, és menj mindaddig, amíg el nem költöd a két aranyat, és csak azután add el a kelmét. Így kapsz érte legtöbb pénzt.

Csutaró batyuba kötötte a becses kelmét, a két aranyat pedig az erszényébe csúsztatta. Nehezen búcsúzott feleségétől, aki olyan gyenge volt, mintha nagy betegséget vészelt volna át. Csutaró napokon keresztül róttá az utat, de még mindig nem költötte el az első aranyat sem, pedig egyáltalán nem takarékoskodott. Végre egy távoli városba érkezett, s ott a piacon hozzálépett egy kereskedő, és megkérdezte, milyen áruval érkezett olyan messziről. Csutaró elővette a tarisznyájából a kelmét, amelyet Odaadó Komacsi szőtt. A kereskedő nézegette, meg-megemelgette a kezében, az arcához szorította, aztán lelkesen fölkiáltott:

– Ez aztán anyag! És hogy melegít! Mintha élne! Soha életemben nem láttam ilyen szépet. Hol szerezted?

– A feleségem szőtte – válaszolta büszkén Csutaro.

– Add el nekem, ezer aranyat adok érte.

Csutaro csak ennek az összegnek a hallatára fogta föl, milyen értékes dolgot készített Odaadó Komacsi. Eszébe jutott azonban felesége tanácsa, hogy a kelmét csak akkor adja el, ha már elköltötte a két aranyat. Valami kifogást mondott tehát a kereskedőnek, és ment tovább. Nemsokára egy másik városba érkezett. Egyenesen a piacra indult, s amikor ott elővette a kelmét, nyomban körülállták az emberek, és lelkesedve csodálták Csutaro áruját. A leggazdagabb kereskedő négyezer aranyat kínált érte. De Csutarónak ismét eszébe jutottak Odaadó Komacsi szavai, és mert pénzes zacskójában még egy egész aranya volt, és az elsőt sem költötte még el egészen, nem adta el a kelmét. Megpihent egy kicsit, aztán továbbindult. A városokat most már nagy távolságok választották el egymástól, és Csutarónak több napig kellett gyalogolnia, amíg a következőbe ért. Ott még több ember vette körül a piacon, mint azelőtt, és egymással vetélkedve egyre több és több pénzt kínáltak a kelméért. A város leggazdagabb embere nyolcezer aranyat akart érte adni, de Csutaro neki sem adta el, hiszen az erszényében még egy egész arany volt.

A csodálatos kelmének híre terjedt az egész környéken, s mire Csutaro a következő városba ért, már várták a környék leggazdagabb emberének szolgálói, és egyenesen urukhoz vezették. Amikor a dúsgazdag úr meglátta a kelmét, amely a szivárvány minden színében játszott, könnyű és finom volt, mint a pehely, és jobban melegített, mint a legnehezebb selyem, kijelentette, hogy ezt a kelmét megszerzi, bármibe kerüljön is, és tízezer aranyat ajánlott föl Csutarónak. Csutaro azonban elutasította az ajánlatot. Nem adhatja el a kelmét, még ha a tízezer arany olyan vagyon volt is, amit még álmában sem remélt. A dúsgazdag úr kérlelni kezdte:

– Add el nekem ezt a kelmét. Jól van, ha kevesled a tízezer aranyat, adok érte húszezret.

Húszezres arany! Csutarónak még a lélegzete is elállt. Ennyi pénz! Ennyivel bizonyára Odaadó Komacsi is meg lesz elégedve. Így hát elhatározta, hogy eladja a kelmét, noha az erszényében még

majdnem egy egész arany volt. A dúsgazdag úr azonnal kifizette a pénzt, és szegény Csutarónak ugyancsak össze kellett szednie magát, hogy ezt a rengeteg aranyat el bírja vinni. Örvendezve ment hazafelé, de az út most sokkal tovább tartott. Más dolog az húszezer arannyal a hátán gyalogolni, mint egy könnyű batyuval.

Végre hazaért. Odaadó Komacsi boldogan üdvözölte. Már megerősödött egy kicsit. Megkérdezte, milyen volt a vásár, és Csutaro büszkén mutatott a ládára.

– Húszezer arany van benne. Eggyel sem kevesebb, magam számoltam meg.

Az öreg szülők majd kővé váltak. Húszezer arany! Ez olyan nagy vagyon, amit még elképzelni sem tudtak. Megkérték fiukat, mutassa meg nekik azt a temérdek aranyat. Csak Odaadó Komacsi kérdezte kissé csalódottan:

– Ugye eladtad a kelmét, még mielőtt a két aranyat elköltötted? Ha vársz még, harmincezer aranyat kaptál volna. Így tízezer aranyat veszítettünk.

De aztán legyintett:

– Ej mit, így is elég pénz ez – mondta, és pompás lakomát készített a hosszú útról megtért férje fogadására.

A pénzen új tágas házat építettek, és Csutaro gazdag kereskedő lett. Odaadó Komacsi önfeláldozóan segített neki mindenben, nevelte fiukat, és gondoskodott az öreg szülőkről. A gazdagság nem rontotta meg Csutarót, ugyanolyan jószívű és kedves volt, mint azelőtt, és így a család valóban boldogan élhetett. Csakhogy Csutaro anyja, aki nem tudta elfelejteni azt a sok aranyat, amely a ládában volt, amikor Csutaro hazajött hosszú útjáról, nem hagyta békén a menyét:

– Nem szőnél megint olyan gyönyörű kelmét? Mennyi aranyunk volna megint! És az egész a ládában maradhatna, mert az új házat már fölépítettétek, berendeztétek, az üzlet jól megy, semmire se kellene már költeni, és ki tudja, talán egyszer még hasznát vehetnénk. Ha valóban jó asszony vagy, és gondoskodni akarsz fiad jövőjéről, akkor megszövöd az új kelmét... – unszolta minden áldott nap.

Odaadó Komacsi vonakodott teljesíteni anyósa kívánságát. Megmagyarázta neki, hogy Csutarónak és a fiuknak nem kell félniük

a jövőtől, elég pénzük van, és Csutaro jó kereskedő, de az öregasszony mindig letorkolta.

– Ne beszélj, ne beszélj. Lusta vagy, nem akarózik neked. Más asszony a te helyedben igyekezne mindent megtenni a családjáért, ami módjában áll.

Végül Odaadó Komacsi megadta magát, egy félreeső szobában újra fölállította a szövőszéket, és felkészült a szövésre. Csutaro megpróbálta lebeszélni, figyelmeztette, mennyit szenvedett, amikor az első kelmet szötte, és most már nincs szükségük pénzre, de Odaadó Komacsi csak szomorúan mosolygott.

– Három év gyorsan elrepül. Csak arra kérlek mindnyájatokat, hogy amíg szövök, hagyjatok magamra.

És attól a naptól kezdve, ugyanúgy, mint évekkel ezelőtt, minden reggel bement a szövőszobába, gondosan bezárkózott, és csak este jött ki. De már néhány nap múlva meglátszott rajta, mennyire fáradt; gyönyörű finom arca megsápadt, és kimonója övét egyre szorosabbra kellett húznia.

– Mit csinál ott tulajdonképpen? – ez a kérdés motoszkált folyton az anyósa fejében. – Biztosan csak azért fogy ennyire, hogy engem bosszantson. Hiszen olyan sok asszony sző, és egyik sem csinál belőle ilyen nagy titkot.

Egy reggel megvárta, amíg mindenki elment hazulról a munkáját végezni, aztán lábujjhegyen ahhoz a szobához settenkedett, ahol Odaadó Komacsi dolgozott. Letérdelt a tolóajtó elé, és nesztelenül félretolta. A résen át egy nagy szövőszéket és előtte egy fehér darut pillantott meg, amint a szárnyából tollakat tépdés ki a csőrével. A madarat teljesen elöntötte a vér, és a szárnyából már nagyon sok toll hiányzott. Mikor észrevette az ajtó résén kíváncsian leselkedő öregasszonyt, fájdalmasan felkiáltott, és kirepült az ablakon.

A fájdalmas kiáltást meghallotta Csutaro is, és ijedten az anyjához szaladt. Az öregasszony elmondta neki, mit látott. Csutaro kirohant a házból, és kémlelni kezdte a kert fáinak lombját. Végül az egyikben fölfedezte a megkopasztott fehér darut. Mivel a szárnyából sok toll hiányzott, nem tudott messzire repülni, és a kimerültségtől haldoklóit a fán. Csutaro szeméből kicsordultak a könnyek, fölmászott a fára, lehozta a darut, szánakozva simogatta, és bevitte a házba. A daru elhaló hangon így szólt hozzá:

– Csutaro, emlékszel még arra a fehér darura, amely beleszorult egy fa ágai közé? Én voltam az. Aztán eljöttem hozzád, hogy megháláljam életem megmentését. Most meghalok. Gondoskodj szeretettel a fiunkról...

Csutaro keservesen sírva temette el a darut a kertjükben. Megváltoztatta a nevét. Attól kezdve Odaadó Csutarónak nevezte magát. Fiával együtt mindennap kiment a kertbe a fa alá, amely alatt a fehér daru aludta örök álmát, és mind a ketten szeretettel emlékeztek Odaadó Komacsira.

A halkő

Élt egyszer egy bölcs öregember. Gyakran elhagyta házát, ismeretlen tájakat barangolt be. Lassan járt, és mindent megfigyelt maga körül. Minden kis templomba betért, még ha teljesen elhagyatott és dűledező volt is, mindent megnézett, ami ott maradt, és örült a szép szobroknak és feliratoknak. Az út szélén álló kőből készült lámpák mellett sem ment el közömbösen, gyönyörködött bennük, ha szép formájuk volt. Nagy örömét lelte a mesteremberek műhelyeiben és kis üzleteiben. És sohasem haladt el közömbösen egy-egy furcsán nőtt barázdált kérgű fa vagy egy száraz ágon csodálatos módon kivirult parányi virág mellett. Nem lehetett kétség afelől, hogy ez az öregember nem azért rója az utakat, hogy zarándokhelyek látogatásával szerezzen magának érdemeket, vagy a falvakban meg a piactereken szerezze meg betevő falatját. Csak azért járta a világot, hogy gyönyörűségét lelje a szép dolgokban, akár a természet hozta létre, akár emberi kéz.

Ez a furcsa vándor egyszer egy távoli hegyi falucskába érkezett. A teaházban evett egy kis rizst és zöldséget, teát ivott és indult tovább. Már majdnem elhagyta a falut, amikor megállt egy ház előtt, és sokáig nézte a kőküszöböt. Aztán kihívta a házigazdát:

– Adja el nekem ezt a küszöböt!

– Minek magának egy ilyen közönséges kődarab? – kérdezte csodálkozva a gazda.

– Ez nem közönséges kődarab. Talán az egész világon nincs még egy ilyen. Annyit fizetek érte, amennyit csak kíván – felelte nyugodtan a vándor, és már nyitotta is az erszényét. Amikor a ház népe megkérte, mondja meg, mi különös van ezen a közönséges kövön, ugyancsak furcsa magyarázatot adott.

– Ebben a kőben halak élnek... apró pontyok. Ez olyan ritkaság, annyit adok érte, amennyit csak kérnek.

– Bocsásson meg, uram, hogy ilyen tiszteletlenül fejezem ki magam – mondta a gazda –, de hogy egy száraz kődarabban halak éljenek, az merő ostobaság. Főlösképpen dobna ki a pénzét.

– Látom, nem hisznek nekem – folytatta nyugodt hangon a vándor. – De ebben a kőben valóban halak élnek. Elegendő nekik az a víz, amely a kőbe szivárog, ha valaki eső vagy fürdő után meztelen lábbal a küszöbre lép.

A házigazda egy szót sem hitt ebből. Micsoda butaság! Azt javasolta a vándornak, hogy szétveri a követ, és akkor meglátják, mi van benne.

– Csak azt ne tegye! – kiáltott föl aggódva a vándor. – Szerencsétlenséget hozna önmagára meg házára, és sohasem lennének utódai!

– Engem ugyan nem lehet ilyen mendemondával megijeszteni – gurult dühbe a gazda. Hozott egy nehéz vasrudat, és addig ütötte vele a kőküszöböt, amíg teljesen szét nem verte. S ekkor az éles kődarabok között három apró pontyot pillantottak meg, akkorák voltak, mint egy gyermek kisujja. Kétségbeesetten vergődtek, levegő után kapkodtak, és egy perc múlva már élettelenül heverték a kődarabok között.

Hiába sajnálta most már a gazda, hogy nem hitt a különös vándornak. Attól a perctől fogva balszerencse üldözte, a család gyorsan elszegényedett, és a házban sohasem hallatszott gyermeknevetés vagy gyermeksírás.

Hosszú Rojtos

Már alkonyodott, de a fiatal lovag, Josinari szamuráj még nem tudta, hol fog aludni. Egyedül rózta az utat, amely kietlen füves síkságon vezetett keresztül, és jobbra-balra tekingetett, nem lát-e meg a közelben vagy a távolban egy falut, ahol éjjeli szállást kaphatna. Ha testtartása nem lett volna olyan büszke, és a derekán nem függött volna két szép kard, senki sem sejtett volna benne lovagot. A ruhája kopott és rongyos volt, a haja gondozatlan, és arcának soványsága elárulta, hogy már régen nem lakott jól. Ennek az volt az oka, hogy kicsöppent a szolgálatból, mert urát, akinek szolgálatában állt, egy csatában legyőzték, kiforgatták birtokából, s ezért fel kellett oszlatnia fegyveres kíséretét. Josinari lovagnak, akárcsak társainak, nem maradt tehát más választása, mint hogy tartományról tartományra járjon, abban reménykedve, hogy valahol sikerül új szolgálatba lépnie. Nem volt azonban szerencséje, minden pénzét elköltötte már, és csak az maradt meg neki, amitől egy lovag sohasem válhat meg: két éles kardja.

Kitartóan folytatta útját, kémlelte a tájat, és végül néhány házikót látott meg a távolban. Megörült, hogy éjszakára tető lesz a feje fölött, és sietve abba az irányba indult. Mire a faluba ért, már bealkonyodott, és a falubeliek aludni készültek. Josinari házról házra járt, és szállást kért, de sehol sem fogadták be. Sietve bezárták előtte házuk ajtaját, vagy úgy tettek, amikor bekopogott, hogy már alszanak. Mintha féltek volna tőle. Csak egyetlen ablakból kukkantott ki valaki, és odakiáltott neki:

– A falun túl van egy kis templom, ott megszállhat – és gyorsan becsapta az ablakot.

Josinarit nagyon meglepte ez a furcsa viselkedés, de azzal magyarázta, hogy a hatóság alighanem megtiltotta a falu népének, hogy kóbor lovagoknak adjon szállást. Továbbment hát, hogy megkeresse a templomot, hiszen végtére ott is alhat.

A falu határát elhagyva, egy kis termetű öregemberrel találkozott, aki rőzsével a hátán éppen hazafelé igyekezett az erdőből. A kis öreg tisztelettudóan köszöntötte a lovagot, és megkérdezte tőle:

– Csak nem a templomban akar meghálni, lovag úr?

– Mi egyebet tehetnék, apóka, a faluban félnek tőlem, nem adnak szállást, de valaki azt mondta, hogy a falun túl van egy templom, ahol meghálhatok – felelte Josinari.

– Abba a templomba ne menjen, lovag uram – óvta Josinarit az öreg. – Jól tudom én, miért küldték oda. A templom már régen elhagyatott, és kísértetek tanyáznak benne. Furcsa dolgok történnek ott, és eddig még senki sem bírta ki benne reggelig. Hát a faluban bizonyára azt gondolták, hogy a bátor lovag úr majd megszabadít bennünket a kísértetektől. De inkább ne menjen oda. Ha nem veti meg szerény viskómat, nálam töltheti az éjszakát.

Amikor ezt Josinari meghallotta, előbb haragra gerjedt, hogy a falusiak így akartak túljárni az eszén, de aztán megnyugodott, és így szólt:

– Köszönöm a szívességét, apóka, de most már csak azért is elmegyek abba a templomba. Különben még valaki azt hinné, hogy félek a kísértetektől. Egy igazi szamuráj pedig semmitől sem fél.

– Ahogy gondolja, lovag uram. Én mindenesetre óvtam. Sok szerencsét a harcban! –, búcsúzott az öreg, és inkább sietett haza.

Josinari, elhagyva a falut, nemsokára odaért a kis templomhoz. A templom egymagában állt a félhomályban, már félig beomlott, tetején nagy lyukak tátongtak, és falaiban akkora rések voltak, hogy egy macska is átbújhatott volna rajtuk. Amikor Josinari fölment a verandára, és megfogta a korlátot, egy darab a kezében maradt, és a deszkák vészjóslóan recsegték a lába alatt. Az ajtó mögött hatalmas pókháló függött, mint valami függöny, a templom különben üres volt, csak rengeteg pókháló, egy iratszekrény és néhány kopott gyékény volt benne. Josinari a sűrűsödő homályban megágyazott magának egy gyékényen a templom előcsarnokában. Leült szegényes fekhelyére, és kardjait úgy helyezte el, hogy keze ügyében legyenek, noha nem tudta, használhatja-e majd őket a kísértetek ellen. Aztán várta, mi fog történni. Közben teljesen besötétedett, de nemsokára feljött a hold, és bevilágított a tetőn tátongó lyukakon és a falak résein. Időnként hangosan megreccsent egy-egy gerenda, de egyébként teljes csend honolt mindenütt, és nem történt semmi. Josinari elhatározta, hogy átvirrasztja az éjszakát, nehogy valaki álmában orvul megtámadja. Az egész napi

gyaloglás azonban kifárasztotta, ráadásul a gyomra is korgott az éhségtől, így hát nem csoda, hogy a nagy csendben leragadt a szeme, és elaludt.

Késő éjszaka, úgy éjfél tájban, Josinari hirtelen arra ébredt, hogy valaki hevesen dőngeti a kis templom északi falát, és ugyanakkor egy magas fojtott hang hallatszott:

– Hé, van ott valaki?

Josinari villámgyorsan a kardja után nyúlt, és fontolgatta, megszólaljon-e, de még mielőtt rászánta volna magát, a ritkás bambuszfallal elválasztott szomszéd helyiségben fény villant, és valaki megszólalt:

– Hosszú Rojtos vár itt fekvé, ártatlanul börtönbe vetve. Ma itthon vagyok, és vendégeket fogadok. Ki van ott?

– Itt Fényes Hajlott, a bozótban hagyott – hallatszott ismét kívülről a rikácsoló hang. – Látogatóba jöttem. Bemehetek?

– Csak gyere, szívesen látlak – válaszolt a vendéglátó, de sehol semmi sem mozdult, a fény is egy kis idő múlva kialudt a szomszéd helyiségben, és ismét teljes csend lett.

Josinari nem tudta, nem álmodta-e az egészet, de nem volt ideje sokáig gondolkozni, mert nemsokára ismét megdöngették a falat, de most a délit, és orrhangon valaki ezt dünnyögte:

– Hé, van ott valaki?

Mint az imént a szomszédos helyiségben, fény villant, és megisméltődött az előbbi válasz:

– Hosszú Rojtos vár itt fekvé, ártatlanul börtönbe vetve. Ma itthon vagyok, és vendégeket fogadok. Ki van ott?

Az új jövevény dünnyögve ezt felelte:

– Itt Vékony Fogatlan, egy faágba akadtan. Látogatóba jöttem. Bemehetek?

– Csak gyere, szívesen látlak – válaszolt a vendéglátó, de megint sehol se mozdult semmi, a fény kialudt, és ismét csend lett.

Josinari most már tudta, hogy nem álmodik, éberén figyelte, mi lesz tovább.

Néhány perc múlva a keleti falat dőngették meg, és egy mély, kongó hang megkérdezte:

– Hé, van ott valaki?

Amikor fölillant a fény, és Hosszú Rojtos elmondta a mondókáját, a látogató bejelentette:

– Itt Kapdosó Meztelen, aki félig temetetlen. Látogatóba jövök. Bemehetek?

Őt is behívták, de hogy valóban bejött-e, azt nem lehetett megállapítani. Még mielőtt a fény újra kialudt volna, valaki megdöngötte a nyugati falat, és azon nyomban bemutatkozott:

– Itt Hasas Telhetetlen, halastóba bevetetten. Látogatóba jövök. Bemehetek?

Hosszú Rojtos az új vendéget is behívta, de a fény most már nem aludt ki, ellenkezőleg, erősebben világított. Több vendéget, úgy látszik, nem vártak már. Josinari izgatottan, de bátran várta, mit fog művelni ez a furcsa társaság a templomban.

Sokáig nem történt semmi különös, a szomszéd helyiségből csak nehezen érthető beszélgetés és edénycsörömpölés hallatszott, mint amikor egy kisebb társaság vacsorázik, és kellemesen szórakozik.

De aztán valaki hangosabban kezdett beszélni. Valószínűleg a vendéglátó, Hosszú Rojtos. A többiek nyomban elhallgattak, nyilván nagyon érdekelte őket, amit mond.

– Ma kellemes meglepetéssel szolgálhatok nektek. Mellettünk az előcsarnokban Josinari lovag úr alszik, és sejtelve sincs arról, mi vár rá. De én tudom. Mi őt most... – a következő szavakat egészen halkán suttogta el, amit hangos vihogás, sikítozás és lelkes helyeslés követett:

– Úgy van! Úgy van!

– Jaj de örülök!

– Hát ez pompás lesz!

Josinari homlokát kiverte a hideg veríték. Egy kevésbé bátor lovag abban a pillanatban hanyatt-homlok elmenekült volna. De Josinari hallva, hogy a kísértetek meg akarják támadni, fölállt, feltúrte ruhájának ujját, támadóállásba helyezkedett, kivonta hüvelyéből nagyobbik kardját, és várta az ellenséget.

Ekkor éles szisszenést hallott, és a helyiségbe egy pirosan világító vékony csík csúszott be. Köröket és hurkokat formálva tekeregni kezdett a padlón, közeledett Josinarihoz, végül egyre szorosabb hurkot húzott köré. Josinari fűgén lesújtott rá a kardjával, de a csík csak jót kacagott, és tovább tekergett. Ekkor Josinarinak

eszébe jutott, hogy az ellenséget a határozott fellépés lepi meg legjobban, nagyot dobbantott hát, és szigorúan rákiáltott:

– Állj!

És valóban, a pirosan világító csík megszűnt tekeregni, zavartan pislogott, de aztán magához tért, és ezt sipította:

– Mondd meg, ki vagyok, különben megfojtlak!

Josinari nem sokáig gondolkozott.

– Te Hosszú Rojtos vagy – vágta ki nyomban, és amikor látta, hogy a csík nem mozdul, még hozzátette: – Aki itt vár fekve, ártatlanul börtönbe vetve.

Alig mondta ki az utolsó szót, a csík megrándult, és eltűnt.

De nyomban ezután borzasztó dobogás hallatszott, mintha egy ménes vágatott volna be a templomba, és Josinari körül valami hosszúkás fehér, fényes tárgy kezdett ugrálni. Ahányszor Josinari közelébe ért, mindig rettenetes csattogást hallatott. Végül magállt előtte, és huhogva megszólalt:

– Mondd meg, ki vagyok, különben darabokra téplek!

Josinari azon nyomban válaszolt a kérdésre:

– Te biztosan Kapdosó Meztelen vagy – és tüstént hozzátette: –, félig temetetlen.

Erre a hosszúkás, fénylő kísértet ugrott egyet, és eltűnt.

Josinari gyorsan gondolkozni kezdett, kijött még vendégségbe Hosszú Rojtoshoz, de sok ideje nem maradt, mert olyasfajta tompa zúgást hallott, mint amikor egy repedt harang kong, és a helyiségben egy kékesen világító kerek dolog jelent meg, egy helyben forogni kezdett, egyre sebesebben és sebesebben. És ahogy forgott, úgy növekedett is, mind nagyobb és nagyobb lett, már majdnem betöltötte az egész előcsarnokot, s Josinarinak a falhoz kellett lapulnia, nehogy a kísértet magával rántsza. Végül a jelenés megállt, és megszólalt:

– Mondd meg, ki vagyok, különben egészben lenyellek!

Josinari közben már kitalálta, hogy ki a vendége, és habozás nélkül válaszolt:

– Ki más lehetnél, mint a Hasas Telhetetlen... igen... persze... halastóba bevetetten.

Mire a kékesen világító gömb lelappadt, és eltűnt.

De mielőtt a lovag megpihenhetett volna, valami láthatatlan sүvöltött el a lába alatt, ide-oda cikázott a padlón, és szikrák pattantak ki belőle. Aztán egyenesen Josinarira támadt, de ő félreugrott, mire a láthatatlan valami megállt, és ezt sziszegte:

– Mondd meg, ki vagyok, különben szétmállasztalak.

Aha, gondolta Josinari, nem tudsz harapni! És máris felelt a kérdésre:

– Te Vékony Fogatlan vagy, egy faágba akad tan.

A kísértet erre pattintott egyet, és már ott se volt.

Josinari tudta, hogy most már csak egyetlen vendég érkezhet, de sehogy se jutott eszébe a neve. Erőltetni kezdte az emlékezetét, de máris valami suhogás hallatszott, mint amikor egy madárcsapat repül el az ember feje fölött, és a helyiségben valami áttetsző furcsaság kezdett röpködni, amely a szivárvány minden színében játszott. Egyre jobban közeledett Josinarihoz, végül megállt előtte, és ezt rikácsolta:

– Mondd meg, ki vagyok, különben halálra csiklandozlak!

Jó, hogy már az utolsó vagy, gondolta Josinari, mert már eléggé kifárasztották a kísértetek. Aztán megpróbált válaszolni:

– Te... te vagy az, aki elsőnek jöttél... – mondta Josinari, és ugrott egyet, mert valami hirtelen megcsiklandozta az orra alatt, de abban a pillanatban eszébe jutott a kísértet neve, mire gyorsan folytatta: – Fényes Hajlott, a bozótban hagyott. De tűnj el minél gyorsabban, mert már torkig vagyok veletek.

Erre a színjátészó fényes valami megremegett, majd nyomtalanul eltűnt, mint a többiek.

Aztán csend lett, de a fény a szomszéd helyiségben tovább világított, Josinari tehát továbbra is résen állt, mert nem tudta, nem készítenek-e a kísértetek újabb meglepetést neki

Nemsokára azonban kukorékolás hallatszott a faluból, és a szomszéd helyiségben nyomban kialudt a fény. A templomban ezután már semmi sem mozdult, Josinari hát lefeküdt szegényes fekhelyére, és az átélt izgalmak után nyugodtan elaludt. Amikor korgó gyomorral fölébredt, a lyukakon és réseken már behatoltak a templomba a nap sugarai, és Josinari látta, hogy a templom valóban üres, csak pókhálók, elnyűtt gyékények és a poros iratszekrény van benne.

Josinari fölkel, fölcsatolta kardjait, és kiment a verandára. Ott megállt, nagyot nyújtózott, és körülnézett. Ekkor észrevette, hogy tisztas távolságban csoportba verődve a falusiak állnak, és a templom felé néznek. Eszébe jutott, milyen barátságtalanul fogadták tegnap. Összefonta a karját, és így szólt hozzájuk:

– Szóval ti a kísértetekhez küldtetek engem aludni, mi? De amint látjátok, semmi bajom se történt, sőt nagyon jól szórakoztam velük. És tudjátok egyáltalán, ki kísért itt? Nem tudjátok? Hát ide hallgassatok! Ebben a templomban Hosszú Rojtos vár itt fekve, ártatlanul börtönbe vetve. Látogatóba jár hozzá Fényes Hajlott, a bozótban hagyott, Hasas Telhetetlen, a halastóba bevetetten, Kapdosó Meztelen, aki félig temetetlen, és Vékony Fogatlan, egy faágba akadtan. Ezek jó barátok, és ha összehozzuk őket, hogy mindig együtt lehessenek, örülni fognak, és abbahagyják a kísértést. Gyertek, és segítsetek nekem megkeresni őket.

Ott a nyugati oldalon egy halastavat látok, abban megtaláljuk Hasas Telhetetlent.

Josinari már indult is a tó felé, és keresni kezdte Hasas Telhetetlent. Végül Josinari a tó szélén meglátott egy nagy öblös korsót, amelynek hiányzott a fenéke.

– Ez ő lesz – mondta Josinari –, hasasnak jó hasas, és biztos, hogy telhetetlen is, hiszen nincs fenéke. Húzzátok ki, és gyerünk tovább. Ott északi irányban bozótot látok, ott vesztetett el Fényes Hajlott, a bozótban hagyott. Hát akkor megnézzük.

A falusiak Josinarival az élükön kutatni kezdtek a bozótban. Sokáig kerestek-kutattak, végül Josinari valami színjátszó fényes dolgot pillantott meg a földön. Lehajolt, és fölemelte. Egy gyönyörű kakasfarok volt.

– Megvan – kiáltotta –, a szivárvány minden színében játszik, gyönyörűen ívelnek a tollai, és biztos, hogy itt hagyták, mert hiszen a tulajdonosa elvesztette. Hozzátok magatokkal. Most dél felé megyünk, ott egy magányos fán lesz fönnakadva Vékony Fogatlan.

Odamentek, körülállták a fát, és kémlelték, keresve rajta a fogatlan akasztottat, végül egy kislány észrevette, hogy az ágon egy ócska fogatlan fésű függ.

– Ügyes kislány vagy – mondta Josinari –, ez ő lesz. Vékony, és egy foga sincs, ezért nem tud harapni, és dűnnyög. Hozzátok

magatokkal. Most kelet felé megyünk. Az a kő ott olyan, mintha sírkő volna. Ott megtaláljuk Kapdosó Meztelent, a félig temetetlen.

Lerázták hát Vékony Fogatlan a fáról és elindultak kelet felé a kőhöz. A kő mögött egy kifehéredett lókoponya állt ki félig a földből. Josinari kijelentette:

– Ez biztosan ő. Meztelennek olyan meztelen, hogy meztelenebb már nem is lehet, egypár kapdosó foga még van, és igazán nincs rendesen eltemetve. Húzzátok ki a földből, hozzátok magatokkal, és most elmegyünk a templomba megkeresni Hosszú Rojtost.

Bementek a templomba, jól körülnéztek, de a templom éppen olyan üres volt, mint azelőtt. Az iratszekrény volna az? – töprengett Josinari. Hát ami azt illeti, ugyancsak be van zárva, mert ki se lehet nyitni, de nem hosszú, rojtosnak meg aztán végképp nem rojtos. Aha, de lehet, hogy ez az a börtön, ahova Hosszú Rojtos be van zárva. Jó erősen megdöngötte a szekrény ajtaját, és amikor ez nem segített, elővette a kését, és kifeszítette az ajtaját. Az ajtó mögött egy sor fiók látszott, és a legalsóban egy elszakadt szandálzsinór feküdt. Josinari kivette, és azt mondta:

– Hát itt van. Ártatlanul volt börtönbe vetve, mert iratszekrénybe nem való. Hosszúnak ugyan nem nagyon hosszú, de mindenesetre hosszabb, mint amilyen széles, és azt a kis dicsekvést megbocsátjuk neki. De rojtosnak rojtos, mert el van tépve, és ki van rojtosodva. Hát most már megvannak a jó barátok. Tegyétek őket szépen egymás mellé, és ássátok el, hadd legyenek együtt, és ne kísértsék többé a szegény vándorokat.

A falusiak megtették, amit a szamuráj tanácsolt nekik. Elásták a feneketlen korsót, az elvesztett kakasfarkat, a fogatlan fésűt és vendéglátójukat, az elszakadt szandálzsinórt, aztán megköszönték a bátor Josinari lovagnak, hogy megszabadította őket a kísértetektől, dúsan megvendégelték, és bocsánatot kértek tőle, hogy udvariatlanul olyan helyre küldték, ahova ők féltek elmenni. És akár hiszitek, akár nem, azóta már senki sem kísért a kis templomban. Sem Fényes Hajlott, sem Hasas Telhetetlen, sem Kapdosó Meztelen, sem Vékony Fogatlan, de még Hosszú Rojtos sem.

Az éneklő bogrács

Bizonyára mindenki ismeri ezt a jó tanácsot: mihelyt a bogrács elkezd énekelni, gyorsan rá kell tenni a fedőt, különben az embert elkerüli a szerencse. De hogy miért van ez így, azt már kevesen tudják. Hallgassátok meg, mit mond erről a szóbeszéd.

Egy tavaszi napon az öreg Icsiemon éppen a szandálját kötözte föl, amikor a bográcson, amelyben rizs főtt, ugrándozni kezdett a fedő, és ez a furcsa ének hangzott belőle:

Sz-sz-sz, sz-sz-sz.
Keskeny mezsgye, széles mező,
fehér szikla, sötét erdő.
Sz-sz-sz, sz-sz-sz.
Patakon túl irtovány,
hol egy magas fenyő áll.
Sz-sz-sz, sz-sz-sz.
Fenyő alatt korsó,
szedd ki, míg nem késő.
Sz-sz, sz-sz-sz.
Úr lehattél volna.

A bogrács befejezte a nótáját, és Icsiemonnak tátva maradt a szája. Azután gyorsan becsukta, és elkiáltotta magát:

– Keskeny mezsgye, széles mező, fehér szikla, sötét erdő... Megvan! Hisz a mi falunk határában van egy széles mező, a mezsgyén túl meg fehér szikla is, és ott kezdődik az erdő. Érdekes nóta! Csak az a kérdés, mi az értelme a második felének.

Gyorsan megkötötte a szandálja szíját, fogott egy kapát, és lélekszakadva futott a keskeny mezsgyén egyenesen a fehér sziklához, és az erdőn átvágott a patakhoz. A patak hűvös tavaszi vize a derekáig ért, de Icsiemon gyorsan átgázolt rajta, és futott tovább egészen az irtványig, ahol a magas fenyő állt. Icsiemon gyorsan kapálni kezdett a fa gyökerei között. A föld még kemény volt, s Icsiemon a nagy erőfeszítéstől egészen megizzadt, de tovább kapált, és a kapa egyszer csak valamibe ütődve megcsendült.

Icsiemon kihányta a földet, és a gödörből egy kemény agyagból égetett nagy korsót húzott ki.

A bogrács éneke nem hazudott, állapította meg örömmel. A korsó biztos tele van pénzzel, különben miért ásták volna el a földbe. Gyorsan belenézett.

No de ilyet! A korsó üres volt! Talán valaha kincs volt benne, miért rejtettek volna különben egy üres korsót a földbe, de úgy látszik, megelőzték őt. Icsiemon csalódottan és bosszúsan bandukolt vissza a faluba. Nedves ruhája hidegen tapadt a testére, és dühösen szidta az egész világot.

– Benézek Niemonhoz, és elmondom neki, milyen furcsa dolog történt velem – mondta, és az otthona helyett Niemon háza felé vette útját.

Niemon éppen a tűzhelynél állt, és várta, hogy megfőjön a rizs. A kis szobában teljes csönd volt, amikor a bogrács énekelni kezdett a tűzhelyen:

Sz-sz-sz, sz-sz-sz.
Keskeny mezsgye, széles mező,
fehér szikla, sötét erdő.
Sz-sz-sz, sz-sz-sz.
Erdőben mély árok tátong,
eredj oda, majd meglátod.
Sz-sz-sz, sz-sz-sz.
Kutasd át az árok mélyét,
kincset rejt az, s még mifélett.
Sz-sz-sz, sz-sz-sz.
Ott volt, ahol megmondtam.

Niemon annyira meglepődött, hogy hinni sem akart a fülének. És éppen ekkor kintről bekiáltott Icsiemon, hogy otthon van-e valaki. Niemon kiszaladt a ház elé, és izgatottan megkérdezte:

– Hallottad, mit énekelt a bográcsom?

– Persze hogy hallottam – legyintett Icsiemon. – Hiszen épp azért jövök, hogy elmondjam neked: semmi se volt ott, hiába hajsoltam magam.

– Hol nem volt semmi?

– Hogy hol?! Hát a magas fenyőfa alatt az irtvány közepén.

– Az világos, hogy ott nem lehetett semmi! – kiáltotta Niemon, fölkapott így kapát, és futott az erdőbe a mély árokhoz. Icsiemon követte. Kíváncsi volt, talál-e Niemon valamit. Ahogy Niemon az árokhoz ért, azonnal nekilátott, hogy átkutassa. És valóban csakhamar talált egy ócska fazekat, amelyet az árok mélyén egy kis gödörbe kapartak el. Niemon örömeiben felujjongott, de ugyancsak csalódott, mert a fazék teljesen üres volt.

Icsiemon és Niemon úgy vélték, hogy bográcsaik valami régi mendemondákat énekeltek. Bánatukban elhatározták, hogy együtt meglátogatják régi barátjukat, Szanemont, és elmondják neki, mennyire pórul jártak.

A kapuból bekiáltottak Szanemonnak, és meg sem várva válaszát – hiszen mind a hárman régi jó barátok voltak –, benyitottak a szobába. A meglepetéstől azonban tátva maradt a szájuk, Szanemon ugyanis egy nagy halom aranypénz előtt térdelt.

– Hogy jutottál ennyi aranyhoz? – csodálkozott a két barát.

– Elmesélem, de jól figyeljetelek, mert ilyet még bizonyára sohasem hallottatok. Képzeljétek csak, éppen a földekre készültem, amikor a bográcsum énekelni kezdett.

– És mit énekelt? – kérdezte türelmetlenül Icsiemon meg Niemon.

– Nagyon furcsa dalt énekelt. Már nem is emlékszem rá pontosan. Csak azt tudom, hogy a mi erdőnkőről volt benne szó, a fehér szikláról meg a tőről, amelybe kincset rejtettek. Mihelyt elhangzott az a szó, hogy kincs, nem is hallgattam tovább. Megijedtem, hogy más is meghallhatja, mert a bográcson olyan hangosan énekelt, hogy a hangja betöltötte az egész szobát. Ezért gyorsan hozzáugrottam, és jó erősen rácsaptam a fedőt. Erre tüstént elhallgatott, és hogy újra el ne kezdje, még nehezéket is tettem a fedőre. Aztán az erdei tóhoz szaladtam. És valóban találtam benne egy aranypénzzel teli kancsót. Most jöttem haza, és éppen meg akarom számolni az aranyakat.

– No lám, hát így volt – mondta Icsiemon meg Niemon. – Nem kellett volna hagynunk, hogy a bográcsonk végigénekelje énekét.

Mivel azonban igazi jó barátok voltak, nem irigyelték Szanemontól a gazdagságát, hanem együtt örültek vele, és együtt is élvezték.

A farkas szempillái

Egy faluban élt egyszer egy gazdag kovács, akinek egyetlen lánya volt, a vidám és kedves Akiko. Akiko anyja röviddel a kislány születése után meghalt, és a kovács újból megnősült, mert valakinek vezetnie kellett a nagy háztartást. A mostoha azonban fösvény és mogorva asszony volt, semminek sem tudott örülni, és nem szerette Akikót, főként azért, mert irigyelte vidám természetét és az ajkán állandóan játszó mosolyát. Alig cseperedett fel Akiko, a mostoha egyre több munkával terhelte meg, így aztán nemsokára a fiatal Akiko vezette az egész háztartást. A mostoha egész nap csak ült, és parancsokat osztogatott, de este, amikor a kovács hazajött, még ő panaszkodott Akikóra, hogy ezt meg azt rosszul csinálta. Akiko az igazságtalan szemrehányások hallatára mindig sírva fakadt, de másnapra már mindent elfelejtett, és vidáman végezte munkáját. A munka csak úgy égett a keze alatt, a szolgálókhöz mindig kedves volt, egyetlen rossz szót sem mondott nekik. Hiszen ő tudta a legjobban, milyen keservesen viseli el az ember az igazságtalanságot. Jószívuén és nyájasan bánt azzal a gyülelésszel is, amelyből minden faluban bőven akad, kedves volt a vándorszerzetesekhez, koldusokhoz és koldusasszonyokhoz is. Házukból senki sem ment el üres kézzel, ha Akiko otthon volt. Az inasoknak is itt-ott a markukba nyomott egy rézpénzt a háztartásra kapott összegből. Akikót az egész háznép szerette, a kedvéért mindenki becsületesen dolgozott, és a kovácsnak jól ment a sora. De a zsugori és irigy mostoha rossz szemmel nézte ezt a virágzó gazdálkodást. Estéről estére több panaszt emelt Akiko ellen:

– Minden csavargóval szóba áll, hát így kell viselkednie egy jó módú családból származó lánynak? Meglátod, hogy minden vevődet elveszted miatta.

Máskor meg ilyeneket mondott:

– Tönkretesz bennünket, az biztos. Ha csak egy percig nem ügyelek rá, szétszór mindent, ami a kezébe kerül. Könnyű neki osztogatni, hiszen maga egy garast sem hoz a házhoz. Mind a ketten koldusbotra jutunk, majd akkor megtudjuk, milyen jó szíve van

a kislányunknak! – Így rágalmazta folyton-folyvást Akikót. A kovács hitt a feleségének, tudta, hogy a pénzt nehéz megkeresni, és ő maga sem szívesen adta ki fölöslegesen. Akiko pedig sohasem védekezett a szemrehányások ellen. Csak lehajtott fejjel szomorúan állt, és a szemébe könnyek szöktek. De másnap már megint vidám dalolásától zengett a ház.

Nem hajlik a jó szóra, gondolta az apja, és a szíve lassan megkeményedett iránta. Végül, amikor újév előestéjén a mostoha nagy garral és sírva panaszkodott Akikóra, hogy az egész elkövetkező esztendőre szerencsétlenséget és bajt hozott a házukra, mert az ünnepi pogácsa tésztaját a legfinomabb új rizsliszt helyett a régeből gyúrta, és ezzel minden bizonnyal megsértette a szerencse istenét, ő is nagyon megharagudott, és elkergette lányát a háztól.

Akiko szomorúan ballagott végig a falun. Az emberek az ünnepi előkészületekkel voltak elfoglalva, és nem törődtek azzal, mi történt a kovács máskor oly vidám lányával. Akiko csak ment egyenesen az úton, észéiert a szomszéd faluba. Fázott, és nagyon éhes volt, de hiába próbált valahol szolgálatot találni, hogy egy kis ételhez és éjjeli szálláshoz jusson. Mindenki kíméletlenül elkergette háza küszöbéről. Mikor már annyira elfáradt és elgyengült, hogy alig bírt mozogni, bekopogott egy vendégfogadó kapuján.

– Fogadós úr, legyen szíves, adjon nekem valami meleg ételt, pénzem ugyan nincs, de zálogba adom bélelt kabátkámat.

– Ezt könnyű mondani, de mi lesz, ha a kabátkáért nem kapok semmit. Add ide, előbb eladom, és majd meglátjuk, mit kapok érte – felelte nyersen a fogadós.

A hiszékeny Akiko levetette bélelt kabátkáját, és könnyű kimonóban állt tovább a vendégfogadó tornácán. A fogadós tüstént el is küldte a szolgáját a kabátkával a zsibárushoz, és Akiko várta, hoz-e érte valamit. Sokáig állt ott, és egész testében remegett a hidegtől.

– Ha hoz a szolga néhány rézpénzt a zsibárustól, eszek valami meleget, és biztos marad még valami belőle a további útra – vigasztalta magát. – Lehet, hogy megkönyörülnek rajtam valahol, és adnak munkát meg szállást. Apám meg a mostohám pedig közben

rádöbbennek, hogy ártatlanul bántottak. Ilyen igazságtalanság talán még sohasem történt a világon.

Akiko még nagyon sokáig várt. A fogadóba új vendégek érkeztek, szolgák és mindenesek jöttek ki, de senki még csak ügyet sem vetett a tornácon kuporgó lányra. Amikor Akiko már nem bírta elviselni a hideget, megint félénken beszólt a fogadósnek, nem mehetne-e be egy kicsit megmelegedni.

– Mit lábatlankodsz itt, te koldusfajzat! Ilyen fiatal, és már csavarog! Szép kis mákvirág vagy! Tűnj el innen, még elriasztod a vendégeimet – kiabálta a durva fogadós. Akiko a hidegtől remegve eszébe juttatta, hogy zálogba adta neki bélelt kabátkáját.

– Szép kabátka volt, biztosan kapott érte annyit, hogy egy kis forró rizst, halat meg egy csésze teát adjon nekem.

– Hahaha! Zálogba adta nekem a kabátkáját! – utánozta Akikót a fogadós. – Ritka becsű, szép kabátka volt, egy vagyont adtak érte! Hahaha! Hát egy aranypénzzel megtömött erszényt nem bízál rám?! Ha jól látom, az sincs most nálad! Látott már valaki ilyen arcátlanságot? Egy kolduló lány, és zálogba adta nekem a kabátkáját! Ha szép kabátkád lett volna, akkor most otthon ülnél egy szép házban, és nem csavarognál idegen faluban.

A fogadós torkaszakadtából ordított, és a fogadóból ki tóduló jókedvű vendégek kinevették a szegény lányt. Akiko sírva fakadt. Éhes volt, fázott, de legjobban a fogadós példátlan igazságtalansága fájt neki.

– Nesze! – mondta a fogadós, és egy kemény árpagombócot meg egy foltozott zsákdarabot dobott oda Akikónak. – Lásd, milyen jószívű ember vagyok, és ünnepezen még egy ilyen szemtelen koldust sem engedek üres kézzel elmenni a házam küszöbéről. Most pedig takarodj innen, különben rád uszítom a kutyát!

Akiko sírva a vállára terítette a foltozott zsákot, és a vendégek harsány nevetése és kiáltozása közepette szégyentől égő arccal futott ki a faluból. Csak messze, az erdő szélén állt meg. Lassan hullni kezdett a hó, és Akiko azt sem tudta, hol van. Kétségbeesve ezt mondta:

– Rám már úgysem vár semmi jó. Pusztuljak éhen, vagy fagyjak meg valahol az úton világ csúfjára? Inkább magam vetek véget az életemnek. Bemegyek az erdőbe, hadd faljon fel egy farkas.

Amint ezt elhatározta, letért az útról, és bátran nekivágott a homályos erdőnek. A hegyekben temérdek farkas van, és ilyenkor télen, amikor éhesek, bizonyára nem tart soká, amíg egy rám akad, és véget vet a szenvedésemnek! Ilyen és ehhez hasonló gondolatokat forgatva a fejében, egy kis tisztásra ért, leült egy kidöntött fára, és várta a farkast. Az erdőben egyre sötétebb lett, nagy pelyhekben hullott a hó, mindenütt csend honolt, egyetlen ág se reccsent, és egy pissenés sem hallatszott sehol.

– Talán nem vagyok jó helyen – gondolta Akiko, amikor hiába várt a farkasra. – Sohasem voltam még erdőben, és nem tudom, merre járnak a farkasok. De megkeresem őket.

Felállt, és beljebb indult a sötét erdőbe. Bozóton törtetett át, keskeny erdei ösvényeken bandukolt, közben teljes erejéből kiabált:

– Farkas, farkas, gyere és egyél meg, nekem már úgyszincs miért élnem!

Sokáig bolyongott így az erdőben, amikor hirtelen megreccsent valami a bozótnak, a bokrok ágai szétnyíltak, és egy hatalmas lila szőrű, nagy piros szemű farkas termelt az ösvényen. A földhöz lapult, mintha ugrásra készülné, kivicsorította nagy, éles fogait, és figyelmesen nézte Akikót. A lány megtorpant és elhallgatott. Mégiscsak félni kezdett, amikor meglátta a farkas éles fogait, és meghallotta lihegését. De aztán eszébe jutott mindaz a sérelem és megaláztatás, amit az emberektől elszenvedett, reménytelen helyzete, valamint az, hogy éhhalálra van ítélve. Ismét megkeményítette szívét, és elszántan várt sorsára. Félénken nézett ugyan a farkasra, de szilárd hangon így szólt:

– Egyél meg, farkas, én már úgyszincs várok semmi jót ezen a világon.

A farkas még jobban a földhöz lapult, félig lehunyta a szemét, és fürkészve nézte Akikót, de aztán felült, és nyugodt hangon így szólt:

– Szó sincs róla, téged nem eszlek meg. Embert én nem eszek, legalábbis igaz embert nem. Te pedig ember vagy a legjavából. Minden szenvedésed abból ered, hogy nem ismered fel az igaz embereket. Túlságosan hiszékeny vagy. De várj csak, én segítek rajtad.

Ezzel a farkas óvatosan kitépett a szemhéjából két pillát, és Akikónak adta.

– Valahányszor tudni akarod majd, kivel beszélsz, vedd elő ezt a két pillát, és rajtuk keresztül nézd meg a veled szemben álló embert. Tüstént megtudod, mi lakozik benne. És csak annak higgyél, aki nem változik meg, bármilyen figyelmesen nézed is a pilláimon keresztül. Az ilyen ember mellett jó életed lesz. A többieknek pedig ne higgy, akármit ígérjenek is.

A meglepett Akiko elfogadta a farkas szempilláit, megköszönte, és elindult az erdőből kivezető úton. Ámulatában még az éhségről és a hidegről is megfeledkezett.

Ment, mendegélt, végül egy városkába ért. Megállt egy útkereszteződésen, és nézelődött. Kosarakkal a karjukon vagy rőzsével a hátukon emberek mentek el mellette. Egyesek lovakat vezettek a vásárra, mások pedig hazaszállították azt, amit éppen vásároltak. Hány szépen öltözött nő és méltóságteljes férfi haladt el mellette! Valamennyien olyan tisztességesnek és erényesnek látszottak. Ilyen emberekben sem bízhat meg? De elhatározta, hogy megfogadja a farkas tanácsát. A szeméhez emelte a két pillát, és figyelni kezdte a nyüzsgést maga körül. Mennyire megváltozott az elébe táruló kép! Lám, itt méltóságteljesen megy egy selyembe öltözött asszony, körülötte szolgálók, kisgyerekekkel a karján pesztonka követi, de az asszony kimonójából a szépen fésült fej helyett bárgyú tyúkfej áll ki, és mohón csipeget maga körül. A pesztonkának pedig halfeje van, és a szolgálók többnyire egerek vagy tyúkok. Amott meg egy hivatalnok jön a kíséretével, és ünnepi kimonójának fekete gallérjából kövér disznófej mered ki dolyfösen. Egy mellékutcából kereskedő közeledik, apró szeme ide-oda jár keskeny rókafejében. Egyszóval, bárhova nézett Akiko, mindenütt selyembe, gyapotba vagy foltozott ruhába öltözött emberi testeket látott jönni-menni, sietni vagy bandukolni, de mindegyiknek állatfeje volt. Sehol egyetlen emberi arc. Akiko elszomorodott. Hát így állunk? Valóban nem léteznek emberek?!

Már-már teljes reménytelenség kerítette hatalmába, amikor hirtelen megpillantott egy fiatal szénégetőt, amint rongyos ruhában, egy nagy zsák faszénnel a vállán az útkereszteződéshez közeledik. Lassan, fáradtan haladt, látszott rajta, hogy messziről jön. Akiko aggódva újra a szeméhez emelte a farkaspillákat. Félt, vajon milyen állatfejet lát meg a férfi vállán. Figyelmesen nézte, de a

szénégetőnek megmaradt a saját feje. Akiko ide-oda forgatta, keresztbe is rakta a farkaspillákat, de bármilyen figyelmesen nézte a szénégetőt, emberi feje volt. Akiko örült, de hogyan szólítson meg egy fiatal lány egy ismeretlen embert egy idegen városban? Biztosan valami rosszat képzelne róla. Akiko tehát elhatározta, hogy inkább követni fogja a szegény szénégetőt egészen az otthonáig. Alkalma lesz látni, hogyan él, és útközben talán támad valami ötlete is, hogy mit tegyen.

A szénégető a piacon a zsák szénért rizst, teát és sót vásárolt, sehol sem időzött fölöslegesen, és amint beszerezte azt, amire szüksége volt, indult vissza a hegyekbe. Akiko jóval mögötte óvatosan követte. Igyekezett a lehető legtávolabb maradni tőle, de azért mégsem olyan távol, hogy szem elől veszítse. A fiatal szénégető gyorsan haladt, Akikónak pedig ugyancsak szednie kellett a lábát, hogy le ne maradjon. Átvágtak a rizsföldeken, és letértek az erdei útra. Akiko a távolban végre felszálló füstöt pillantott meg. A szénégetőt elvesztette szem elől, nem csoda, erős férfi volt, aki megszokta a gyors járást, Akiko pedig nagyon elfáradt és elgyengült már az éhségtől, de azért folytatta útját a felszálló füst irányában.

Nemsokára egy tisztásra ért, ahol egy magas boksa állt, és a kötelében egy kis viskó. Akiko egyenesen a viskó felé tartott. Bent, a pattogó tűz fölött egy bogrács függött, de senki sem volt a kunyhóban. A szénégető nyilván elment valahova. A fáradt Akiko leült a viskó elé, és várt.

Egy kis idő múlva a fiatal szénégető kijött az erdőből, néhány lépésnyire Akikótól megállt, és így szólt:

– Ó, te kísértet! Hát idáig jöttél utánam? Menj utadra, nálam nincs semmi keresnivalód!

Akiko felállt, köszönt, és megpróbálta megmagyarázni a szénégetőnek, hogy ő valóságos lány, nem pedig kísértet. A szénégető végül elhitte neki.

– Már a városban észrevettem, hogy követsz. El akartam szökni előled, de te mindig a nyomomban maradtál. Így hát azt gondoltam, hogy biztosan kísértet vagy. Mit kereshet egy lány egyedül az erdőben? Ezért inkább elmentem a viskómból. Ha ideér a kísértet, és nem talál itt, biztosan odébbáll. De te mit keresel itt az erdőben? Nem nézlek csavargónak, bár alighanem rosszul megy a sorod.

Akiko elmesélte neki, hogy gonosz mostohája és igazságtalan apja újév ünnepén elkergették hazulról, ki a hidegbe. Azt is elmondta, hogy elkeseredésében elment az erdőbe, hogy falják fel a farkasok. Majd arra kérte a szénégetőt, fogadja be a viskójába.

– Főzni fogok neked, és vezetem a háztartásodat. Ehhez nagyon jól értek, biztosan meg leszel velem elégedve.

– Nem tudom, jól fogod-e nálam érezni magad. Szegény szénégető vagyok, fényűzésben nemigen lesz részed. Ugyancsak iparkodnom kell, hogy szűkösen megéljek.

Akiko azt felelte, hogy nem vágyik fényűző életre. Csak arra vágyik, hogy legyen hová lehajtania a fejét.

Végül a szénégető beleegyezett, hogy Akiko nála maradjon. A lány aztán megkérdezte, hol moshatná meg a lábát, mielőtt bemegy a viskóba és vacsorát készít.

– Menj a boksa mögé. Ott az erdő szélén van egy forrás.

A forrást káva vette körül. Akiko lehajolt a víz fölé, amely úgy csillogott, mintha a nap sugarai játszadoznának benne.

– De hiszen már este van, honnan jönnének a napsugarak – csodálkozott Akiko, és még közelebb hajolt a víz fölé, belenyúlt, és egy fénylő, csillogó aranyrögöt emelt ki belőle. Aztán körülnézett, és látta, hogy az egész forrás nagy aranyrögökkel van kirakva. Megmosta a lábát, de szinte szégyellte, hogy az út porát egy aranyforrás vizével mossa le. Majd lehajolt, hogy igyék a bambuszcsövön keresztül csörgedező vízből. Alighanem innen meri a szénégető a vizet a főzéshez, gondolta. Alig ízlette meg, újabb meglepetés érte. Akiko egy aranyröggel a kezében visszasietett a viskóba.

– Tudod, milyen kő ez? – kérdezte a szénégetőtől.

– Persze hogy tudom, közönséges kő, teli van vele a forrás meg a környéke. Nagyon szép kövek, gyönyörűen csillognak, s akkor sem vesztik el a fényüket, ha megszáradnak – felelte közömbösen a szénégető. – Nézd meg, hogy kidíszítettem velük a tűzhelyemet. Ha akarod, kirakom neked velük az utat a forrásig. Van itt belőlük elég, akárhova nézel!

– Ez nem kő, hanem színarany – világosította őt fel Akiko. – Azt kaphatsz érte, amit csak akarsz, és nem kell nehéz munkával megszerezned, ami a megélhetéshez szükséges.

– Csak nem azt akarod mondani, hogy kőért rizst kaphatok? Félek, hogy a nagy fáradtságtól egy kicsit megzavarodtál. Szénért igen. Szénért mindent megkapok a városban, amire szükségem van, csak legyen belőle elég – hajtogatta a magáét a szénégető.

– És tudod, mi folyik a bambuszcsőből? – folytatta kérdéseit Akiko.

– Mit faggatsz annyit? – dörmögött a szénégető. – Hát mi folyna? Jóízű tiszta víz. Abból főzök, azt iszom már évek óta, és még semmi bajom sem történt.

Akiko elnevette magát. Megint visszanyerte régi jókedvét.

– Jóízű tiszta víz! Tudod-e, hogy az a víz rizsbor? Mégpedig a legjobb, ami csak létezik!

Akiko aztán sokáig magyarázta a fiatal szénégetőnek, hogy milyen gazdagság közepette él.

– Holnap elvisszük az aranyat a városba, és pénzre váltjuk be. Mesterembereket hívunk, és a rizsbor forrásánál fogadót építtetünk. Meglátod, milyen jó dolgunk lesz!

A szénégető nem nagyon hitte, hogy a fényes kövekért kapnak valamit, de amikor látta, hogy a fáradt és szomorú Akiko szeme csillog az örömtől, és valósággal újjáéledt, szót fogadott neki. Korán reggel elvitték az aranyat a városba, és a tisztáson nemsokára fölépült a Kialudt Boksa nevű fogadó. Kiváló bora és az előzékeny fogadóné kedvessége nemsokára híressé tette az egész vidéken. Kereskedők, szamurájok sereglettek ide, és egyszer útban a főváros felé maga a herceg is betért a fogadóba. Megkóstolta a sziklából eredő különleges ízű rizsbort, és attól fogva rendszeresen küldetett belőle palotájába. A tisztáson mindig vidámság uralkodott, az előkelő vendégek után kevésbé előkelők is jöttek, és végül megjelent a kóbor népség is: szerzetesek meg koldusok. De a jóságos fogadóné senkitől sem sajnálta a nyájas szót és kedves mosolyt.

Mi történt azonban ezalatt odahaza, Akiko falujában? Amikor az apja elkergette Akikót, a gonosz mostoha megnyugodott. Csakhogy minden munkát, amit azelőtt Akiko végzett, most neki kellett ellátnia, s ezért nemsokára ugyanolyan elégedetlen és mogorva lett, mint azelőtt volt, és a végén meghalt. De Akiko apja is rosszul járt. Furcsa balszerencse kezdte üldözni. A műhelyében készített sarlók, amelyeket azelőtt szívesen vásároltak környékbeli parasztok, most

eltörtek, még mielőtt a gazdák kiértek velük a földre. Amikor a mester egy jó ásót akart kovácsolni, félresikerült fejsze lett belőle. Hiába szidta az inasokat, hiába bocsátotta el a munkásokat, a műhely hírneve egyre romlott, s végül be kellett zárnia. A kovácmester elvesztette minden vagyonát, és koldusbotra jutott. Bekövetkezett tehát az, amitől a gonosz mostoha félt, csakhogy teljesen más okból.

Egy napon az öreg kovács néhány koldustársával együtt betért a Kialudt Boksa fogadóba. A lányát, persze, nem ismerte meg, de nagyon meglepődött, hogy a fogadóban durva szavak és ellenséges tekintetek helyett minden jövevénynek nemcsak egy tál zsíros levest, hanem egy pohár finom rizsbort is adtak. Az öreg kovács a többi koldus között ült, és Akiko lányát emlegette, aki ugyanolyan kedves és jószívű volt az ínségben élőkhöz, mint az itteni fogadósné. Most már tudta, mit jelent az elkínzott, fáradt embernek a nyájas szó, és keservesen megbánta korábbi megmondolatlan tettét.

– Vajon mi történt Akiko lányommal? Talán ő is a világot járja, vagy nyomorúságosan elpusztult valahol – sóhajtott fel, és könnyei a pohárban gyöngyöző rizsborba hulltak.

Akiko felszolgált a vendégeknek, és minduntalan a koldusokat nézte. Valami vonzotta őt hozzájuk. Az egyik öreg koldus ismerősnek tetszett neki. Addig járt körülötte, addig vizsgálgatta jobbról-balról, míg végül felismerte benne az apját. Sokáig habozott, megszólítsa-e. Eszébe jutottak a bántalmak, amelyek az apai házban érték, s fülében csengtek a kegyetlen szavak, amelyekkel az apja elkergette hazulról. De amikor megpillantotta az öregember arcán lefolyó keserű könnyeket, mindent elfelejtett, és félénken hozzálépett:

– Ne sírjon, édesapám, én a lánya vagyok, Akiko.

– Akiko, kislányom – zokogott hangosan az öreg kovács. – Látod, hogy megbüntetett igazságtalanságomért a sors.

Akiko odahívta a férjét, és mind a hárman elsiratták a múltat, aztán elmesélték sorsukat. Az öreg kovács ettől fogva élete végéig elégedetten és boldogan élt Akikóval meg a férjével, és gyakran mesélte unokáinak a szüleik meg a Kialudt Boksa különös történetét.

Az alvégi meg a felvégi apóka

Egy patak partján egy nagy domb lábánál élt valamikor régen két szomszéd. Azt, aki a patak felső folyásánál lakott, felvégi apókanak nevezték el az emberek, azt, aki az alsó folyásnál lakott, alvégi apókanak. Mind a ketten öregek voltak már, és mind a kettőnek öreg felesége volt. A különbség csak az volt közöttük, hogy a felvégiek gonoszak és irigyek voltak, az alvégiek viszont olyan jószívűek, hogy az utolsó rizsszemüket is bárkivel megosztották volna. Egyszer a felvégi meg az alvégi apóka is felállította varsáit, hogy halakat fogjon. A felvégi apóka másnap már hajnalban fölkel, és türelmetlenül ment ki megnézni, milyen zsákmányt fogott. Nem nagy öröme telt benne, mert csak tuskókat és göcsörtös gyökereket talált a varsáiban. Elment hát megnézni, milyen szerencséje volt az alvégi apókanak, és amikor meglátta, hogy a szomszéd varsái telis-tele vannak szép hallal, elsápadt irigységében. Dühében kiengedte az összes halat az alvégi apóka varsáiból, és teledobálta a sajátjában fogott gyökerekkel és tuskókkal. Mikor aztán fölkel a nap, az alvégi apóka is kiment megnézni, mit fogott. Láta, mi akadt a hálójába, de úgy vélte, hogy végtére a fának is hasznát veszi, legalább ez egyszer nem kell rözséért mennie az erdőbe. Kiszedte tehát a fát meg a gyökereket a varsákból, és szétrakta az udvarán, hogy megszáradjanak.

Amikor a fa megszáradt, az apóka fogta a fejszét, és elkezdte hasogatni. Először egy különös, összevissza csavarodott fűzfagyökeret vett a kezébe. Ezzel kezdem, gondolta az öreg, amíg nem vagyok fáradt, mert egy ilyen furcsa összevissza csavarodott fűzfagyökérrel nem olyan könnyű elbánni. Rátette a tönkre, és próbálgatni kezdte, hol hasíthatna bele a legkönnyebben. De alighogy a fejsze éle behatolt a fába, a gyökér csodálatos módon nyomban kétfelé hasadt. És ami még csodálatosabb volt, egy bájos fehér kiskutya került ki belőle. Az apóka csak ámult-bámult, nem akart hinni a szemének, de amit látott, az igazán egy élő fehér kiskutya volt, még ásított is egyet, és vinnyogni kezdett. Ekkor az apóka vidáman felkiáltott:

– Anyóka, anyóka, gyere csak ide gyorsan, mutatok neked valamit!

És amikor az anyóka kíváncsian odatipegett, hogy megnézzé, mit talált az apóka, a férje azt mondta:

– Nézd csak, mit találtam ebben a gyökérben. Egy kiskutyát! Mit csinálunk vele?

– Ez igazán nagyon szép kiskutya – felelte az anyóka. – Mi egyebet csinálhatnánk vele, mint hogy fölneveljük. Gyerekünk nincs, hát legalább kutyánk lesz. – Karjába vette a kutyakölyköt, bevitte a házba, és azon nyomban megetette köleskásával.

Így hát a kiskutya az alvégi apókánál meg anyókéknál élt, jó dolga volt, a gazdái minden ételből annyit adtak neki, amennyit meg bírt enni, és nemsokára gyönyörű fehér szőrű, okos szemű nagy kutya lett belőle.

Egy reggel, amikor az öreg a mezőre indult, a kutya elébe állt, és emberi hangon megszólalt:

– Apóka, apóka, ne menjen ma ki a mezőre. Kössön kosarat a hátamra, hozzon kapát, és együtt megyünk az erdőbe.

Az apóka nagyon elcsodálkozott, és tüstént szólította az anyókat:

– Hallottad, anyóka? A kutyánk beszélni tud. Azt akarja, hogy az erdőbe menjek vele.

– Hát akkor bőséges útravalót kell készítenem, ha az erdőbe megy a kutyával – felelte az anyóka, és már vette is elő a tarisznyát, és telerakta rizsgombóccal. Az öreg kosarat kötött a kutya hátára, kihozta a kapát a kamrából, és útnak indult a kutyával.

Amikor már mentek egy darabig, a kutya megállt, és azt mondta:

– Apóka, apóka, tegye a tarisznyát meg a kapát a kosaramba, majd én viszem.

– Jó kutyus vagy, hogy segítesz nekem – felelte az apóka –, de elfáradnál ekkora tehertől.

– Á, dehogy, apóka, én már nagy kutya vagyok, és maguk olyan jól tápláltak, hogy olyan erős vagyok, mint négy más kutya. Tegye csak a hátamra a kapát meg a tarisznyát – erősködött a kutya.

Az apóka hát megfogadta a szavát, beletette a tarisznyát meg a kapát a kosárba, aztán mentek tovább.

Mentek, mendegéltek, amíg egy nagy erdő szélére nem értek. Ott aztán egy kicsit megpihentek.

Az apóka kivette a tarisznyából az elemózsiát, igazságosan megosztotta a gombócokon a kutyával, és amikor jóízűen elfogyasztották, ismét útnak indultak.

A kutya egyre följebb és följebb vezette az apókát az erdei ösvényeken. Amikor a magas domb lejtőjének közepe táján jártak, az apóka már nagyon fáradt volt, és egyre lassabban haladt előre. Ekkor a kutya megállt, és így szólt:

– Apóka, apóka, tudja mit, üljön föl a hátamra, elviszem én magát.

– Ugyan, kutyus, mi jut eszedbe – ellenkezett az öreg. – Hiszen el se bírál, és még a gerinced is eltörhetne alattam.

– Ne higgye, apóka, nagy kutya vagyok már, sokat kibírok, és maguk olyan jól tápláltak, hogy olyan erős vagyok, mint négy más kutya. Üljön csak gyorsan a hátamra, és pár perc múlva helyben leszünk – erősködött a kutya.

Az apóka már valóban fáradt volt, szót fogadott hát a kutyának, felült a hátára, belefogózott a kosárba, és a kutya úgy vitte a hátán, mint a pelyhet.

Így aztán nemsokára fölértek a domb tetejére egy szép tisztásra. A kutya körülnézett, aztán elindult egy nagy jávorfa felé, amely a tisztás szélén állt. Körülszaglászta alatta a földet, megállt, és azt mondta:

– Apóka, apóka, fogja a kapát, és ezen a helyen kapáljon.

Az apóka fogta hát a kapát, és kapálni kezdett a jávorfa alatt azon a helyen, amelyet a kutya megmutatott neki. Nemsokára megcsendült valami a kapa alatt. Az öreg óvatosan tovább kapált, és egyszer csak egy nagy zöld fazék került elő a földből, telis-tele aranypénzzel. Ez aztán igazán nagy meglepetés volt!

Az apóka megsimogatta a kutyát, és szépen megköszönte neki, hogy most már életük végéig nem fognak szükséget szenvedni az anyókéval. Aztán beletette a kosárba a pénzzel teli fazekat, mellé a kapát, és a kutyussal együtt vidáman hazatért. Az anyóka ugyancsak örült, nem győzte dicsérni a kutyát, és tüstént hozzálátott, hogy kiadós vacsorát főzzön, hogy az apóka meg a kutyus jóllakjon a hosszú út után. Az apóka ezalatt kiszórta az aranyakat egy gyékényre, és elkezdte számolni.

Számolt, számolt, és még a felénél sem tartott, amikor beállított a felvégi anyóka, hogy egy kis parazsat kérjen a begyűjtáshoz. Amikor meglátta a temérdek aranypénzt a padlón, a szeme villámokat szórt a kapzsiságtól, és azon nyomban kérdezősködni kezdett, hogyan jutottak alvégi szomszédaik ennyi pénzhez. Az alvégi apóka örömtől ragyogó arccal készségesen elmesélte, hogyan segített neki a kutyusuk megtalálni a kincset. Alighogy befejezte a történetet, a szomszédasszony lázban égő szemmel hazarohant, és mindent elmesélt a férjének.

– Micsoda szerencsénk van egyeseknek – mondta a végén –, el kellene menned hozzájuk kölcsönkérni a kutyát, találjon nekünk is kincset.

– Nagyon jól mondod – helyeselt a felvégi apóka. Másnap elment az alvégi apókáékhoz, és ők szívesen kölcsönadták neki egy napra a kutyájukat.

Mihelyt a felvégi apóka a kutyával hazaért, szólította a feleségét:

– Gyorsan készíts útravalót, máris indulok – és már ment is kosárért, kötélért meg kapáért a kamrába.

Ekkor a kutya elébe állt, és azt mondta:

– Apóka, apóka, ne menjen ki ma a mezőre, kösse a kosarat a hátamra, és hozza magával a kapát, elmegyünk együtt az erdőbe.

Mire a felvégi apóka így felelt neki:

– Hát persze hogy együtt megyünk, hiszen azért kértelek kölcsön.

Nyomban a kutyus hátára kötötte a kosarat, beletette a kapát meg az ennivalót, felszólítás nélkül felült a kutya hátára, és rákiáltott:

– No lódulj, te buta állat, ne vesztegessük fölöslegesen az időt.

A kutya ugyanazon az úton ment, mint az előző napon. A felvégi apóka hosszúnak találta az utat, elővette hát a tarisznyáját, és egyik rizsgombócot a másik után ette. A kutyát azonban továbbhajtotta, és egyetlen gombócot sem adott neki. Amikor a nagy erdő szélére értek, a kutya megállt, akárcsak az előző napon. A felvégi apóka leszállt a hátáról, körülnézett, és megkérdezte, hol kapáljon. De a kutya hallgatott. A felvégi apóka türelmetlenül járkált egyik fától a másikig, és szüntelenül zaklatta a kutyát:

– No, mondd már meg, hol kapáljak, itt vagy ott?

Végül a kutya megszólalt:

– Hát kapáljon ott.

A felvégi apóka megragadta a kapát, és kapált, kapált, hogy csak úgy röpködtek körülötte a göröngyök. Nemsokára valami megcsendült a kapa alatt. Az öreg még buzgóbban kezdett kapálni, de amikor félrehányta a földet, csak egy repedt agyagfazekat talált, amely tele volt rothadt hulladékkal meg szeméttel. A felvégi apóka rettenetes haragra gerjedt, és elkezdett ordítani:

– Te nyomorult kutya, hogy mertél engem így becsapni, no megállj, majd én megtanítlak!

Fogta a kapát, a kutyához vágta, és a szegény állat nyomban kimúlt. A felvégi apóka aztán hazament, mintha mi sem történt volna.

Amikor másnap az alvégi apóka elment a felvégihez a kutyájáért, a felvégi apóka azt mondta:

– Az a ronda kutya ott fekszik valahol az erdő szélén. Becsapott és lóvá tett, hát agyonütöttem.

Az alvégi apóka sírva fakadt, és elment az agyonvert kutyusért. Hazahozta, eltemette a háza előtt a patak partján, és a sírjára egy fűzfát ültetett.

Attól kezdve az alvégi apóka meg anyóka mindennap kijártak a kutyus sírjához, szeretettel emlegették, és nemegyszer keserű könnyek csordultak ki a szemükből. Eközben a fűzfavessző olyan gyorsan nőtt és erősödött, hogy még egy év sem telt el, és már hatalmas fűz lett belőle.

Egy verőfényes őszi napon az öreg, éppúgy, mint máskor, a fűzfa alatt ült, és nézte, hogyan folyik tova a víz a patakban, s közben a jó fehér kutyájára gondolt. Mialatt a fűzfa ágai között susogó szelet hallgatta, lekókadott a feje, és elaludt. Nem aludt sokáig, de különös álmot látott. Odajött hozzá a még mindig siratott fehér kutyus, megállt előtte, és azt mondta:

– Apóka, apóka, tegye meg, amit most mondok. Fogjon egy fűrész, vágja ki a sírom fölött álló fűzet, és csináljon belőle rizshántoló mozsarat.

Amint ezt a kutyus elmondta, eltűnt. Az öreg fölébredt, és tüstént odahívta a feleségét:

– Képzeld el, anyóka, hogy az imént álmomban megjelent előttem a kutyusunk. Azt mondta, hogy vágjam ki azt a különös fűzfát, amely a sírja fölött nőtt, és csináljak belőle mozsarat.

– Ha a kutyus így kívánja, akkor tedd meg – tanácsolta a felesége –, legalább emlékünk marad róla a házban.

Az apóka hát megfogadta a kutya meg a felesége tanácsát, fogta a fűrész, kivágta a fűzfát, lefűrészelt a törzséből egy nagy darabot, és gyönyörű mozsarat faragott belőle. Amikor a mozsár elkészült, az apóka begurította a konyhába, az anyóka beleszórt egy véka rizst, aztán fogta a törőt, és elkezdte ütögetni vele. De alig ütött egyet, a mozsárban egy véka rizs helyett kettő lett, mikor másodsorra is lesújtott a törővel, a két véka négyre szaporodott, a harmadik ütésnél pedig nyolcra. És így szaporodott a rizs tovább, már nem is fért be a mozsárba, kiszóródott belőle, és nemsokára tele lett vele az egész konyha. Az anyóka meg apóka nevetve csodálták a különös mozsarat, és boldogok voltak, hogy most már elég rizsük lesz egész évre.

Amikor éppen zsákokba kezdték tölteni a rengeteg rizst, betért hozzájuk a felvégi szomszédasszony egy kis parázsért a begyűjtáshoz. Nagyon elcsodálkozott, amikor azt a sok rizst látta, és megkérdezte, hol termelt nekik ennyi. A két öreg készségesen elmondta, hogy az a mozsár műve, amelyet az apóka faragott a patakparti fűzből.

Amikor ezt a felvégi szomszédasszony meghallotta, megvillant a szeme a kapzsiságtól, még a parázsról is megfeledkezett, úgy szaladt haza. Otthon mindent elmesélt a férjének, végül aztán azt mondta:

– Nekünk is kellene rizs télire, menj át, kérd kölcsön a mozsarat, és egy egész magtárra valót ütögetünk ki belőle.

A felvégi apóka tehát másnap element az alvégi apókához a mozsárért. Az alvégi apóka szívesen kölcsönadta, hadd szaporítsanak maguknak a felvégiek is annyi rizst, amennyit csak akarnak. A felvégi apóka hazagurította a mozsarat, a magtár elé állította, a felesége beleszórt egy véka rizst, és elkezdte ütögetni. De a véka rizsből az első ütésre csak fél véka lett, a második után pedig csak egy negyed. A rizs tehát ahelyett, hogy szaporodott volna, olyan gyorsan fogyott, hogy az asszony inkább abbahagyta az ütögetést.

Amikor a felvégi apóka látta, hogy a rizs egyre fogy, nem pedig szaporodik, borzasztó dühbe gurult, fogta a fejszét, széthasogatta a

mozsarat, és a hasábokat elégette.

Másnap az alvégi apóka elment a felvégihez a mozsaráért. A felvégi apóka azonban azt mondta:

– Rút, csalárd mozsár volt az. Becsapott bennünket, és ellopott tőlünk egy csomó rizst, hát fölhasogattam és elégettem.

– Jaj de sajnálom! – mondta az alvégi apóka. – Az a mozsár emlékül maradt nekünk a kutyánk után. Megvan még legalább a hamuja? Elvinnék belőle egy keveset emlékre.

– Csak vigyen, amennyit akar, van itt belőle elég, legalább nem lesz gondom az eltakarítására.

Az alvégi apóka fölhajtotta a kabátja szárnyát, annyi hamut tett bele, amennyi csak elfért, és óvatosan elindult vele hazafelé. De amikor épp a házukhoz ért, és belépett a kertbe, hirtelen szél támadt, és néhány maréknyi hamut kifújta az öreg kabátja szárnyából. A hamu fölszállt a levegőbe, aztán visszahullott a kertben levő fákra, és abban a percben a fák kivirágzottak, mintha tavasz lett volna, pedig ősz volt már, és a fák ágai lombjukat veszve feketéllettek.

Az alvégi apóka nem tudta, hova legyen a csodálkozástól, és rögtön kihívta a feleségét:

– Anyóka, anyóka, gyere ki gyorsan, nézd meg ezt a gyönyörűséget! Képzeld, hogy a kutyánk mozsarának a hamujával kivirágoztattam a fákat.

Az anyóka tüstént kiszaladt, ámult-bámult a csoda láttán, dicsérte férjét meg a kutyust, aztán így szólt:

– Ez olyan gyönyörűség, hogy herceg urunknak is látnia kellene, tudod, mennyire szereti a virágzó cseresznyefákat. Légy szíves, menj el a kertjébe, és virágoztasd ki a fáit, meglátod, hogy fog örülni.

Az apóka helyeselte az anyóka ötletét. Egy zacskóba szórta a megmaradt hamut, és elindult a herceg kertjébe. Ott fölmászott egy szép cseresznyefára, és várta, hogy a herceg ellovagoljon a fa előtt. Épp idejében érkezett, mert nemsokára hangos beszéd és lódobogás ütötte meg a fölét, majd meglátta a herceget, ahogy a kíséretével kilovagol a birtokára.

Mikor a lovasok a fa közelébe értek, a herceg megpillantotta az apókát a fán, és megkérdezte, mit csinál ott. Az apóka tisztelettudóan meghajolt, és így felelt:

– Én fákat virágoztató öregember vagyok, kegyes herceg. Ha óhajtja, a kert minden fája egy perc múlva virágba borul.

– Te ki tudod virágoztatni ősszel a fákat? – csodálkozott a herceg.

– Hát akkor tedd meg, úgyis annyira vágyódom már virágok után.

A herceg parancsára apóka belenyúlt a vászonzacskójába, kivett belőle egy maréknyi hamut, és a levegőbe szórta. A kert valamennyi fája abban a pillanatban virágba borult.

– Ó! – sóhajtott föl a herceg meglepetésében és örömében, s ugyanígy kíséretének tagjai is felsóhajtottak. Az apóka pedig csak szórta a hamut, és a fákat egyre több és több virág borította el, s az egész kert úgy illatozott, és olyan gyönyörű színekben pompázott, mint a legszebb tavaszidőben.

– Ez valóban csodálatos művészet – dicsérte meg a herceg az apókát. – Nagy örömet szerezteél nekem, kedves öregember, gyönyörűen felöltöztetted a kertemet, hát jutalmul most én öltöztetlek föl téged.

A herceg elmosolyodott az ötletén, és tüstént elküldött egy szolgát, hogy a hercegi ruhatárból hozza el a legfinomabb selyemből készült legszebb ruhát. Aztán még egyszer körülhordozta tekintetét a virágzó kerten, nyájasan intett az öregnek, és folytatta útját.

Az apóka mindjárt fölöltötte a pompás ruhát, amelyet a kegyelmes herceg ajándékozott neki. Alig ismert magára. Milyen sok kelméből varrták ezt a ruhát! Ebből az anyókának is jut egy gyönyörű kimonóra, gondolta, és sietett haza a becses ajándékkal.

A házuk előtt találkozott a felvégi anyókéval, aki éppen egy kis parazsat jött hozzájuk kérni begyújtáshoz. Amikor meglátta az apókát, tátva maradt a szája a csodálkozástól. Tüstént megkérdezte, hogyan jutott a szomszéd ilyen pompás ruhához, és az apóka részletesen elmesélte neki, miképpen virágoztatta ki a herceg cseresznyefáit a mozsár hamujával. A szomszédasszony hazaszaladt, és mindent elmondott a férjének.

– Hiszen itt van még egy csomó abból a hamuból – mondta –, vegyél belőle, és menj el a hercegnőnk kertjébe. Ha kivirágoztatod a barackfáit, még szebb ruhát kapsz tőle, mint amilyen a szomszédé.

A felvégi apóka szót fogadott a feleségének, megtöltött egy zacskót hamuval, elment a hercegnő kertjébe, fölmászott a legmagasabb barackfára, és várta, mikor sétál arra a hercegnő. A

hercegnő nemsokára valóban ki is jött a palotából udvarhölgyei, udvaroncái és szolgái kíséretében. Amikor közelebb ért, észrevette a fán a felvégi apókát, és megkérdezte, mit csinál ott.

A felvégi apóka ekkor a zacskójába nyúlt, és azt mondta:

– Én fákat virágoztató öregember vagyok. Ha szép ruhát kapok a hercegnőtől, kivirágoztatom valamennyi barackfáját.

Azzal szétszórt egy maréknyi hamut, majd türelmetlenül körülnézett. De a fa, amelyen ült, csupasz maradt, és csupasz maradt a többi is. Ráadásul egy kevés hamu a hercegnő szemébe hullott, a hercegnő ijedtében fölkiáltott, és a szeme könnyezni kezdett.

– Hogy merészelted bántani a mi kegyelmes hercegnőnket, te vén gazember?! – kiáltották a kíséret tagjai, és azon nyomban megparancsolták a szolgáknak, fogják el az öreget, kötözzék meg, és vessék börtönbe. A szolgák nyomban teljesítették a parancsot, és ha a felvégi apóka nem kapott azóta kegyelmet a hercegtől, vagy ha ott felejtették őt a börtönben, akkor még most is ott ül.

A szélcsengettyű

Egy tengerparti városkában egy jószívű öreg szerzetes élt kis temploma mellett épült házában. Szeretett a verandán üldögélni, nézni a tengert, és hogy jobb kedvre derüljön, a veranda ereszére egy apró ezüstcsengettyűt akasztott. A csengettyű könnyű volt, és egy széles papírszalagon függött, amelyre gyönyörű vers volt írva. Ha a szél csak enyhén fújdogált is – pedig a tengerparton szinte szüntelenül fúj –, a papírszalag megmozdult, és a csengettyű kedvesen megcsendült. Az öreg szerzetes kényelmesen üldögélt a verandán, nézte a tengert, hallgatta a csengettyű vidám csilingelését, és elégedetten mosolygott.

Ugyanabban a városkában élt Mohei gyógyszerész is. Őt már hosszabb ideje balszerencse üldözte, semmi sem sikerült neki, és ettől lassanként olyan szomorú lett, hogy nem tudta, mihez kezdjen. Egy szép napon elindult hát föl a dombra az öreg szerzeteshez, hogy megkérje, adjon neki valamilyen jó tanácsot. Mikor aztán meglátta a szerzetest, ahogy elégedetten üldögél a verandáján, és meghallotta az ezüstcsengettyű vidám csilingelését, hirtelen úgy érezte, hogy ő is vidámabb lenne, és minden másképp alakulna körülötte, ha ő is a verandáján ülhetne, és hallgathatná ezt a gyöngéd csilingelőst. Nem gondolkozott sokáig, megkérte az öreg szerzetest, adja neki egy napra kölcsön a csengettyűt.

– Persze hogy kölcsönadom, már hogyan adnám – felelte nyájasan a szerzetes –, de ne felejtsd el mindjárt holnap reggel visszahozni, mert különben én leszek szomorú.

Mohei udvariasan megköszönte a szívességet, megígérte, hogy nem felejtí el idejében visszahozni a csengettyűt, és amint hazaért, fölakasztotta verandájának ereszére. A csengettyű azonnal csilingelni kezdett, és Moheinek olyan jó kedve kerekedett, olyan jól kezdte magát érezni, hogy egyszer csak táncra perdült.

Másnap az öreg szerzetes már reggel nyugtalankodni kezdett, minden percben kiment a templom elé, és figyelte az utat, hozzá-e már Mohei az ezüstcsengettyűt. De Mohei csak nem jött, és nem jött. Eltelt egy óra, eltelt kettő, lassan dél felé járt az idő, de

Moheinek nem volt se híre, se hamva. Az öreg szerzetes most már nagyon furcsállotta a dolgot. Magához hívta tanítványát, a kis Tarót, és így szólt hozzá:

– Szaladj Mohei gyógyszerész úrhoz. Tegnap kölcsönkérte az ezüstcsengengettyűmet, reggelre vissza kellett volna hoznia, de még most se hozta vissza. Juttasd eszébe az ígéretét, és mondd meg neki, hogy reggeltől várom.

Taro tüstént futott a gyógyszerészhez, de ahogy belépett Mohei úr házának kertjébe, csodálkozva megtorpant. Meghallotta a csengengettyű csilingelését, és meglátta a gyógyszerész urat, aki boldogan mosolyogva táncol a kertben, mégpedig olyan jókedvűen, hogy kimonója ujja és szárnya szinte röpköd körülötte. Taro nem tudta, mit tegyen. Egy ideig nézte a gyógyszerészt, aztán hirtelen neki is olyan jókedve támadt, hogy ő is táncra perdült.

Eltelt egy óra, eltelt kettő, a gyógyszerész csak nem jött, és nem jött Taro sem. A szerzetes a fejét csóválta, érezte, hogy nemsokára szomorúság üli meg a lelkét, szólította hát Dzsirót, a másik tanítványát, és így szólt hozzá:

– Tüstént fuss Mohei gyógyszerész úrhoz, és mondd meg neki, adja vissza az ezüstcsengengettyűmet. És ha útközben találkozol Taróval, mondd meg neki, szégyellje magát, hogy ilyen lassan vánszorog, amikor öreg tanítója megkérte valamire.

Dzsiro egész úton szaladt, hogy alig érte a lába a földet. Amikor belépett a gyógyszerész kertjébe, meghallotta a csengengettyű vidám csilingelését, és meglátta a gyógyszerészt táncolni, mint egy színpadon, és nem kis meglepetésére látta, hogy vele együtt táncol Taro is, olyan vígan, hogy fekete kámzsája csak úgy leng körülötte. Dzsiro nem tudta, hogy előbb az üzenetet adja-e át a gyógyszerésznek, vagy Tarót dorgálja-e meg, de mielőtt eldöntötte volna a kérdést, hirtelen nevetnékje és ugrálnékja támadt, csatlakozott a táncolókhoz.

Megint eltelt egy óra, eltelt kettő, a nap már leáldozni készült, de a gyógyszerész csak nem hozta a csengengettyűt. És nem tért vissza sem Taro, sem Dzsiro. Az öreg szerzetes ezt sehogy sem tudta megmagyarázni, és hirtelen olyan szomorúság kerítette hatalmába, mint még soha életében. Végül fölhúzta szandálját, és elcsoszogott a gyógyszerész házába.

Még mielőtt belépett volna a kertbe, meghallotta a csengettyű finom csilingelését, és fülét nevetés ütötte meg. S a kertbe érve csodálkozva látta, hogy Mohei gyógyszerész úr meg Taro és Dzsiro egymás kezét fogva forognak hol jobbra, hol balra, mosolyognak, és vidáman táncolnak.

A szerzetes a fejét csóválta, és nem tudta, mit gondoljon a dologról. De nemsokára elmúlt a szomorúsága, a lába hirtelen magától táncra perdült, az öreg szerzetes rámosolygott a gyógyszerész úrra, majd egyik kezével Taro kezét, másikkal Dzsiróét fogta meg, és ő is olyan vidáman roptá a táncot a többiekkel, hogy a homok csak úgy porzott a szandálja körül.

No és hogy volt tovább? Ha ezt meg akarnánk tudni, el kellene küldenünk valakit a gyógyszerész úr házába. De mihelyt az meghallaná a csengettyű csilingelését, és meglátná a négy vidám táncolót a kertben, hirtelen ő is táncra perdülne, mindenről megfeledkezve, és nem jönne vissza hozzánk. Így hát nem tudnánk meg semmit, és ismét el kellene küldenünk valakit, aztán megint valakit... És ha a végén mi magunk mennénk oda, ugyanez történne velünk is, mint a többiekkel. De mivel az nem lehet, hogy minden ember állandóan táncoljon, inkább nem küldünk oda senkit sem, hanem szépen lefekszünk, és elalszunk.

A JAPÁN MESÉK

A mesék nem ismernek határokat országok és népek között, és a világ egyik végéről a másikra vándorolnak. Így Japánba is nagyon sok mese került más országokból, a szomszédos Kínából és Koreából, és Kínán keresztül Indiából és máshonnan is. De mint minden népnek, a japánnak is vannak eredeti meséi is. Könyvünkben elsősorban éppen ezeket az eredeti meséket gyűjtöttük össze. Természetesen nem hagyhattunk ki néhány vándormesét sem, mert a legismertebbek és legközkedveltebbek közé tartoznak, s így nem maradhatnak ki egy meséskönyvből sem. Ilyen például a Momotaróról és a fehér daruról szóló történet, amely az eredeti kínai témát japán átdolgozásban mutatja be.

A japán mesékben nagyon sok mozzanat van, amely más népek meséiben is megtalálható. A japán mesékben is megjutalmazzák a jót, megbüntetik a rosszat, a szerénység és a bátorság itt is célt ér. Találkozunk bennük a közismert mesebeli lényekkel: gonosz boszorkányokkal, démonokkal, kísértetekkel. Csakhogy másképpen hívják őket, más alakban jelennek meg, és másképp nyilvánul meg természetfölötti erejük, mint például a mi meséinkben. A japán meséknek természetesen sajátos jellegük is van. Olykor nem is érezzük őket a mi felfogásunkban vett meséknek. Mintha a japán mesemondó csupán valami rendkívülit akarna elmondani, ami tulajdonképpen nem is történet. Célunk az volt, hogy válogatásunk bemutassa a japán mesék minden fajtáját: ezért szerepelnek benne állatokról, jó és rossz szomszédokról, kísértetokről szóló mesék, és olyan furcsa történetek is, mint a halkőről vagy Urasimáról szóló mese, amely némileg eltérő formában buddhista legendaként ismert.

Válogatásunk a lehető legszűkebb térre szorítkozott, mert ha a japán mesék sokszínűségét teljesebben akarnék bemutatni, legalább még két ekkora könyvre futna belőlük.

Minden mesemondó érthetően megváltoztatja, és a maga módján mondja el a meséket, ezért a mesék nagy részét többféle változatban jegyezték fel. Mi azokat a változatokat választottuk ki, amelyeket a legérdekesebbeknek tartottunk, és ahol lehetőségünk

nyílt, a különböző változatok legszebb részeit bedolgoztuk az új szövegbe. A legkedveltebb meséknél viszont, amelyeket már sokszor közöltek Európában és hazánkban is – ide tartoznak a már említett kettőn (Momotaro és A fehér daru) kívül a borzról és a rókáról, az alvégi és a felvégi apókáról, valamint Urasimáról szólók –, inkább a kevésbé elterjedt és ismert változatokat választottuk.

A japán mesékben gyakran szerepelnek szerzetesek. Ennek az a magyarázata, hogy Japánban a szerzetesek nemcsak kolostorokban éltek, hanem faluról falura, városról városra jártak, és ők gondozták a kisebb templomokat is. Mindig buddhista szerzetesekről van szó. A buddhizmus, Buddha tanítása, Kínán és Koreán keresztül Indiából jutott el Japánba. És miként nálunk kápolnákat építettek, és kálváriákat állítottak föl, Japánban a buddhista szenteknek emeltek szobrokat, mint például Dzsizónak, a gyermekek patrónusának. A szerzeteseket rendkívüli képességekkel ruházták fel, éppúgy, mint a látnokokat, akiket mindenütt szívesen fogadtak, és az emberek tanácsot és segítséget kértek tőlük. A látnokok nem voltak buddhisták, hanem a két alapvető elemről, a pozitív *jang*ról és a negatív *jing*ről szóló kínai tanítást vallották. Az eredeti japán vallást, amely a buddhizmus mellett élt és él, *sintón*nak hívják, és sok isten tiszteletén alapszik. A főistenségeken kívül a legkülönbözőbb helyeknek, jelenségeknek, fáknek és köveknek is várnak istenük. Így került a mesékbe a pénz istene, a szegénység istene stb. És Japánban a legkülönbözőbb tárgyak is kísérthetnek, ha nem kellő módon bánnak velük az emberek, vagy ha ezek a tárgyak nem érhetik el céljukat. Például a kincsek, amelyek az emberek közé vágyanak, hogy hasznukra válhassanak.

Az állatokat – mint minden más nép meséiben – a japán mesékben is természetfölötti képességekkel ruházzák fel. A leggyakrabban szereplő állatok közé a róka meg a borz tartozik, mindkettő tárgyakká és emberekké változhat. Ezek az állatok szintén a kínai mesékből kerültek a japánokba, csak hogy a japán változatokban a borz gyakrabban szerepel, és ellentétben a rókával, amely jó is meg rossz is lehet, a borz legtöbbször csak árt az embereknek.

A japán mesék természetesen környezetrajzban, valamint szereplőik életformájában is különböznek a mi meséinktől.

Számtalan olyan különleges tárggyal, ruházattal, étellel találkozhatunk bennük, amelyek a mi meséinkben ismeretlenek. Szem előtt tartva azt, hogy a gyermekeink kiismerhessék magukat ebben a mesevilágban, néha tovább időztünk egy-egy tárgynál, mint ahogy az a japán gyermekolvasó szempontjából szükséges lett volna, mert hiszen ezt a környezetet a japán gyermek jól ismeri és természetesnek érzi.

Évszázadokon keresztül szájról szájra jártak a mesék, és amint telt-múlt az idő, újabb témákkal gazdagodtak, a régi motívumok pedig megváltoztak, vagy feledésbe merültek. A régi Japán tudósai nem sok figyelmet szenteltek nekik, nem jegyezték fel őket, és csak a művészek, költők vagy prózaírók fordultak időnként a népmesékhez mint ihletforráshoz. Egész téma- és történetcsoportok tehát csak szájhagyomány útján terjedtek, nemzedékről nemzedékre szálltak. Így tehát egymás mellett élnek a legrégebbi mesék, amelyeket hosszú évszázadok hagytak örökül a jelennek, valamint a későbbiek, amelyek kora alig több egy évszázadnál. Válogatásunkban az Urasimáról szóló történet a legrégebbi, a Hanzaemon úrról szóló viszont a legújabbak közé tartozik.

Természetesen manapság az újság, majd a rádió és a televízió Japánban is fokozatosan háttérbe szorította a népi mesemondók művészetét, és a meséket a tudósok mentették meg a feledéstől, akik az európai példa szerint századunkban kezdték őket rendszeresen gyűjteni és feljegyezni. Az elsők közé tartozik Kandó Isii, aki Japán egész területéről összegyűjtött meséket 1911-ben a *Nihon zenkoku kokumin dowa* című kötetben adta ki. Közismert mesegyűjtő volt Kunio Janagida is, a japán tudományos néprajz megalapítója. 1930-ban *Nihon mukasibanasi su* címen újabb japán mesegyűjteményt adott ki, és 1948-ban megalapította a Japán Néprajzi Intézetet, amelynek folklorisztikai osztálya is van. Tanítványa és művének folytatója, Keigo Szeki, 1950-ben egy bővített és kiegészített japán mesegyűjteményt bocsátott közre, és megkísérelte a lehető legteljesebb mértékben összefoglalni az alapvető témákat, valamint eredetük szerint osztályozni a meséket. Válogatásunkban főként a *Nihon mukasibanasi su* című gyűjteményéből merítettünk.

Ma Japánban a mesék helyzete ugyanolyan, mint például nálunk is. Új meséket inkább csak írók írnak, a régieket pedig már csak nagyon kevés faluban mesélik egymásnak az emberek. Ehelyett különböző feldolgozásokban könyv alakban jelennek meg, s főként gyermekek olvassák.

ZLATA ČERNÁ ÉS MIROSLAV NOVÁK

TARTALOM

Momotaro, a Barackfiú
A róka és a borz vetélkedése
Az elveszett fiú
A fülemülés kanná
A négy szent tekercs
A legcsodálatosabb történet
A szegénység istene
A macskapalota
Ha kellek, vigyél el!
Az útelágazáson álló fa
Ajamamba és a legény
Szokatlan temetés
Mindennél fontosabb a közvetítő
Urasima
A gyékénykészítő kalandja
Hála és hálátlanság
A titokzatos vendégfogadó
Hogyan nyelt legyet Hanzaemon úr
A kilenc szerzetes
A hálás róka
A Három Húr Teaház
A majmok Buddhája
Az eladott álom
A fehér daru
A halkő
Hosszú Rojtos
Az éneklő bogrács
A farkas szempillái
Az alvégi meg a felvégi apóka
A szélcsengettyű
A japán mesék